ZECE DESCOPERIRI CARE VOR SCHIMBA FAȚA LUMII

5. Procesul morţii celulare va fi decodificat?

41% viaţă în plus ! Pentru o fiinţă umană acest procent ar însemna o perioadă bună de viaţă adăugată... vieţii. Dar din păcate această performanţă a fost deocamdată atinsă doar de către drosophila sau „musculiţa beţivă de oţet", cum i se mai spune. Cum se explică acest fenomen ? Biologul Walter Gehring de la Universitatea din Bâle (Elveţia) a efectuat anumite manipulări genetice asupra micii insecte. În ce scop ? Cercetătorii descoperiseră că procesul de îmbătrînire la această insectă se instalează printr-un declin brutal, la nivelul nucleului celulei, a sintezei proteinei EF-1 alfa. Denumit „factor de longevitate", această secvenţă a moleculei este suspectată a fi un agent al tinereţii. Dispariţia sa ar fi una dintre cauzele care duc la accelerarea procesului de îmbătrînire. Ideea aceasta a fost verificată pe seama drosophilei. Mai întîi, a trebuit să fie reperate genele care deţin comanda asupra proteinei EF-1 alfa. Apoi, acestea au fost forţate să „lucreze" fără încetare. Dar pentru aceasta au fost asociate cu un „întrerupător" biologic, acţionat de către căldură. Rezultatul ? Cînd musculiţele manipulate au fost introduse într-o ambianţă normală, ele mureau ca de obicei după cel mult o lună. În schimb, dacă erau plasate într-un mediu mai cald, „întrerupătorul" se declanşa, dînd naştere unei activităţi continue de producere a proteinei. Statistic, s-a demonstrat că musculiţele „tratate" trăiau cu o durată de 41% mai mult decît în mod obişnuit. Drosophila a devenit astfel primul organism viu al cărui ceas biologic a fost modificat de către om.

Desigur, se pune întrebarea dacă astfel de experimente se pot face şi pe om. La ora actuală, un asemenea demers este foarte departe de a fi pus în practică, deoarece pentru a face ca indivizii să trăiască mai mult timp, ar trebui să se procedeze la o „programare" a fetusilor, intervenind asupra genelor lor. Cu toate acestea, dacă pogramul complex al morţii celulare este departe de a se lăsa decodat, cercetătorii încearcă cel puţin să jongleze într-o oarecare măsură cu orologiul vieţii.

AURORA POPESCU

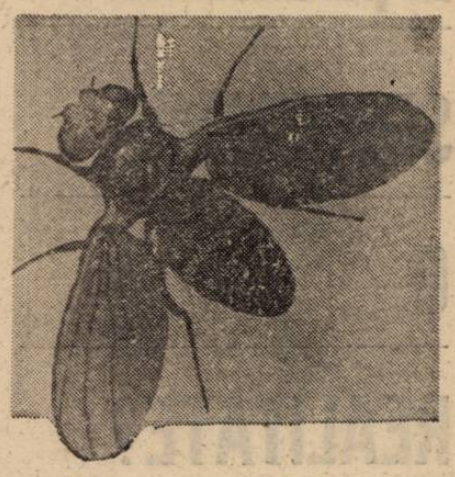

Manipulînd patrimoniul genetic al drosophilei, un colectiv de cercetători de la Universitatea din Bâle a reuşit să prelungească viaţa acestei insecte cu încă 41% din durata ei obişnuită de viaţă.

Încă un Premiu Nobel pierdut pentru ştiinţa românească (V)

— Stimate domnule profesor, dr. docent TEOFIL CRĂCIUN, a sosit momentul să ne apropiem de „obiectul" discuţiei noastre : cercetarea. Aţi debutat în activitatea de cercetare încă de pe băncile facultăţii ?

— M-a preocupat, m-a obsedat fenomenul viaţă, dar mai ales „miracolul" ce însoţeşte un proces atît de complex cum este cel al formării, al apariţiei descendenţilor din ascendenţi, al semenilor, din semeni. Prin prelegerile audiate în ultimul an de studenţie la disciplina genetică şi ameliorare, am primit cunoştinţe trunchiate, din care se putea deduce chiar ideea că „mediul instruieşte ereditatea". De aici şi reacţia de a nu accepta vreo „învăţătură" **a priori**, înainte de a mă informa, de a studia, de a confrunta. Nu putem prelua ca atare declaraţii de genul : „E caracteristic că în străinătate, de exemplu, în Statele Unite ale Americii, în patria morganismului, unde el este înălţat atît de mult ca teorie, acest sistem ştiinţific nu se aplică în agricultură, întrucît este inutilizabil". La reţinerea de a accepta asemenea „teorii" au contribuit şi puţinele cunoştinţe ştiinţifice pe care le acumulasem deja cu privire la utilizarea în activitatea de ameliorare a plantelor, în special a porumbului, a descoperirilor geneticii. Sigur este că intervenea o caracteristică, o funcţie sădită şi dezvoltată în Universitate : de a studia toate cunoştinţele şi lucrurile şi de a le repune în discuţie, deoarece nu există lucruri de care nu te poţi atinge, iar adevărul nu poate să facă rău... Toate acestea mi-au stimulat curiozitatea ştiinţifică, dorinţa de a cerceta şi de a descifra în vederea propriei cunoaşteri a unora dintre enigmele ce însoţeau reproducerea şi manifestarea ereditaţii.

— Este, pînă aici, contextul în care aţi abordat cercetarea porumbului, „tema" care ulterior v-a adus mari satisfacţii, dar şi dezamăgirea cuprinsă în titlul generic al convorbirii noastre...

— Am început să mă iniţiez în cercetarea porumbului şi în funcţia didactică de asistent la Catedra de genetică şi ameliorarea plantelor de la Facultatea de Agronomie din Cluj. M-am înscris la doctorat, şi am ales porumbul ca „subiect" al cercetării, pentru că informaţiile ştiinţifice „memorate" din domeniul geneticii situau această plantă imediat după mazăre, iar în domeniul ameliorării, porumbul deţinea o incontestabilă primă poziţie. Exista şi o „presiune" socială care în acei ani impunea porumbul spre cercetare. La începutul anilor cincizeci s-a „redescoperit" valoarea economică a acestei plante de cultură. Ca urmare, suprafaţa cultivată a crescut brusc, producţiile însă se menţineau la un nivel foarte scăzut — în 1950, 740 kg la hectar, iar după un deceniu (1960) s-a ajuns la 1 550 kg la hectar.

— Dar exista în momentul respectiv o cercetare ştiinţifică puternică în domeniul porumbului...

— Cercetarea ştiinţifică din domeniul porumbului se desfăşura la diferite staţiuni experimentale agricole (S.E.A.) aparţinînd „Institutului de Cercetări Agricole al României"(I.C.A.R.), înfiinţat în 1927-1928, şi Facultăţii de Agronomie, astfel fiind creată o anumită tradiţie ştiinţifică şi consacrîndu-se adevărate personalităţi în domeniu.

— Se pot aminti cîteva realizări în acest domeniu din perioada respectivă ?

— Începînd cu anul 1948 au fost omologate, printre altele, soiurile de porumb cu polenizare liberă : Arieşan şi Galben timpuriu, create de profesorii V. Velican şi N. Săulescu ; apoi Portocaliu şi Tîrgu Frumos, obţinut de Al. Priadcencu la staţiunea cu acelaşi nume şi altele. La S.E.A. Moara Domnească, Ilfov, cercetătorul Vl. Moşneagă împreună cu N. Bica creează soiul Dinte de cal de Moara Domnească.. De asemenea Vl. Moşneagă şi Angela Moşneagă şi D. Daniil şi V. Dalas, la Moara Domnească, Cenad şi Tîrgu Frumos au realizat prin încrucişare controlată cîţiva hibrizi comerciali F_1 între soiuri de porumb — cultivaţi alături de soiuri, circa 10 ani, pînă la substituirea lor cu hibrizi comerciali F_1 obţinuţi prin încrucişarea controlată a unor linii consangvinizate de porumb, iniţial importate, apoi create în România.

— Din această perioadă fiinţează şi cercetările dumneavoastră ?

— Mai întîi vreau să relev recunoştinţa mea faţă de remarcabilele personalităţi ştiinţifice care s-au aplecat cu interes asupra cercetărilor noastre experimentale, încurajîndu-le şi acordîndu-le tot sprijinul : este vorba de prof. M. Manoliu, de academicienii profesori Gh. Ionescu-Şişeşti, de N. Ceapoiu, V. Felican şi D. Davidescu şi alţii, care alături de orientări în activităţile şi analizele experimentale, mi-au pus la dispoziţie material biologic.

(Va urma)

ION ŢUGUI

enciclopedie

APA, RESURSA VITALĂ A PĂMÎNTENILOR (X)

Cea mai mare pondere în folosirea mai eficientă a apei dulci o au sistemele de irigaţii din agricultură. Ele reprezintă 70 la sută din volumul total de apă folosită pe plan mondial. Se poate spori eficienţa folosirii apei fie prin îmbunătăţiri tehnologice, fie prin stimulente economice. Experţii au ajuns la concluzia că evitarea pierderilor de apă de la irigaţii ar prezenta o cale importantă de economisire a apei dulci. Reducerea cu numai 10 la sută a pierderilor de apă în sistemele de irigaţii din regiunea fluviului Indus (Pakistan) ar permite udarea în plus a unei suprafeţe agricole de două milioane hectare.

EFICIENŢĂ SPORITĂ ÎN FOLOSIREA APEI

În peste 100 de ţări s-a trecut la experimentarea unei tehnologii agricole biointensive. Este vorba de **„programul Common Ground"**, care se bazează pe o tehnologie simplă şi ieftină. Aplicarea sa nu necesită decît un sfert din cantitatea de apă şi îngrăşăminte chimice de care au nevoie fermele obişnuite. „Certificatul biointensiv, care desemnează acest proiect Common Ground, provine, relevă „World Resources 1988—1989", din faptul că necesarul pentru dieta vegetariană completă şi echilibrată a unei persoane poate fi cultivat pe o sutime de hectar — o suprafaţă de 30 de ori mai mică decît cea necesară pentru producerea unei diete complete în multe ţări în curs de dezvoltare". Este un program care poate contribui la conservarea rezervelor de apă dulce, în condiţiile creşterii producţiei de alimente pe plan local.

Diminuarea consumului de apă este posibilă prin sporirea preţului apei la beneficiari. În ţările lumii a treia, irigaţiile publice sînt subvenţionate în mare proporţie, iar în majoritatea ţărilor, agricultorii nu plătesc decît 10—20 la sută din costul de amenajare şi de funcţionare a sistemelor de irigaţii. Taxele sînt percepute în numeroase ţări nu în funcţie de volumul de apă folosită, ci de suprafaţa de teren irigabil. O astfel de practică anihilează orice stimulent pentru conservarea apei. În consecinţă, se irosesţe apa, iar sistemele de irigaţii sînt ineficiente şi inechitabile.

GOSPODĂRIRE EFICIENTĂ PRIN RECICLAREA ŞI REFOLOSIREA APELOR REZIDUALE

În Orientul Mijlociu, unde resursele de apă sînt foarte reduse, Israelul a redus folosit în 1986 aproximativ 35 la sută din apele reziduale, în primul rînd pentru irigaţii. Autorităţile israeliene şi-au propus să sporească capacitatea de reciclare an de an, pentru a se ajunge la finele secolului la un procent de 80 la sută. Activitatea de pionierat întreprinsă de statul israelian în domeniul refolosirii apei reziduale şi-a dovedit pe deplin utilitatea. Referindu-se la acest aspect, studiul elaborat de Institutul pentru resurse naturale, Institutul internaţional pentru mediul înconjurător în colaborare cu programul ONU pentru mediul ambiant, subliniază : „un grup de experţi de la Ministerul Sănătăţii, ingineri sanitari şi fermieri a pus bazele la începutul anilor '50 primului mare proiect de irigaţii cu ajutorul apelor reziduale — o uzină de filtrare de mare randament, la Ierusalim. În 1956, refolosirea apelor reziduale a fost inclusă în planul naţional pentru resursele de apă. Pentru impulsionarea programului, au fost adoptate directive sanitare liberale. Conform acestor directive, era permisă folosirea apei de canalizare care fusese supusă la o tratare primară (curăţire mecanică) pentru irigarea culturilor furajere şi a pomilor fructiferi". Şi în continuare, sursa citată oferă alte amănunte interesante : „În 1965, directivele au fost modificate, ele prevăzînd şi necesitatea tratării în bazine de oxidare înainte de refolosire. În 1970 s-a stabilit că la originea izbucnirii unei epidemii de holeră la Ierusalim a fost irigarea ilegală a culturilor de salată cu apă reziduală netratată. Acest incident a dus la intensificarea eforturilor de dezvoltare a unui program naţional de canalizare, care a pus bazele succeselor înregistrate de Israel în domeniul refolosirii apei prin tratarea unor cantităţi mai mari de ape reziduale". Reciclarea apelor reziduale în Israel a fost inclusă în cadrul politicii naţionale în domeniul resurselor de apă.

(Va urma)

D. FILIP

Incursiune în paranormal

SPIRITISMUL O REALITATE?

Grafică de C. VELUDA

Ce ştim despre spiritism ? În lume apar aproape zilnic articole, studii, cărţi cu acest subiect. În cele ce urmează l-am rugat pe colaboratorul revistei noastre, domnul MIRCEA PERIANU, pe care personal îl consider un iniţiat corect în domeniu, să suporte cîteva întrebări în temă, cu intenţia explicită de a satisface setea de cunoaştere a cititorilor revistei „Magazin".

— Neavînd spaţiu tipografic chiar pentru o istorie, vă rog să încercaţi o descriere de compendiu, succintă şi clară...

— Voi încerca. Istoria spiritismului este pe cît de veche, pe atît de vastă. Cercetînd istoria religiilor, vom constata că manifestările spiritiste erau cunoscute din cele mai vechi timpuri. Vechiul Testament abundă şi el în referiri de acest gen. În ce ne priveşte, ne vom referi doar la perioada modernă a sa şi, cum m-aţi rugat, pe scurt.

— Să începem cu începutul : Există spiritism ?

— Unii afirmă că da. Dar rămîne la latitudinea noastră, a fiecăruia dintre noi dacă să-i credem sau nu. Însă indiferent de ce credem, cert este că la mijlocul secolului trecut spiritismul a intrat brusc în atenţia întregii lumi printr-o adevărată „explozie spiritistă", devenind curînd un fenomen de masă.

— Îmi daţi de înţeles că putem data fenomenul printr-o reînvigorare a lui în secolul trecut ?

— Putem spune că istoria modernă a spiritismului a început în luna decembrie a anului 1847, în Hydesville — o mică localitate din SUA — cînd o familie de origine germană, numită Fox, s-a mutat în casa unui cetăţean numit Michel Veckman. Familia Fox era compusă din 5 persoane, părinţii şi trei fete a căror vîrstă era cuprinsă între 12 şi 15 ani — Kate, Margaret şi Lesch. Imediat după mutare au început să se producă fenomene ciudate : se auzeau ciocănituri inexplicabile în pereţi şi tavan, aveau loc deplasări de obiecte şi răsturnări de mobile, unele chiar în prezenţa membrilor familiei. Fenomenele au atins apogeul în februarie 1848. Văzînd că toate aceste întîmplări bizare nu pricinuiesc totuşi nici un rău, fetele mai ales s-au obişnuit cu ele şi în glumă le-au atribuit „sufletul unui mort". Cea mai mică dintre fete, Kate numise „misterul" cu numele de „Domnul Picioare Strîmbe" şi, într-o seară, amuzată, s-au adresat „cuiva", nevăzut, mişcînd de cîteva ori din degete : „Fă ca mine Domnule Picioare Strîmbe !". Spre marea lor surprindere se auzi un număr egal de lovituri — o imitare perfectă, din degete. Margaret a fost aceea care a „inventat" un alfabet convenţional în care fiecare literă a fost înlocuită cu un anumit număr de lovituri. În acest fel a luat naştere prima comunicare cu „lumea de dincolo". Ulterior acest mod de comunicare a fost perfecţionat.

— Totul pare o poveste între incredibil şi un credibil circumspect ! Ce s-a întîmplat după aceea ?

— Vestea „experimentului" s-a răspîndit cu repeziciune. Familia Fox a fost acuzată de şarlatanie şi izgonită de biserica episcopală metodistă. În urma acestor persecuţii a fost nevoită să părăsească localitatea şi să se mute la Rochester. Dar şi aici persecuţiile au continuat. S-a constituit o comisie de cercetare care contrar aşteptărilor generale şi chiar contra propriilor sale aşteptări, a fost nevoită să **constate realitatea fenomenelor.** Populaţia însă, indignată, a constituit a doua comisie şi mai severă ca prima, iar raportul acesteia a sfîrşit prin a fi şi mai favorabil. Astfel timp de zece ani (1850—1860) în întreaga Americă nu se vorbea decît despre spiritism.

— Cînd s-a aflat despre acest fenomen în Europa ?

— În numai cîteva luni de la apariţia fenomenului din Hydesville, vestea traversează oceanul şi pătrunde în Europa. Cele mai mari personalităţi ale ştiinţei şi culturii încep să studieze spiritismul. Pot fi citaţi dr. Hare, de la Universitatea din Pensylvania, scriitorul francez Antoine Rivail care a publicat cîteva lucrări ce au devenit celebre : „Le livre des Esprits", „Le livre des mediums" şi care a dat numele de spiritism acestor fenomene, apoi fizicianul William Crookes, creatorul tubului cu descărcări de gaze rarefiate care-i poartă numele, astronomul Camille Flamarion — care a publicat în 1907 o lucrare intitulată „Forţele naturale necunoscute", scriitorul englez Sir Arthur Conan Doyle — care ţine un şir de conferinţe pe teme spiritiste, dr. Charles Richet care a publicat un tratat numind noua disciplină „Metapsihică", Hélene P. Blavatsky — ea însăşi medium — care cu lucrarea „Isis dévoilée" (natura dezvăluită) pune bazele „Teozofiei", Albert de Rochas cu lucrarea „L'Exteriorisation de la Sensibilité", Cezar Lombroso cu „Hypnotism et Spiritisme" — şi lista ar putea continua cu numeroase nume de oameni celebri la vremea respectivă. Pretutindeni s-au constituit societăţi spiritualiste, în Anglia, de pildă, Uniunea Naţională a Spiritualiştilor şi Federaţia Spiritualistă Internaţională care edita un săptămînal intitulat „The Two World" (cele două lumi).

— Cînd apare în România interesul faţă de acest fenomen — sau faţă de aceste fenomene care angajau curiozitatea multor europeni prestigioşi ?

— La noi în ţară putem cita pe Constantin K. Nicolau, din Bîrlad, autor a nu mai puţin de opt lucrări despre ocultism — la Bîrlad, prin anii 1930 a funcţionat şi un „Birou de Studii Psihice", apoi B.P. Hasdeu, cu lucrarea „Sic Cogito" (aşa cuget), prof. Scarlat Demetrescu cu lucrarea „Viaţa dincolo de mormînt", N. Porsenna cu diverse adnotări pe această temă şi mulţi alţii...

— În concluzie ?

— Lumea s-a împărţit în „adepţi" şi „sceptici", dar unii dintre sceptici au avut surpriza să descopere că ei înşişi sînt mediumi şi că fenomenele se produc chiar şi atunci cînd sînt singuri în propria lor casă. Cercetările efectuate în cele mai stricte condiţii şi supraveghează — după ce au fost eliminaţi impostorii —, au **atestat că fenomenele au un fundament real,** dar nu s-a putut furniza şi explicarea lor. Alţii, deşi au recunoscut realitatea fenomenelor, au pus la îndoială faptul că ele ar datora spiritului unor persoane decedate, atribuindu-le unei „inteligenţe colective a asistenţilor" şi preferînd în locul denumirii de „Spirit", denumirea de „Entitate". Adepţii teoriei spiritiste au adus ca argument faptul că spiritele le furnizau date despre care nimeni dintre cei prezenţi nu avea cunoştinţă şi care verificate, s-au dovedit cît se poate de exacte !

(Va urma)

ION TUGUI

Tehnici de relaxare fizică şi mentală

Creierul uman este solicitat să elibereze permnent un procent sporit de creaţie Dar pentru aceasta este necesară o disciplinare maximă a funcţiilor sale, iar „porţiile meditaţiei", după expresia interlocutorului nostru, programatorul SORIN BĂLAN, constituie la ora actuală o practică de ale cărei rezultate nimeni nu se mai îndoieşte. În fine, nimic nu poate fi mai profitabil pentru om decît faptul de a putea introduce în rutina zilnică obişnuinţa de a pătrunde sistematic în profunzimile tainice ale sinelui, acolo unde creativitatea şi potenţialitatea sînt practic nelimitate, şi nimic nu poate fi mai profitabil pentru un popor decît de a avea un procent cît mai mare de astfel de oameni

Dl. Sorin Bălan, un iniţiat în practica tehnicilor de relaxare fizică si mentală ne propune o metodă accesibilă tuturor.

Tehnica propusă de dumnealui are simplitatea şi naturaleţea unui gest, ea este un gest al revenirii la sine, al întoarcerii spre interior, de altfel un gest crucial al fiinţei umane. Putem efectua un astfel de gest o dată sau de două ori pe zi, dimineaţa şi seara, acasă, în liniştea unei camere, izolaţi pentru 20 de minute ; dar la fel îl putem exersa şi în metrou, în tramvai, la plimbare, într-o sală de aşteptare etc. etc.

— În ce constă de fapt acest „gest", ce ne pretinde şi ce trebuie să ştim pentru ca prin el să realizăm „întoarcerea în sine ?

— Să stăm pe un scaun, un fotoliu sau în oricare alt loc în care ne putem menţine 20 de minute şezînd, cu spatele drept şi fără tensiune, simetric. Meditaţia, sora mai mare a relaxării, nu este altceva decît o refacere secvenţial dinamică a simetriilor somato-psihice. Nivelul nostru cel mai profund este supersimetric. În afara unui caz de forţă majoră, nu vom sta culcaţi. Mîinile ocupă de asemenea poziţia cea mai comodă, eventual lăsate să cadă firesc, cu palmele în sus, una peste alta sau cu degetele întrepătrunse. Important este ca mîinile să se atingă — realizînd astfel o neutralizare şi o închidere a unor circuite energetice — într-o poziţie simetrică şi fără efort. Picioarele pot fi flectate într-o poziţie de tip oriental, ceea ce uşurează circulaţia, dar cu condiţia ca poziţia respectivă să nu devină incomodă în timpul celor 20 de minute.

Lăsaţi pleoapele să coboare de la sine orientînd atenţia în interior şi conveniţi cu dv. însivă că orice stimul sonor venit din exterior nu este neapărat perturbator. El va perturba doar dacă îi rezistăm sau nu îl analizăm lăsîndu-l să creeze asociaţii, gînduri. De pildă alarma unei maşini declanşată undeva în stradă poate să ne amintească un lucru neplăcut, iar acest gînd va genera altul şi apoi altul într-o buclă care poate dura multe minute din cele cîteva pe care vrem să le afectăm unui alt lucru.

— Dacă actastă „punere în scenă este aproape completă", vă rog să vă deplasaţi spre esenţă ; esenţa în acest caz este creierul !

— Detaliile expuse pregătesc de fapt mintea. Pentru a direcţiona mintea „în interior", am ales procesul semiatuomat al respiraţiei. Ea va fi vechicului conştiinţei noastre spre nivele profunde. Respiraţia trebuie „conştientizată" — asupra acestui lucru atrag atenţia în mod special. Găsiţi punctul de echilibru, asistaţi şi nu interveniţi, simţiţi şi nu reacţionaţi, nu analizaţi, nu catalogaţi. Lăsaţi freamătul corpului să se aşeze, să se „depună", să se estompeze, şi observaţi. Conştientizaţi această pulsaţie multiplă a corpului în centrul căreia se află fluxul respiraţiei. În acest moment realizaţi una din marile unificări ale naturii, mai importantă poate decît unificarea electroslabă, realizată de fizica cuantică : este unificarea conştientului cu inconştientul.

— Cît durează această stare ?

— Nu va dura mult, întrucît după puţin timp va apărea un gînd, va apărea o imagine sau o senzaţie va declanşa un proces de analiză. Un gînd cheamă alt gînd şi aşa mai departe... dar, tot ceea ce se întîmplă cu puţin timp înainte la nivelul întregii fiinţe cu participarea întregului sistem nervos, se face acum doar la nivelul cortexului, procesul la care participă creierul, orizontal şi vertical, prin tendinţe de sincronizare a emisferelor între ele şi a zonelor corticale cu cele subcorticale — deci toate aceste sînt acum înlocuite cu activitatea şi activarea unui analizor semantic localizat la nivelul cortexului. Ceea ce trebuie să facem acum, este să reducem încet, fără efort, atenţia în interior, la conştientizarea corpului, la polifonia propriei noastre cenestezii, la respiraţie. Se va instala o stare de relaxare profundă, al cărui principal semn de control va fi o respiraţie minimă, imperceptibilă, efect al metabolismului scăzut în mod natural ca efect al relaxării generale şi nu ca urmare a unei constringeri. Revenirea se face după 15—20 de minute, pe parcursul a 1—2 minute, mişcînd progresiv mîinile, mişcînd uşor capul şi deschizînd cu lentoare ochii.

— Această tehnică este „specifică" exerciţiului inteligenţei, este profitabilă unui potenţial sporit de creativitate ? — întrucît aceste aspecte ne interesează în primul rînd...

— Evident. Tehnica aceasta este accesibilă şi recomandabilă oricărui om, cu excepţia celor care suferă de boli psihice şi neurologice grave ! Cîtă vreme nu trădăm spiritul acestui gest şi respectăm unica regulă — a readuce mereu mintea la conştientizarea corpului, a respiraţiei, totul este perfect. Veţi remarca mai bine efectele după o zi grea de lucru, cînd mintea ar putea găsi spontan calea spre această „stare contrarie", dar complementară activităţii fizice şi mai ales intelectuale...

— Vă stau la dispoziţie, în numerele următoare, pentru a releva alte amănunte.

(Va urma)

ION TUGUI

BOMBA ATOMICĂ A LUI SADDAM HUSSEIN — O „FATA MORGANA"

(II)

■ In ianuarie 1980, Irakul semnează un contract cu Brazilia în baza căruia Bagdadul obţinea uraniu natural ■ In martie 1980 se oficializa o comandă de 138 tone dintr-un concentrat de uraniu ce urma să fie livrată de Portugalia ■ In acelaşi an, Irakul comanda în R.F. Germania 11 kg bare de combustibil din uraniu 238 neimbogăţit care putea fi transformat în plutoniu 239 fisionabil ; contractul nu se va realiza. ■ Irakul îşi măreşte stocul de uraniu natural cu 100 tone achiziţionate din Nigeria ■ Au loc negocieri secrete în Italia pentru obţinerea unei centrale cu apă grea, producătoare de plutoniu 239, precum şi a unei staţii-pilot de retratare a combustibilului iradiat. ■ Irakul a folosit cu dibăcie deficienţele reglementărilor AIEA pentru a-şi disimula operaţiunile ilicite. ■ Primul sabotaj împotriva planurilor irakiene de înarmare atomică a vizat dinamitarea miezului ansamblului nuclear Osirak, în apropiere de Tulon (Franţa). ■ Ansamblul Osirak este refăcut, dar sabotajul a întîrziat livrarea sa cu şase luni –

Eforturile întreprinse de Saddam Hussein în scopul dobîndirii bombei atomice au inclus şi achiziţionarea de mari cantităţi de uraniu natural, acţiune care nu poate fi explicată prin desfăşurarea unui program nuclear civil. În ianuarie 1980, irakienii au semnat un acord de cooperare cu Brazilia care stipula furnizarea către Irak de uraniu natural. În martie 1980, un contract încheiat cu Portugalia oficializa o comandă de 138 t dintr-un concentrat de uraniu denumit „yellow cake".

Tot la începutul anului 1980 Irakul a comandat în R.F. Germania 11 kg de bare de combustibil din uraniu 238 neimbogăţit care ar fi putut fi transformat în plutoniu 239 fisionabil prin prelucrarea sa în reactoarele nucleare livrate de francezi. Contractul, semnat cu societatea vest-germană „Nuken", a căzut în baltă deoarece filialele americane şi canadiene ale acestei societăţi nu au obţinut de la autorităţile respective licenţele necesare pentru export. Se pare totuşi că Irakul a reuşit să cumpere din R.F. Germania 10 tone de uraniu neimbogăţit. La începutul anului 1981 Irakul şi-a mărit stocul său de uraniu natural cu încă 100 t importate din Nigeria.

Dacă la toate aceste tranzacţii se adaugă negocierile secrete întreprinse cu Italia, în 1981, pentru obţinerea unei centrale nucleare cu apă grea, producătoare de plutoniu 239, precum şi a unei staţii pilot de retratare a combustibilului iradiat, nu mai încape nici o îndoială cu privire la intenţiile belicoase ale dictatorului irakian.

Saddam Hussein a reuşit să obţină pe cale legală de la Franţa şi Italia elementele de bază ale industriei sale nucleare folosind două tactici. Pe de o parte, el a semnat tratatul de neproliferare a armelor atomice, care autorizează controlul instalaţiilor nucleare ale ţării semnatare de către experţi ai Agenţiei Internaţionale pentru Energia Atomică, folosind însă cu dibăcie deficienţele reglementărilor A.I.E.A. pentru a disimula operaţiile ilicite. Pe de altă parte, dictatorul a pus în balanţa deciziilor guvernanţilor celor două ţări europene tentaţia încheierii în condiţii avantajoase pentru ele a unor contracte de livrări către Irak de armament convenţional în valoare de mai multe miliarde dolari. Astfel, francezii au făcut afaceri bune prin vînzarea de avioane, tancuri şi alte arme, iar Italia a obţinut în 1980 o comandă pentru construirea a 11 nave de război, fregate şi corvete lansatoare de rachete.

Era firesc ca activitatea febrilă desfăşurată de irakieni în domeniul atomic să atragă atenţia serviciilor de spionaj ale unor ţări care nu vedeau cu ochi buni apariţia unei noi puteri nucleare în Orientul Apropiat, zonă care şi aşa era considerată butoiul cu pulbere al globului. Unele din aceste servicii nu au întîrziat să treacă la acţiune.

Primul sabotaj întreprins împotriva planului irakian de înarmare atomică a fost constituit de dinamitarea la 6 aprilie 1979 a miezurilor ansamblului nuclear Osirak, care se aflau încă în Franţa, într-un hangar al societăţii „Constructions navales et industrielles de la Méditeranée", aflat în apropiere de Toulon. Instalaţiile au fost distruse cu două zile înainte de data la care urmau să fie expediate pe calea mării. Paternitatea acestei acţiuni a fost atribuită unor forţe oculte diverse : extremişti de stînga, palestinieni, C.I.A., serviciile secrete iraniene, siriene, israeliene (Mossad) şi chiar cele franceze. Această ultimă bănuială nu era atît de extravagantă cum ar părea la prima vedere căci francezii încercau de mai mult de un an să-i convingă pe irakieni să accepte un alt combustibil decît cel prevăzut în contractul iniţial.

Noul combustibil propus de francezi, denumit Caramel, conţinea numai 7% uraniu 235 fisionabil, în loc de 93%, fiind mai puţin potrivit scopurilor militare. Întrucît partea irakiană refuza cu îndărătnicie combustibilul Caramel, serviciile secrete franceze ar fi putut spera că distrugerea miezului instalaţiei Osirak i-ar fi făcut pe irakieni să-şi reducă exigenţele privitoare la combustibil. Ceea ce nu s-a întîmplat, astfel că francezii au trebuit să repare urgent stricăciunile produse de explozie şi să expedieze ansamblul Osirak în ţara de destinaţie. Sabotajul a avut totuşi un succes parţial căci livrarea a fost întîrziată cu şase luni.

(Va urma)

ADRIAN MÎNTULESCU

ESA - EUTELSAT - EBU

Pentru cei mai mulţi, probabil că ciudatul titlu al articolului nu are nici o semnificaţie. În realitate, el reprezintă iniţialele a trei mari organizaţii europene şi anume :

„European Space Agency" (Agenţia spaţială europeană, sau ESA), „European telecommunications satellite organisation" (Organizaţia europeană de telecomunicaţii prin sateliţi, sau EUTELSAT), care se ocupă cu lansări de sateliţi de telecomunicaţii şi, „European broadcasting union" (Uniunea Europeană de Radiodifuziune, sau EBU).

Periodic, sub egida acestor trei organizaţii, au loc în diferite ţări congrese, simpozioane şi expoziţii pe specific, internaţionale. Pentru anul 1991, cele trei organizaţii au hotărît de comun acord şi cu guvernul român să organizeze la Bucureşti, între 24 şi 26 aprilie, o conferinţă internaţională şi o expoziţie industrială, în domeniul radiocomunicaţiilor spaţiale, sub denumirea „STELCOM '91" (Pan-European Satellite communications), la care sînt invitaţi să participe specialişti şi oameni de afaceri din diverse ţări.

Obiectivele simpozionului şi ale expoziţiei sînt următoarele :

● Informarea şi prezentarea diverselor organizaţii şi industrii utilizatoare din răsăritul Europei cît şi a potenţialului sistemelor şi tehnologiei din vestul Europei ;

● Prezentarea aspectelor legale, instituţionale şi de regularizare aplicabile la dotarea cu sateliţi de telecomunicaţii din Europa ;

● Precizarea specifică a cerinţelor utilizatorilor privind servicii, tehnologie, asistenţă şi aplicaţii care pot fi puse la dispoziţie de tehnologia vestică europeană ;

● Prezentarea oportunităţii pentru utilizatorii din est şi vest ca şi pentru organizaţii şi industrii, spre a discuta şi trage concluzii de acorduri potenţiale de exploatare, producţie şi afaceri posibile.

Limbile oficiale ale conferinţei vor fi franceza şi engleza. (Se vor face însă şi traduceri simultane în alte limbi).

Iată şi desfăşurarea programului conferinţei :

24 aprilie 1991

— Desfăşurarea ceremoniei de deschidere a conferinţei şi expoziţiei ;
— Prezentarea organizaţiilor şi instituţiilor europene ;
— Prezentarea infrastructurilor sateliţilor de telecomunicaţii, de către vorbitori din Europa centrală şi estică ;
— Probleme financiare şi economice.

25 aprilie 1991

— Servicii comerciale ;
— Servicii mobile ;

26 aprilie 1991

— Servicii audio şi video ;
— Aspecte legale, instituţionale şi reglementări ;
— Prospectări privind cooperarea industrială ;
— Masă rotundă şi concluzii ;
— Închiderea ceremoniei.

În încheiere, poate că este cazul să se menţioneze că hotărîrea desfăşurării acestui simpozion internaţional la Bucureşti se datorează propunerii uneia din persoanele cu funcţie de conducere de la ESA, inginerul electronist CĂLIN ROSETTI, de origine română, strănepotul direct al lui C. A. Rosetti, despre care s-a publicat un amplu articol în revistă, în mai 1990, odată cu prima sa vizită în ţară, după 22 ani de exil în străinătate.

Şi acum, o ultimă informaţie : locul desfăşurării conferinţei, la care pot participa liber persoane interesate, se va anunţa din timp.

Ing. LIVIU MACOVEANU

Vitralii

„HIC SUNT LEONES!"...

■ Au dispărut de mult, s-ar fi zis, tărîmurile necunoscute ce se aflau înscrise de geografi pe hărţi sub semnul ce înfierbînta închipuirea, atrăgînd şi îngrozind deopotrivă firea oarecum aventuroasă din naştere a omului : „hic sunt leones !" („aici sînt lei !"). Dar nici măcar în zilele noastre nu sînt semne că au dispărut — dimpotrivă ! — tărîmurile încărcate de încrîncenări, de spaime şi de o nouă mitologie... Dovezi ? ■ Tezeu şi Minotaurul s-au înfruntat în labirintul Golfului... Firul Ariadnei să fi fost de astă dată petrolul ? Unii analişti şi observatori înclină spre un răspuns pozitiv, dacă se ţine seama de ponderea acestuia în actualitatea energeticii mondiale. Ce ne rezervă viitorul ? Paleative, atîta vreme cît derularea programelor de cercetare-dezvoltare a tehnicilor şi tehnologiilor de utilizare a energiilor regenerabile pare să fi cunoscut un soi de relaxare, nefirească în raport cu mizele politice şi economice pe termen mediu şi îndelungat şi cu scadenţele resurselor clasice, scadenţe tot mai apropiate cu fiecare sondă incendiată, cu fiecare val al mareei negre din Golf...

De cîteva mii de ani omenirea se află, de bună seamă, sub semnul unor prototipuri civilizatorii care au modelat condiţia umană : sfîntul, eroul, savantul, inventatorul, artistul. Contribuţia lor e şi azi decisivă în măsura în care creaţia conjugă şi... finanţarea, cu investiţii uriaşe. Ce fac oare cei ce nu le au ? ■ Franţa, îngrijorată, sună trimbiţa alarmei : Allons enfants de la Patrie ! „Nous situăm în plutonul codaşilor în problema finanţării cercetărilor în domeniul energiilor regenerabile — clamează „La Recherche". Cu 71 milioane de franci în 1990, Franţa e mult în urma Statelor Unite, Japoniei şi Germaniei, dar în egală măsură undeva, departe, în urma Olandei, Angliei, Spaniei sau Italiei"... ■ Astăzi, fără îndoială, oamenii sînt mult mai bogaţi întru cunoaştere decît odinioară un Straton din Lampsakas, cel ce lucra în acel templu al ştiinţelor, Muzeionul din Alexandria... Ne gîndim şi la temeritatea unui Roger Bacon, franciscanul savant, sau a unui Copernic sau Galilei... Un tezaur de cutezanţă şi spirit novator ! Newton, Maxwell, Einstein s-au instituit ca modele umane cărora le datorăm — lor şi altora aidoma lor — curajul soluţiilor neconvenţionale. Şi totuşi... ■ Glory, glory, alleluia ! „Newsweek" deplînge restrîngerea finanţării din fondurile federale a programelor de cercetare în domeniul energiilor regenerabile : „Între 1980 şi 1991, fondurile au scăzut de la 750 milioane de dolari la numai 113 milioane"... ■ Am avut totdeauna nevoie de modele de creativitate şi acţiune necomplexată de trecut, de „locomotive" ale progresului şi civilizaţiei, ale libertăţii de gîndire şi raţiunii. Lor le datorăm transparenţa frontierei tărîmurilor în care pericolele — „hic sunt leones !" — sînt tot sărăcia, foamea, lipsa de energie... ■ God save the Queen ! Dar o ştire din Marea Britanie ne aduce la cunoştinţă că „Wind Energy Group" (WEG), cea mai mare societate pentru energia eoliană din lume, anunţă că nu va reuşi să-şi finalizeze proiectele la termenele prevăzute din pricina restrîngerilor bugetare. ■ Mii de ani am tot răpus acești leones şi tot mai rămîn destui, cei mai puternici, cei înzestraţi parcă cu darul ubicuităţii, cei ce ne pîndesc azi de peste tot, în vreme ce Africa a rămas un biet punct între cunoştinţele civilizaţiei contemporane aflată în pragul cuceririi Cosmosului, prinsă în chingile unor contradicţii parcă fără scăpare... Iar cei mai de temut dintre temuţii leones par să fi părăsit de cîteva decenii desişurile hărţilor pentru a străjui, ca niciodată pînă acum, vămile timpului, viitorul. ■ Nouă ce surprize ne mai rezervă viitorul ? Între atîtea lipsuri ce ne macină, cele mai grave mi se par lipsa de perspectivă, lipsa de prevedere şi lipsa... leilor ! ■ Unde ne sînt sfinţii, eroii, inventatorii, descoperitorii, savanţii, artiştii, într-un moment în care — toată lumea o recunoaşte — 90 la sută dintre toţi savanţii, descoperitorii şi inventatorii tuturor timpurilor ne sînt, totuşi, contemporani ?...

ADRIAN HOAJĂ

TERACALCULATORUL,
un vis pentru Europa anului 2 000

■ Va reuși Europa să ajungă din urmă pînă în anul 2000 S.U.A. și Japonia în domeniul supercalculatoarelor ? ■ De la miliarde la mii de miliarde de operațiuni pe secundă ■ Știați că există o companie a „Mașinilor ginditoare" ? ■ De le arhitecturi paralele la o rețea paneuropeană de calculatoare.

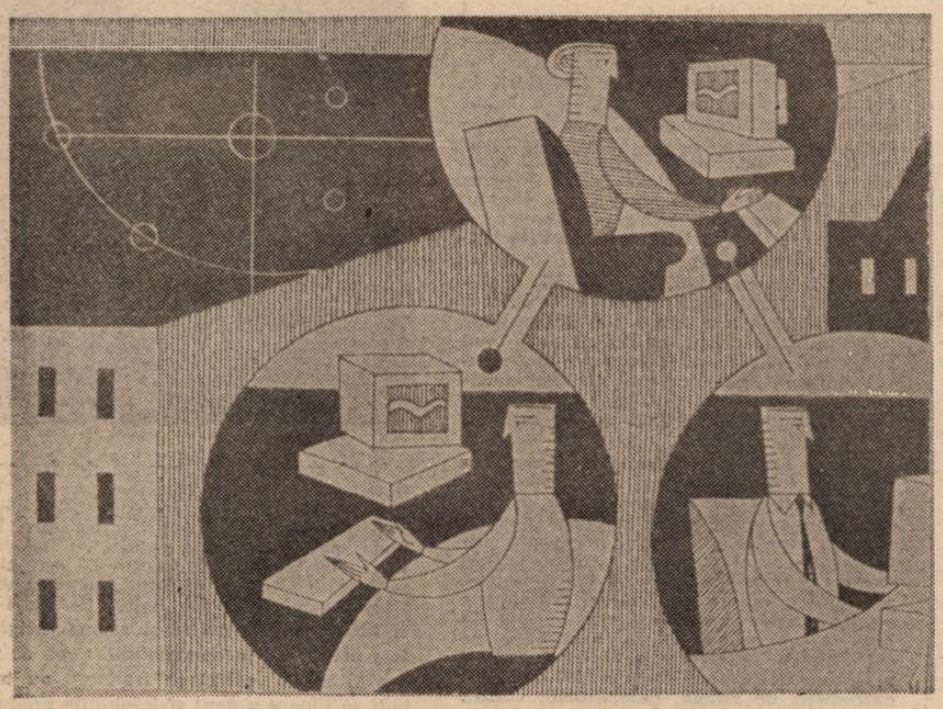

Terra — numele latin al Pămîntului. Tera — prefixul marcînd, pentru orice unitate de măsură multiplicarea de... o mie de miliarde de ori.

Ne pregătim să intrăm în „Epoca Tera", Marile acceleratoare de particule ne vor furniza în curînd, ca pe un fapt obișnuit, energii de ordinul teraelectronvolților refăcînd în laboratoare condițiile din Univers cînd acesta era în vîrstă de numai cîteva secunde. Și, iată că, mai nou, calculatoarele se pregătesc și ele pentru atacul susținut al teraflopilor — mii de miliarde de operațiuni pe secundă. Și aceasta pînă în anul 2000 ! De altfel este și recomandarea unui grup de lucru constituit — după cum aflăm din numărul din luna martie al buletinului CERN — Centrul European de Cercetări Nucleare — din inițiativa Comisiei Comunităților Europene și prezidat de Prof. Carlo Rubbia Director General CERN, laureat al Premiului Nobel.

De fapt s-a pornit de la trei întrebări:

— care este situația actuală și ce se poate prevedea pentru viitorul apropiat în ceea ce îi privește pe utilizatorii și furnizorii de echipamente de calcul ?

— este această situație satisfăcătoare pentru dezvoltarea viitoare a științelor, economiei și societății din țările Europei și ale lumii ?

— ce ar trebui făcut la nivel european ?

O concluzie este sigură : pentru a deveni partener de succes al industriilor americane și japoneze de vîrf, Europa trebuie să investească substanțial în tehnica de calcul de înaltă performanță.

O importanță strategică îi va reveni unei mult dorite rețele paneuropene de calculatoare, care ar permite accesul la problemele de o complexitate fără precedent cărora trebuie să le facă față societatea europeană contemporană.

Eforturile vizează atît partea de hard cît și cea de soft. Există încă vaste terenuri neexplorate, pline de promisiuni pentru noi descoperiri și inovații în arhitectura paralelă a calculatoarelor și, mai ales în proiectarea acestora pentru rezolvarea unor probleme specifice din domeniul economic sau cel al vieții sociale.

Autoritățile din diferite țări ale continentului nostru sînt îndemnate să promoveze proiecte pilot împreună cu mari institute de cercetări, avînd în vedere că orice progres în mai profunda înțelegere teoretică și practică a calculatoarelor se poate dovedi benefic în cel mai scurt timp posibil.

Este de altfel și opinia unei alte recente întîlniri, de data aceasta a fizicienilor, care și ei și-au exprimat convingerea că o colaborare susținută între mediile academice și cele industriale va face posibilă realizarea în Europa, într-un viitor comparabil cu cel avut în vedere în SUA, a primului Tera-supercomputer.

Oricît de mari vor fi investițiile pe care comunitatea europeană este chemată să le facă, un lucru este sigur : ele vor aduce țărilor ce se vor implica avantaje incomparabil mai mari.

Dar Europa trebuie să se grăbească. Încă de acum o jumătate de an, 16 mari universități americane, alegîndu-și ca partener industrial o companie care a devenit deja bine cunoscută — „Thinking Machines Corporation" (Corporația Mașinilor Ginditoare) — a și înaintat departamentului pentru energie al Statelor Unite propunerea de construire a primului „Quantum Chromodynamics Teraflop Supercomputer", primul supercomputer care va fi capabil să realizeze mult așteptatele o mie de miliarde de operațiuni pe secundă (chiar dacă el va fi destinat „doar" rezolvării problemelor specifice unui domeniu de mare dificultate al fizicii teoretice contemporane !)

Timpul ne grăbește. Europa se grăbește și ea să-și unească forțele. Cine își va putea permite riscul de a sta deoparte ?

MIHAELA DOROBANȚU

STRĂLUCIREA ENIGMATICĂ A COMETEI HALLEY

Aproape invizibilă în aceste luni chiar și pentru cele mai puternice telescoape, Cometa Halley a redevenit brusc anormal de strălucitoare. Chiar dacă motivele nu sînt încă pe deplin clarificate, se pare că descoperirea făcută la 12 februarie de către doi observatori de la ESO (Observatorul austral european), Olivier Hainaut și Alain Smette, va repune în discuție teoriile actuale asupra naturii cometelor.

Observată cu mai multe secole înaintea erei noastre ,cometa ce poartă numele astronomului englez care la 1705 a calculat pentru prima oară caracteristicile orbitei sale și i-a prezis revenirea, este probabil cea mai celebră dintre comete.

La revenirea sa din 1986, după 76 de ani de la ultima apariție, ea a trecut la periheliu la o distanță de „numai" 88 milioane km de Soare, aparînd foarte strălucitoare și cu o „trenă" spectaculoasă. Aflîndu-se în prezent la peste 2 000 de km de Soare, lumina reflectată de nucleul său este foarte slabă și de aceea foarte greu de captat chiar și pentru telescoapele cele mai moderne.

Pe fotografia constelației Hydra, înregistrată de cei doi astronomi de la ESO, ea apare ca o „nebuloasă" de 300 de ori mai strălucitoare decît era de așteptat — semn că în prezent ea este sediul unor fenomene violente. Pentru a avea un termen de comparație, să ținem seama că în anul 1988 se putea vedea doar un fin nor în jurul nucleului său, iar în 1990 doar nucleul — un punct slab luminos — mai poate fi observat ; mai mult, ajungînd la jumătatea distanței între Saturn și Uranus, cometa Halley primește atît de puțină căldură de la Soare, încît temperatura suprafeței sale este în jurul a minus 200 de grade Celsius, toate elementele sale fiind înghețate.

Observațiile recente efectuate la ESO evidențiază o culoare a coamei sale foarte apropiată de cea a Soarelui — deci avem de a face în principal cu fire de praf care reflectă lumina Soarelui ; în spectrul său nu s-a pus în evidență nici cea mai mică urmă de gaz. De fapt, prima observare „în direct" a nucleului unei comete a fost posibilă cu ajutorul sondelor spațiale Giotto (Agenția Spațială Europeană) și Vega (U.R.S.S.), lansate cu ocazia trecerii din 1986 la periheliu. Avînd o dimensiune de 15 km pe 6, acesta este compus în principal din particule de praf de diferite dimensiuni, majoritatea dintre ele fiind bogate în carbon și molecule organice. La apropierea de Soare, particulele de gheață din păturile exterioare ale nucleului sublimează, antrenînd în mișcarea lor și firele de praf. Gazele și praful sînt cele care generează o nebulozitate în jurul cometei „coama" sa (coma) și două cozi, una de praf și alta de plasmă, care devin din ce în ce mai luminoase pe măsura apropierii de Soare.

Care să fie deci explicația strălucirii anormale a nucleului lui Halley ? Există, după ESO, trei ipoteze : o ciocnire (puțin probabilă !) între cometă și un mic și necunoscut obiect extra-galactic ; expulzarea unei mari cantități de energie acumulată în nucleu și, în fine, o interacțiune a nucleului cu particule de mare energie ale vîntului solar. Și, după ce vom afla răspunsul, ne va mai rămîne totuși să ne întrebăm ce surprize va mai rezerva oare „bătrîna" cometă Halley celor ce vor fi martorii revenirii sale următoare.

MIHAELA DOROBANȚU

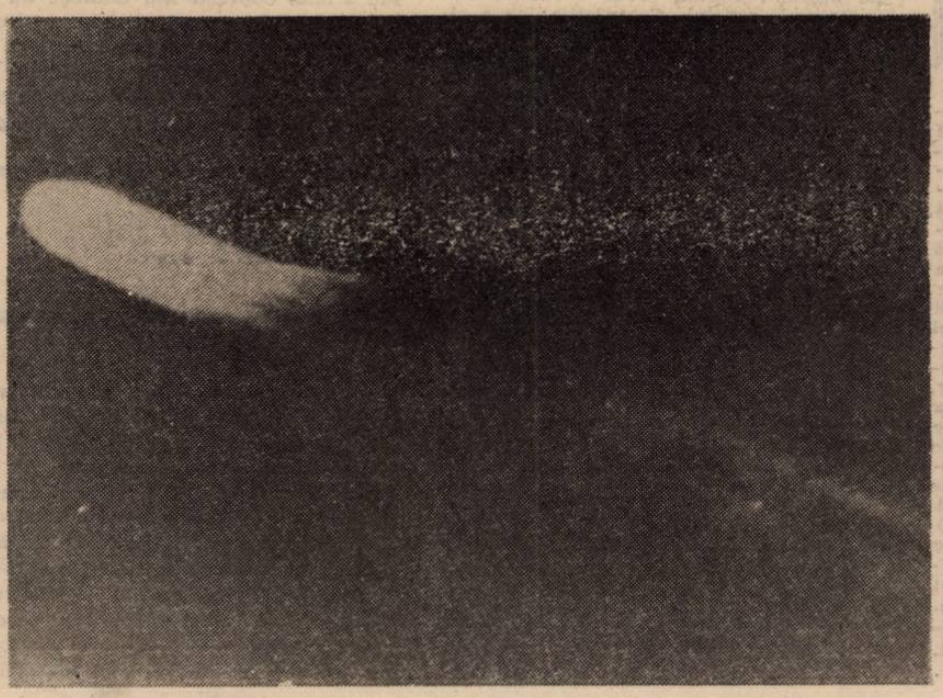

Primul concurs liber de proză: „Contemporaneea '90"

Avînd inspirata curiozitate să sondeze existența literaturii de sertar a scriitorilor neafiliați la Uniunea Scriitorilor și asumîndu-și „riscul" de a publica lucrările premiate, Editura LIBRA și Centrul de Creație București au inițiat anul trecut concursul de proză scurtă și roman „Contemporaneea '90". Juriul condus de scriitorul Dan Tărchilă a acordat în total 6 premii și o mențiune, înmînate în cadrul unei decente festivități, luni 1 aprilie. Se poate spune că, pentru prima oară după revoluție, trierea valorilor s-a făcut fără nici un fel de imixtiuni... ideologice sau de altă natură. Un exemplu demn de urmat și de alte edituri, mai ales de cele care au purces (poate temporar) pe calea compromisurilor literare.

NOTA REDACȚIEI — Unul din premiile pentru proză scurtă a revenit colegului nostru Paul Ioan, pentru volumul „Supremația pălăriei".

Julio Iglesias

Voce mai seducătoare și mai profundă ca oricînd. E adevărat. Nu s-a schimbat. Fidel imaginii sale de romantic visător acest colecționar de iubiri feminine și de discuri de aur, de platină sau de diamant revine în Spania, prima țară unde a vibrat cîntecul său „Manuela". După ce a cucerit America (Cristofor Columb o făcuse deja în 1492) și a cîntat în duet cu Stevie Wonder, Willie Nelson și Diana Ross, ex-jucătorul de fotbal de la Real Madrid, în maniera lui europeană, s-a reîntors la stilul melodiilor sale înfiorate. O manieră prin care își menține cartea sa de membru al clubului marilor interpreți internaționali.

Micile secrete ale marilor gospodine

■ Cititoarea noastră **ECATERINA SISEA** din Brașov dorește să cunoască **rețeta de preparare a berii din hamei și orz.**

■ O altă statornică cititoare a revistei noastre, **EUGENIA GAL**, tot din Brașov dorește informații în legătură cu următoarele probleme :

■ cum se argăsesc, tăbăcesc și vopsesc pieile, cu ce soluții și de unde pot fi acestea procurate ;

■ de unde pot fi procurați butași de hamei și ce lucrări necesită ;

■ de unde poate fi procurată sămînță de tutun, bumbac și arahide și ce lucrări de întreținere sînt necesare.

Stimați cititori, vă rugăm să ne ajutați cu sfaturile, priceperea și informațiile pe care le deținеți spre a reuși să răspundem împreună solicitărilor celor două cititoare ! Așteptăm răspunsurile dv. pe care le vom publica în această rubrică.

Rubrică realizată cu sprijinul cititorilor noștri, de ADRIAN HOAJA

Starea de veghe

ALBUL BANCHIZELOR ŞI DISPERĂRILE ECOLOGIEI

Un om, un canadian, reputat om de ştiinţă, s-a abstras timp de cîteva luni existenţei sale curente şi a trăit, dacă am parafraza un poet („singur printre poeţi"), singur-singurel printre lupi (de astă dată, însă, la propriu), şi încă printre neînţeleşii lupi albi din Nordul Îndepărtat, supranumit şi Marele Nord.

Înaintea lui Farley Mowat, acesta ar fi canadianul, un alt cercetător, un american, David Mech, şi un al treilea, cu un nume nemţesc, Brandemburg, au încercat şi ei, în acelaşi an (1990) aceeaşi experienţă : **de a se abstrage, din raţiuni ştiinţifice, lumii civilizate şi de a explora lumea neînţeleasă...** Sau, poate, cine ştie, pentru a demonstra lumii lor, revenind, că **adevărata sălbăticie — cruzime, disperare şi intoleranţă — n-are nimic de-a face cu banchizele albe şi cu viaţa lupilor albi.**

■

Esenţial în familia de lupi pare a fi **ucenicia. Puii de lup se antrenează îndelung, învăţînd să atace corect,** exerciţiu repetat cu răbdare, de zeci şi sute de ori, pe un „simulator", se înţelege — un vechi schelet de vulpe, de pildă, păstrat din raţiuni „didactice" în preajma vizuinii.

Pentru a comunica, la nevoie, cu membrii familiei, aflaţi uneori la kilometri distanţă, **puiul de lup învaţă să urle corect,** am spune nuanţat (cînd e ameninţat — într-un fel ; cînd îi e foame — altfel), niciodată însă din plictis sau din vreo disperare (însingurare) lupească.

Instinctul matern este, şi în cazul lor, salutar. Avem în vedere un cod instinctual subtil evoluat, cu înţelepte adaptări la asprimele vieţii de dincolo de Cercul Polar. Şi ca un bun exemplu de adaptare : Hrana, pe care lupii şi-o asigură deseori îndeajuns de greu, fiind îngheţată frecvent sau în stare de descompunere avansată, lupoaica-mamă o mestecă bine, întîi (uneori o şi ingurgitează, temporar), pentru ca astfel „tratată" să o ofere apoi puilor. Cu surpriza că lupii adulţi acceptă flămînzirea pentru a-şi hrăni descendenţii.

Ferocitatea lupilor albi ? O invenţie, dacă nu chiar o voită denigrare pentru a oferi un temei celor veniţi să-i atace feroce.

Suspiciunea faţă de om ? Atunci cînd a fost vorba de oameni de ştiinţă, fără arme de foc, lupii albi au manifestat, cel mult, o oarecare curiozitate faţă de aceşti bipezi îndeajuns de bizari, care — din optica lor — s-au „expatriat" temporar printre ei.

Încrederea lor, a lupilor albi, o dată cîştigată, se manifestă apoi corespunzător, într-o convieţuire cu oamenii **reciproc toleranţă.** Să mai menţionăm că modul lor de a vîna respectă reguli ferme : sînt atacate exemplarele slabe, bolnave, şi, riguros — doar pentru strictul necesar existenţei.

Greu de imaginat la ce concluzii ştiinţifice ar ajunge colectivitatea lupilor albi, dacă o astfel de cercetare s-ar întreprinde, invers, de vreo doi, lupi de ştiinţă care ar trăi cîtva timp printre noi, în zonele aşa-zis cu climă temperată.

■

Şi ne gîndim cu şi mai multă groază la ce s-ar întîmpla dacă bieţii lupi albi s-ar nimeri, fie şi un timp limitat, în acele zone terestre pe care un recent număr din „Der Spiegel" le numeşte **„lipsite chiar şi de speranţa salvării".**

Textul reportajului este însoţit de imaginile tulburătoare ale coxeriei poloneze din Gleiwitz, ale unor copii cu malformaţii congenitale, născuţi la Most, în Cehoslovacia, a unui ciine-lup otrăvit de apele grav poluate ale Vistulei, de o hartă a „triunghiului morţii", apoi, din centrul şi estul Europei şi, în sfîrşit, de o suită de instantanee care refuză orice comentariu : o hală a disperării de la Copşa Mică, chipurile unor copii **„pedepsiţi să trăiască în moarte"**, pădurile fără viaţă din nordul Boemiei, cîteva monumente în piatră, făcute parcă pentru eternitate, descompuse însă de atacul continuu al ploilor acide asupra unor splendide (altă dată) aşezări omeneşti, devenite azi cenuşii. Şi toate acestea cu corolarul disperantului **efect însumat,** peste timp, pentru generaţiile care ne vor urma. O lume în care instinctul matern nu-i mai poate salva pe copii şi nici pe copiii copiilor lor. Nu există soluţii ? Există ! Dar, **o asanare ecologică reală ar necesita, la nivelul zonelor amintite, o sumă uriaşă : circa o mie de miliarde de dolari.**

O, cu cîtă disperare se vor întoarce bieţii lupi albi spre banchizele lor, mai ales dacă vor înţelege că gri-urile şi întunericul morţii s-ar putea apropia foarte curînd şi de albul banchizelor lor.

■

Să ne imaginăm, însă, ca într-o povestire SF, că cercetătorilor — lupi veniţi dinspre Marele Nord li s-ar arăta, printre altele, cîteva creşcătorii de iepuri modificaţi genetic şi transformaţi astfel într-un fel de iepuri uriaşi. Experienţa nu-i inventată, există, ea continuă în fapt nişte încercări biologice aberante, mai vechi, întreprinse de naziştii încă prin 1944. Iepurii, monstruoşi ca mărime, se înmulţesc în prezent la Lymm (Anglia), de către un oarecare domn Sutton, prea puţin interesat de gravele dezechilibre ecologice pe care le-ar provoca, pe întregul circuit al viului, apariţia unor astfel de specii, să le spunem a-naturale. Desigur, organizaţiile „verzilor" au protestat pretutindeni, geneticienii, ca şi zootehnicienii, au avizat... negativ, dar din nou, consecinţele peste generaţii ale unor denaturări încă nu-i interesează prea mult. Ca să nu mai vorbim de precedentul în sine al unor astfel de manipulări. Cine ne asigură că nu vor apare într-o bună-zi — rea — bipezi giganţi şi, din unghiul lupilor albi, — lupi albi-giganţi, care i-ar şterge din memoria lumii şi de pe albul banchizelor pe lupii-lupi de azi ! Şi ne mai gîndim că, reîntorşi în Lumea Marelui Nord şi relatînd puilor lor ce se mai întîmplă prin lume, puii de lup ar începe să urle subit, din cu totul alte raţiuni decît cele înscrise în codul lor genetic.

■

Mai aflăm, totodată, de la canadianul Farley Mowat, confirmat de David Mech, că lupii albi nu mănîncă niciodată peste necesarul lor de subzistenţă. „Proviziile" rămase după vreo vînătoare sînt îngropate în ascunzători, cît mai departe de vizuinele lor şi de lăcomia puilor de lup cu ucenicia încă neîncheiată.

Să nu fie cumva în **„Contribuţiile"** amintitilor cercetători şi un îndemn secret la o remeditare a acelor echilibrări înţelepte înscrise întru eternitate în codul de supravieţuire al naturii ?

DOREL DORIAN

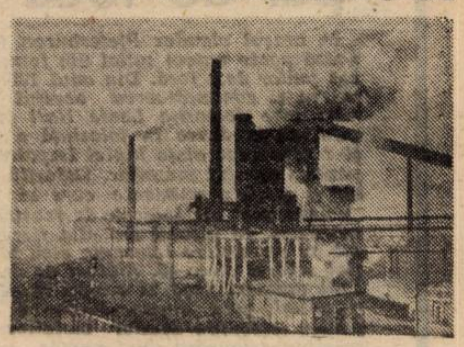

„Cel mai mare succes de librărie al unei cărţi filozofice a secolului XX este volumul „Le principe responsabilité (le Nouvel Observateur). Une éthique pour la civilisation technologique", traducere din limba germană apărută în Franţa la finele lui 1990. Autorul are 88 de ani şi se numeşte **Hans Jonas.** Este discipol al lui Husserl şi Heidegger şi s-a specializat în doctrinele cunoaşterii (gnoseologie). Una din ideile fundamentale susţinute de Hans Jonas — învăluită într-o haină care s-ar putea numi ecologia eticii civilizaţiei contemporane — este revenirea la frică şi umilinţă în faţa necunoscutului şi primejdiilor lui, mai vag sau mai clar prefigurate.

Ideea susţinută de noi în textul precedent al acestei rubrici şi de la care nu mă voi abate prea uşor — tehnologia avansată văzută drept „cal troian" pentru agresiva poluare, de la chimismul naturii pînă la morală — este pe deplin confirmată de acest „drept la frică" şi întoarcere la armistiţiul cu natura. **Jonas respinge — nu fără o oarecare ironie — orgoliul supremaţiei omului în confruntarea cu natura şi vede în această tendinţă de super-tehnologizare capcana viitorului.** Încă de pe acum, susţine filozoful german, **sîntem ostatecii viitorului,** printr-o revoluţie tehnico-ştiinţifică „neprogramată, total anonimă şi ireversibilă". Este absurd să opunem natura regnului uman, subliniază Jonas, şi este de-a dreptul stupid s-o mai considerăm un corn al abundenţei.

Un alt accent grav al filozofiei lui Jonas, prin care ne aduce aminte de suspiciunile „dascălului" său Heidegger, este acela al îndoielii că democraţia poate stăpîni situaţia. Sub asediul constrîngerilor civilizaţiei super-tehnologizate, elita care-şi asumă responsabilitatea va încerca să impună o nouă etică, devenind involuntar tiranică şi cu certitudine nepopulară.

Anul apariţiei volumului amintit mai sus (1979 ; de atunci succesul colosal de librărie pentru o carte filozofică a atins cota de peste 130-000 exemplare vîndute) şi sintagma de mare actualitate „dreptul la frică" mi-au sugerat să reiau lectura unui excepţional poem al lui Dorin Tudoran (din volumul „Pasaj de pietoni", 1979) cu titlu omonim. Poetul, de care ne desparte acum un ocean, alcătuia în acel poem o „idilă" a imbecilizării vieţii de zi cu zi, a automatismelor care ne leagă temeinice cătuşe în jurul imaginaţiei. **„Să nu te plictiseşti la şedinţele de lucru / să pleci de la slujbă cu sentimentul datoriei împlinite / ...să-ţi săruţi nevasta şi copiii / să le spui cît de dor ţi-era de ei..."** Tirania tehnologicului şi „îndobitocirea" cetăţeanului de rînd merg mînă în mînă, deşi mesajul poetului atinge în plin şi tirania îndoctrinării ideologice comuniste. Finalul poemului ne îndeamnă apocaliptic **„Nu gîndi, nu gîndi, nu gîndi".**

Sîntem ostateci ai viitorului în măsura gradului de ireversibilitate a săgeţii tehnologice actuale. Hans Jonas respinge principiul speranţei al lui Ernst Bloch şi susţine principiul pesimismului profetic. **La ce bun că putem învăţa din catastrofe, că asimilăm experienţe nefaste ?** Să fim sceptici pentru a nu ne sufoca în confuzie şi hazard ! Exemplul pomului cunoaşterii ne urmăreşte ca o alarmă pilduitoare. În actuala conjunctură mondială, tîlcul imperativului biblic se cere redimensionat.

Un răspuns incitant îl dă acestei probleme ecologistul francez **Henry-Pierre Jeudy** în recenta sa carte **„Le desir de catastrophe"** (pe care aş traduce-o „Catastrofa deliberată"). Există în noi, se pare, conştiinţa unei ameninţări perpetue şi tocmai acest fruct interzis ne împinge să înaintăm spre primejdie, ca şi cum ne-am dori-o. Iată de ce alarma din discursurile ecologice trebuie să determine elita înţelepţilor să se consacre elaborării unor norme universale. Subscriu la această teză, gîndindu-mă la reproşurile viitoarei generaţii : ce-au făcut savanţii de acum un secol ? Ei bine, noi, cei de acum, ştim că Einstein a avertizat acum jumătate de secol asupra energiilor ascunse în atom. De atunci, toată lumea avertizează, corul Casandrelor se măreşte. Cine ascultă ?

PAUL IOAN

Grafică de C. VELUDA

OCEANOGRAFIA — MAREA SPERANȚĂ A SECOLULUI XXI (II)

Spectacol fascinant la adincimea de 2500 m

Într-adevăr, secvențele înregistrate la adincimea de 2500 m cu ajutorul unei camere de luat vederi s-au dovedit a fi tulburătoare, dar deosebit de interesante din punct de vedere științific. Și sursa citată oferă detalii interesante : „De-a lungul fisurilor și crevaselor care se formează în solul oceanic țișnesc emanații lichide, calde. Ele conțin minerale care, în contact cu apa sărată, formează sulf, element chimic care dă culoarea neagră concrețiunilor. În jurul acestor orificii se depun materii minerale care formează mici hornuri, asemănătoare cu conurile vulcanilor. În răstimpul a citeva săptămini, aceste hornuri pot aduce pină la o tonă de minereu de cupru sau de zinc. Dar și minereuri bogate în plumb, argint sau aur. Aceste hornuri bizare nu constituie decît o parte din zăcămintele de minereuri, pentru că majoritatea nodulilor polimetalici se depun pe fundul oceanelor, unde formează vaste cîmpuri".

Logistica cercetărilor din adincuri

Expediția germană în Pacificul de vest a beneficiat de o aparatură modernă pentru investigarea adincurilor. În ultimii ani a sporit numărul robotilor destinați a efectua diverse operațiuni în mediul subacvatic. Aceste minunate creații ale omului au marele avantaj că pot lucra nonstop, 24 de ore din 24, cu o productivitate și o eficiență remarcabilă. Și la adincimi la care scafandrii nu pot ajunge. Logistica de susținere a muncii robotilor în adincuri este mai puțin costisitoare decît cea necesară scafandrilor autonomi, Nava oceanografică „Sonne" a dispus și de un cheson telecomandat, căruia i s-a atașat o cameră de luat vederi, precum și de un aparat de carotaj, „supravegheat" de un alt mijloc de înregistrare a imaginilor. În greutate de circa 3000 kg, această aparatură a permis culegerea diverselor esantioane de pe fundul Pacificului de vest, unele dovedindu-se a fi unicate. Este vorba de fragmente de „pălării ascuțite", adevărați „vulcani negri" aflați în plină activitate, care ajung pînă la o greutate maximă de 1500 kg.

Bogata pradă de esantioane submarine (minereuri și viețuitoare marine, unele încă necunoscute de om) au ajuns în Germania. În numeroase institutii de cercetare de mare reputație ele sînt supuse unor studii științifice sistematice. Parte din mile de diapozitive și sutele de filme video care vorbesc despre tezaurul submarin al Pacificului de vest au fost incredințate spre cercetare unor institute științifice din străinătate : Hawaii, Papua — Noua Guinee, Australia, Austria, Iugoslavia și Uniunea Sovietică. Într-un viitor articol ne vom referi la alte aspecte legate de cea de-a doua expediție oceanografică germană desfășurată în cadrul programului „OLGA", aspecte desprinse în urma analizei geologice și mineralogice a zăcămintelor submarine.

D. FILIP

TELEX • TELEX

■ **La uzina de turbine cu gaze „Siemens" din Berlin funcționează o mașină de broșat verticală de mare precizie. Rostul ei este acela de a broșa crestăturile roților cu discuri ale turbinelor de gaze ; în crestături se montează paletele turbinelor. Uriașa mașină, înaltă de 9 m și cu o greutate de 110 tone, lucrează cu o precizie de o sutime de milimetru cînd prelucrează discuri de turbină avînd un diametru de 2 m.**

■ **Specialiștii farncezi au pus la punct un procedeu eficient de îndepărtare a oxizilor de sulf din efluenții rafinăriilor de petrol. S-a recurs la serviciile oxidului de magneziu. Metoda prezintă numeroase avantaje: nu lasă reziduuri, realizează recuperarea oxizilor de sulf sub formă de sulf revalorificabil, necesită reactivi ieftini și nu implică nici un consum de energie.**

■ **Zece recolte pe an de roșii și castraveți. Nu, nu este nici o exagerare. Performanța a fost obținută de apreciata companie niponă „Pioneer", profilată pe aparatură muzicală de înaltă fidelitate. Secretul culturii roșiilor și castraveților, indeletnicire nouă a companiei, dar nu de mare anvergură, rezidă în „apa magnetizată". Ea este obținută prin trecerea printr-un cimp magnetic puternic și folosită ulterior la udarea răsadurilor. Apa magnetizată reține mult mai bine moleculele de oxigen decît apa neprelucrată, contribuind la o mai bună dezvoltare a plantelor.**

■ **Centralele atomoelectrice cîștigă teren în India ; prin darea în exploatare a centralei de la Nazora (235 MW), capacitatea electricității de origine nucleară a țării va ajunge la 1465 MW. Peste cinci ani, centralele nucleare aflate în construcție vor spori contribuția forței atomului — 3110 MW. La sfîrșitul secolului electricitatea de origine nucleară va ajunge la 10 000 MW.**

■ **Se estimează că numărul bolnavilor în lume contaminați de „virusul delta" al hepatitei (HDV) și de „virusul beta" (HBV) variază între 10 și 20 milioane ; „virusul delta" are particularități neobișnuite și ocupă o poziție specială printre confrații săi ce atacă organismul uman, HDV își face apariția, după cum a demonstrat virusologul italian Mario Rizzeto, numai în prezența unui alt agent patogen — HBV — și nu poate să se multiplice decît într-un organism deja contaminat de acesta din urmă.**

■ **Cu excepția cazului în care ar fi descoperite zăcăminte noi, în ritmul de consum actual aflat în creștere constantă, rezervele mondiale de petrol se vor epuiza pînă în anii 2035—2040.**

Caz incredibil

UN OM RĂPIT DE FIINȚE DE PE ALTĂ PLANETĂ

Harry Lawrence, un croitor de 71 de ani, a început să rîdă ascultînd povestea amicului său Nigel Brookes, gîndindu-se că acesta se află sub influența alcoolului, cînd a început să-i povestească o întîmplare în care protagoniști fuseseră el și un OZN. Dar, ulterior, întîmplarea i s-a părut deosebit de misterioasă. Harry Lawrence locuiește la Avalon Road, este cunoscut ca un om liniștit, fără vicii, rațional și dispus oricînd să povestească o teribilă experiență pe care a trăit-o Nigel Brookes. Să-i dăm și noi cuvîntul :

„În noaptea de 15 august 1987 l-am întîlnit pe Nigel la barul „Bricklayers Arms" și m-a surprins mult starea sa : era extrem de palid și se simțea rău. I-am cerut explicații. M-a chemat într-un colț și, foarte agitat, mi-a povestit că a văzut un OZN. La început am fost foarte convins că Nigel băuse un pahar mai mult decît portia lui și am luat totul în glumă. Indignat, Nigel mi-a povestit mai amănunțit ce i s-a întîmplat. Aflat în vacanță, Nigel s-a decis să petreacă o noapte pescuind în fluviul Brue aproape de Queeens Sedge Moor. Stînd pe marginea apei, cu un pahar de cea în mînă, el a auzit un zgomot straniu prin apropiere și cînd și-a îndreptat privirea în direcția respectivă, a văzut o navă spațială, un obiect cilindric, lung de 15 metri, înalt cam de cinci metri, difuzînd o lumină galbenă-verde stînd nemiscat în aer. Apoi l-a văzut aterizînd. Înr ulterior, în partea inferioară a vehiculului, s-a deschis o ușă din care a apărut o scară. O accentuată lumină roșie îl împiedica să vadă interiorul. Putin mai tîrziu pe scară au păsit patru ființe (?!) înalte cam de 1,5 metri, îmbrăcați cu costume de culoare argintie și cu un fel de viziere care nu permiteau să li se vadă capul. Fiecare dintre ei poseda cîte un obiect asemănător cu un detector, posibil niște arme, pregătite pentru un potențial inamic. Executînd mișcări de retragere, Nigel și-a făcut simțită prezența. Cei patru oaspeți s-au oprit, l-au observat și examinat, apoi după o probabilă consultare s-au îngrămădit în astronavă și au dispărut în înaltul cerului cu o viteză uimitoare. Observîndu-mi îndoielile, fată de cele povestite, Nigel m-a rugat să-l însotesc la locul cu pricina. Controlînd atent zona unde afirma că aterizase aeronava, am constatat că pe pămînt erau imprimate foarte clar semne care demonstrau că în acest loc pămîntul suportase o greutate excesivă.

Dar povestea nu s-a terminat aici. O săptămînă mai tîrziu, într-o noapte, Nigel a plecat în același loc pentru o partidă de pescuit. M-a invitat să-l însotesc, dar am refuzat și sînt fericit de gestul meu intuitiv, pentru că în noaptea respectivă Nigel a dispărut fără urme ! A doua zi am citit în ziarele locale de apariția unui OZN în zona noastră, fapt relatat la poliție de numeroase persoane. Avînd o presimțire ciudată, m-am repezit acasă la Nigel, dar nici o urmă nu indica revenirea lui de la pescuit. I-am telefonat unui prieten comun, Keith Wilson, si împreună ne-am îndreptat spre locul său tradițional unde obișnuia să pescuiască. Acolo ne astepta o altă surpriză : pe mal se găsea mașina lui Nigel, uștensilele pentru pescuit si alte obiecte si alimente necesare în aceste împrejurări. Nigel nu era de găsit, deși am făcut investigații pe o arie largă în schimb, am remarcat din nou semnele caracteristice descoperite cu prilejul anterioarei vizite făcute aici. Fireste, am instiințat poliția si am povestit tot ceea ce știam. S-au organizat echipe de căutare si s-a avansat ideea unei sinuciderl. Rezultatele au fost nule. Au trecut de atunci peste trei ani si iumătate si nimeni si nimic nu au putut contribui la elucidarea misterioasei sale dispariții, ceea ce a permis poliției să-l declare oficial ca dispărut. Nimeni nu doreste să ia în considerare posibilitatea ca Nigel să fi fost sechestrat de OZN-isti, întrucît s-ar crea o stare de panică si neliniste. Eu sint singurul om care am sperantă că într-o bună zi Nigel va reapare. Sint convins că prietenul meu se află undeva, în minile lor"...

GH. RUSSU

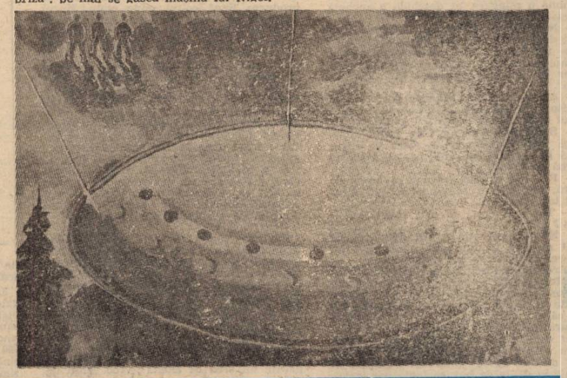

Clinică pentru... pui de focă

În orașul olandez Pieterburen funcționează poate unicul spital din lume rezervat puilor de... focă. Din anul 1970 inițiatoarea și conducătoarea acestui așezămînt este doctorița Lenie Hart (49 ani), care, de la darea în folosință a clinicii, și-a consacrat viața luptei împotriva dispariției acestui mamifer. Datorită dotărilor și grijii permanente care se poartă „pacienților" săi, indicele de reușită creste neincetat. În ultimii ani, din fiecare cele 100 de exemplare internate aici, în medie sînt salvate circa 85. Alături de dr. Lenie Hart lucrează încă 11 medici și numeroși voluntari, care depun o muncă uriașă pentru salvarea acestor viețuitoare. În privința asigurării unui număr suficient de pacienți, colectivul este ajutat de patrule de coastă, marinari, pescari etc. care în diferite împrejurări îi găsesc în situații grave mai ales în perioada cînd sînt recent născuți și sînt foarte vulnerabili din toate punctele de vedere. Cele mai mari satisfacții ale acestui colectiv îl constituie momentul cînd puii de focă, revigorați în urma îngrijirilor primite, sînt redați mediului firesc căruia îi aparțin : Oceanului planetar.

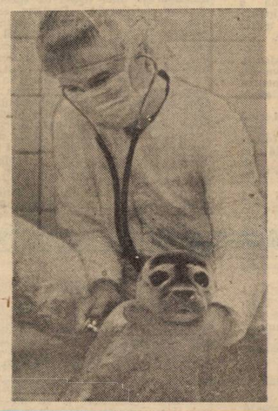

CRUPIERI-FEMEI !

„Vă rog doamnelor și domnilor, faceți jocurile ! Doamna, dvs. doriți să jucați pe numărul 21 ? Perfect ! Nu se mai admit mize. Rien ne va plus !". De cite ori nu am auzit astfel de fraze rostite fie în filme, fie chiar în sălile de joc ale cazinourilor, rostite de crupieri. Așezați în spatele meselor verzi, în mijlocul cărora tronează ruletele, crupierii demonstrează o neobișnuită măiestrie în minuirea paletei pentru, fie a strînge fisele care au pierdut, fie (datorită unei experiențe indelungate) calcularea foarte rapidă în memorie a diferitelor operațiuni matematice, uneori imposibile pentru oamenii obișnuiți, controlînd cu ochi vigilenți ca jocurile să se desfășoare în modul cel mai corect posibil.

Pînă acum cîțiva ani, prerogativele de a fi crupier aparțineau numai bărbaților. Se mai semnalau unele apariții izolate feminine. Iată de ce apariția a doi crupieri femei la cazinoul din Veneția a stîrnit un viu interes și destule comentarii și nu toate favorabile. Cele două protagoniste se numesc Marta Dipol și Barbara Biz și pentru a accede la această dificilă profesiune au avut de trecut prin multe și grele examene de tot felul, dar în final au convins comisia de examinare că sînt demne de a îndeplini o meserie considerată pînă nu de mult rezervată numai bărbaților.

Dubla viață a lui Jerry Moxon

Cetățeanul englez Jerry Moxon are o viață dublă. Timp de șase ani trăiește în Anglia (ca orice gentilom care se respectă), iar în celelalte șase luni devine primul consilier al șefului de trib al unei așezări, Aburi, din Republica Ghana, unde sălășluiește populația Akwapim. La fiecare început de noiembrie, revine în mijlocul tribului și întotdeauna este întîmpinat cu mare bucurie de localnici, care-l poartă, din momentul sosirii și pînă la reședința sa, într-un baldachin somptuos.

Dragostea pentru Africa și populația acestui trib își are începutul în timpul ultimului război mondial, cînd în Ghana se afla o colonie engleză (denumită pe atunci Coasta de Aur), iar Moxon avea calitatea de administrator colonial. Moxon a rămas în serviciul administrației ghaneze după ce această țară africană a obținut independența în anul 1957.

Și Jerry Moxon își deapănă amintirile: „Vechiul conducător al Aburiei, mi-a propus să cumpăr un teren din zona care le aparținea. Am acceptat, fără să cunosc amănuntul important că cine devine proprietar pe teritoriul tribului capătă din oficiu denumirea de Odikoro, ceea ce corespunde cu titlul de consilier al orașului. După trecerea a trei ani, locuitorii tribului Akwapim m-au numit Ankobya, adică primul consilier al regelui". Din acel moment, numele său a fost schimbat în Nana Kofy Obonya, iar timpul i-a fost împărțit în două perioade egale: șase luni își petrece timpul în localitatea Ludlow din Anglia, iar restul de șase luni în Aburi. Jerry Moxon și-a luat în serios rolul de prim consilier al șefului de trib ocupîndu-se de organizarea serviciilor sociale, de sustinerea programelor de tot felul inițiate de guvernul local. Ba mai mult, ca un mare amator de fotbal (se putea altfel ?), a organizat un centru pentru amatorii acestui sport, și a înființat chiar prima echipă.

Nu de mult, șeful tribului Aburiei a decedat, dar nimeni nu a încercat să-l îndepărteze sau să pună în discuție calitatea sa oficială. Pentru localnici nu există Jerry Moxon ci doar prietenul și sfătuitorul lor, Nana Kofy Obonya...

Reclamă originală

Pentru a face publicitate americanilor în ceea ce privește rapiditatea livrărilor, unui agent al firmei franceze „Citroën" i-a venit ingenioasa idee ca ultimul model de mașină fabricat să fie plasat pe un „Boeing" 707, în locul conducătorului auto fiind plasat un manechin. Zborul avionului, cu un atomobil așțat în spate a stîrnit senzație, publicitatea avînd un caracter cu totul inedit.

Un muzeu insolit

„Steaua" antropologică „Lucy" este perechea feminină a australopitecului ale cărui relicve au fost găsite în Africa de est. Ei au avut nenumărați copii. Tot atît de renumit este și „Băiatul din lacul Turkana" descoperit tot în Africa. Alături de „omul din Pekin" de omul de Neanderthal și de Cromagnon toate ființele preistorice alcătuiesc personajele exotice care populează Muzeul paleontologic deschis în aer liber în apropierea micii localități franceze Bidonne.

Sistem automat

Este cunoscut faptul că în condițiile tehnologiilor tradiționale de fabricare a cimentului muncitorii sînt nevoiți să lucreze în incăperi pline de praf. De asemenea, trebuie arătat că evaluarea „la ochi" a dozajelor amestecurilor poate să aibă drept urmare o reducere a rezistenței betonului la punerea sa în operă sau la cresterea irațională a consumului de ciment deficitar.

Specialiștii Institutului de cercetări științifice „Orgenergostroi" din U.R.S.S. au conceput un sistem automat de dirijare a calității preparării betonului. Noul sistem se deosebește prin faptul că el execută nu numai o simplă dozare a materialelor înglobate în amestecul de beton, ci și o măsurare automată a umidității, peramentru în funcție de valoarea căruia corectează compoziția betonului. Datorită acestei particularități a noului sistem, abaterile rezistenței betonului față de valoarea prescrisă sînt cu 20 la sută mai mici decît la instalațiile obișnuite. Noul sistem și-a dovedit superioritatea și avantajele pe multe din marile șantiere ale U.R.S.S.

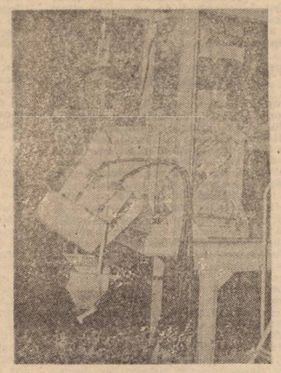

Mai există, oare mamuți ?

Taigaua, cea mai mare pădure din lume ascunde încă numeroase taine. Pot exista încă aici, redutabilii mamuți ? Nu e de mirare că dat fiind acest tinut încărcat de legende s-a anunțat în citeva rînduri reapariția uriașelor mamifere. Uluitoare este declarația făcută de doi vînători ruși în 1920. Ei afirmau că au văzut pentru scurtă vreme, în umbra arborilor, siluetele unui cuplu de mamuți. Poate fi crezută această mărturie ?

Poveștile despre mamuți au pătruns de mult în legendele siberiene. În secolul al XIX-lea cînd arheologii au descoperit primele resturi ale acestor pachiderme preistorice, populația de aici credea ferm în existența mamutilor : un soi de colosi învelîți în blană, care nu trăiau decît sub zăpadă și mureau cînd vedeau lumina soarelui.

Unde se termină legenda și unde începe realitatea ?

S-au descoperit, fără îndoială în Siberia mamuți... congelați.

Acești monștri, eliberați după milenii din cosciugele lor de gheață, aveau o carne atît de bine conservată încît putea fi mîncată.

Artele marțiale...

În pregătirea militarilor din armata nord Coreeană deseori se utilizează procedeele asiatice tradiționale de luptă.

Imaginea surprinde o ședință de antrenare a infanteriștilor marini care trebuie să reziste, fără să-și piardă echilibrul, la spargerea unor cărămizi deasupra capului.

Computer personal gigant

Cel mai mare computer personal a fost construit și expus la Muzeul computerelor din orașul Boston (Statele Unite ale Americii), muzeu fondat în anul 1982. Ecranul monitorului său este uriaș, dispunînd de o suprafață de zece metri pătrați, iar lungimea panoului cu tastatură atinge opt metri. Microschema procesorului central are dimensiunile unei uși uriașe. „Plimbîndu-se" pe computerul care ocupă 492 metri pătrați pe două etaje ale muzeului vizitatorii pot să vadă cum lucrează un calculator electronic. Traseul parcurs de către comenzile și semnalele electronice este marcat cu lămpi care se aprind. Trebuie menționat faptul că toate operațiile de calcul sînt executate de către două computere personale de dimensiuni obișnuite, „ascunse" în interiorul uriașului model expus.

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POVESTIRE POVESTIRE

MECIUL SECOLULUI

ultimul episod

— Ascultă Hana, o primă concluzie este de netăgăduit. Consecința directă a urmăririi meciurilor este o scădere a randamentului în munca intelectuală, mai ales. Cui prodest ? Are „Tart & Son" avantaje de pe urma acestui fapt ? Este inițiativa ei deliberată ?

— Nils, cred că directorii ar trebui să depună o plîngere, să deschidă o anchetă oficială.

— N-ar avea nici un temei. Oamenii nu sînt duși cu forța acolo. Se mizează, dacă este făcut totul intenționat, pe efectul psihologic și dominarea voinței spectatorilor nu poate fi imputată lui „Tart & Son".

— Atunci accentul cade pe performanța uluitoare a boxerilor care acceptă să facă jocul lor...

— Stai ! Mi-ai dat o idee formidabilă. Dacă unul dintre noi încearcă să întrerupă în vreun fel meciul, pentru a sta de vorbă cu ei ?

— Paznicii ar sări imediat și ne-ar da afară, dar ne-am convinge cel puțin că sînt totuși oameni...

— Tot mai crezi că sînt roboți hominizi ?

— Nu, dar situația e atît de absurdă încît nu poți fi sigur pe nimic pînă nu încerci să iei legătura chiar cu ei.

Întrerupînd discuția, am introdus baza noastră de date în memoria computerului personal. Am adăugat toate cunoștințele găsite și știute despre box, inclusiv faptul că nu exista un arbitru. Compilarea a durat aproape 10 minute, dar n-am obținut decît o interogație pe care nu puteam să i-o satisfacem : *„De ce fumatul este atît de strict interzis ?* Cu ani în urmă, în sălile de box se fuma, iar instalațiile de climatizare împrospătau mereu atmosfera prin exhaustoarele aferente".

— Bine, dar nu se poate ca cele 20 de săli să nu aibă climatizoare. Cred că și funcționează, altfel nu s-ar putea sta atîtea ore în aglomerația aia.

N-am mai răspuns, mi-am pus un pachet de țigări în buzunar și i-am făcut Hanei semn să plecăm. Eram atît de îngîndurat, încît ea m-a ascultat fără să comenteze.

Bufniturile pumnilor te impresionau, oricît de obișnuit ai fi fost cu violența. Spectatorii însă le gustau din plin, însoțindu-le mereu de îndemnuri. Am dus țigara la gură și apropiindu-mă de marginea ringului am aprins-o. Am tras puternic în piept și am suflat energic fumul spre cei doi boxeri, a căror încleștare se producea lîngă colțul unde eram. Norul albăstrui s-a împrăștiat spre ei și dintr-o dată se întîmplă un lucru neașteptat : *în spațiul unde fumul plutea, corpurile combatanților s-au volatilizat.* O parte din piept și întreg capul — și al unuia și al celuilalt — deveniseră invizibile, dar zgomotul loviturilor totuși se auzeau. Peste cîteva clipe, cînd fumul s-a risipit trupurile lor au prins iarăși contur, mișcarea fiind neîntreruptă. Am auzit un strigăt dinspre intrare, dar Hana a barat drumul unor paznici care se repezeau către mine. Am avut timp să mai trag un fum și să-l răspîndesc pe ring. Uluitorul efect a fost același, dar n-am mai apucat să văd ce se mai întîmplă apoi, căci o izbitură puternică în ceafă m-a rupt complet de realitatea din jurul meu.

Simțeam cum cineva mă zgîrie cu dinții la încheieturile mîinilor, dar bezna mă împiedica să-mi dau seama ce se petrece cu mine. Durerea de cap era însoțită de o sete grozavă. Dintr-o dată, realizez că sînt legat cobză și că persoana care încearcă să-mi dezlege legăturile de la mîini este Hana. Mișcarea mea o făcut-o să șoptească :

— Stai liniștit, te eliberez imediat. Ne-au cărat pe amîndoi aici în niște saci. Din păcate nu cred că există vreo șansă de scăpare.

Comunicat al Departamentului Poliției din Perimetrul H—3 :

În legătură cu cele două cadavre găsite acum 12 zile în malul betonat al stației biologice nr. 7, vă aducem la cunoștință următoarele :

1. Trupurile neînsuflețite sînt ale lui K. Niels, ziarist, și F. Hana, ambii de 26 de ani.

2. Ei sînt organizatorii așa-zișelor gale de box care au infestat Capitala Perimetrului nostru timp de peste trei luni.

3. Baza științifică a desfășurării acestor gale de box — de fapt un experiment social extrem de nociv — este proiectarea multidimensională în spațiul ringului a unor scene reale de box înregistrate din 360 de unghiuri de vedere. Un computer sintetizator aflat deasupra centrului de simetrie al ringului refăcea imaginile retransmise de camere minuscule situate pe circumferința unui cerc, deasupra ringului.

4. Cei doi tineri erau agenți ai cercurilor științifice din Perimetrul H—4.

5. Scopul acestor gale de box, aproape atins, a fost epuizarea resurselor psihice și fizice ale populației din H—3, și în primul rînd ale oamenilor noștri de știință. În acest mod, avansul tehnologic dobîndit în H—3 a putut fi atins și chiar depășit în unele direcții de către cei din H—4.

6. În fața reușitei experimentului, cei doi agenți și-au mărit pretențiile, amenințînd cu șantajul pe patronii lor. Fiind refuzați la negocierile lor secrete, cei doi s-au hotărît să provoace întreruperea experimentului de masă, fără să implice vreo culpă oficială la adresa lor.

7. Anihilarea agenților sus-numiți devenise irevocabilă pentru agentura din H—4, dar identificarea asasinilor este imposibilă. Competențele Departamentului nostru în acel Perimetru sînt extrem de limitate.

PAUL IOAN

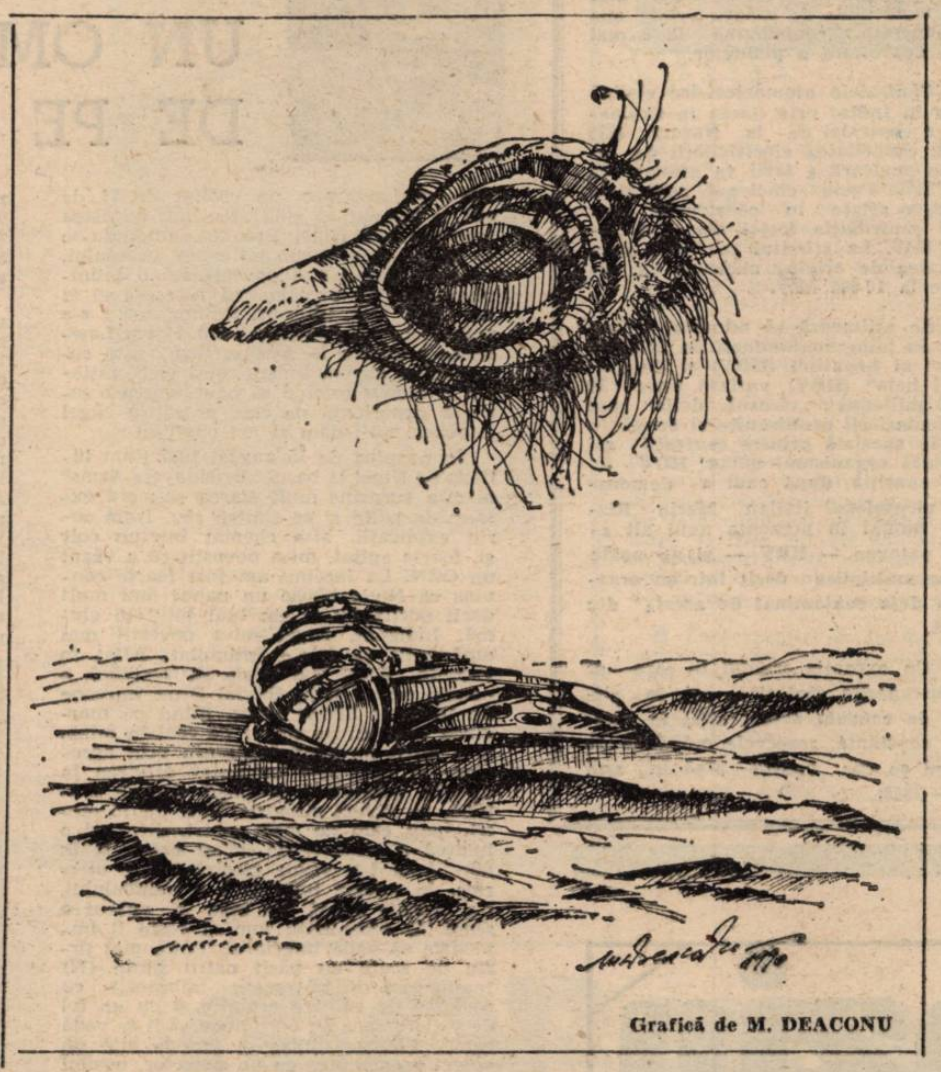

Grafică de M. DEACONU

Pe urmele lui Ulise (II)

Următoarea etapă a legendarului erou — insula lui Eol, zeul vînturilor. Pentru a o regăsi, m-am ghidat după textul homeric : „Este o insulă plutitoare : o falează din bronz, un zid inexpugnabil, o încercuiește în întregime". În largul laturii nord-vestice a Cretei, insula Grabusa corespunde perfect acestei descrieri. Roca falezelor sale abrupte pare a fi fost tăiată și asamblată de niște constructori giganți, iar la lumina asfințitului capătă efectiv culoarea brun-roșcată a bronzului.

Călătoria noastră se desfășura cu succes. Am pornit mai departe de-a lungul coastei vestice a Greciei, către Marea Ionică. Eram din ce în ce mai convins că urmăm același traseu cu Ulise. Proba: la sfîrșitul lui iunie am regăsit posibila localitate a următorului episod al epopeei : țara lestrygonilor. În timp ce mulți cercetători o plasează în Sardinia, eu am cvasicertitudinea că este vorba de micul port Mazepos : dominat de o falează impunătoare, are exact dimensiunile potrivite pentru a fi putut adăposti flota lui Ulise. Aici, lestrygonii, mîncători de oameni, au scufundat unsprezece din vasele eroului, bombardîndu-le cu uriașe stînci aruncate spre mare. Singură nava lui Ulise, ancorată în larg, a putut să scape, purtîndu-și eroul spre noi aventuri.

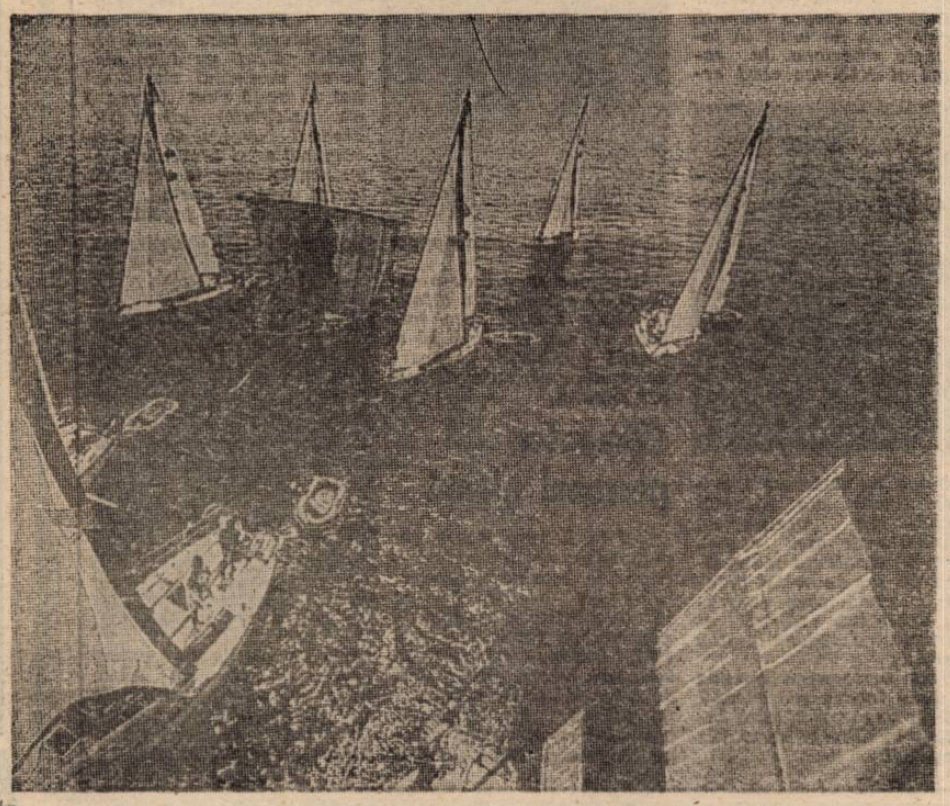

INSULA LUI CIRCE ȘI INFERNUL — ȚARA MORȚILOR

Urmează două episoade ce se desfășoară conform legendei, în locuri apropiate, în spațiu, unul de altul: primejdioasa și ademenitoarea capcană a frumoasei vrăjitoare Circe, care reuși să transforme tovarășii de voiaj ai eroului într-o dezgustătoare turmă de porci, sfîrșind însă prin a cădea și ea însăși victimă săgeților lui Eros, îndrăgostindu-se de Ulise, și călătoria în Infern — Tărîmul morților. Și astăzi, pe coasta nord-vestică a Greciei există un riu denumit Acheron, riul luntrașului Charon, la gurile căruia, ne spune Homer, a acostat Ulise. Locul se găsește în apropiere de Parga. Pausanias, în secolul II î.e.n., plasa aici localitatea Necromanteion (de la care avem, astăzi, cuvîntul necromanție), semnificînd „locul în care primești oracolul morților". Or, aceasta trebuie să fi fost Țara Morților, vizitată de Ulise. Iar în cazul acesta, insula lui Circe nu poate fi decît insula Paxos, care se găsește la mică distanță, în larg. Satul Ipiwandi, singurul loc de pe insulă în care poți găsi apă potabilă va fi, deci, locul în care-și avea domeniul vrăjitoarea „cea cu frumoase bucle", Circe.

SIRENELE, SCYLLA ȘI CHARYBDA, BOII SOARELUI

Prevenit de Circe, Ulise reușește, după cum știm, să se salveze de chemarea aducătoare de moarte a sirenelor. Unde se vor fi aflat acestea ? „Domeniul lor era mărginit de un riu, al cărui fund era albit de oasele celor ce le căzuseră pradă" — ne spune Homer. Pe o hartă a Amiralității britanice, datînd din sec. XIX, am găsit indicate la nordul insulei Levkas, la Capul Yrapetra, trei movile — trei tumuli, respectiv trei morminte antice, adevărate osuare umane. Va fi fost, oare, acesta malul pe care pîndeau sirenele ?

Abia scăpat de pericolul sirenelor, eroul va trebui să mai înfrunte cei doi monștri legendari — Scylla și Charybda, pîndind pe cele două maluri ale unei strîmtori cu ape învolburate. Și astăzi, valurile se sparg continuu, furios, la nord de Levkas, în dreptul piscului Plaka. În zilele noastre, o șosea leagă continentul, în dreptul localității Preveza, de Lefkade, pe insula Levkas, închizînd intrarea dinspre nord în canalul dintre insulă și coastă. Pe vremea lui Ulise canalul era, evident, deschis și cred că episodul întîlnirii cu Scylla — monstrul cu șase capete — se situa pe undeva pe aici. De altfel, pe harta Amiralității este semnalat capul Skylla — probabil o deformare a numelui Scylla. Monstrul, spune Homer, se ascundea într-o peșteră, la jumătatea înălțimii unei faleze.

Mai rămînea de descoperit insula misterioasă a zînei Calypso. Mărturisesc a nu o fi găsit, dar nu cred nici în localizarea ei lîngă Malta sau Corfu. După mine, episodul insulei lui Calypso reprezintă o adăugire tardivă și imaginară în eposul homeric.

La 31 iulie, ne-am despărțit de „Argos", lăsînd-o la adăpostul pregătit pentru iernat. Ultimul loc identificat nu era departe de Ithaca, iar Ulise l-a străbătut fără corabia sa — zdrobită de valuri ca o răzbunare a lui Apollo pentru uciderea boilor săi —, salvîndu-și viața agățat de o epavă cu care a plutit în derivă pînă în țara Naussicăi, țară care i-a oferit ospitalitatea și mijloacele necesare întoarcerii în patria nu prea îndepărtată. Drumul real al lui Ulise se sfîrșește aici, de aici începînd legenda. În realitatea sa, periplul lui Ulise a fost modest din punct de vedere geografic. Expediția „Argo" a avut astfel meritul de a readuce Odiseea acasă : în Grecia.

Traducere și prelucrare
MARIAN GRIGORE

Dialogurile Laurei

■ Mă grăbesc să-ți spun, dragul meu **TOM (Timișoara)**, că m-au bucurat rîndurile pe care mi le-ai scris. Ele mi-au dezvăluit un suflet sensibil și, dacă n-aș ști că vouă, băieților, nu prea vă place asta, aș spune chiar romantic! Iată, mi-am zis, viața e frumoasă, totuși, atîta vreme cît mai există tineri care gîndesc la fel ca tine! Îmi scrii că te simți ca un „ultim mohican" sau ca o ființă dintr-o specie pe cale de dispariție pentru faptul că nu ești și nu poți fi „prototipul eroului dur" al zilelor noastre, cel ce domină cu autoritate și forță, nepăsător, sufletele bătătorite ale fetelor cu purtări aspre... Eu n-aș fi atît de sigură, ca tine, că ai dreptate nici în ce te privește și nici în ce le privește pe fete. Nu știu ce fete ai cunoscut, dar am mari îndoieli față de șansa ta de a fi întîlnit numai exemplare din specia „fetelor-bărbate"! Nu zic, sînt destule care se cred în ton cu vremurile dacă afișează un dispreț suveran pentru tot ce înseamnă „sensibilitate muierească". În timp, ele — fie că vor descoperi că au un suflet îmbătrînit, de iască, fie vor înțelege, uneori prea tîrziu, că mimarea dezabuzată a unui comportament „tăpligos", cu accente mustăcioase, este de cele mai multe ori calea sigură de a îndepărta o prietenie, o dragoste, un posibil partener de viață.. Că sînt „interesate de bani, muzici și plăceri" nu-i un capăt de țară; la urma urmei, toți avem nevoie și de așa ceva. Atîta doar că viața nu e alcătuită numai din „bani, muzici etc."! În plus, așa cum ai remarcat, astea sînt, totuși, aspecte **secundare** dacă pot fi străunite prin educație și cultură. Doar dacă nu pot fi străunite atunci, într-adevăr, e jale!... În orice caz, cred că ești la vîrsta „generalizărilor periculoase", fiindcă tot ce mi-ai scris despre prietenele — sau, mă rog, fetele pe care le-ai cunoscut — este valabil, sînt sigură, pentru (foarte) puține fete! Te asigur că nu vorbesc cu părtinire. Așa că păstrează-ți firea, vei găsi și tu fata care va iubi și va ști prețui tocmai firea asta a ta, de „ultim mohican"! În rest — de multe ori știm mult prea puține despre cei apropiați sau cunoscuți ca să ne îngăduim verdicte generalizatoare. Nu mă sfiesc să-ți spun că și eu, cînd aveam cam tot atîția ani ca tine, căzusem în păcatul ăsta. Numai că viața m-a făcut să înțeleg relativ repede că nimeni nu are dreptul de a-i judeca pe ceilalți, luîndu-se pe sine drept etalon... Cînd vom înțelege cu toții lucrul ăsta, poate că lumea va fi un pic mai bună!

■ Că stați amîndoi îmbufnați și gata de harță — asta n-ar fi prea grav, draga mea **OCTAVIA (Brăila)**, asta se întîmplă deseori prin toate casele din lume! Grav este atunci cînd starea se menține zile în șir, săptămîni sau, Doamne, ferește!, luni de zile... Grav este atunci cînd orgoliul fiecăruia îl împiedică să facă **el** primul pas, din „teama" de nu fi considerat de celălalt... „las"! Pe de altă parte, nu cred să existe pe lumea asta ceva care să merite sau să justifice astfel de exacerbări ale mîndriei și vanității **dacă vă iubiți**. În cazul vostru, în care mi se pare că amîndoi regretați „răcoarea sentimentală" survenită dar nu mai știți cum să dați înapoi fără să ieșiți cumva cu prestigiul mototolit, cred că pur și simplu traversați o criză de creștere: fiind numai de un an căsătoriți, încă mai parcurgeți perioada de „rodaj casnic" și firesc, poate că încă nu v-ați obișnuit să nu mai gîndiți, fiecare, prin prisma unui restrictiv și orgolios „eu" în favoarea lui „noi". Iar **noi** înseamnă în viață marea artă de a întinde primul o mînă celuilalt, de a stinge răbufnirile orgolioase ale lui „eu am dreptate" în favoarea unui mai înțelept „poate că ai dreptate tu"... Sigur, atunci cînd „principiile" și ambițiile grăiesc — iubirea tace, dar nu trăim totdeauna din și cu „principii", ci din și cu iubire! Așa că fiți cuminți și serioși, iar dacă nu ți-e prea greu — fă tu primul pas spre împăcare. Doar n-o să vă petreceți toată viața certîndu-vă copilărește, pe nimicuri, pe „lopățică, grebluță și găletușă"!

■ Tuturor prietenilor, la revedere, pe data viitoare!

LAURA

MODA blitz

Taiorul-pantalon

Elementele specifice vestimentației masculine capătă farmec deosebit atunci cînd sînt purtate de... femei. Modelul pe care vi-l prezentăm poate sta mărturie acestei afirmații: veston și pantalon, cravată, pantofi cu o linie deosebit de austeră... și totuși multă grație și feminitate. Creatorii ne propun așadar un taior-pantalon, confecționat dintr-o stofă de lînă, ultrasuplă. Vestonul, ca și pantalonul, este ușor supradimensionat. Închis la două rînduri de nasturi, este amplu, cu umeri largi, bine marcați și mîneci suficient de lungi pentru a putea fi rulate. Lărgimea pantalonului este dată de pense. Lung, cît să acopere bine pantofii, se termină cu manșete. Realizat dintr-un material pepit alb cu negru, acest taior pantalon se asortează perfect cu o bluză albă și cravată în dungi.

HOROSCOP

fără frontiere

EUROPA: Pentru nativii zodiei BERBECULUI (21.03—20.04) acest an este cel al îndelungatelor insomnii, al frămîntărilor sterile. Competiția dintre rațiune și patimă va da cîștig de cauză pornirilor spontane, pasionate, deciziilor luate fără un eșafodaj complicat de raționamente. Acționați deci fără „algoritm", fiți intempestivi și bazați-vă exclusiv pe intuiție. Dedicați insomniile celor mai dulci vicii, dar fără excese erotice sau bachice.

INDIA: Între 11.04 și 20.04 tradiția indiană situează zodia CĂRUȚASULUI. Este o zodie ce reunește mulți orgolioși, mulți oameni cu ambiții greu de satisfăcut. Obstacolele sînt în ei înșiși, iar depășirea acestora se face sinuos, inconstant și la capătul drumului îi așteaptă de regulă eșecul. Sînt numiți virtuoși ai instabilității. În sînul familiei dovedesc calități excepționale, ferice de partenerii lor de destin.

CHINA: Patimi ascunse, rod al unor interese vechi nesatisfăcute tulbură pacea și simplitatea comportamentului și spiritului Caprei. Conflicte minore pot răbufni și crește doar artificial întreținute. Efemere valuri de ceață pot umbri petecul de cer al CAPREI, dar oamenii vor ști să întoarcă spatele amenințărilor cu instabilitatea, mai nesigure și mai șovăielnice decît în alți ani. Pămîntul e mai înțelept și mai fertil în acest an.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

CARTEA RECORDURILOR NAȚIONALE

Salvați de la moarte

— Copilul Gabriel, locuind în cartierul Balta Albă, București, bloc B 3 A, etaj 8, apartament 106, a fost salvat de la o că-

dere în gol de la fereastra bucătăriei de către cîinele familiei, boxerița Rita. Aceasta l-a înșfăcat la timp pe copilul suit pe pervaz, punîndu-l iar în siguranță (1991).

— Virgil Andronescu din Craiova a fost salvat de la moarte tot de către cîinele său (caz întîmplat în septembrie 1989).

Românii și satelitul natural al Terrei

— Începînd cu anul 1976, un crater din zona sud-estică a părții invizibile (de pe Terra) a Lunii poartă numele savantului român **SPIRU HARET** (1851—1912). Decizia a fost luată în semn de recunoștință și apreciere față de opera lui Spiru Haret de către Comisia Internațională pentru Denumiri Selenare a Uniunii Internaționale a Astronomilor. Spiru Haret a fost primul român doctor în matematică, membru al Academiei Române din 1892.

— În pregătirea programului de zboruri spațiale Apollo au fost consultate calculele privind călătoria Pămînt — Lună — Pămînt ale inventatorului american de origine română, doctor inginer **GEORGE DE BOTHEZAT** (1883—1940) — inventator al unui elicopter cu patru rotoare portante în 1922.

Sport — premiere olimpice

● **Prima participare la Jocurile Olimpice de vară:** Paris, 1924. A fost prezent un lot de 51 sportivi. Echipa de rugby a cîștigat medaliile de bronz, primele medalii olimpice românești. Alte sporturi la care am concurat: fotbal, tir și tenis.

● **Prima participare la Jocurile Olimpice de iarnă:** Saint-Moritz, 1928. A fost prezent un lot de 14 sportivi. Echipa de bob a ocupat locul șapte, concurînd în condiții precare, cu un bob închiriat la fața locului, din resurse proprii.

● **Primul campion olimpic: IOSIF SÎRBU** (21.09.1925—6.09.1964), la Jocurile Olimpice de vară Helsinki, 1952. El a ieșit învingător în proba de tir, armă liberă, calibru redus, 40 de focuri, poziția culcat (concursul de tir s-a desfășurat la Malmi, la 20 km de Helsinki). În ciuda unei afecțiuni la ochiul drept, Iosif Sîrbu participă și la J.O. de la Melbourne, 1956 (locul 5) și la J.O. de la Roma, 1960 (locul 12).

● **Prima notă de 10 la disciplina gimnastică** (impunînd adaptarea corespunzătoare a tabelelor de marcaj) a fost obținută de **Nadia Comăneci** la J.O. de

vară de la Montreal, 1976. Atunci, Nadia Comăneci a primit de cinci ori nota maximă. La J. O. de la Moscova, 1980, ea a mai obținut nota 10 la bîrnă.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

GUINNESS BOOK

Stimați cititori, continuăm prezentarea de recorduri posibil de realizat fără pretenții organizatorice (sau de altă natură) speciale și costisitoare. Este, dacă vreți, o invitație-provocare pentru intrarea în „Cartea Recordurilor Naționale", în curs de alcătuire. În aceste exemple sînt puse în evidență ambiția și tenacitatea recordmanilor respectivi. Și asta pentru că într-o astfel de oglindă a performanțelor umane se intră atît prin intermediul voinței de a participa într-o competiție anume, cît și din întîmplare (recordurile medicale etc.).

Maraton de dactilografie. Continuînd cu acest aspect (după prezentarea din numărul trecut a vitezelor de dactilografie), vom consemna acum cele mai lungi durate de bătut la mașina de scris. Pe o mașină electrică recordul este de 214 ore; el a fost stabilit de Violet Gibson Burns (Australia), între 18 și 27 februarie 1980. Pe o mașină mecanică, recordul este mai slab și anume 120 ore și 15 minute. Să reținem amănuntul, deloc de neglijat, că posesorul recordului este un tînăr orb de 23 de ani, funcționar englez. Pe numele său Mike Howell, el a atins acea performanță între 25 și 30 noiembrie 1969, hărțuind o mașină tip „Olympia". Specialiștii, amatori și ei de curiozități excepționale, au echivalat științific cele 561 006 bătăi de litere și cifre cu efortul de deplasare a unei greutăți de 2.780 tone, la care se adaugă încă 174 de tone echivalente cu efortul depus de recordman pentru a repune pe poziție carul mașinii de scris! Să ne reamintim că puternica rachetă tip „Saturn V" are ...82 tone.

Turn din cauciucuri uzate. Cel mai mare număr de cauciucuri de mașină puse unul peste altul (și susținute de protagonist) este de 80. Deținătorul recordului este englezul Gary Windebank, data performanței fiind 27 septembrie 1980 (cauciucurile au fost de tip Michelin XZX 155×13).

Descoperirea de comori. Cel mai norocos găsitor (vînător) de comori este considerat a fi C. Fred Ahrendt din Dayton, Ohio (S.U.A.). În luna august a anului 1976 el a descoperit cu detectorul său de metale 175 inele frumos prelucrate și 179 verighete din aur, toate avînd 14 carate sau mai mult. Nu sînt date alte amănunte, dar Guinness specifică următoarea interdicție de participare la o astfel de competiție: „angajații crematoriilor sînt excluși". Oare la ce s-or fi gîndit?

În imagine se află cei trei copii ai familiei Erikson (Norvegia). Ei au ajuns printre vedetele Guinness datorită întîmplării: toți trei s-au născut la 29 februarie (în anii 1960, 1964 și 1968) și își celebrează ziua de naștere din patru în patru ani. Probabilitatea extrem de mică a apariției unor astfel de coincidențe impune includerea lor în Cartea Recordurilor lumii.

P. L.

ŞTIINŢA ŞI ETICA

Avem dreptul să alterăm esenţa umană?

MAMĂ DE ÎNCHIRIAT (I)

■ Fecundare artificială ■ gravidă la 60 de ani ■ uter „închiriat" pentru găzduirea sarcinii ■ alegerea sexului copilului înainte de a se naşte ■ grefa de embrion ■ crearea de copii „à la carte".

Iată cîteva tulburătoare probleme pe care revista „Ca m'interesse" le-a abordat de curînd în paginile sale, sub genericul „Drepturile la viaţă sînt respectate ?". Cuceririle spectaculoase ale ştiinţei medicinii şi biologiei se confruntă aşadar cu aspecte esenţiale din domeniul eticii. Fiecare nouă izbîndă în planul cunoaşterii misterului vieţii este prilej de reînnoire a întrebării : „Avem dreptul să alterăm, indiferent de scop, esenţa umană ?". Justificări există, primează sensul pozitiv al demersurilor. Dar nici măcar oamenii de ştiinţă, specialiştii în bioetică nu au ajuns la unitate de vederi. Deocamdată rezultatele spectaculoase dobîndite de ştiinţă devin o realitate a vieţii, problemele de etică fiind lăsate în plan secund. Să ne referim la cîteva dintre aceste aspecte.

Graţie unei noi metode de fecundare in vitro (FIV), femeile pot deveni mame chiar şi după menopauză. Experienţa a fost dusă la bun sfîrşit de către profesorul Mark Sauer de la Universitatea din California de Sud. Şapte americance trecute de 40 de ani au primit ovocite (celule sexuale feminine) prelevate de la femei de 30—34 de ani, fecundate în laborator. Cinci dintre femeile însărcinate prin această metodă au dat naştere cîte unui copil sănătos, normal. O rată de succes superioară metodelor clasice de fecundare artificială ! Acelaşi lucru este posibil pentru femeile de 50 sau 60 de ani. Principala condiţie, consideră profesorul Sauer, este sănătatea femeii, nu vîrsta. Una dintre problemele care s-au pus în legătură cu practicarea acestei metode a fost procurarea ovocitelor şi păstrarea lor în „bănci" destinate scopului amintit. Dar imediat ce s-a rezolvat acest aspect, o nouă întrebare a părut : „Cum controlăm modul de folosire a materialului biologic încredinţat băncii ?" Se pare că ştiinţa procreării medicale asistate (PMA) este obişnuită cu întrebările, se aşteaptă la ele, fără a putea întotdeauna să ofere şi un răspuns convenabil. Aşa se face că de peste zece ani, se încearcă o punere la punct a unui fapt deopotrivă tulburător legat de embrionii creaţi în plus în faza de fecundare artificială în laborator. Aceştia trebuie distruşi ? Trebuie folosiţi la alţi părinţi potenţiali ? Trebuie utilizaţi pentru alte cercetări ? Răspunsul este încă aşteptat.

Adesea însă întrebările depăşesc faza retorismului şi cer rezolvări concrete iar dezbaterile îmbracă haină juridică. Bunăoară, în Statele Unite, familia Davis, aflată în curs de divorţ, îşi dispută... zestrea de embrioni congelaţi în urma tentativelor nereuşite de fecundare artificială. La Paris, sînt tot mai numeroase procesele în privinţa mamelor purtătoare de sarcină. La fel în Statele Unite. Aici, o negresă, Anne Johnson, mamă purtătoare, a dat naştere în urmă cu cîteva luni unui copil alb pe care a refuzat să-l restituie „adevăraţilor părinţi", soţii Calvert.

Un alt aspect, cum să-i împiedici pe cei ce urmăresc să se îmbogăţească de pe urma fecundării artificiale. Se poate accepta ideea de „a vinde" ovare sau sperm㠄 ori de „a închiria" uterul? În Franţa, de exemplu, toată lumea este de acord cu donarea. Dar cum poţi să controlezi că este întotdeauna liber consimţită ? Dezbaterea se extinde şi asupra altui element : donarea trebuie să fie anonimă sau nu ? Adevărul e că realităţile pe care procrearea medicală asistată le generează bulversează întreaga concepţie privind maternitatea. Iată un alt exemplu : în Africa de Sud, Pat Antony (48 ani) a devenit în urmă cu trei ani prima „bunică purtătoare". Ce vrea să însemne acest lucru ? Ea a adus pe lume trei gemeni, creaţi din material biologic provenit de la fiica şi ginerele său. Alt caz : în 1982, în Franţa, o tînără pe nume Christine a acceptat să poarte sarcina provenită de la soţul surorii ei gemene, Magali. Pentru copilul născut, Christine este mamă sau mătuşă ? Dar iată ce se întîmplă în Australia : doi gemeni obţinuţi din celule conservate prin congelare, se nasc la distanţă de... 16 ani.

Ce probleme se vor ridica atunci cînd naşterea se va produce în totalitate în mod artificial ? Oamenii de ştiinţă promit această „realizare" pînă în anul 2000. Pare posibil, avîndu-se în vedere că în 1988, dr. Berlejti din Italia a efectuat prima implantare in vitro a embrionului uman într-un uter separat complet de restul organismului, în urma unei histerectomii. Irigarea cu sînge şi hormoni s-ar asigura pe cale artificială.

Ce se va întîmpla cu relaţia umană în ceea ce priveşte gestaţia şi naşterea rămîne de văzut. De asemenea, consecinţele urmează să fie evaluate. Deocamdată e prea tentantă această formă de creaţie pentru ca drumul să fie reversibil. E păcat să ne oprim acum, consideră unii oameni de ştiinţă.

(Va urma)

AURORA POPESCU

vă răspunde magazin

■ **RADU POPESCU (Drăgăşani, Vîlcea)**: Interesante ipotezele, interpretările şi localizările cu ajutorul toponimelor, pe care le efectuaţi pe marginea legendelor antichităţii eline şi ale altor populaţii orientale antice, a căror geneză o fixaţi în spaţiul spiritual al strămoşilor noştri foarte îndepărtaţi, aici, pe meleagurile noastre. Dar vă mărturisesc cu toată sinceritatea că subiectul ne depăşeşte... Ştiu şi eu ce să zic? Or fi fost ori ba „într-un sat din Slovacia mîncaţi însoţitorii lui Odiseu, de Antifex şi tovarăşii acestuia" ? ! O fi acostat „din toamnă pînă-n primăvară corabia Proserpinei, frumoasa fiică a zeiţei Demeter, la Turţudan, în Oltenia" ? ! O fi fost ori ba, aceeaşi Proserpină „răpită la Liţa, o comună din jud. Teleorman" ? ! Cine ştie oare ?... Dar, alitor alte enigme ale istoriei, şi acestea poate îşi vor afla vreodată răspuns...

■ **NICOLAE SCĂUNAŞ (Călăraşi)** : 1. În vara trecută 2. Nu cunoaştem, dar ne vom interesa. 3. Deocamdată — nici o altă noutate. 4. Amănunte despre corespondenţa respectivă — în chiar materialul publicat de revista noastră. 5. Nu. 6. Nu. 7. Dacă fotografiile au ieşit cum au ieşit prin reproducere tipografică — xeroxul nici atît !

■ **LORIN STĂNESCU (Cimpina)** : Faptul semnalat este deosebit de grav ! Oficiul poştal Cîmpina este obligat să efectueze abonamente la revista noastră pentru trimestrul II al anului în curs. Faptul că ne-a parvenit cu întîrziere scrisoarea dv. ne împiedică să mai intervenim cu eficienţă dar acest lucru nu înseamnă că vom tolera pe viitor astfel de atitudini incorecte. Aşteptăm un răspuns pertinent din partea diriginţelui acestui oficiu poştal din care să rezulte măsurile pentru viitor. Nu de alta, dar respectivii **funcţionari** ar trebui să mediteze la faptul că o anumită parte a salariului lor este plătită de către redacţia noastră, **din abonamente !**

■ **ION MATEESCU (Bucureşti)** : Acelaşi răspuns şi pentru dv., căruia oficiu poştal nr. 57 (Liviu Rebreanu) i-a refuzat abonamentul ! Sîntem curioşi să aflăm din partea conducerii ROMPOSTTELECOM care să fie explicaţia „dinţilor" pe care funcţionarele şi funcţionarii poştei îi au împotriva revistei noastre. Reamintim că între redacţie şi societatea respectivă există, prin intermediul DEP, un **contract** care exclude „partizanatul" comercial pe criterii mai mult sau mai puţin obscure. Sau poate respectivii sînt atît de bogaţi încît nu-i mai interesează... beneficiile prin muncă cinstită ? !

■ **Doresc să corespondez cu tineri şi tinere din toată ţara** : GIANINA COJOCARU (str. Puişor, bl. 506, sc. B, ap. 21, Giurgiu, 8375) ; MANUELA NIRVANA ASALOMIEI (str. Naţională nr. 337, com. Sascut, jud. Bacău, 5435).

Rubrică realizată de
ADRIAN HOAJĂ

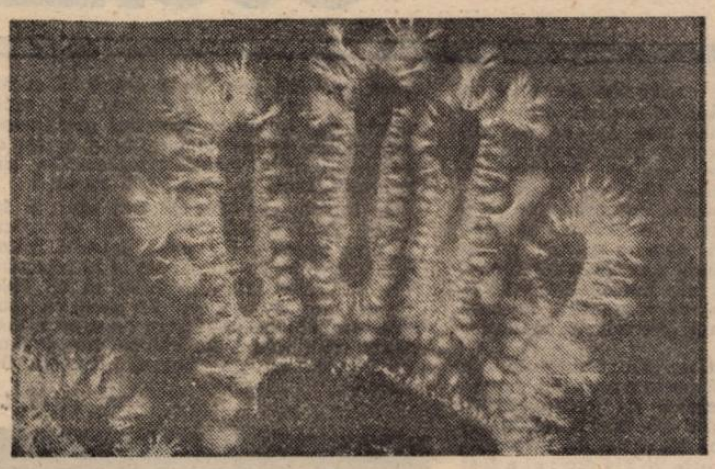

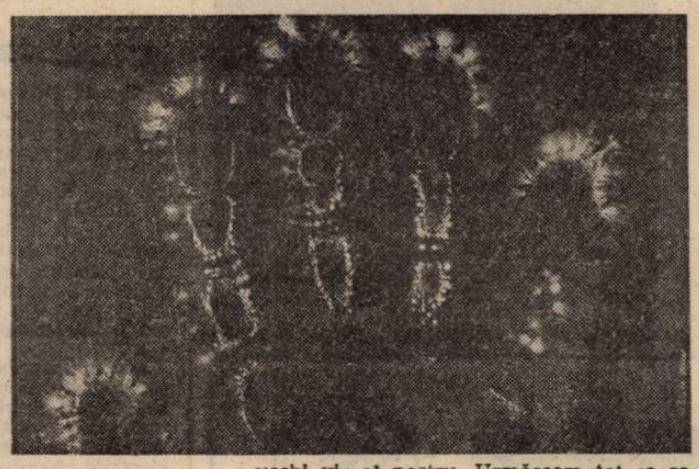

Vom înţelege mai bine logica subtilă a viului ?

Str. Visarion nr. 4—6. O clădire superbă, venind parcă din alte vremuri, îşi deschide larg porţile. Este Centrul de acupunctură şi homeopatie condus de Dr. Florin Brătilă. Urcăm o monumentală scară de marmură, pe sub inscripţia care marchează mîndru anul construcţiei — 1896. La etaj, într-unul din laboratoare, asistăm la un „simplu" experiment al fizicianului Ioan Mamulaş. Sub o lumină roşie, un subiect îşi aşază mîna pe un ecran plat, peste un film fotosensibil. Un puls electric, developarea, apoi interpretarea pe negatoscop a imaginii obţinute. „De data aceasta avem de-a face cu un bolnav de arterită", comentează I. Mamulaş.

— **Imaginile par foarte spectaculoase — o palmă din care „ţîşnesc" parcă un fel de raze..**

— Într-adevăr, imaginile sînt spectaculoase, dar ele nu au nimic ezoteric. Chiar dacă nu ştim să le explicăm în întregimea lor, ele au o semnificaţie pur ştiinţifică, biofizică, fiziologică ...

— **Şi le puteţi folosi în continuare în avantajul pacientului ?**

— Ele constituie o etapă preliminară a tratamentului — care poate fi de ex. prin acupunctură sau laseroterapie — după care bolnavul revine la noi pentru a reface imaginile şi a le compara cu cele iniţiale. În felul acesta putem avea o dovadă a ameliorării sau chiar vindecării bolii.

— **Această tehnică pe care o folosiţi, a electronografiei, este poate mai puţin cunoscută de publicul larg. Este şi acesta unul din motivele care v-au determinat să înfiinţaţi „Societatea română de bioelectricitate şi bioradiaţii" (SRBB)? De altfel trebuie să-i informăm pe cititori că Dv. sînteţi Preşedintele noii societăţii, iar Dl. V. Muşat este Secretarul său executiv.**

— Această societate este de fapt un vechi vis al nostru. Urmăream tot ce se întîmpla în domeniu pe plan internaţional, purtam corespondenţă, dar la o adevărată societate nici nu ne puteam gîndi. Şi totuşi visul a devenit realitate la 10 mai 1990, cu două luni înaintea înfiinţării Societăţii Europene de Bioelectromagnetism, al cărei preşedinte este Doamna Jocelyn Leal de la spitalul Ramon y Cajal din Madrid...

— **Le-aţi luat-o deci înainte...**

— Da. Există de fapt doar cinci societăţi internaţionale şi încă vreo cîteva naţionale în acest domeniu.

— **Care ar fi, deci, cîteva din obiectivele concrete pe care le urmăriţi ?**

Urmărim în primul rînd stimularea cercetării ştiinţifice cu caracter multi şi interdisciplinar în studiul fenomenelor bioelectrice şi în alte domenii legate cu acestea, precum şi a aplicării rezultatelor în cele mai diverse domenii, de la medicină şi farmacologie la agricultură, ecologie şi protecţia omului în cîmpuri fizice externe. Urmărim, de asemenea, ridicarea nivelului ştiinţific al membrilor societăţii, o mai bună informare a acestora şi în acest sens lărgirea şi diversificarea colaborării internaţionale.

— **Cu cine intenţionaţi să colaboraţi în ţară pentru a îndeplini obiective de o asemenea complexitate ?**

— Mai întîi am vrea să vă spunem că însăşi înfiinţarea Societăţii noastre îi datorează mult Dr. Florin Brătilă, directorul Centrului de acupunctură şi homeopatie... care ne şi găzduieşte în momentul de faţă. Sperăm în continuare în ajutorul său, în colaborarea cu colegii din Centru, cu alţi oameni de ştiinţă avînd preocupări asemănătoare. De altfel trebuie să vă spun că Dr. Brătilă este primul membru de onoare al SRBB.

— **Oricum, prin aplicaţiile lor posibile, aceste cercetări sînt de natură să intereseze multă lume. Dl. Muşat cred că ar dori să ne spună ceva.**

— Este şi normal să fie aşa, avînd în vedere esenţa interdisciplinară a domeniului. Sînt convins că progresele în înţelegerea prelucrării şi transferului de informaţie în sisteme biomoleculare vor deschide noi orizonturi pentru industria electronică. Să nu mai vorbim că şi fenomene atît de eluzive cum sînt cele parapsihologice şi-ar putea găsi aici o explicaţie ştiinţifică.

— **Atunci, pentru a încheia, v-aşi întreba cine poate deveni membru al SRBB ?**

— Cei interesaţi în domeniile specificate în statut şi din care o mare parte au fost menţionate şi aici. Nu profesia de bază contează — pot fi medici, sau fizicieni, chimişti, ingineri... lista rămîne deschisă.

— **Unde puteţi fi căutaţi pentru detalii ?**

— În scris, la adresa noastră : Societatea Română de Bioelectricitate şi Bioradiaţii, Str. Visarion nr. 4—6, 71116 Bucureşti, Sector 1. Sau la tel. 50.42.44 (fiz. I. Mamulaş)

— **Domnule Mamulaş, Domnule Muşat, vă urăm mult succes, în speranţa că domeniul Dv., care concentrează eforturile atîtor ştiinţe pentru a înţelege mai bine această subtilă şi complicată logică a viului, de care vorbea François Jacob, aflînd poate de ce sîntem aşa cum sîntem şi reuşind să fim mai sănătoşi şi mai buni.**

MIHAELA DOROBANŢU

Electronografie palmală a unui subiect cu circulaţie sanguină periferică normală (stînga). Electronografie palmară a unui subiect cu arterită (dreapta).

medicina LA ZI

CRONOLOGIA ÎMBĂTRÎNIRII ȘI SOLUȚIILE PROMIȚĂTOARE ALE GENETICII

convorbire cu dl. prof. dr. CONSTANTIN BĂLĂCEANU - STOLNICI,

— director general al Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie —

— Cercetarea medicală mondială vehiculează la ora actuală mai multe ipoteze, unele seducătoare altele mai puțin optimiste privind „secretul tinereții". De altfel, recent și revista noastră a prezentat o parte dintre ele. Totuși, în ce punct al cunoașterii procesului de îmbătrînire ne aflăm azi ?

— Dacă vrei să combați ceva trebuie să știi foarte exact ce anume și privind lucrurile din acest punct de vedere nu vehiculăm ipoteze, ci certitudini. Există două mari modele simultan adevărate. Potrivit primului, procesul îmbătrînirii este rezultatul acumulărilor treptate ale unor defecte pricinuite de factori naturali de mediu. În funcție de acești factori, „defectele" se pot încadra în linia naturală a îmbătrînirii sau în cea patologică. Procesul de îmbătrînire presupune o scădere a fiabilității sistemelor. În al doilea rînd, trebuie precizat că aceste defecte se pot produce la orice nivel : celular, subcelular, în organe, și poate fi provocat de agenți fizici, chimici, virusi etc. Al doilea model presupune că procesul de îmbătrînire și moartea sînt programate genetic. Așa cum există o dezvoltare de la celula ou la ființa umană programată genetic există și o succesiune de modificări ce caracterizează vîrsta a treia, ca expresie a unei structuri a informației genetice. Îmbătrînirea ideală ar fi cea determinată genetic. Pentru a se ajunge la această îmbătrînire trebuie mobilizate toate resursele științei, vizînd în ansamblu profilaxia îmbătrînirii precoce și patologice.

— Cum am putea influența în favoarea tinereții noastre, totuși, acest proces natural ?

— Știința medicală contemporană a pus în evidență un concept nou și extrem de important, acela de factor de risc. Pentru a combate îmbătrînirea precoce și patologică trebuie deci, în primul rînd să se facă inventarul tuturor factorilor de risc și după aceea să se înlăture acești factori. Aici intervin clasicile recomandări igienico-dietetice care trebuie aplicate încă de la 30 de ani. Unul din capitolele cele mai importante ale geriatriei profilactice este tocmai identificarea acestor măsuri și aplicarea lor. De cînd există, medicina modernă s-a preocupat să identifice și nenumăratele cauze fiziologice care sînt implicate de cîte ori apare ceva patologic în organism. În acest sens o sarcină a geriatriei și biologiei experimentale este să pună în evidență aceste mecanisme și după aceea să propună mijloacele prin care le putem combate. Aici intervin principalele medicații folosite nu pentru întinerire, ci pentru normalizarea și întîrzierea îmbătrînirii. Printre medicamentele acestea se înscrie și metoda Aslan bazată pe procaină, care intervine pe membranele celulare ale unui grup de enzime, blocînd efectele nocive ale unor factori de risc. Sigur că nu este singura medicație existentă. Științele medicale cunosc o serie de alte substanțe cum ar fi de exemplu Vitamina E, Eldopa, o substanță folosită în boala Parkinson, o serie de produși horomanli, hormonul de creștere și altele.

Medicina contemporană se străduiește să pună în evidență și mecanismele care intervin în procesele de reparare, mai ales la nivelul sistemului nervos, unde au fost puși în evidență factori de așa-zisă creștere neuronală, care determină repararea neuronilor alterați. Este o direcție extrem de interesantă și cercetările în curs fundamentează perspective optimiste în acest sens. În aceeași grupă de strategii se înscriu și folosirea grefelor de țesuturi embrionale pornind de la ipoteza că țesuturile embrionale conțin într-o concentrație mare substanțe de creștere, care favorizează creșterea și repararea. Procesul de îmbătrînire patologică și accelerată se manifestă de cele mai multe ori prin adevărate handicapuri la nivelul diferitelor organe și sisteme. În acest sens o strategie cu perspective este reprezentată de protezarea diverselor sisteme și de grefele de organe.

Un ultim aspect îl reprezintă posibilitatea manipulării materialului genetic. Există oameni care se nasc cu tare genetice ce determină îmbătrînirea precoce. Depistarea defectelor genetice și repararea lor este singura strategie posibilă. La ora actuală există aceste preocupări care deschid perspective pasionante în bolile degenerative, cele ale sistemului nervos, poate și în cancer și ateroscleroză.

— Cît de aproape sau cît de departe este medicina românească de aceste promisiuni ale medicinii moderne ?

— În materie de protezare sîntem foarte aproape. În materie de genetică sîntem mai departe. De asemenea, nu se pot realiza încă grefe, dar oameni deosebiți în stare să le facă avem. Din păcate ne lipsesc materialele necesare.

Și tot în modelul matematic genetic există ideea că însăși cronologia îmbătrînirii și data morții sînt fixate de gene specializate, letale. În mod logic, în cadrul strategiei genetice și perspectiva de a înlătura genele letale sau de a înlocui cu unele normale în cazul cînd sînt patologice apare ca o perspectivă promițătoare.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

Felicitări

Informăm cu satisfacție pe cititorii revistei noastre că printre noii membri și membri corespondenți ai Academiei de Științe Medicale se numără, din această primăvară, și cîțiva dintre vechii și permanenții colaboratori ai revistei „MAGAZIN", unii dintre ei, membri în colegiul redacțional al publicației noastre.

Felicitările noastre, încă o dată, domnilor :

CONSTANTIN BĂLĂCEANU-STOLNICI, CONSTANTIN MAXIMILIAN, VLADIMIR ESANU, DAN FARCAȘ, SYLVIAN POENARU.

Țigara asasină

Excesul de tutun, ne avertizează din nou cercetătorii, ar fi responsabil de 30—40 la sută din decesele prin cancer. În Franța tabagismul este la originea morții premature a aproximativ 60 000 de persoane pe an. Cifră care ar putea atinge 160 000, în următorii 30 de ani, dacă tabagismul nu va cunoaște o diminuare.

Medicii nu cunosc încă exact mecanismul prin care țigara ar provoca apariția unor leziuni canceroase în organism dar au reușit în schimb să evidențieze în fumul de țigară prezența unor substanțe cancerigene cum sînt unele gudroane, sau unii fenoli, acizi organici, acidul cianhidric. De asemenea oxidul de carbon reduce transportul oxigenului în organism. Sînt date care ar explica de ce țigara favorizează o serie de cancere : al aparatului respirator, dar și pe cel al aparatului urinar, al vezicii sau rinichiului, aceasta fiind „zona" de eliminare a toxinelor conținute în țigară.

DICȚIONAR MEDICAL

HIPNOZA, O TERAPIE POSIBILĂ

Chiar dacă eminentul neurolog francez Charcot a întrevăzut încă din secolul trecut argumentele științifice care făceau din hipnoză o terapie posibilă, abia în urmă cu aproximativ patru decenii a fost recunoscută ca un instrument terapeutic. Experiențe diverse au permis nu numai demonstrarea influenței psihicului asupra corpului nostru, dar și puterea științifică a hipnozei. Și iată că această posibilă terapie poate fi utilă în :

- maladiile psihosomatice : unele boli de piele, colite.
- ameliorarea durerii, fie dentare fie cea din diverse maladii cronice.
- În tulburările psihice hipnoza face să dispară simptomele neplăcute.
- Folosită în tratarea tabagismului s-a dovedit eficace în 80 la sută din cazuri.

De asemenea, s-au obținut rezultate bune și în alcoolism.

Starea de hipnoză este indusă cu ajutorul diverselor tehnici : relaxarea, fixarea unui punct luminos sau cu ajutorul cuvintelor rostite de terapeut.

Se apelează mai întîi la sugestie. Astfel, într-un caz de tabagism,nu i se va spune brutal pacientului „lasă-te de fumat !", ci terapeutul îi va induce indirect această necesitate. De exemplu, cîteva ședințe la rînd i se va demonstra cît de frumos miroase pielea unui nefumător...

Rubrică realizată de ECATERINA BĂTRÎNEANU

Copiii, inegalabilă comoară a pămîntenilor

De la primul său strigăt, copilul își manifestă dreptul cel mai elementar, — dreptul la viață, dreptul de a se face ascultat și de a fi considerat cu adevărat o ființă umană. Jumătate din populația Terrei are mai puțin de 18 ani și totuși, această jumătate, care va moșteni lumea de mîine, are cel mai puțin șansa să fie ascultată și să participe la deciziile privitoare la viitorul său. Umanitatea trebuie să dea copilului tot ce are ea mai bun.

În urmă cu doi ani, Națiunile Unite adoptau Convenția pentru Drepturile copilului. Fiecare stat care l-a ratificat s-a angajat să garanteze drepturile enunțate oricărui copil, relevînd jurisdicția sa fără nici o distincție, independent de orice considerație de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altele".

Copii au dreptul la : egalitate, fără distincție de rasă, religie, naționalitate sau sex ; mijloacele de dezvoltare într-o manieră normală și echilibrată ; un nume și o naționalitate ; alimentație, locuință și îngrijiri medicale ; îngrijiri speciale în caz de invaliditate ; dragoste, înțelegere și protecție ; educație gratuită și odihnă ; ajutor imediat în caz de catastrofe ; protecție împotriva oricăror forme de cruzime sau exploatare ; protecție împotriva oricărei discriminări în spiritul păcii și prieteniei între popoare ;

Copiii n-au nevoie doar de hrană, locuință și educație, ei au nevoie și de dragoste, înțelegere, securitate afectivă. Numai un copil care simte că este iubit se poate confesa, poate dialoga. Convenția ne angajează să ascultăm copiii ; să-i ascultăm bine. El ating adesea esențialul și argumentele lor ne dezarmează.

Una dintre contribuțiile cele mai prețioase ale colaborării internaționale constă în a permite fiecărei ființe umane accesul la știință, care-l ajută nu numai să supraviețuiască, dar să și participe la procesul dezvoltării. Pentru aceasta e necesar să dăm tuturor copiilor posibilitatea să învețe să citească, să scrie și să socotească. În țările cele mai sărace, mai puțin de jumătate din copii pot fi școlarizați și dintre aceștia numai unul din doi termină școala primară. Este o situație tragică în acest sfîrșit de secol și început de mileniu.

Conferința mondială cu tema „Educație pentru toți", desfășurată în Thailanda, a marcat începutul unei vaste campanii care are drept obiectiv asigurarea unei educații de bază eficace și adaptată fiecărui copil. Lucrarea, publicată în colaborare de către UNICEF, OMS și UNESCO, și intitulată sugestiv „Să știm pentru a salva", este în măsură să constituie o contribuție practică la aceste eforturi. Punerea în aplicare a recomandărilor sale va avea, fără îndoială, o influență pozitivă în direcția îmbunătățirii sănătății și bunăstării copiilor în lume, mai ales a celor din „lumea a treia".

MANUELA SP[illegible]

întîmplări adevărate

Un deget de... maimuță

Maimuța din fotografie poate fi purtată și într-un buzunar fiindcă această specie este cea mai mică din lume. Exemplarul pe care vi-l prezentăm se numește Boris și aparține unei tinere englezoaice, Sarah Christie. În cărțile de specialitate această maimuță este cunoscută sub denumirea de Lori și nu depășește înălțimea de 15 centimetri. Surpinzător, imediat după naștere, mama lui Boris l-a abandonat și s-a ocupat numai de celelalte progenituri. Spre norocul lui Boris, Sarah Christie,

una din ficcle unui îngrijitor al grădinii zoologice din Londra, l-a luat sub ocrotirea sa, transportîndu-l acasă. „Mama" adoptivă a luat toate măsurile necesare pentru supraviețuirea lui. Mai întîi l-a plasat într-un incubator, apoi l-a îngrijit cu o deosebită atenție, reușind în final să-l scape de un deznodămînt nefericit. Sarah Christie a decis să se ocupe de Boris pînă cînd va ajunge să se „descurce" singur în viitorul lui lăcaș al parcului zoologic.

Mai lat decît înalt

Despre Mohamad Famin se poate afirma că este mai lat decît înalt. Circumferința corpului său măsoară 150 centimetri, în timp ce înălțimea sa este de 149 centimetri ! Este un adevărat record, care l-a făcut n[illegible] nu numai în Kuala Lumpur (M[illegible]), ci și în alte țări invecinate, de a figura în „Cartea recordurilor". Cea mai mare plăcere a lui Mohamad Famin constă în așezarea fiului său Aladin, pe burtă și lăsîndu-se fotografiat (dar nu pe gratis) în fața turiștilor.

Un piton-jucărie?

Foarte mulți cetățeni din localitatea Eastbourne (Anglia) îi consideră pe soții Terry și Julie O'Brien niște iresponsabili. Caracterizarea, se pare cu totul îndreptățită dacă avem în vedere faptul că tatăl, un mare admirator al reptilelor (are un garaj în care trăiesc nu mai puțin de 24 de asemenea exemplare) a „dăruit" fiicei sale, Trasey, un... piton. Între Samson (pitonul) și micuța Tracey s-a născut imediat o strînsă prietenie care merge pînă acolo că aproape tot timpul sînt împreună și că dorm în același pat.

Este adevărat că Tracey este alergică la păr și pene, dar de aici și pînă a-i dona un piton este o distanță chiar foarte mare. O fi dl. O'Brien un mare prieten al reptilelor, o fi dorind să transmită urmașei sale dragostea pentru tîrîtoare, dar nici chiar așa...

SPORT UNIVERS

În preliminariile C.E. de fotbal

Poticnit spre victoria finală

Singurul care nu s-a lăsat impresionat, nici de celebritățile F.I.F.A. și U.E.F.A. din tribunele de la Neuchatel, nici de vedetele din echipa de fotbal a României, a fost arbitrul întîlnirii, francezul Gerard Biguet, care a reușit să arbitreze excelent pînă la sfîrșit întîlnirea **Elveția-România.** În rest, echipele și-au văzut de ale lor. Elvețienii, „cea mai bună echipă din ultimii 20 de ani", n-au arătat absolut nimic, tricolorii, cu 8 vedete „occidentale", s-au încurcat de mînge. Cel puțin așa am văzut pe ecranul televizorului : un Hagi care parcă avea boocancii invers în picioare așa de frumos juca el cu călcîiul ca și cum eram la conducerea jocului cu trei goluri avans ; un Lăcătuș care nu numai că n-a făcut nimic în afara „călcării" balonului parcă pentru a-i verifica sfericitatea, dar a și stricat orice acțiune de atac ; un Sabău al cărui nume dacă a fost menționat de comentatorul televiziunii de 5 ori în 90 de minute. De Lupescu nu îmi aduc aminte să fi auzit, iar de Timofte în afară că a încercat să dea gol cu spatele la poartă iar nu-mi aduc aminte să mai fi realizat ceva. Răducioiu recunosc că a alergat, dar pentru asta există atletismul. M-am uitat la cronometru : primul șut pe poartă al lui Hagi a fost în minutul 74. Lăcătuș a reușit totuși o performanță, probabil de asta a fost adus la meciul cu Elveția : aceea de a primi un cartonaș galben. Cu alte cuvinte, am asistat la un spectacol penibil în care cîțiva înfumurați, cărora nu le mai este mintea la fotbal cum nu-mi mai este mie mintea la escaladarea Everestului, au reușit performanța de a nu face nimic în 90 de minute. Ce să ne mirăm că pe acolo pe unde sînt, angajați ca fotbaliști profesioniști, sînt trecuți pe listele rezervelor sau pe cele de vînzare. Și o întrebare rămîne : de ce ei în lotul național și nu o echipă tînără și ambițioasă formată din jucătorii campionatului intern ? Cînd vor renunța cei care zic că pregătesc echipa națională de fotbal a României la o mentalitate nu doar învechită, ci și vădit păguboasă ?

După o asemenea întrebare trebuie să spun totuși că au fost și cîțiva jucători foarte buni ; în primul rînd Săndoi (ce vă spuneam ?), apoi G. Popescu, un jucător talentat și muncitor, serios și sobru. Prunea s-a dovedit inspirat în intervențiile lui. Și cam atît. Nu credeți că e prea puțin pentru o echipă națională ? Și nu credeți că e prea puțin, în fapt, după niște declarații sforăitoare (abnegație, dăruire) pe care vedetele le fac din plin în sălile de primire ale aeroportului Otopeni ?

Trebuie spus, măcar în final, că în repriza a doua s-a jucat un fotbal mai dinamic, noroc că, datorită elanului de a destrăma al lui Hagi și Lăcătuș, am reușit să nu marcăm nici un gol, motiv pentru care, deși am acumulat 5 puncte în clasamentul grupei, ocupăm un loc III. Dar mai avem vreo șansă de calificare ?

Am înțeles că meciul era hotărîtor pentru ambele echipe și am mai înțeles că antrenorul echipei Elveției își anunțase demisia în cazul unui eșec. Mircea Rădulescu ce are de gînd ? Probabil să o ia de la capăt, că așa e la noi, poticnit, spre victoria finală.

Vorba unui cronicar : am fost la un pas de Mont Blanc și acum dăm să intrăm în Pocreaca. E bine și aici, că e la noi...

GEORGE CUȘNARENCU

PROGRAM TV

LUNI, [illegible] aprilie. Programul 1 : 10.00 Actu[illegible] 10.10 Horoscopul zilei 10,20 Sărbă[illegible] surprize 11,20 Hristos a înviat 12,[illegible] Film artistic de scurt metraj pentru copii. Vis de Paști (SUA) 12,30 [illegible] animate 13,00 Concert de prînz 14,00 Actualități 14,10 Video-Magazin 16,00 De Sfintele Paști 17,00 Emisiunea în limba maghiară 18,30 Repriza a treia 19,00 Tezaur 19,35 Desene animate 20.00 Actualități 21,00 Teatru TV. Astă seară se improvizează : de Luigi Pirandello 22.40 TOP '90 23,30 Ecranul 0,00 Actualități. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Studioul muzicii de cameră. W.A. Mozart 17,00 Veniți cu noi pe programul doi ! (I) 18,00 Actualități 18,10 Veniți cu noi pe programul doi ! (II) 20,00 Sărbătoarea Paștelui la Ierusalim 20.50 Magazin auto-moto 21,15 Seară de balet 22.00 Actualități 22,10 Studioul de literatură 22,40 Video-satelit.

MARȚI, 9 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic Jocul urii și al răzbunării (Franța, 1989) 12.00 Ora de muzică 13.00 Interferențe 13.30 Avanpremieră TV 13.40 Bijuterii muzicale 14,00 Actualități 14,10 Audio-vizual studio 14,30 Documentar științific 15.00 Preuniversitaria 15,30 Telescoala 16.00 Medicina pentru toți 16.15 Cheia succesului 16,40 Muzica pentru toți 17.00 Convietuiri 17,30 În fața națiunii 18.20 Economia încotro ? 19,00 Rock-panorama 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 21.00 Telecinemateca. Senzații parisului (SUA, 1938) 22.30 Serenada [illegible].45 Salut prieteni ! 23,45 Actualități. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 Super Channel 17,00 Arhive folclorice 17.30 De-ale pieței în economia Capitalei 18.00 Actualități 18,10 Filme artistice de scurt metraj. Brutăreasa din Monceau (Franța, 1963). Cariera Suzanei 19.25 Video-satelit 20,00 Gală de box profesionist la București 21,30 O viață pentru o idee 22,00 Actualități 22,10 TV 5 — Europe. Hit NRJ

MIERCURI, 10 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 12,00 Ora de muzică 13,00 Vîrsta a treia 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Agendă muzicală 14,00 Actualități 14,10 Jazz Magazin 15,00 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16,00 Stadion 16,30 Tragerea Prono-Expres 16.40 Muzica pentru toți 17,00 : 15, 16, 17, 18, 17,40 Lumea ideilor 18,10 Tineri interpreți de muzică populară 18,30 Reflector 19,00 Cultura în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Roman-foileton Casa Buddenbrook. Ep. 5 22,00 Mai aveți o întrebare ? 22,40 Televiziunea vă ascultă ! 23,05 Pro musica 23,50 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Emisiunea în limba maghiară 18,00 Actualități 18,10 Teatru TV. Clipe de viață de William Saroyan 20,35 Video-satelit 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 Actualități 22,10 Univers cultural — Univers creștin.

JOI, 11 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 12,00 Ora de muzică 13,00 Cu sinceritate despre vinovăție (III) 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Recital Anton Niculescu 14,00 Actualități 14,10 Mondo-musica 14,30 Caleidoscop cetățenesc 15.00 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16,00 Arte vizuale 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Limba noastră 17,30 Pro patria 18,30 Piața și banii dv. 19,00 Lumea științei, știința în lume 19,35 Desene animate. Sandy Bel. Ultimul episod 20,00 Actualități 21,00 Film serial. Dallas 21,55 Reporter '91 22,30 Melodii de neuitat 22,45 Simpozion 23,45 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Cercetarea științifică agricolă 17,00 Emisiunea în limba germană 18.00 Actualități 18,10 Film serial. Așii cerului albastru (Franța, 1975) 19,00 Concertul Orchestrei Naționale Radio 21,30 Dialog cu edilii Capitalei 22,10 Sport-Magazin

VINERI, 12 aprilie Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 12,00 Ora de muzică 13,00 Oameni de lîngă noi 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Varietăți internaționale 14,00 Actualități 14,10 Armonii corale 14,30 Casa și grădina 15,00 Preuniversitaria 15,30 Music Box 16,00 Documentar artistic 16,30 Tragerea Loto 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Invitatul săptămînii 18,30 Cîntecul inimii mele 18,45 Vîrstele peliculei 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,40 Viața parlamentară 21,05 Roman-foileton. Casa Buddenbrook. Ep. 6 22,05 Studioul „E" 22,35 Studioul șlagărelor 22,50 Gaudeamus 23,35 Actualități 23,45 Tele-Top 0,20 Jazz-Fan **Programul 2: 16,00** Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Super Channel 17,00 Scena 17.30 Documentar științific 18,00 Actualități 18,10 Film serial. Cavalerii cu ochi verzi 19.00 Concertul Orchestrei de Tineret organizat de Asociația Culturală de Prietenie România-Israel 21,30 TV 5 — Europe 22,00 Actualități 22,10 Super Channel.

SÎMBĂTĂ, 13 aprilie 1991. Programul 1: 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Descoperirea planetei 10,30 Tip-top, mini-top 11,30 Istoria religiilor în Europa și Asia 12,00 Ora de muzică 13,00 : 7x7 13,30 Avanpremiera emisiunilor de la sfîrșit de săptămînă 13,40 Studioul muzicii ușoare 14,00 Actualități 14,10 Tele-club 17,30 Mapamond 18,00 O melodie dintr-o sută 19,00 Melodii îndrăgite 19,15 Teleenciclopedia 20,00 Actualități 20,40 Săptămîna sportivă 21,00 Film artistic. Trei oameni periculoși (Franța, 1980) 22,40 Invitație la varietăți 23,30 Actualități 23,40 Film serial Jake și Grăsanul (SUA) 0,30 Video-discoteca. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Film artistic. Legenda lui On Del (R.P.D. Coreeană, 1987) 18,00 Actualități 18,10 Muzică pentru părinți 18,30 Lumea sportului 19,00 Opera în capodopere 21,10 Călătorie muzicală cu formația B.Z.N. 21,30 Super Channel.

DUMINICĂ, 14 aprilie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Universul copiilor 11,05 Film artistic în serial pentru copii. Jack și vrejul de fasole (SUA, 1952) 11,30 Lumină din lumină 12,30 Viața satului 13,30 Cîntec de primăvară 14,00 Actualități 14,10 Video-Magazin 17,30 Atlas 18,00 Știință și imaginație 18,30 Convorbiri de duminică. Dan Grigore 19,00 Film serial. Dallas 20,00 Actualități 20,40 Duminica sportivă 21.00 Film artistic. Secția interne (SUA, 1988). Nu recomandăm filmul copiilor sub 16 ani ! 22,30 Maestrii teatrului românesc 23.30 Show-ul de duminică 23,55 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 O muzică, o țară 17.00 Super Channel 18,00 Actualități 18,10 Muzica amintirilor 18,30 Viața religioasă a Capitalei 19.00 Serata muzicală TV 21,30 Orașe și civilizații 22,10 Super Channel.

(După Panoramic TV)

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

verificați-vă cunoștințele

SURPRIZE GRAMATICALE?

În limba română, ca și în alte limbi, substantivele sînt de trei genuri : masculine, feminine și neutre. Cele masculine, sînt de forma „un—doi", de exemplu, „un om — doi oameni", cele feminine „o-două" — de pildă „o casă — două case", iar cele neutre „un-două" — de exemplu „un motor — două motoare".

Se observă că la plural, sensul substantivelor rămîne același ca la singural, pentru toate genurile. Se pot obține însă rezultate amuzante, dacă se încearcă a se „feminiza" multe substantive de gen masculin, obținîndu-se substantive care, deși cu o formă identică celor masculine, ele au însă cu totul alt sens.

De pildă : un cap — o capă, un cal — o cală, un coc — o cocă, etc.

În spiritul acestei idei, vă prezentăm mai jos o serie de substantive masculine, pe care vă propunem să încercați a le „feminiza" și să vedeți ce va rezulta.

Rezultatele concrete le veți găsi în numărul următor al revistei.

EXEMPLIFICĂRI :

1. un arc
2. un ax
3. un bar
4. un box
5. un circ
6. un foc
7. un mit
8. un pat
9. un ras
10. un vin

etc.

Rezultatele ancloage se pot obține și încercîndu-se a se „masculiniza" unele substantive feminine.

Ing. LIVIU MACOVEANU

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Războiul radioelectronic

Referindu-ne la întrebările din rubrica anterioară, răspunsurile ar putea fi foarte ample dar, pe scurt, ele sînt următoarele :

1. Pînă în prezent s-au folosit două feluri de bruiaje radio : unul „activ" cînd se utilizează radioemițătoare cu diverse lungimi de undă și altul „pasiv" cînd se întrebuințează alte mijloace, fără radioemițătoare, precum un anumit gen de ecranări antiradar, materiale absorbante și antireflectorizante ale undelor radio etc.

2. Primele radiolocatoare au apărut prin 1935-36.

3. În cel de al doilea război mondial, germanii au folosit radaruri cu tuburi electronice triode, în ultimul etaj al emițătoarelor, iar alții, tuburi de tip magnetron, mult mai moderne, utilizate în exclusivitate și azi.

Radarurile germane erau denumite convențional Freya, Würzburg și Würzburg Reise.

Acestea aveau o rază de acțiune de 30 km, pînă la 100 km, în funcție de tipul respectiv. Astfel de radaruri au fost instalate și în România și multe dintre ele comandau automat declanșarea simultană a mai multor tunuri antiaeriene, în grupuri de cîte patru, denumite „flaksuri". Multe din acestea, cu o bătaie de 10.000—12.000 metri au fost instalate în special în zona orașelor Ploiești și București.

Radarurile aliaților, în special cele engleze, erau cunoscute sub inițialele secrete „CH" și aveau cam aceeași rază de acțiune.

4. În timpul celui de al doilea război mondial, avioanele aliate au reușit să anihileze, sau să reducă eficiența radarurilor germane, folosind atît un bruiaj activ, cît și unul pasiv. Cel pasiv consta în lansarea din avioane a unor mari cantități de mici panglici sau beteală din aluminiu care, răspîndindu-se în aer, sub avioane, constituiau un adevărat ecran împotriva undelor emise de radaruri, camuflîndu-le deci și făcînd astfel inoperante radarurile.

5. În prezent, eficiența radarurilor se reduce, în special folosind bruiajul activ și utilizînd avioane cu cît mai puțin material metalic în construcția lor, acestea fiind vopsite cu niște vopsele speciale, care absorb undele radio, nepermițînd reflectarea lor înapoi, la stațiile radar. Este vorba în special de avioanele americane de tipul „Stealth F 117" și altele.

6. Sateliții de telecomunicații militari actuali permit vizionarea în detaliu a solului și chiar și a subsolului, pînă la adîncimi de mai mulți metri, imaginile fiind transmise prin televiziune. Observațiile sînt posibile atît ziua, cît și noaptea, penetrîndu-se și norii. Cum acești sateliți evoluează la altitudini foarte mari, ei nu pot fi doborîți folosindu-se tunuri, ci, rachete teleghidate și autoghidate, precum și navete spațiale speciale.

MODA Blitz

DIN NOU „BERMUDELE"

O linie simplă și modernă. Un pulover crem îmbrăcat peste o cămașă albă cu mîneci lungi, asociate cu „bermude" în ton pot constitui o ținută lejeră, sportivă. Nu puține vor fi tinerele noastre care vor îmbrăca această combinație. S-au mai purtat și în alți ani și totuși continuă

să fie o noutate. Pantalonii scurți ! Mult mai scurți decît cei din fotografie, vor face deliciul modei anul acesta. Din stofă sau mătase, din în sau tercot, îi vom întîlni cu siguranță pretutindeni. Sportivă și totuși elegantă această creație a lui Georges Rech — Paris ne este accesibilă.

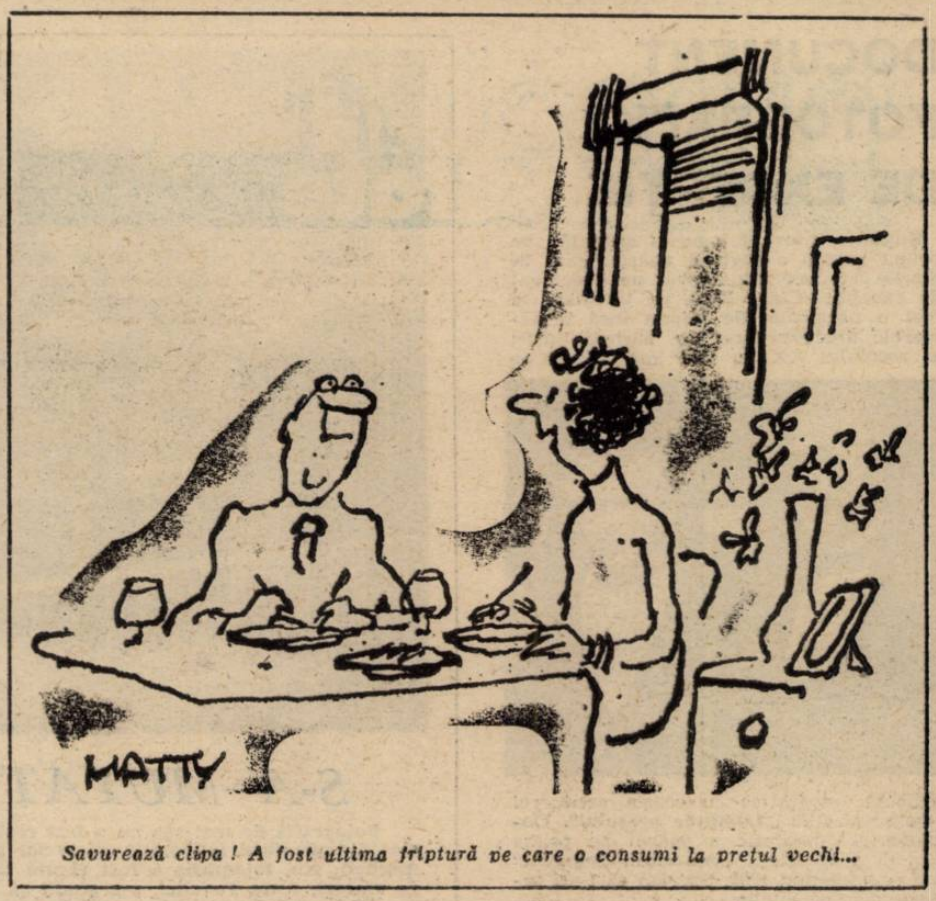

Savurează clipa ! A fost ultima friptură pe care o consumi la prețul vechi...

FEL DE FEL

● **Conform** celor mai noi date statistice, cei trei milioane de locuitori ai orașului Roma posedă circa 230 de mii de ciini, 300 de mii de pisici, 1 500 de cai și o mică „colonie" de animale exotice, printre care lei, și tigri, în număr de peste 200 de exemplare.

● **Primul om** care a reușit să depășească bariera vitezei sunetului a fost aviatorul american C. Yager care, în anul 1947, cu un avion „Bell X5-1", a atins viteza de 1 078 kilometri pe oră.

● **Există** o sărbătoare tradițională în Japonia : a licuricilor. În seara zilei respective, în jurul lacului aflat în apropiere de orașul Kyoto, se pun în libertate mii și mii de licurici, care dau un aspect de basm împrejurimilor.

● **Pînă** la sfîrșitul anului 1919, artiștii Operei din Viena nu se prezentau la sfîrșitul spectacolelor în fața spectatorilor care îi aplaudau. Singurul care era admis la rampă era regizorul...

● **După** datele comunicate de către unii specialiști, animalele aflate în captivitate trăiesc mai mult decît semenii lor aflați în libertate. Astfel, broasca țestoasă atinge vîrsta de 200 de ani, elefantul 130, papagalul 49, cămila 40 etc.

CLIPE DE VIAȚĂ

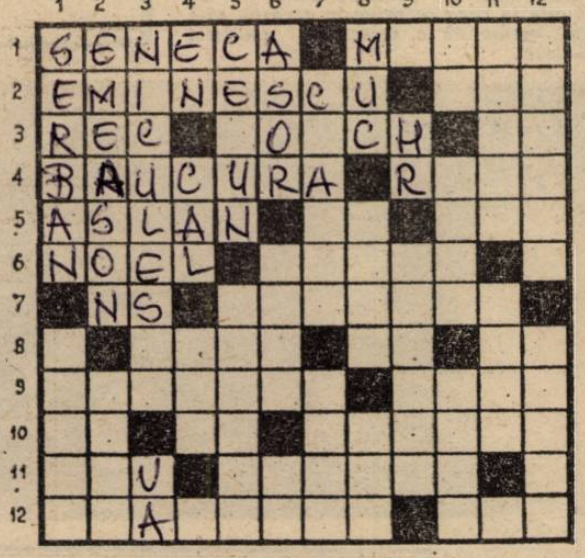

ORIZONTAL : 1) Filosof și poet dramatic latin care ne-a vorbit „Despre scurtimea vieții" — Regizorul Ernst Lubitsch l-a distribuit în al său „Program de viață" (Fredric). 2) Marele nostru poet, semnatarul poeziei „Steaua vieții" (Mihai) — „.... de viață plin" melodie de Gelu Mihăilă (neart.). 3) Bară fixă — Regizorul care în 1972 a adus pe ecrane o „Viață de familie" (Kenneth) — Sorin Satmari. 4) „.... și pănură" volumul în care Mircea Vaida ne-a vorbit în versuri „Despre viață și moarte" (sg.) — Mod de a-și întocmi viața. 5) Medic român specialist în gerontologie (Ana) — Horia Iordache — Ei ! (int.). 6) A fost distribuit de Federico Fellini în filmul său „La dolce vita" (Magali) — Dramaturg grec din a cărui creație amintim piesa „O noapte, o viață" (Spyros ; 1883—1966). 7) Nichita Stănescu — Scriitor român din al cărui volum de versuri „Fîntîni în mare" am desprins poezia „Cu o singură viață" (Marin). 8) Poet olandez care ne-a relatat „Viața la țară și Gîndurile Curții de Zergh-Vliet" (Jacob ; 1577—1660) — Primele atenții în viață ! — Curs ! 9) Îi datorăm biografiile romantate „Ariel sau Viața lui Shelley", „Prometeu sau Viața lui Balzac" (André ; 1885—1967) — Cartea lui Francesco Petrarca a cărei primă parte este scrisă „Întru viața Madonei Laura" (sg.). 10) Bogdan Dumitriu — Cuci ! — Protagonista filmului „Întîlnire cu viața" de Hugo Del Carril (Gilda). 11) Poet român care în volumul său „Mesteacănul" a inclus versurile „Glorie lor, armatelor vieții" (Aurel) — Scriitor vasluian semnatarul biografiei „C. Dobrogeanu-Gherea. Viața și opera" (Felix). 12) „Viața e... și dulce" povestire de Euben Huțalo — Companie (abr.).

VERTICAL : 1) Compozitor român, semnatarul melodiei „Viața la-nceput" (Radu) — „Viața în...." volum al poetului columbian Rafael Maya. 2) Eseist, poet și filosof american care ne-a indicat „Modul de a-ți dirija viața" (Ralph Waldo ; 1803—1882) — Primul om în viață. 3) Apreciat critic român semnatarul cărții „Viața lui Vasile Alecsandri" (George C.) — Ulpiu Andrei. 4) La urma trenului ! — Armăsar — „...aurorii" volumul în care Vlaicu Bârna ne-a condus „Lîngă IZVOARELE VIEȚII" (neart.). 5) Poet austriac originar din România din al cărui volum „Mac și memorie" am desprins poezia „Toată viața" (Paul 1920—1971) — Scriitor gălățean care ne-a declarat „Meseria mea e viața" (Mihai). 6) Lîră la vechii evrei — Ajunși spre sfîrșitul vieții — Dan Iuga. 7) Prozatoare, poetă, și eseistă americană, autoarea volumului de nuvele „Vieți obscure" (Willa Sibert ; 1873—1947) — Pieptar (bucov.). 8) Rest de țigară — Liric bistrițean al cărui volum „Anii vii" include și un „Botez de viață" (Ion Th.) — Gh. Tomozei a inclus în volumul „O... de iubire" poezia „O viață". 9) Horia Rusu — A regizat după Guy de Maupassant filmul „O viață" (Alexandre). 10) Părere ! — Membru al unei populații celtice din Aquitania — Liric ardelean care ne-a prezentat „Viața de mahala" (Emil). 11) Regizor din Mali care ne-a înfățișat „Cinci zile dintr-o viață" (Souleymané) — Dire. 12) Compozitor și interpret belgian din a cărui creație amintim melodia „Viața mea de artist" (Jacques) — Prozatoare letonă sovietică autoarea nuvelei „Întoarcerea la viață" (Anna).

DICTIONAR : REC, IEI ; CIE, ASOR ; SLEG ; OISC.

IUSTIN BUȘE

Drobeta-Turnu Severin

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

VÍRFURI

ORIZONTAL : Himalaia — Etc — Itinerare — Ir — Lacaut — Arabe — Lm — S — Estrela — Abu — U. i — Res — Retezat — A — St — Y — Ava — Iast — A — Aneto — Cioc — Lr — Rarău — Ala — Aite — Dr — Acel — Opusă — Stradă — Mont Blanc — Ai

test

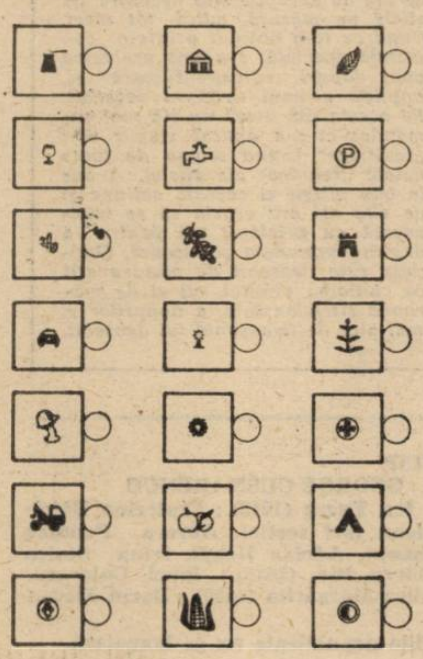

MEMORIE VIZUALĂ

Testați-vă memoria vizuală ! Priviți cu atenție imaginea de ansamblu (jos) timp de 30 secunde. Apoi încercați să identificați în coloanele alăturate cîte dintre figurile reprezentate sînt cuprinse în imaginea de ansamblu. Verificați și numărați cîte elemente ați identificat. Rezultate : 7=mediu ; 12=bun ; 17=excelent.

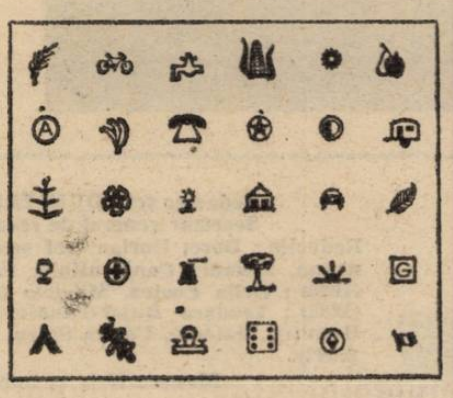

DOCUMENT FOTOGRAFIC DE EXCEPŢIE

Stimaţi cititori, fotografia apărută pe prima pagină a revistei noastre din 30 martie a.c. este într-adevăr un document de excepţie. Chiar dacă, pe jumătate a fost o păcăleală. Se impun însă următoarele precizări : cei doi bărbaţi ilustri ai secolului XX au fost imortalizaţi pe

pelicula fotografică cu ocazia premierei celebrului film „**Luminile oraşului**". Documentul fotografic a apărut pe prima pagină a revistei „American Scientist" din aprilie—mai 1988. Sperăm că l-aţi savurat cum se cuvine.

SENTINŢĂ...

Într-o localitate engleză Skipton, tribunalul local l-a condamnat pe Robert Firth (30 ani) să plătească o amendă de 20 lire sterline şi l-a obligat ca timp de un an să se prezinte în mod regulat la examene de control în faţa unui psiholog. Explicaţia unei asemenea sentinţe ? În casa lui Firth a fost descoperită o „colecţie" care număra nu mai puţin de 537 de perechi de... chiloţi bărbăteşti, sustrase pe diferite căi de acuzat în răstimp de un an. Evident sentinţa este clară: Firth nu a fost condamnat pentru originalitatea „colecţiei" ci pentru faptul că procurarea lor s-a produs prin furt. Iar partea a doua a sentinţei este evident şi ea explicabilă, fiindcă numai un psiholog poate să se pronunţe în ceea ce priveşte această, să-i zicem, manie de a colecţiona chiloţi... bărbăteşti.

S-A MUTAT LONDRA ?

Fotografia de mai sus nu a fost realizată la Londra (dacă ţinem seama mai ales de specificul înfăţişării celebrelor autobuze cu etaj caracteristice capitalei Angliei). Nu, fotografia a fost făcută la... Belgrad, unde un întreprinzător om de afaceri, Ante Pavelici, s-a gîndit să aducă în oraşul său un pic de culoare specifică capitalei britanice. Astfel, un autobuz cu etaj englez a sosit la Belgrad şi a fost transformat într-o cofetărie cu produse specifice englezeşti. Alături o mică grădiniţă cu mese care amintesc şi ele micile localuri îngrădite şi zone cu gazon autentic britanic, avînd într-un colţ şi două tipice cabine telefonice de culoare roşie (cum sînt în Anglia). Originala idee a proprietarului s-a bucurat de un asemenea succes încît l-a îndemnat să mai aducă un autobuz asemănător pentru a-l transforma într-un bar. Se subînţelege că aici se serveşte numai bere, cidru şi whisky..., iar localul se numeşte, cum altfel decît... „Piccadilly".

CALEIDOSCOP magazin

TELEGRAME

■ **În celulele ochiului au fost descoperite gene responsabile ale unui număr de trei pigmenţi sensibili la trei culori principale : roşu, verde şi albastru ; combinaţia lor creează sute de nuanţe coloristice.**

■ **Ţările africane vor fi nevoite să importe de două ori mai multe produse alimentare în anul 2000, chiar dacă ele îşi vor spori cu 4 la sută producţia de cereale. Cauza ? Creşterea populaţiei şi sporul redus în sfera producţiei de alimente.**

■ **Germania reciclează cea mai mare cantitate de sticlă din Europa occidentală, dar nu în raport cu consumul. Procentul cel mai ridicat pe cap de locuitor se înregistrează în Olanda — 48 la sută. Cel mai scăzut procent de reciclare a sticlei aparţine Italiei — 26 la sută.**

■ **17 milioane de hectare de pădure au fost distruse în cursul anului 1990 în lume, relevă date ale Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură.**

■ **Pentru exerciţiul financiar 1989/1990, R.F. Germania a alocat 1,5 miliarde mărci proiectelor în domeniul protecţiei mediului înconjurător.**

■ **Defrişarea abuzivă pe subcontinentul indian a dus la extinderea eroziunii solurilor şi a ieşirii din matcă a apelor fluviilor Gange, Brahmaputra şi Meghna.**

■ **În 1946, produsul brut pe locuitor al Japoniei era de 20 dolari, iar în 1987 a fost de 19.600 dolari, cel mai ridicat din toate ţările industrializate. Să fie vorba de un miracol... programat.**

■ **Tranzistorul a fost inventat în California. Aplicarea în practică avea să şi-o găsească însă în în Japonia, piaţa americană fiind invadată de aparate tranzistoare „Made în Japonia".**

■ **La sfîrşitul anului 1989, puterea nucleară instalată a celor 426 centrale atomoelectrice aflate în exploatare în lume se stabilizase la 318 271 megawatt. 96 de reactoare cu o putere instalată de 78 907 megawatt se aflau în construcţie.**

■ **Statisticile naţionale americane relevă că maladiile de natură canceroasă provocate de fumat sînt mai răspîndite în rîndul populaţiei de culoare şi a celei sărace.**

„500" ŞI JUMĂTATE

Ce mare pasiune a rămas pentru o largă categorie de automobilişti vestita maşină „500" (cinquecento !). Un asemenea entuziast amator a rămas şi elveţianul Johann Jucker din Zürich, pentru care acest model de maşină italian, vestit în întreagă lume, nu a rămas obiect de colecţie, ci un simpatic mod pentru a petrece cu ajutorul lui timpul liber. Dar este un fapt arhicunoscut : acest Fiat are o foarte mică capacitate de a adăposti multe bagaje. Iată că inventivul Jucker a găsit o soluţie şi pentru acest minus : cu surse proprii, a confecţionat un port-bagaj încăpător, o remorcă care i-a rezolvat în mod fericit insuficienţa „cronică" a originalului automobil. Drum bun, inventivule conducător auto !

Atenţie! Prin revista „Magazin" în Cartea Recordurilor Lumii, Guinness Book

Stimaţi cititori, revista „Magazin" a luat iniţiativa de a vă facilita înscrierea în Guinness Book, Cartea Recordurilor Lumii. Pentru aceasta, proiectăm apariţia unei Cărţi a Recordurilor Naţionale, patronată de revista noastră, primul pas către marea aventură a condiţiei umane zugrăvite de Guinness Book.

Primul capitol, cel mai important şi impresionant totodată, este cel referitor la FIINŢA UMANĂ, avînd subcapitole precum : extremele dimensiunilor corpului (giganţi şi pitici, greutate), recorduri de maternitate (număr total de copii, de gemeni — inclusiv tripleţi, cvadrupleţi etc. — cea mai lungă sau scurtă graviditate, greutatea la naştere etc.), recorduri de mariaj (cea mai îndelungată căsnicie, cele mai multe soţii sau soţi), coincidenţa datei de naştere în familie, născuţi pe 29 februarie, recorduri fiziologice şi anatomice (extreme ale părului, bărbii, mustăţii, numărul de dinţi neobişnuit, inima în dreapta, insomnii prelungite etc.), percepţii extrasenzoriale, recorduri de memorie, supravieţuiri miraculoase...

CLUBUL CENTENARIENILOR (PERSOANE CARE AU ÎMPLINIT 100 DE ANI) îl vom putea realiza şi cu ajutorul abonaţilor şi cititorilor noştri fideli. Popularizînd iniţiativa noastră şi alcătuind tabele cu 10 centenarieni (cel puţin) — fiecare avînd specificate datele din buletinul de identitate, aspectele interesante ale vieţii, fotografie. CITITORUL RESPECTIV VA PRIMI UN PREMIU DE 1000 DE LEI PENTRU FIECARE 10 CAZURI TRIMISE LA REDACŢIE. Nu pierdeţi ocazia !

Totul pe... măsură

Alexandru Gnochox este un cunoscut viticultor grec, renumit prin calitatea vinurilor sale superioare. Şi-a propus să obţină de pe un teren experimental un soi nou de vin, unic prin calităţile sale. Şi nu numai atît. La un asemenea soi de vin de excepţie sînt necesare şi sticle pe măsură, adică tot mari. După ce le-a obţinut printr-o comandă specială, s-a ivit problema unor dopuri corespunzătoare şi, implicit a unui tirbuşon deosebit. Pe acesta din urmă nu l-a mai comandat ci s-a apucat singur să-l „realizeze" ţinînd seama de toate datele „tehnice" ale sticlei. A dus la bun sfîrşit şi această acţiune şi de cîte ori are ocazia să se întîlnească cu prietenii săi pentru a degusta minunata sa licoare, Gnochox este deosebit de mîndru atît de calitatea vinului, cît şi de mărimea sticlelor sale, a dopurilor şi mai ales de tirbuşonul lui deosebit.

Editor : Redacţia revistei „MAGAZIN"
Administraţia : Editura Presa Liberă
Tiparul : Combinatul Poligrafic Bucureşti
Redacţia şi administraţia : Piaţa Presei Libere nr. 1.
telefon 17 60 10 — 17 60 20

ECHIPA DE SERVICIU

Responsabili de număr :
Ecaterina Bătrineanu, Ion Ţugui
Secretar de redacţie : **Ionel Cojocaru**
Tehnoredactor : **Spiru Costea**
Corectura : **Delia Costea, Irina Stoica**

Redactor şef : DUMITRU FILIP
Secretar general de redacţie : GEORGE CUŞNARENCU
Redacţia : Dorel Dorian (şef secţie), Ion Ţugui (1612) ; Ecaterina Bătrineanu, Melania Constantiniu, Paul Ioan (şef secţie), Aurora Popescu (1630) ; Delia Costea, Mihaela Dorobanţu, Adrian Hoajă, Irina Stoica (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu Elena Ilie, (1633) ; Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuţă, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).

Manuscrisele şi fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Judeţeană MUREŞ

magazin

ANUL XXXIV Nr. 15 (1747) SÎMBĂTĂ 13 APRILIE 1991 16 PAGINI 6 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Jacques-Yves Cousteau: o legendă vie a timpurilor noastre

(Pagina a 4-a)

Dramă trăită

SINGUR LA BORDUL UNUI BALON ÎN DERIVĂ

(Pagina a 10-a)

POVESTIRE ◎ POVESTIRE SF

(Pagina a 10-a)

„Hermes", un concurent redutabil pentru „cargourile spațiale" americane

(Paginile 8-9)

Cartea recordurilor naționale • Dialogurile Laurei • Guinness Book • Horoscop fără frontiere • Moda blitz

(Pagina a 11-a)

PANORAMIC TV

săptămîna de la 15. 04 — 21. 04

(Pagina a 14-a)

— „101 feluri de bucate" !!!
Doamne, ce imaginație au scriitorii ăștia !!!

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

Descoperiri arheologice românești

STENOGRAMELE CREȘTINE DE LA BASARABI [V]

„A crucii este suferința din suferință". Se arată în inscripția B 4—80 : „Sfîrșitul ei se află după intrarea în cer".

Inscripția B 4—81 cuprinde :

„Viața de înălțare a lui Iisus". Despre ea se scrie :

„Învesnicindu-se din viața lumească, Iisus acesta din Hristos a sfîrșit viața sa". Cît despre rînduiala se spune în inscripția B 4—85 : „Ție, prin Hristos, Iisus din viața lumească în viața de Dumnezeu rînduit, ți-a fost să urci cu începutul din om și cu prezentul din cer, Iisuse, e al tău acest drum. Rînduită de către Dumnezeu tatăl, viața în Domn din viața prin îndumnezeire s-a făcut pentru cunoașterea a pururi a omului Dumnezeu, Hristos, Iisus pînă la Domn."

Cum are loc învesnicirea aflăm din inscripția B 4—86 :

„Viața în cer e viața întru Domnul. A pururele prin laudă să se pomenească". Și astfel „cursului de împlinire laudă" se aduce în inscripția B 4—123 :

„Zidirea din Hristos s-a mutat în Iisus". „Viața în odihnă", conform inscripției B 4—144 „se cunoaște din cer prin începerea în mormînt, a morții, prin înălțare, de la Hristos, prin coborîre, a lui Iisus, ca să se ia aminte că din odihnă se întoarce domn în zidirea lui lumească. Eliberat din patimă hristică, Iisus se unge domn și domn se coboară spre a vesti că domnia lui peste zidirea lumească stăpînește. Părinte, odihnește-ne."

„Zidirii pe pămînt i se vestește — B 4—149 — coborîrea lui. Marea suferință învesnicește lumea. Ofia sărmană se pregătește pentru toți îndoliindu-se. Groapa e pentru noi. Ea este drumul necesar de despătimire, îndumnezeire după atoatecerul."

„Începerea se vestește a pururelui" prin inscripția B 4—215 : „Începerea a pururelui e însuși cerul. Zecele e al zecilor." În inscripția B 4—240 citim :

„Dumnezeul, fiu învesnicit de către Dumnezeul — tatăl din cer, pămîntului îi întoarce mormîntul său, Iisus al văleatului zece este cu acest mormînt".

„Trecerea acestei vieți — B 4—242 — prin groapă către Dumnezeu se mărturisește. Crucea urcării pentru îndumnezeire a fost, în Hristos de Dumnezeu ca rînduială a coborîrii. Mormîntul de trecere și crucea din Hristos sînt. Lucrarea în facere este omul — Dumnezeu prin Dumnezeul — Iisus către Dumnezeu spre care acesta tinde. Viața aceasta se depune în cer, îndumnezeindu-ne din groapa nimicniciei noastre, căci a lui Hristos a fost începerea învesnicirii. Coboară la noi. Sfarmă zidirea. Viața toată curge spre Dumnezeu. Și această ofie de îndumnezeire unde se află groapa curgerii noastre are și ea o cruce. Cît crucea răsti gnirii e crucea viitoare. Domnul pe marea cruce a răstignirii sale, a urcat din Hristos și de la începere au trecut zece văleaturi."

„Măreției lui Hristos" i s-a rezervat inscripția B 4—252 :

„Cu început pe cruce, cu început din mormînt, cu început de pe cruce pentru înălțare. Pînă la zece curent, este a lui Iisus trecere în cer. Azi trece prin zece. Din mormînt înălțîndu-se, s-a ridicat la cer, în cer puțină îi fuse șederea căci acum se face Dumnezeu. Zecele continuă. Cît Iisus s-a odihnit după suferință, ofia în Iisus a fost, ofia lui Hristos a fost, a fost ofia înălțării de la Hristos. Iisus s-a înălțat din groapa nimicniciei omenești întru mare vestire cum însuși a spus. Zecelui deci începerea acestei cruci fiindcă în zece ea anunță un început. Începerea crucii este de la această ședere în cer la 1000 de ani cu împlinire în prezentul zece după Hristos. Ofia zecelui începutului acesta de cruce servește căci zecele în curs început de cruce este".

Cu scriitura în semicerc orinduită, apoi în trecere pe o cruce de Malta inscripțiile B 4—261, 262 dau știre despre cer :

„Odihna începutului din suferință e îndumnezeirea. Învesnicitul apururi din Hristos de Dumnezeu tatăl se face. Noi, părinte, lăudăm împlinirea puțină din Hristos ea, îndumnezeire fiind pentru Iisus înălțatul." Continuarea pe crucea de Malta :

„Prin cruce, mormîntul lui Hristos a devenit trecere către îndumnezeire din om Hristos așezîndu-se în cerul spre care a tins. Prin lume, a lui trecere a rodit pe Iisus. Trecerea din Hristos în părinte a fost cu sfîrșire pe cruce. La groapa de îndumnezeire crucea lui. Crucea vorbește lumii despre Dumnezeu. El a trecut în îndumnezeire și în Dumnezeu pentru a învesnici oameni cu rod din Iisus, domnul Dumnezeul nostru. Împlinirea lui întreagă după odihnă e pentru deplină odihnă. Odihnă e de mai multă odihnă. În viața în cer și în învesnicirea dumnezeiască începerea deplinei împliniri prin acest mormînt se face. Odihnă după Hristos și întru Dumnezeu părinte a ținut pînă la văleatul zece. Lui și gropii sale : a lumescului e odihna. Aceasta să se ia aminte. Pentru depunerea în cer, această viață în Hristos prin neîmplinire se vestește că așezarea este curînd. Este a lumii după cum se spune : prin suferință a trecut și va fi trecut în Dumnezeu veșnic. Pentru odihna noastră este părintele Domn. Suferința este pentru cine trece din lume în cerul lui Dumnezeu. Începe acest apururi. Se vestește suferința. Suferință mică, suferință mare pentru aceasta. Începutul acesta al îndumnezeirii veșnice în cer premerge marelui început al îndumnezeirii veșnice. Începutul depunerii de către Hristos spre apururi așezare sus de către Dumnezeu, așezare sus de către Hristos și de către Dumnezeul vieții. Crucea de către Dumnezeu vestește începutul sfîrșitului. Ofia pentru coborîrea lui Iisus cu groapă vestește nouă astăzi. Hristos către Dumnezeu din cer vestește și aduce știrea începutului îndumnezeirii vieții lumești, a cerului în veci. Văleatul zece a împlinit Domnul. Vestea îndumnezeirii de începutul acesta de învesnicirea aceasta de către Hristos la tine omule ajunge. Această învesnicire a început din Hristos ceresc. Groapa începutului de apururi a aparținut Dumnezeului veșnic din Hristos. Lui laudă, ei pomenire prin Hristos. Trecerea în Dumnezeu mare ține de apururi Dumnezeul lumii. Celui din Hristos laudă. Acest mîret Hristos ești tu Domnul Dumnezeul nostru. A ta a fost împlinirea aceasta".

Se observă că procesul trecerii de la Hristos la Dumnezeul veșnic a lui Iisus presupune un ciclu al dezvoltării comun religiilor precreștine. Etapele sînt cam aceleași ale unui ciclu natural dar, prin consecințe, metafizic. Creștinismul nu a apărut din nimic. Nici chiar din Dumnezeu propriu-zis crestin. El este un rezultat al unui curs inițiatic despre care puține lucruri știm însă nu imposibile ca să fie aflate. Inițiatica a fost o expresie a cercurilor închise și însuși modul de comunicare către lume se face nu pentru oamenii de rînd și doar pentru persoanele care au avut acces la transmiterea informațiilor cu caracter general în folosul stăpînirii omului și moravurilor sale.

GRIGORE ALBU GRAL

Reîntoarcerea dinozaurilor

Rămînem în domeniul „horror", dar nu al filmelor de groază, anunțîndu-vă că dinozaurii sînt iarăși printre noi. După ce au fost prezentate o puzderie de variante și de ipoteze referitoare la dispoziția lor, cineva iată, s-a gîndit că prezența lor poate fi la fel de misterioasă ca și dispariția lor, lucru petrecut cu mai bine de o sută de milioane de ani. La Palatul Descoperirilor din Paris a fost deschisă pînă pe 31 martie o formidabilă expoziție care a ilustrat viața, reproducerea și moartea „teribilelor șopîrle". 18 machete de dinozauri, animate și sonorizate în decoruri

„de epocă", panouri explicative, absolut nimic n-a lipsit de la această impresionantă expoziție. În imaginea pe care o reproducem alăturat puteți observa un alozaur care a trăit în urmă cu 150 milioane ani și care putea atinge o lungime de 12 metri și o greutate de pînă la 2 tone. Alături de machetă, Jean-Pierre Roucan, responsabilul serviciului de Științe ale Terrei de la Palatul Descoperirilor. Ideea lui a fost ca expoziția să fie accesibilă tuturor. Și dacă adulții privesc dinozaurii cu o curiozitate puțin plictisită, copiii sînt realmente în largul lor, spiritul scormonitor, curiozitatea nedisimulată și plăcerea de a descoperi fiindu-le pe deplin stimulate. Spune Jean-Pierre Roucan : „Am montat pentru copii, un atelier unde ei pot reconstitui un dinozaur plecînd chiar de la descoperirile lor proprii". Deci s-ar putea ca peste o mie de ani dinozaurii să fie iarăși printre noi, ca o simplă invenție a copiilor eterni.

MUSIC BOX

Anca Circel — Tîrgu Ocna: am primit plicurile tale cu răspunsurile la unele întrebări ale concursului nostru. Am specificat că răspunsurile trebuie expediate toate în același plic, la sfîrșitul lunii... Oricum, le-am luat în considerație. În curînd noutăți despre Enigma și Roxette.

Valentina Cristea — Craiova : citește răspunsul dat mai sus cu privire la concurs...

Marilena Moș — Oradea : adresa lui Michael Jackson este : C/O CBS Records 51 West 52 Street, New York, 100 (9) U.S.A. Milli Vanilli au scos un singur LP (All Or Nothing). Numele celor doi impostori fiind Robert Pilatus și Fabrice Morvan. Adevărații Milli Vanilli au editat un prim LP anul trecut, „Keep On Running"

Dorin Mitrache — Craiova : informațiile cerute de tine ar ocupa spațiul întregii noastre rubrici așa că, sper, ți le voi trimite prin poștă.

Diana Vasile — București : răspunsul este : Da !

Daniela Rusu — Roman : am mai spus-o, nu sînt rudă cu Cristi Minculescu de la Iris Nu am discul solicitat de tine.

Edmond Stark — Sighetu-Marmației : nu știu cine interpretează melodia respectivă...

Raluca Dumitrașcu — Ploiești: 1) 300, 2) LP-ul Labour of Love II, 3) Scrie-mi.

T. F. Lucian — București : Da, am trei ore de muzică reggae. Ți-as recomanda albumele apărute în vara trecută, aparținînd lui Maxi Priest și Aswad.

Ileana Iancu — Ploiești : am reținut ideea cu concursul.

Gina Iordache — Brașov : încă puțină răbdare. Am pregătit pentru săptămîna viitoare un articol foarte interesant despre Depeche Mode.

Dana M. — Cluj : titlurile solicitate sînt următoarele : Come Into My Life — Joe Simms, Because I Love You — Stevie B și I. Wanna, Be Your Man Roger, O.K. ?

Un răspuns și pentru TVR : emisiunea TV (intitulată foarte original) Music Box difuzată vineri, 29 martie, ne-a oferit, în mai puțin de 25 minute, trei perle demne să facă parte dintr-o antologie : prima — pronunțarea (în premieră mondială !) numelui formației australiene INXS ca Incs în loc Inexes ; a doua — Everybody se traduce prin „toată lumea" sau „cu toții" și nu „fiecare" ; a treia, trădînd o necunoastere a hiturilor actuale, fiind prezentarea melodiei „Oooos Up" a duetului Snap, drept una din piesele de mare succes ale acestui început de an...

Propun : ori schimbarea titlului emisiunii, ori reprofilarea realizatorului... Dixit !

M-ați întrebat, vă răspund

Top Ten Magazin 13 aprilie

1. **Gonna Make You Sweat — C&C Music Factory**
2. **Go For It — Joey B. Ellis**
3. **Because I Love You — Stevie B.**
4. **Sadeness — Enigma**
5. **G.L.A.D. — Kim Applegy**
6. **They Want Go When I Go — George Michael**
7. **Cry For Help — Rick Astley**
8. **All This Time — Sting**
9. **The Question of U — Prince**
10. **Innvendo — Queen**

După cum ați observat, luna aprilie a adus schimbări majore în topul nostru.

Iată și cîteva propuneri : No More Games — New Kids, Play That Funky Music — Vanilla Ice, I. Call Your Name — A-Ha. All The Man That I Need — Whitney Houston, Wicked Game-Chris Isaac, Mercy Mercy Me-Robert Palmer.

Talon de concurs

13 aprilie 1991

A treia întrebare : în 1984 grupul Queen a scos un LP ce avea să devină cel mai bun album al Marii Britanii în acel an. Știți despre ce LP este vorba ?

A patra întrebare este legată tot de acest grup rock de referință. Cunoașteți componența sa ?

Nu uitați ! Talonele vor fi trimise împreună cu răspunsurile, toate în același plic, la începutul lunii viitoare. Pînă atunci succes.

La revedere, dragi prieteni

MARIAN MINCULESCU

PUNCTE

Spre al doilea canal de televiziune

Al doilea canal de televiziune se va pune, în curînd, pe propriile picioare, într-un program coerent și din inițiativa unui grup de redactori din televiziune, susținut de conducerea acestei instituții, concret de dl. Răzvan Theodorescu. E vorba de o „stimulare a nevoii" a dorinței de a realiza o alternativă interesantă, competitivă alături de primul canal, național. Din informațiile pe care le deținem, structura de ansamblu a emisiunilor canalului II tv este simplă și incitantă : în fiecare zi a săptămînii cîte un „amfitrion" își va expune concepția sa, prezentînd telespectatorilor cele mai interesante aspecte ale lumii în care trăim. De exemplu, M. Tatulici va fi „patronul" emisiunilor de luni, Alexandru Mironov *ne va prezenta miercuri lumea științei cu bogate rubrici de informații științifice, seriale, concursuri de inventică, filme s.f.,* Iosif Sava și D. Morosanu *ne vor dezvălui, joia, lumea muzicii, vineri, Cristian Topescu ne va prezenta lumea sportului, pentru ca simbăta, Victor Ionescu și Virgil Tatomir să ne pună la curent cu cele mai recente informații din lumea largă. Toți acești cunoscuți realizatori vor fi în studioul de televiziune de la ora 17 la 23.*

King Kong salvat de la moarte

Celebra maimuță, mai mare decît un zgîrîie nor și mai fioroasă decît Frankenstein era cît pe aici să-și găsească obștescul sfîrșit în flăcările care au spulberat o mare parte a studiourilor Universal *de la Hollywood. Eficacitatea și*

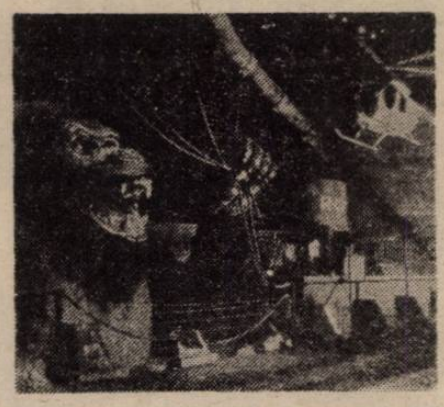

rapiditatea cu care au intervenit pompierii din Los Angeles au micșorat simțitor pagubele, și au făcut posibilă și salvarea în extremis a celei mai celebre maimuțe din lume, King Kong. Mulțumind salvatorilor, cei de la studiourile cinematografice Universal au dat o mare petrecere, ocazie cu care, King Kong a zîmbit vizitatorilor, în felul ei specific, evident. Noile aventuri vor urma. Asta după ce producătorii au descoperit că o maimuță fioroasă ca ea se poate și îndrăgosti ; fie și de Jessica Lange.

Diamant pentru Paula Abdul

O bruscă efervescență s-a produs cu cîtva timp în urmă, în momentul în care la Tiffany a intrat cunoscuta cîntăreață Paula Abdul, însoțită de noul ei iubit John Stamos, cerînd să vadă colecția de diamante. Nu după mult timp, Paula a ales un solitar în valoare de 200 000 franci. Cum era de așteptat, prin preajmă s-au aflat și cîțiva ziariști care s-au interesat, de ce altceva, decît de motivul acestei proaspete achiziționări. Cu zîmbetul pe buze, Paula Abdul a declarat că nu este vorba de o anunțată oficializare a idilei sale cu John Stamos, ci e vorba de o bijuterie de care ea are nevoie pentru turnarea unui clip. Sperăm că o să-l vedem și noi. Clipul nu diamantul.

Rubrică realizată de
GEORGE CUȘNARENCU

ZECE DESCOPERIRI CARE VOR SCHIMBA FAȚA LUMII

6. Clima și bioxidul de carbon

Terra se încălzește ? Aceasta este întrebarea pe care mii de cercetători și-o pun și de la ea pornesc într-un demers științific avînd drept obiectiv cunoașterea cauzelor și consecințelor efectului de seră. Unul dintre aspectele mult discutate pornește de la relația care există între cantitatea de CO_2 din atmosferă și temperatura medie a planetei. Mulți specialiști consideră că elucidarea acestei relații va aduce un mare succes în rezolvarea globală a subiectului pus în discuție. Teoretic, lucrurile par a fi lămurite : cu cît există mai mult gaz carbonic în atmosferă, cu atît efectul de seră devine mai puternic și planeta se încălzește. În practică, existența unei corelații între cele două fenomene, deși mai timid, începe să fie și ea demonstrată. Deosebit de rodnică în acest sens pare să fi fost conlucrarea franco-sovietică.

În 1987, sovieticii au reușit să prelucreze din calota de gheață a Antarcticii un eșantion care a oferit mărturii despre atmosfera terestră existentă în urmă cu 200 000 de ani. Sovieticilor li s-au alăturat francezii, care au analizat micile bule de aer din eșantionul de gheață, prelevat, păstrate în starea lor inițială de la închiderea în blocul de gheață. Aceste bule de aer au folosit la evaluarea compoziției chimice a atmosferei ca și a temperaturii din diferite perioade de timp. Rezultatul este fără echivoc : cele două curbe se urmează și se întîlnesc, rata de CO_2 și temperatura fiind corelate. S-a observat că în timpul perioadelor mai calde, cantitatea de gaz carbonic este mai ridicată și acest lucru nu se datorează efectelor activităților umane.

În acest context, problema majoră și nouă care apare este legată de faptul că variațiile ratei de CO_2 și ale climei nu ar fi legate exclusiv de intervențiile umane. Pe baza acestor noi date, oamenii de știință își mai pun o întrebare : ce-a fost mai întîi, oul sau găina ? Sau, altfel spus, creșterea temperaturii atrage după sine creșterea cantității de CO_2 sau invers ? În acest ultim caz, injecția masivă de CO_2 în atmosferă, datorată omului, va atrage fără discuție creșterea temperaturii. În primul caz, numai factori astronomici ar putea fi la originea schimbării climei și, implicit, a creșterii ratei de CO_2 în atmosferă.

Pînă una-alta, cercetătorii se ocupă de cunoașterea vitezei și a modalităților de trecere a carbonului din aer în apă, din apă în sedimente, din aer și din apă în organismele vii — vegetale și animale...

AURORA POPESCU

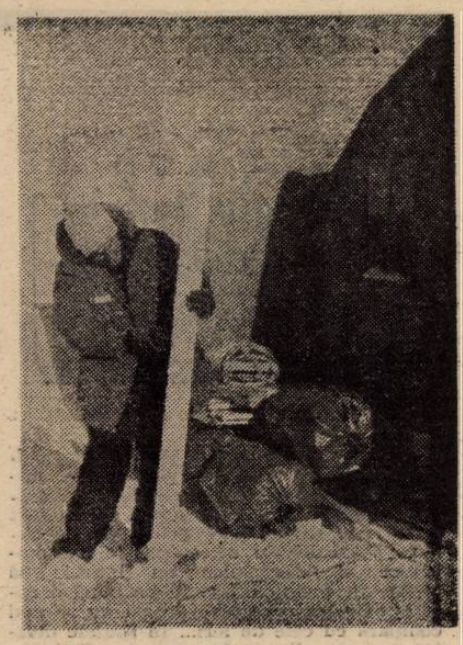

Studiul asupra unei calote de gheață extrase din Antarctica a permis specialiștilor cunoașterea compoziției atmosferice de-a lungul a 200 000 ani în urmă.

Un sistem nervos pentru sănătatea Pămîntului

Prestigioasa revistă franceză „La Recherche" publică în numărul său din' februarie a.c. un interviu cu S. Ichtiaque Rasool, directorul biroului „Data and Information System" (DIS) de la Paris, unul din părinții **programului internațional geosferă-biosferă** (IGBP). Înființarea DIS în localul Universității Paris VI, cu finanțare CNRS și CNES, este una din primele realizări concrete ale IGBP care a fost lansat în septembrie 1990, după o așteptare de trei ani. La rîndul său, el este însă doar unul din cele două subprograme (alături de „programul mondial de cercetare asupra climei" — WRCP) al unuia din cele mai ambițioase proiecte destinate vreodată supravegherii stării de sănătate a planetei noastre — programul Global Change.

Cele două subprograme sînt concepute în așa fel încît să se completeze între ele. WRCP, avîndu-și sediul la Geneva și aflîndu-se și sub egida Organizației Meteorologice Mondiale (WMO), urmărește modificările climatice pe termen scurt, legate direct de așa-numitul ciclu hidric (temperatura mărilor, norii, umiditatea, aerului etc.). IGBP, în schimb, urmărește modificările pe termen lung (între 6 și 100 de ani) ale biosferei în interacțiune cu atmosfera și clima (despăduririle, evoluția fitoplanctonului, efectul de seră etc.).

Ce semnificație prezintă în acest context DIS ?

Esențială, căci descifrarea funcționării Pămîntului presupune activități multiple și de mare complexitate, bazîndu-se pe achiziția, prelucrarea și difuzarea datelor (de la sateliți, de ex.). Și aici DIS este cel chemat să pună la dispoziția cercetătorilor, în cel mai scurt timp, toate aceste date necesare.

În concepția lui Ichtiaque-Rasool, IGBP este de fapt o reorganizare la scară internațională a micilor programe naționale. Implementarea sa nu a fost însă nici pe departe un mars triumfal. Este vorba mai ales de un regim continuu de observații extrem de precise ; modificările se succed uneori cu mare rapiditate (de ex. absorbția dioxidului de carbon în Atlanticul de Nord se schimbă cu un factor 10 de la o săptămînă la alta !) și uneori riscă să „scape" sateliților prea „bătrîni" astăzi și insuficienți pentru sarcinile cărora trebuie să le facă față. Devine de altfel din ce în ce mai necesară o „acoperire" cu sateliți, fără de care nici un program de supraveghere a Pămîntului pe termen lung nu poate fi conceput.

Dintre sateliții a căror lansare încă se lasă așteptată amintim ERS 1 (European Remote Sensing 1991) și TOPEX-Poseidon (1992) — un satelit franco-american destinat studiului topografic al oceanelor și deci al circulației curenților oceanici care influențează climatul continental. Dar mai ales se așteaptă lansarea în 1998 a satelitului EOS — Earth Observing System. Anul 1998 va marca astfel adevăratul început al unei supravegheri permanente și sistematice a Terrei. Tot atunci vor furniza date în premieră și platformele polare (sateliți de orbită joasă) de provenință americană, europeană și japoneză și vor fi disponibile și datele furnizate de sateliți lansați încă din 1995, cum va fi satelitul francez SPOT-4, pe care se vor instala un instrument de înaltă rezoluție spațială și un altul, de cîmp larg, denumit „Vegetation Monitoring Instrument". Acțiunea combinată a celor două va permite o observare globală de zi cu zi a suprafeței terestre, suficient de precisă pentru a putea modela complexa interacțiune biosferă-climat.

Un exemplu de problemă pentru care așteptăm o rezolvare ?

Evoluția temperaturii. Dar mai întîi trebuie să răspundem la altă dificilă întrebare : unde dispare dioxidul de carbon ? Căci există adevărate „puțuri" în natură prin care jumătate din cantitatea de CO_2 se scurge, dispare. Îl absorb oceanele ? Fitoplanctonul ? Solul continental ? Evaluarea cantității de CO_2, a evoluției temperaturii, imaginile de înaltă rezoluție absolut necesare — iată eforturi care vor costa aproximativ 30 de milioane de dolari. Plus încă pe atît în fiecare an pentru realizarea unui „film" al modificărilor lunare la suprafața Pămîntului !

IGBP include șase mari proiecte, dintre care mai amintim JGOFS (Joint Global Ocean Flux Study — studiul global al fluxului oceanic, cu „cartierul general" la Kiel) și PAGES (Past Global Changes — schimbările globale ale trecutului, în desfășurare la Berna). Printre ele DIS acționează ca un veritabil sistem nervos, condus de un Comitet Executiv redus ca număr dar cu reprezentare internațională (Franța, SUA, URSS, Australia etc.). El intenționează să colaboreze și cu programele de supraveghere militară, deosebit de precise și de o extraordinară utilitate dacă... n-ar fi secrete (India de ex., nu este de acord să comunice decît cu o întîrziere de cîțiva ani date naționale privind circulația norilor, iar, pe de altă parte, țări din Africa sau America Latină nu au permisiunea de a schimba informații privind productivitatea diverselor culturi, pluviometria, incendiile etc. !)

Cu DIS ca sistem nervos, Programului Internațional Geosferă-Biosferă îi revine astfel sarcina nu doar de a impulsiona tehnica și cercetarea științifică, dar și de a convinge toate țările — mai ales cele în curs de dezvoltare — că „transparența" totală și colaborarea se pot dovedi primordiale în efortul de a înțelege global Pămîntul și de a-i asigura sănătatea de care și noi cei care îl exploatăm (cum spune Poetul „Noi ce din mila sfîntului / Facem umbră Pămîntului") și mai ales el însuși avem atîta nevoie. Măcar pentru a supraviețui.

MIHAELA DOROBANȚU

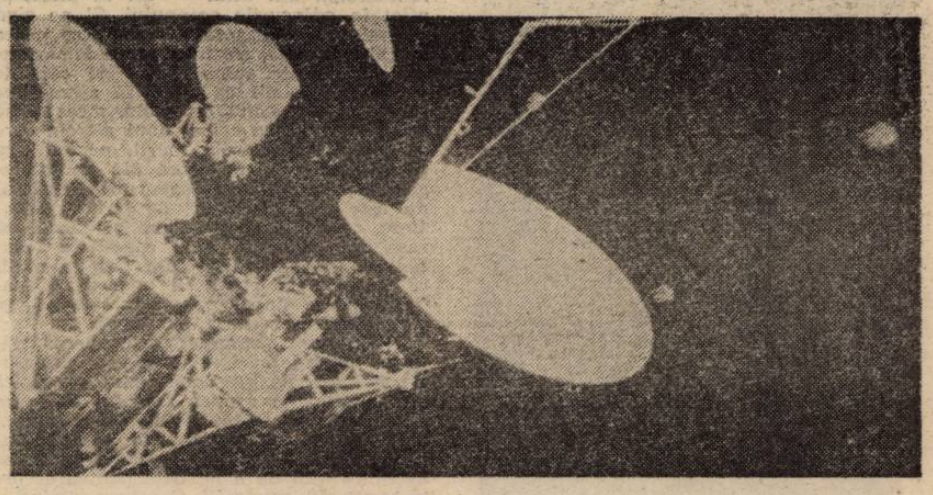

enciclopedie

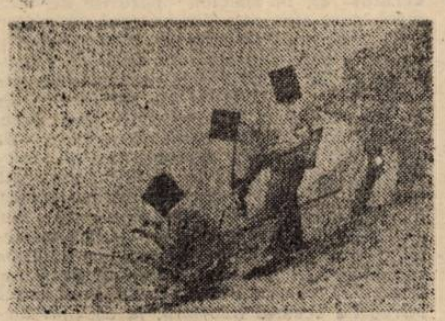

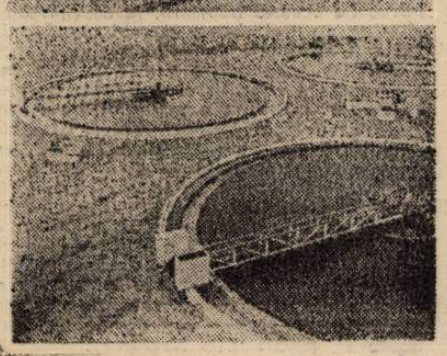

APA, RESURSA VITALĂ A PĂMÎNTENILOR (XI)

Și în China se pune accent pe reciclarea și refolosirea apelor reziduale. S-a recomandat și se aplică deja metoda refolosirii apei reziduale și reciclarea apei industriale cu deosebire la Beijing și Tianjin, port maritim și centru industrial din apropierea capitalei. Se are în vedere contracararea unor eventuale penurii de apă. Experții au calculat că ambele orașe se vor confrunta, la finele secolului, cu un deficit de apă de 4 miliarde metri cubi.

În Japonia, apa reciclată revine mai ieftin beneficiarilor decît apa dulce, dar metoda se aplică, deocamdată, pe scară redusă. Centrul de reciclare a apei de la Tokio își va dubla capacitatea la 4000 metri cubi pe zi.

TRANSFERUL DE APĂ ÎNTRE BAZINE HIDROGRAFICE

Susținută ani în șir, această modalitate de sporire a resurselor de apă s-a dovedit extrem de costisitoare și ineficientă. Sistemele de transfer al apei în cadrul amenajărilor hidrografice din China, India, Bangladesh, Pakistan, Mexic și S.U.A. s-au dovedit investiții păgubitoare, „întrucît nu au condus la o folosire eficientă a apei. În Statele Unite a apus epoca construirii unor diguri federale uriașe și a unor apeducte și canale lungi. Cum s-a ajuns la această necesitate ? Datorită lipsei unor terenuri propice pentru constituirea de diguri, costului ridicat al lucrărilor, surplusului de alimente și opoziției ecologice. S-a dovedit că alocarea unor subvenții mari pentru amenajări hidrografice și de irigații duce la irosirea fondurilor și a apei. Apa de irigație care revine la un preț ieftin datorită unor metode artificiale nu-i stimulează pe fermieri s-o folosească în mod eficient și contribuie la promovarea unor culturi mari consumatoare de apă, la care nu s-ar fi recurs dacă prețul apei ar fi reflectat și de costul furnizării ei. Regiunile cu surplus de apă din nordul S.U.A. și din Canada nu mai acceptă transferul de apă, cu toate că rezervele lor sînt abundente.

Și Uniunea Sovietică a evoluat în aceeași direcție, cu toate că irigațiile din regiunile semiaride au mare nevoie de apă. În august 1986 s-a abandonat oficial „proiectul secolului". Acest plan grandios, a cărui elaborare a durat 15 ani, prevedea devierea cursului fluviilor care se varsă în oceanele Arctic și Pacific, apa lor fiind dirijată către sud, în republicile din Asia Centrală și în Kazahastan. Acest proiect „faraonic", eșalonat pe mai multe etape, care nu ar fi fost încheiat decît la mijlocul secolului XXI, ar fi asigurat devierea unui volum anual total de 120 kilometri cubi de apă, adică echivalentul unei cincimi din debitul anual al fluviului Mississippi la vărsare. De ce au renunțat sovieticii la planul lor grandios de a schimba cursurile marilor fluvii din Asia ? Datorită dificultăților economice, dar și a modificării situației în bazinul Mării Caspice. Această mare a secat pînă în 1979. De atunci, însă, apele au început să crească, periclitînd instalațiile portuare și exploatările petroliere din peninsula Buzachi. Devierea apelor din nord ar înrăutăți situația bazinului Mării Caspice.

(Va urma)

D. FILIP

Xerox după memorie

„Rivalul lui Prometeu" sau un precursor al roboticii

1. PRIMUL ROBOT MECANIC AL LUMII. Ne duce mereu gîndul — alimentat de promisiunile civilizației moderne — la creșterea gradului de confort cotidian, inclusiv în propriul nostru cămin. Dispozitivele mecanice, electromecanice și electronice nu întîrzie să cîștige în complexitate. Și pe bună dreptate, exigențele noastre de azi nu se mai compară cu cele de ieri... În spatele multor aparate, din ce în ce mai sofisticate, stau strălucite minți anonime, cu greu răzbate un nume din uriașa colectivitate a inteligenței tehnologice actuale. Cine mai știe sau pe cine interesează azi paternitatea robotului, indiferent de serviciile aduse de acesta ? Dar ceea ce cred că ar trebui să se știe este opera unui excepțional precursor al roboticii (și nu e prea mult spus). Dacă exigentul Voltaire l-a numit „rivalul lui Prometeu" pe compatriotul său **Jacques Vaucason**, atunci popasul nostru retrospectiv e deplin justificat.

A prelua de la ființe unele însușiri și a le adapta tehnicii a fost un vis împlinit pentru marele mecanician al secolului XVIII, cel care a creat primul un OM ARTIFICIAL, FLAUTISTUL. Cine este autorul ?

Jacques Vaucason s-a născut la 24 februarie 1709, la Grenoble, într-o familie modestă de fabricanți de mănuși. Așa cum ne-au obișnuit majoritatea geniilor, precocitatea nu l-a ocolit pe „făcătorul de minuni" de mai tîrziu. Micul Jacques a prins foarte vremelnic pasiunea pentru orologii. Acum pare amuzant să precizăm că foarte mulți cunoscuți ai familiei încredințau repararea ceasurilor unui copil, dar tot ce a atins mîna lui Vaucason are azi o mare valoare... sentimentală. Conștientizîndu-și la timp vocația, el părăsește cariera de slujitor al bisericii și se dedică studiilor de fizică și anatomie, adică exact acele științe care aveau să-i servească materializării ambiției lui de o viață : **construirea unor „ființe mecanice"**, cît mai fidele modelului lor natural. Marea aventură a automatelor sale începea cu dispozitivele de servit farfuriile și tacîmurile. A construit apoi altele cu care — să nu uităm că sîntem în secolul XVIII — a efectuat un prim turneu în Normandia, metamorfozîndu-se într-un fel de vrăjitor care stîrnea uimire și admirație.

Instalarea lui la Paris, în 1773, și strînsele legături cu un mecena al timpului, i-au fost deosebit de favorabile. Inspirîndu-se după o statuie de marmură de la Palatul Tuileries, el avea să conceapă celebrul și inegalabilul „cîntăreț la flaut" ; imaginînd o pompă specială de apă, Vaucason a reușit (1737) să pună la punct un adevărat concert mecanic. Prin delicate mecanisme asociate între ele, prin acționări mecanice fine de came și supape, instrumentul flautistului emitea 12 sunete diferite, în timp ce buzele „robotului" se mișcau simulînd perfect efortul de a cînta a unui instrumentist real. Se mișcau armonios și degetele artificiale ale flautistului, a cărui limbă artificială regla debitul de aer necesar. Această incredibilă fidelitate față de modelul real avea să bulverseze mulțimile de oameni care veneau să viziteze expoziția deschisă (cu aprobarea Academiei Regale de Știință) în foaierul hotelului Longueville din Paris. A fost o premieră mondială de neuitat, chiar dacă atunci se numea „jucărie" și nu robot.

(Va urma)

PAUL IOAN

JACQUES-YVES COUSTEAU: o legendă vie a timpurilor noastre

8 aprilie 1991. Atmosferă de sărbătoare la Academia Română. Celebrul Comandant Jacques-Yves Cousteau este primit ca membru de onoare al celui mai înalt for științific și cultural al țării. După o scurtă introducere a Președintelui Academiei, Acad. M. Drăgănescu, Acad. Mihai Băcescu face o emoționantă și inspirată prezentare a personalității și realizărilor Comandantului Cousteau : „Domnule Comandant, prin intermediul lui «Calypso» ați făcut deja drumul spre legendă".

Și, într-adevăr, dacă se poate vorbi și astăzi despre o legendă vie, atunci viața și explorările lui Jacques-Yves Cousteau fac parte dintre cele care își merită cu prisosință un asemenea nume.

Am ales cîteva din gîndurile Comandantului Cousteau din discursul său de recepție. Și totuși, înainte de a le așterne pe hîrtie și pentru a completa pentru Dv. imaginea acestui adevărat eveniment, vă invit să ne amintim, împreună cu colega mea de la ROMPRES, Brândușa Prelipceanu, împrejurările în care același Comandant Cousteau ne vizita țara încă acum 15 ani, în 1976, la invitația Acad. Băcescu. Dra Prelipceanu a avut șansa să se afle printre ziariștii care au participat atunci la conferința de presă și... ne povestește ce s-a întîmplat :

„În periplul său pe mări și oceane, Jacques-Yves Cousteau a venit în '76 în România. S-a oprit cu Calypso la Sulina, echipajul a rămas pe vas, iar el a venit la București împreună cu soția.

Conferința de presă a fost organizată într-o zi și la o oră care nu puteau oferi nici un fel de garanții asupra participării ziariștilor — Simbătă după amiază, la ora 17 — la Ministerul Învățămîntului. Ministrul de atunci, Suzana Gîdea, l-a întîmpinat pe Dl. Cousteau vorbind mai mult prin semne, aproape ușurată că-l poate lăsa pe mîna cîtorva ziariști — atîția cît de fapt fuseseră anunțați.

Unul din ziariști avea cîteva întrebări scrise, încercînd să-l flateze pe Comandant l-a numit un mare savant ! Replica a fost fermă — „Nu sînt un savant, sînt un fel de pionier, un observator care le poate arăta altora ce se poate face." Apoi Dl. Cousteau ne-a vorbit timp de trei ore despre proiectele sale de studiu : efectele industrializării asupra Dunării, poluarea Mediteranei și a mărilor limitrofe, salvarea Deltei Dunării, asupra căreia a insistat cu îndîrjire... În materialul redactat ulterior nu s-a spus decît că Dl. Cousteau a ținut o conferință de presă în ziua de... la ora de... în locul...

Altceva nimic. Restul fusese tăiat, pentru că la noi nu exista nici poluare, nici vreun pericol pentru Delta Dunării".

Pentru mulți dintre noi însă, care am copilărit sau ne-am petrecut tinerețea visînd la „Lumea Tăcerii" a Comandan-

tului Cousteau și a colegilor săi cu care se avînta spre explorarea acestui adevărat „sînge verde" al planetei, viața și întreaga aventură pe care ei au trăit-o, au constituit un adevărat simbol, învățîndu-ne că într-adevăr, „ceea ce apărăm este poate o minune unică în Univers".

Așa cum ne povestea în cuvinte simple, nepregătite, și cu atît mai emoționante, poate că un adevărat moment de revelație a fost în ziua istorică de acum 23 de ani, cînd Neil Armstrong era primul om care pășea pe Lună. În acea zi Calypso naviga pe lîngă Alaska, iar farfuria sa submarină explora fundul mării. Dintr-un difuzor venea glasul lui Armstrong, din altul — cel al pilotului aflat în adîncurile oceanului. Și pe cînd primul vorbea despre o planetă ce părea complet moartă, pilotul descria înmărmurit minunățiile tulburătoare pe care le vedea. A trebuit ca omul să ajungă pe Lună, să transmită de acolo, mesajul să se completeze cu cel al unui alt om care se afla în adîncurile mării, pentru ca toate acestea să ne ceară „să ne înțelegem pe noi. Să înțelegem că Pămîntul nu este o „adunătură" de țări cu frontiere, că văzut de pe Lună ne face... să realizăm existența unei conștiințe planetare. Trebuie ca din sentimentul, că toți sîntem pasagerii unei nave spațiale, să se nască progresiv conștiința geografică, conștiința planetară.

Uităm pur și simplu foarte adesea originea acestei mari mișcări — o fotografie (trimisă de pe Lună) care nu ridică nici o îndoială asupra faptului că avem datoria să protejăm această nestemată."

Pămîntul este într-adevăr o nestemată : „Să ne felicităm și să ne urăm să avem curajul de a ne bate pentru această comoară", spune Dl. Cousteau, amintindu-ne datoria de a apăra toate speciile de animale și de a ne rupe din egoismul muntelui de considerații de îngust orizont care au ajuns să ne îngroape sub greutatea lor.

Sîntem o planetă unică — posedăm aer și apă sub formă lichidă — fără ele viața n-ar putea exista, iar pentru a le salva trebuie luptat cu acele decizii care „nu țin seama de ceea ce se va petrece peste cinci, zece sau douăzeci de generații". Și cît timp încă, avînd în vedere că se pare, vieții îi mai sînt dați vreo cinci miliarde de ani pe Terra ?

Da, spune Comandantul Cousteau, „Dar avem acești cinci miliarde de ani pentru noi. Ei bine, de ce să nu-i trăim ? ! Iată ce ne rămîne de făcut — trebuie să protejăm generațiile viitoare, să ne gîndim la viitor și nu doar la confortul unei generații care va trece și nu va lăsa nici o urmă. Iată mesajul pe care încercăm să-l transmitem copiilor, oamenilor de știință... Iată de ce sînt fericit să fiu cu Dv., să împart cu oamenii de inimă această credință în viitorul speciei umane".

MIHAELA DOROBANȚU

Pile electrice... cît foaia de hîrtie

Și de ce nu, din moment ce în producerea lor urmează a se folosi cît de curînd tehnologii tradiționale din domeniul industriei hîrtiei și ambalajelor ? Afirmația aparține francezului M. Armand, inventatorul pilelor electrice solide (în întregime !) pe bază de pături subțiri, cu electrolit solid, a căror grosime nu va depăși astfel pe cea a unei foi de hîrtie. Asemenea baterii vor putea alimenta în egală măsură ceasurile electronice și automobilele — de altfel societăți din Japonia (Yuasa Battery Co.) și Canada (Hydro-Québec) sînt de pe acum foarte active în preluarea și exploatarea invenției lui M. Armand, continuîndu-și preocupările lor în comercializarea bateriilor cu litiu.

Firma Yuasa anunță de pildă că în următorii doi ani va lansa o baterie cu o grosime de 0,1 mm, o suprafață de 10 cm² și care va fi capabilă să furnizeze un curent de 150 miliamperi-oră la o tensiune de trei volți. Electrolitul utilizat este un polimer organic pentru care Yuasa a descoperit posibilitatea de a-i evita cristalizarea, iar catodul este făcut din dioxid de mangan.

Un amănunt suplimentar face și mai atrăgătoare această baterie — flexibilitatea sa —, ceea ce permite utilizarea sa și în cazul suprafețelor curbe. Electrolitul solid rezistă la temperaturi foarte ridicate, ceea ce deschide calea aplicațiilor sale în aeronautică. (M.D.)

vă răspunde magazin

■ **VASILE BOLACHE (Rm. Sărat) :** 1. Față de cele cunoscute, nimic nou de semnalat ! Așteptăm, ca și dv., cu sufletul la gură, reluarea misiunilor de explorare a planetei învecinate — deocamdată în regim automat —, precum și începerea, sperăm cît mai curînd, a pregătirilor pentru o primă misiune Terra-Marte cu echipaj uman. Abia cu aceste prilejuri vom avea, poate, informații noi, mai detaliate, despre subiectul care vă interesează. 2. Am reținut tema pentru rubrica respectivă.

■ **GHEORGHE BLAGOEI (Costinești) :** Vă mulțumim pentru versurile dedicate revistei noastre, precum și unora dintre colaboratorii noștri. Ne-ați făcut o reală bucurie acum, de Sfintele Sărbători ale Paștelui, dar... după cum știți, nu publicăm versuri !

■ **C. STOICESCU (Mizil) :** Vederea binoculară este strict necesară pentru aprecierea corectă a distanțelor în condițiile traficului rutier. Miopia (—5) nu constituie un impediment, din acest punct de „vedere", dar... din nefericire, credem că ați înțeles că răspunsul este negativ...

■ **VIOREL BĂLAN (București) :** Dispozitivul imaginat de dv. pentru stingerea incendiilor de sonde poate funcționa doar în condiții strict... teoretice ! Adică pe hîrtie. Nu ați luat în calcul, bunăoară, faptul că o sondă în erupție necontrolată degajă un jet de gaze și petrol care are o forță uriașă, ce spulberă pur și simplu prevenitoarele de erupție, masa de foraj, armăturile, troliile și schelăria, toate avînd greutăți de zeci și zeci de tone... Iar dacă jetul mai formează și flacără — înaltă de zeci de metri — atunci aveți o imagine perfectă a Apocalipsului ! În acest din urmă caz, umbrela de azbest imaginată de dv. e ca o păpădie înfruntînd un buldozer... Pentru un foc de tabără — ideea e interesantă. Dar un incendiu al unei sonde, în plus, nu se stinge cu apă întrucît jetul de foc, în contact cu apa, datorită temperaturilor foarte înalte, disociază o parte din apă direct în oxigen și hidrogen care... alimentează torța ! Readucerea sub control a unei sonde incendiate este — din aceste motive, dar și din multe altele — una din cele mai dificile, costisitoare și îndelungate acțiuni din cîte se pot imagina. Oricum, felicitări pentru bunele dv. intenții ! Mai încercați găsirea unor soluții inedite, dar numai după o temeinică documentare în domeniile respective.

■ **LIVIA GRIGORESCU (București) :** Vă mulțumim pentru urările și felicitările de Sfintele Sărbători ale Paștelui ! Cît privește problema pe care ne-o semnalați, ea este comună tuturor publicațiilor de la noi ! Sîntem însă convinși că ea va fi soluționată relativ în scurtă vreme, în mod favorabil !

■ **DUMITRU MANU (București) :** Variațiile calității hîrtiei de ziar determină nemijlocit și variații calitative ale tiparului. Lesne de înțeles că dacă am opta pentru un sort superior de hîrtie, prețurile — de cost și, implicit, de vînzare — ar deveni, potrivit antecalculelor economice — de circa 8—10 ori mai mari decît în prezent. Cu alte cuvinte, ar fi un preț prohibitiv, ceea ce nu ne dorim și sperăm că nici dv. nu vă doriți... Așa încît, pînă una-alta.. asta-i situația !

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ

Mesageri îndoliați

În fiecare an, odată cu vitregiile iernii se retrag din pădurile de munte și deal spre cele de cîmpie o parte din nomazii aerului și, în special, păsările de talie mică, cum sînt cele din neamul pițigoilor.

De zece ani urmăresc aceste stoluri pribege formate din grupuri de 8—10 exemplare ce se ascund printre ramurile de conifere și se hrănesc cu semințele de plante ce cresc în terenurile din jurul clădirii în care îmi desfășor munca. De patru ani numărul stolurilor și al componenței s-au redus în mod considerabil. 1—2 stoluri dacă mai poposeau pe același loc. În cursul iernii trecute nu au mai venit decît 3 exemplare de pițigoi albastri. Prezența stolurilor de pițigoi le-am considerat în fiecare an ca mesageri ai iernii și pentru a-i ajuta să depășească vitregiile acestui anotimp, le așezam distinșilor oaspeți, între ramuri, bucăți de pîine și slănină.

Ultimile exemplare venite la noi mi s-a părut că au adus și un mesaj trist — al perturbărilor din zona lor de viață, unde pesticidele le-au tulburat funcțiile de reproducție iar tăierile de arbori, cu început de uscare, în scorburile cărora își făceau cuiburile, le-au exclus și ultimile posibilități de perpetuare a speciei. E un mesaj de doliu ce învăluie existența multor specii de păsări a căror menținere în natură a devenit dependentă de activitățile umane. Cele relatate constituie și un apel de ocrotire adresat celor ce vin în contact cu natura sau răspund de destinele ei. (Dr. Vadim Nestcrov).

BOMBA ATOMICĂ A LUI SADDAM HUSSEIN — O „FATA MORGANA"

(III)

Dacă Saddam Hussein şi-a închipuit că necazurile sale au luat sfîrşit o dată cu instalarea ansamblului nuclear francez în Irak la Tuwaitha, el s-a înşelat. Este adevărat că partenerii francezi au respectat cu rigurozitate contractul încheiat, asigurînd şi pregătirea la centrul nuclear de la Saclay a peste 100 specialişti irakieni, care urmau să supravegheze funcţionarea reactoarelor şi să întreprindă cercetări în domeniul nuclear.

Aceşti specialişti au fost însă lipsiţi, într-un timp foarte scurt, de instrumentul lor de lucru. Chiar de la începutul războiului dintre Irak şi Iran, la 30 septembrie 1980, două avioane iraniene Phantom F-4 au atacat cu rachete aeropurtate instalaţiile de la Tuwaitha. Din toate rachetele lansate, numai una şi-a atins ţinta, avariind domul reactorului principal şi sistemul de răcire.

Ansamblul de la Tuwaitha a primit lovitura de graţie aproximativ un an mai tîrziu, cînd s-a înfăptuit planul Babilon conceput de israelieni. La 7 iunie 1981 avioanele israeliene au spulberat şansa lui Saddam Hussein de a repara şi pune în funcţiune ansamblul nuclear cumpărat de la francezi, distrugînd cu bombe toate clădirile şi cel puţin reactorul principal cu puterea de 70 MW termici cel de care erau legate principalele speranţe ale Bagdadului de a obţine plutoniu 239 fisionabil.

În ceea ce priveşte rezultatele acestui bombardament există totuşi opinii diverse. Unii comentatori militari susţin că o bună parte din materialele de interes militar au fost recuperate şi revista „Science et Vie" publică în facsimil un document al Agenţiei Internaţionale pentru Energie Atomică din care reiese că în 1987 a fost pus în funcţiune cel de al 2-lea reactor nuclear care făcea parte din ansamblul Osirak. Puterea acestuia este mult mai mică (0,8 MW termici) decît a reactorului principal, dar faptul că el a intrat în funcţiune dovedeşte că irakienii posedau la data respectivă cel puţin 13,9 kg uraniu fisionabil cu puritate de 93%. Reamintim că pentru realizarea unei bombe atomice sînt necesare 15—16 kg uraniu cu această puritate.

După distrugerea de către aviaţia israeliană a reactorului Osirak, Saddam Hussein a încercat să-i convingă pe francezi să reconstruiască instalaţia în subteran, ceea ce aceştia au refuzat. Din acest demers al dictatorului irakian este de reţinut ideea că el nu avea de gînd să renunţe la fabricarea bombei, precum şi intenţia sa de a-şi pune la adăpost, sub pămînt, viitoarele unităţi ale industriei nucleare, unde ar fi fost invulnerabile faţă de atacurile din aer. Această tactică a fost aplicată cu succes de Hitler la sfîrşitul celui de al II-lea război mondial, cînd, deşi aliaţii se bucurau de o supremaţie aeriană totală, germanii au fabricat în uzine subterane, pînă în ultimele zile ale conflictului rachetele V_1 şi V_2 destinate bombardării Londrei.

Războiul secret dus de serviciile de spionaj ostile intenţiei irakienilor de a intra în posesia armei nucleare (în primul rînd Mossadul israelian) a fost punctat de o serie de atentate împotriva unor oameni de ştiinţă sau de afaceri legaţi de proiectul irakian. Astfel, la 14 iunie 1980, la hotelul Mèridien din Paris, a fost asasinat dr. Yahya el-Meshad, specialist egiptean în fizica nucleară, angajat de Bagdad. Ca în serialele TV despre mafia, asasinarea doctorului Yahya el-Meshad a fost fatală unei martore nevinovate, o prostituată care îl vizitase în camera sa şi care a fost strivită sub roţile unui automobil cu puţin înainte ca poliţia să o fi interogat a doua oară.

În acelaşi an s-au produs cîteva atentate cu explozibil la birourile şi locuinţa directorului societăţii SNIA-Techint, implicate în livrarea către irakieni a unor laboratoare de radiochimie care permiteau transformarea uraniului natural în oxid de uraniu. O altă explozie a vizat locuinţa lui Jean Jacques Graf, directorul francez al proiectului Osirak.

Asasinarea, la 22 martie 1990 la Bruxelles, a lui Gerald Bull, un canadian specialist în fabricarea tunurilor de mare calibru şi om de afaceri, este pusă, de asemenea, pe seama relaţiilor sale prea strînse cu Saddam Hussein. Cu nu-

● Partenerii francezi au pregătit peste 100 de specialişti irakieni la Centrul nuclear de la Saclay ● Domul reactorului principal şi sistemul de răcire ale ansamblului nuclear de la Tuwaitha avariate de o rachetă aeropurtată israeliană ● Un an mai tîrziu, ansamblul de la Tuwaitha primeşte lovitura de graţie ● În 1987 este pus în funcţiune al doilea reactor nuclear care făcea parte din ansamblul Osirak, cu o putere mult mai mică – 0,8 MW termici ● Saddam Hussein a încercat să-i convingă pe francezi să amplaseze instalaţiile nucleare în subteran. Francezii refuză ● Este limpede că dictatorul irakian nu avea de gînd să renunţe la folosirea bombei nucleare ● Atentate împotriva unor oameni de ştiinţă sau de afaceri legaţi de proiectul irakian de înarmare nucleară.

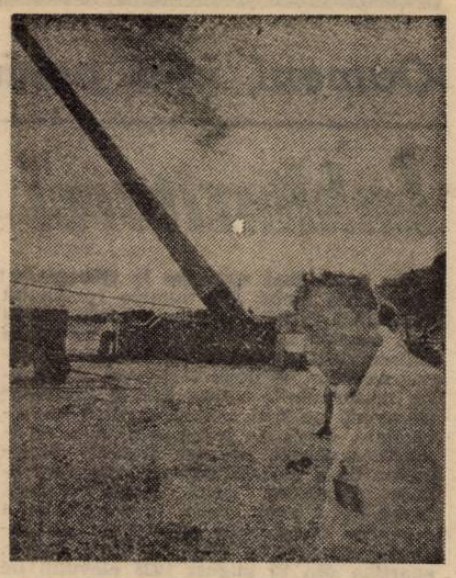

Gerald Bull, alături de unul din tunurile proiectate de el cu care a stabilit în 1966 un record încă valabil trimiţînd un obuz la înălţimea de 180 km. Asasinarea sa, încă neelucidată, este atribuită serviciului de spionaj israelian, care ar fi pus astfel capăt proiectului supertunului irakian cu ajutorul căruia Saddam Hussein intenţiona să expedieze obuze atomice la cîteva sute de kilometri distanţă.

mai o lună înaintea lichidării lui Gerald Bull, un ziar italian publicase un articol în care afirma că Irakul urma să achiziţioneze un supertun cu bătaie lungă de la societatea „Space Research Corporation" al cărei fondator era chiar victima. După estimările unor experţi în armamente ,tunul comandat de irakieni ale cărui presupuse piese principale au fost confiscate la 10 aprilie 1990 de vameşii britanici, înainte de îmbarcarea pentru Irak, ar fi putut servi pentru expedierea unor obuze atomice la distanţa de aproximativ 200 km. Bineînţeles că Bagdadul a negat cu străşnicie destinaţia militară a ţevilor cu diametrul interior de un metru, blocate de autorităţile britanice în docurile de la Teesport, afirmînd că ele erau destinate industriei petroliere.

ADRIAN MÎNTULESCU

(va urma)

Vom apela, în viitor, la adăposturi antiatomice?

Intrare în adăpost

Încă de acum cîţiva ani, diferiţi constructori propuneau realizarea în pivniţe sau în grădini a unor adăposturi antiatomice, capabile să protejeze o familie de 6—8 persoane. Se apreciază că azi acestea ar putea adăposti aproximativ 84 la sută elveţieni, în Suedia circa 90 la sută, iar în Israel întreaga populaţie. (Un astfel de adăpost, dar cu o suprafaţă utilă mult mai mare, este folosit de Saddam Hussein, de unde conducea la luptă trupele irakiene). După datele care se cunosc, în cele cîteva încăperi se pot adăposti aproximativ 50 de persoane. Adăpostul, ce are o grosime a zidurilor de peste 1,5 metri şi care a costat 65 milioane de dolari USA, dispune de lumină produsă de grupuri electrogene proprii, legături telefonice, ce se realizează prin cabluri îngropate adînc, precum şi de hrană, apă şi medicamente pentru mai multe luni. Bomba nucleară are trei efecte principale :

— suflul violent şi arzător, de cîteva ori mai puternic decît un uragan. Această undă de şoc se propagă la cîteva secunde după explozie. În cazul unei bombe de o megatonă, de 100 de ori cele de la Hiroshima, totul este distrus pe o rază de 10 kilometri ;

— o rază intensă, care durează aproximativ un minut, produsă de explozie, şi norii datoraţi acesteia ce sînt însoţiţi de o emisie de neuroni, formate din raze alfa, beta şi gamma.

În cazul unei bombe de zece kilotone efectul este mortal, pentru cei expuşi pe o rază de 1—2 kilometri. În cazul unei bombe de o megatonă, raza produce arsuri grave pînă la 15 kilometri şi creează vărsături şi dureri puternice de cap la cei aflaţi pe o rază de 20 kilometri, neadăpostiţi.

— Particulele radioactive, produse de periculoasele raze gamma, pot rămîne în suspensie la mare altitudine timp de mai multe luni. Ele pot cădea pe sute de mii de kilometri pătraţi, curenţii de aer împrăştiindu-le. Deci adăpostul va trebui să reziste la şoc şi căldura degajată de explozie. El trebuie să protejeze pe ocupant de radioactivitatea mediului înconjurător, timp de mai multe săptămîni. Cea mai bună formă a adăpostului este sfera. Pereţii vor trebui să reziste la pătrunderea razelor gamma, care sînt şi cele mai periculoase. Deci vor trebui realizaţi pereţi de cel puţin 65 centimetri grosime, care poate fi redusă cu 20 centimetri dacă adăpostul este îngropat şi acoperit cu cel puţin 70 centimetri de pămînt. Din momentul exploziei cel puţin 15 zile ocupanţii vor trebui să stea în adăpost. Adăpostul trebuie să mai dispună de o încăpere de decontaminare, cu o suprafaţă de 2,5 metri pătraţi, separată de partea locuibilă printr-o uşă blindată. Cel ce verifică afară nivelul de radioactivitate trebuie să poarte un costum special şi un detector, iar la înapoiere, în camera de decontaminare, să folosească dușul. În general dacă radioactivitatea la explozie este, de exemplu, de 1 000 curie, după 7 ore ea va ajunge la 100 curie, la 49 de ore va fi de 10 curie, iar după 343 ore, respectiv după aproximativ trei săptămîni, ea va atinge o curie. Curie măsoară activitatea de dezintegrare pe secundă, a unei surse radioactive şi reprezintă 37 miliarde de dezintegrări pe secundă, respectiv activitatea unui gram de radium 226. În cele două imagini se prezintă schema unui adăpost antiatomic pentru o familie de 6—8 persoane.

Traducere şi adaptare **AUREL DIANU**

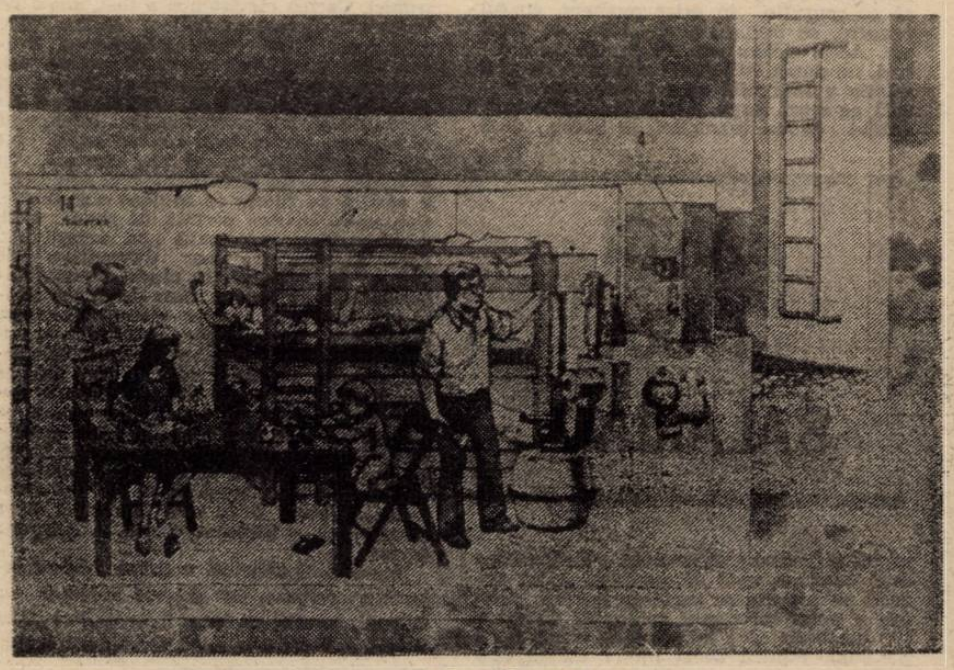

Cameră de locuit

MOTOCICLETĂ — AMBULANŢĂ

Frecventele blocări ale circulaţiei din marile oraşe fac dificilă deplasarea ambulanţelor a căror rapidă prezenţă este reclamată la locul unde se produc accidente. De cele mai multe ori automobilele de salvare rămîn „înghiţite" în şirul nesfîrşit al vehiculelor ca prinse într-o capcană. Singurele vehicule care pot să iasă din aceste blocaje strecurîndu-se printre automobile sînt motocicletele. Această mobilitate deosebită a sugerat unui serviciu britanic de prim ajutor ideea de a pune la punct o motocicletă amenajată pentru a funcţiona în reţeaua de intervenţii medicale de urgenţă. În realizarea unui astfel de vehicul o contribuţie majoră au avut-o inginerii şi proiectanţii fabricii de motociclete „Norton".

A fost ales tipul de motocicletă „Norton Commander", cu un motor cu capacitate de 588 centimetri cubi, folosită deja de multe unităţi de poliţie din Marea Britanie. Datorită spaţiului disponibil din spatele conducătorului pot fi transportate toate cele necesare pentru acordarea primului ajutor la locul accidentului. Dacă totuşi accidentaţii nu pot fi transportaţi cu motocicleta acest neajuns este compensat de rapiditatea cu care aceasta ajunge la locul unde s-a produs accidentul sau la domiciliul celor care aflîndu-se în stare de criză au nevoie de ajutor imediat pentru a evita urmările grave.

„Moto-ambulanţa" urmează să fie condusă de personalul medical calificat. Ea este echipată cu un sistem de radiocomunicaţii şi cu girofar. Nişte semne distinctive vizibil plasate îi informează pe ceilalţi participanţi la trafic asupra misiunii pe care o are de îndeplinit şi a urgenţei sale.

Oameni, idei, pasiuni

Îmblînzitorul de melci

Un sport încă neînclus la Olimpiade : cursele de melci. De numele românului **FLORIAN POPPA** este legată inițierea în țara noastră a unui sport care ne aduce aminte de încleștările de patimi ale hipodroamelor. A pune melcii să concureze, măsurîndu-le viteza dar și „ambiția" personală nu mai este de mult o excentricitate, oricît de incompatibilă ar fi imaginea clasică pe care o avem despre inofensivele gasteropode ce împînzesc aleile parcurilor după ploaia de vară. Ideea de a pune melcii la treabă, de a organiza campionate pigmentate de pariuri și ierarhizări specifice derby-urilor, aparține din 15 august 1935 elevului de liceu (atunci) Florian Poppa. Născut la 22 noiembrie 1923, în București, adolescentul inventator a cîștigat în numai zece ani o faimă mondială, demnă de invidiat de mulți alți sportivi și chiar... inovatori.

Concepînd cu meticulozitate și inteligență toate circumstanțele organizatorice ale „alergătorilor" — de la „grajduri", meniuri speciale (în care delicatesa este frunza fragedă de zorele), pînă la melcodroamele abil construite și dimensionate — ideea a prins neașteptat de repede. Presa epocii a fost extrem de elogioasă cu cel ce a inventat, dar a și diversificat ingenios probele. **Imaginați-vă concursuri de galop** (la care se pune pe cochilie o greutate din plastilină cu alice sau bile mici de rulment), **proba de trap** (melcii sînt înhămați la cîte un sulky, adică niște cărucioare cu roți din plută), **probele de viteză pe distanțe de la 0,25 la 1 metru, probe de dresaj** (concurentul escaladează un gard de sîrmă, trece peste o lamă de ras și apoi parcurge, echilibrîndu-se, un cablu de sîrmă situat la 25 cm

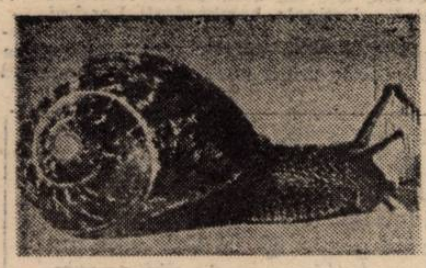

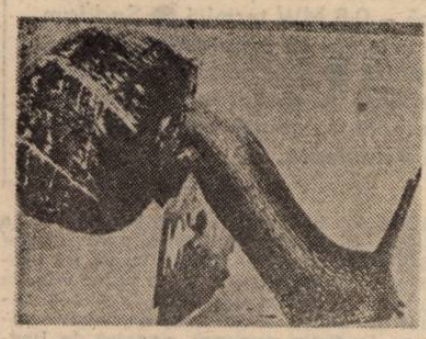

de sol, fără plasă de protecție etc.). Creșterea numărului de simpatizanți și participanți, reacția extrem de favorabilă a presei au făcut să apară — atenție ! — **„Buletinul Melco-Club Român".** Despre concursurile dedicate melcilor, domnul Florian Poppa ar putea scrie un roman, nu numai un jurnal personal, extrem de amănunțit precum acela cu care m-a delectat.

„Centaur", campionul mondial inegalabil. Istoria melcului-minune botezat „Centaur" a fost trepidantă și plină de satisfacții pentru proprietarul său. Este concurentul care a adus o meritată faimă mondială d-lui Poppa. Începuturile au fost pline de suspans : „Centaur" a fost găsit în pădurea Andronache (lîngă București) la 21 mai 1942, pe cînd un șarpe se străduia zadarnic să-l ajungă din urmă. Aceste împrejurări i-au predestinat cariera de vitezist. Astfel, la 15 august 1945, la **Campionatul Melcic Mondial** desfășurat la **Los Angeles (S.U.A.)** a uimit asistența. Contracandidații la titlul suprem au fost exemplare de primă mînă din America, Asia și Africa. În total au fost cinci alergători, dar „Centaur" i-a surclasat (după rezultate aș spune chiar umilit) cu dezinvoltură. „Fulgerul cu cochilie" a alergat un metru în incredibilul timp de două secunde și 99 sutimi de secundă, iar al doilea clasat, „americanul" Lyn Hannower a parcurs aceeași distanță în 3 minute și 3 secunde ! (cronometrare electrică, conform cu relatările d-lui Poppa). Fantasticul „Centaur" a mai cîștigat și proba de dresaj la același campionat mondial. Mai precizăm că au asistat peste o mie de spectatori, posesori de binocluri (Melcii sînt direcționați în timpul curselor cu niște cravașe specifice).

Asociația Melco-Club Român. Păstrînd în familie tradiția concursurilor de melci, domnul Florian Poppa propune reînființarea Asociației de profil și atragerea a cît mai multor membri, afilierea la asociațiile din străinătate cu același scop. Revitalizarea acestui sport, care cere parcă o reformulare a îndemnului „grăbește-te încet", ar fi benefică pentru amuzamentul și timpul liber ale multora dintre noi. Experiența vastă a domnului Florian Poppa și a descendenților săi poate fi de un real folos pasionaților de astăzi și de mîine. Nu excludem posibilitatea ca „Centaur" să aibă un urmaș care să aducă faimă proprietarului lui, dar și țării pe care ar reprezenta-o în confruntările internaționale.

PAUL IOAN

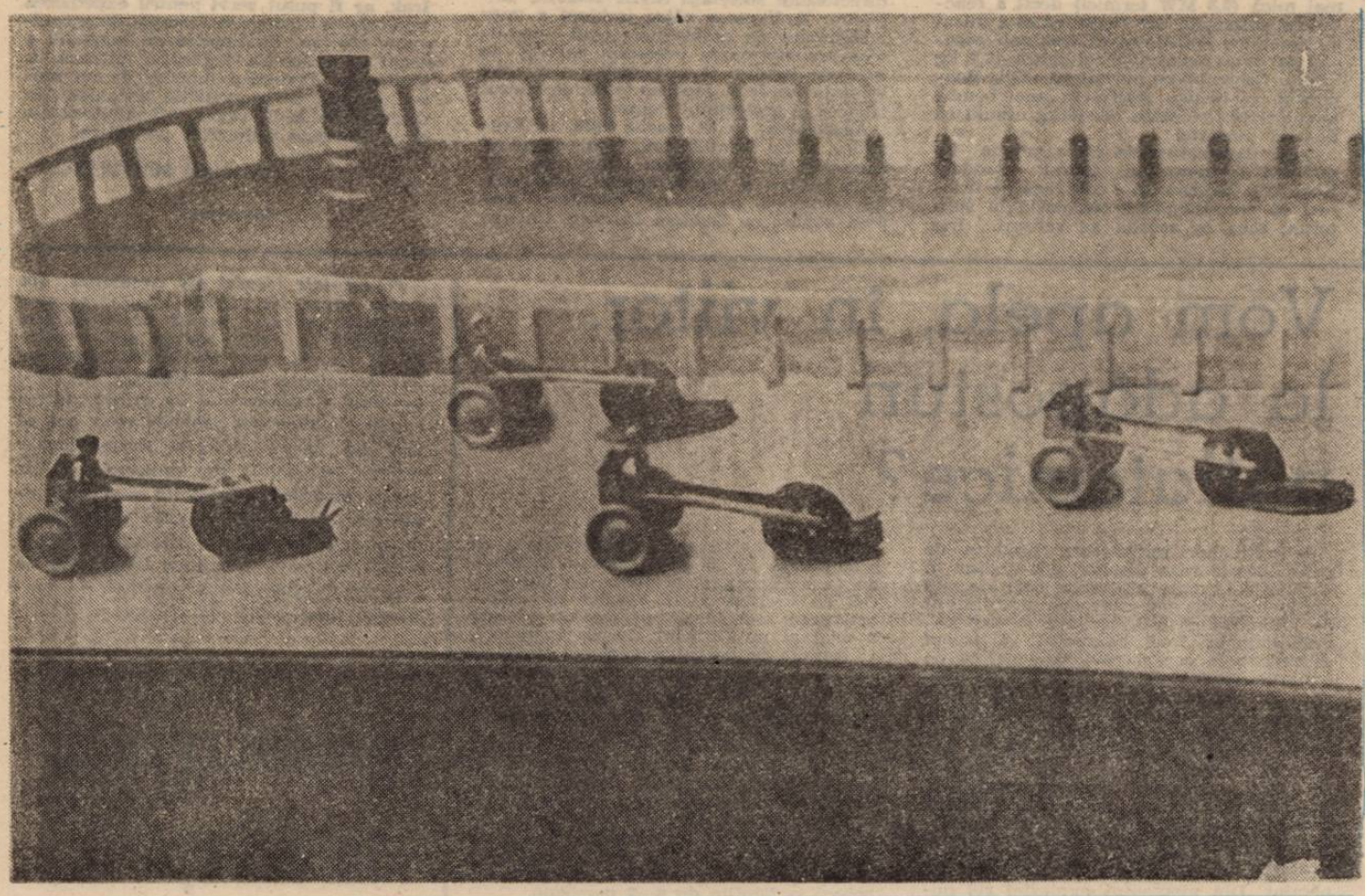

BĂNCI FĂRĂ SALARIAȚI

Băncile, aceste instituții de stat sau particulare, au un mare inconvenient. Pentru orice operațiune ca transfer de sume de bani, depuneri sau ridicări de hîrtii de la bancă în și din depozit etc., trebuie să te deplasezi la sediu, să faci coadă la un ghișeu și să aștepți ca funcționarul să-ți facă diverse calcule, ceea ce înseamnă o mare pierdere de timp. Pentru a se remedia această mare deficiență a băncilor a fost inventată „cartea albastră", o carte magnetică asemănătoare cu un mic disc de ascultat muzică. Pentru a-l „citi" este suficient un revelator magnetic. Introdusă într-un aparat special, cu ajutorul ei se poate obține din contul aflat la bancă suma dorită sau efectua alte operațiuni bancare. „Cartea albastră" a fost inspirată după cărțile de credit americane „Diner's American", „Mastercharge", „Carte Blanche", „Bankaricard" ; în Franța ele au apărut prin intermediul societății intitulate „Gruparea de interes economic" (GIE). Începuturile acestor cărți de credit magnetic au fost puțin promițătoare. Azi în Franța sînt aproximativ 90 000 comercianți ce folosesc un astfel de mijloc de plată, în afară de numeroase persoane particulare, care în mod obișnuit nu poartă bani lichizi asupra lor. Ghișee automate, conectate la ordinatorul băncii cu o legătură directă, permit scoaterea și depozitarea banilor. Direcția Generală de Telecomunicații a Franței studiază posibilitatea de teleplată, prin sistemul „TELETEI", care a și fost experimentat în orașul Vélizy. Un ecran de televiziune, conectat la rețeaua telefonică și legat la un ordinator, permite să se consulte, în orice moment, contul propriu, se transmite un ordin de plată etc. Acest sistem atît de practic are, totuși, un punct slab : cartea magnetică este relativ vulnerabilă atunci cînd este difuzată pe scară largă. Astfel, un răufăcător, dublat de un tehnician, ar putea, fără multă dificultate, să procure o listă cu coduri bancare, apoi să modifice codul înscris pe propria sa carte magnetică, pentru a putea pătrunde în contul diferitelor persoane și a le sustrage sume mari de bani. Pentru acest motiv cartea cu pistă magnetică a fost înlocuită cu alta care să aibă propria sa memorie și propriile ei circuite de apărare, lucru posibil datorită miniaturizării compușilor electronici. Cartea electronică a fost creată de inventatorul francez Roland Moreno, care a înființat și societatea „Innovatron", brevetul invenției fiind înscris în zeci de țări. Diverse industrii au cumpărat licențe și se încearcă, pe baza ei, crearea unor noi tipuri de cărți electronice. Dar oricare ar fi acestea, cartea este confecționată tot din material plastic și are inserată, în grosimea ei, un circuit integrat minuscul, o pastilă de siliciu ce conține o memorie. Contacte electrice permit, în acest mod, schimburi de informații „cu exteriorul", prin intermediul unor dispozitive de „citire" și „scriere". În ciuda dimensiunilor extrem de reduse, doar de cîțiva milimetri, memoria poate stoca numeroase informații, aproximativ 40 000 de caractere, în sistem binar (zero și unu). Memoria este un veritabil seif, în care nu se poate pătrunde dacă nu se cunoaște codul confidențial. În cazul cînd cineva ar încerca să pătrundă în „inima" acestei cărți pentru a introduce sau scoate informații, după cîteva tentative infructuoase ea nu mai este bună decît să fie aruncată „la coș". Deci este imposibil de a transforma o informație sau a șterge o tranzacție.

Banca fără salariați a anilor 2000 va deveni o realitate, iar ghișeul automat va înlocui, încetul cu încetul, pe salariații ce efectuează diferite operațiuni pentru servirea directă a clienților.

AUREL DIANU

Curiozități ale naturii

Fantoma malgașă

„Un animal mare cît o vacă de doi ani, o față rotundă, de om, picioarele dinainte ca ale unei maimuțe, picioarele din spate la fel". Iată descrierea pe care un călător din secolul XVIII o făcea unui animal malgaș pe care indigenii îl numesc „Trétrétré". Trebuie să admitem totuși că populația malgașă a cunoscut un lemurian uriaș „Megala dapis" cu mult

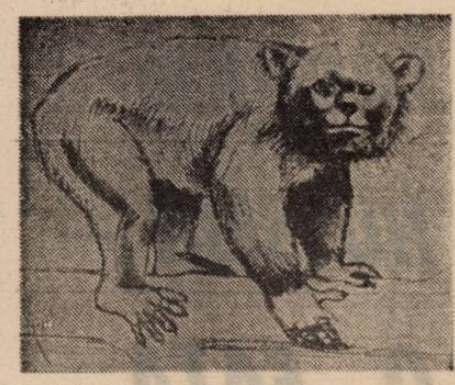

înainte de a se găsi urmele acestuia lăsate din preistorie.

Madagascarul este considerat un fel de „pămînt al fantomelor". Nici o altă regiune a globului nu ne dă atît de pregnant impresia că abia am ieșit — sau poate nu încă — din preistorie. Tradițiile și cercetările științifice au confirmat deopotrivă că omul a cunoscut aici numeroase vietăți venite direct din această preistorie, vietăți care înfiorează și astăzi imaginația oamenilor.

Dragonul din Komodo

În 1912 a fost descoperită în Komodo cea mai mare șopîrlă — Varanul. Supranumit Dragonul din Komodo, atingînd o lungime de pînă la 3,50 m a supraviețuit epocilor preistorice. Dar acesta nu pare a fi singurul reprezentant al acestei specii.

Conducătorul unui tren a mărturisit nu de mult că a fost obligat într-o zi să oprească locomotiva în fața unei șopîrle

ce se odihnea pe calea ferată. Această șopîrlă neidentificată măsura mai bine de șapte metri. De asemenea, mulți martori din Australia și Noua Guinee au declarat că sigură existența unui „Dragon" avînd de două ori lungimea celui din Komodo. Oamenii de știință însă, mult mai sceptici, se întreabă dacă în acest din urmă caz nu este vorba despre unul dintre acei crocodili australieni care pot atinge și zece metri lungime.

Leul-leopard

Deosebit de complexă este enigma animalului pe care indigenii îl numesc „Marozi", leul pitic din munții Kenya.

Curiozitatea oamenilor a fost declanșată cu ani în urmă cînd un vînător a adus două trofee ciudate : două piei de

leu pătate ca cele de leopard și aparținînd ,după mărime, unor lei de circa trei ani. Păreau un soi de hibrizi între leu și leopard. Cum se putea explica prezența leului, animal de savană, pe înălțimile muntoase ale Kenyei ?

Poate fi vorba de o specie adaptată condițiilor de munte ? De un hibrid ? Sau poate de o anomalie genetică ?

Cel mai mare covor din lume

35 de țesători din orașul iranian Nain au lucrat timp de patru ani pentru a realiza cel mai mare covor manual din lume. Lucrat din lînă și mătase, covorul are o suprafață de 763 metri pătrați (!) și cîntărește peste trei tone. Pentru realizarea lui au fost necesare 327 000 de ore de lucru. Covorul va fi expus în cadrul unei expoziții la Lucerna (Elveția) și de pe acuma, firma „Shakhed", proprietara covorului, a primit oferte de achiziționare din diferite țări, mai ales arabe.

Starea de veghe

Un scenariu care ne inspăimîntă („dacă drogurile s-ar afla în vînzare liberă..."), un scriitor care demască euthanasia și o carte, o suită de anticipări menite să relanseze speranța.

PESIMIȘTII BINE INFORMAȚI...

Cîndva, în următorul secol — într-o viziune optimistă spre 2100 (acesta e și titlul lucrării pe care ne-o recomandă stăruitor editura franceză Payot, *„2100 — récit du prochain siècle"*) — populația Terrei ar putea fi, și va fi, de 12 miliarde de oameni. O inteligență gestiune economică, la scară planetară, susținută de spectaculoasele cuceriri ale agrogeneticii, va fi atenuat, s-ar părea, în acel viitor — abia atunci, și nici atunci integral — șocurile acestei violente dublări populaționale; inevitabilă, după unii cercetători, deși, față cu consecințele unei atari evoluții-opțiuni, și aceasta rămîne rațiunea oricărei cercetări viitorologice, opțiunea va fi ea însăși remediată atent. Cum? În ce sens? Există destule sugestii (și corecții) inacceptabile azi, obligatorii însă, într-o lume în care deosebirea dintre pesimiști și optimiști o constituie doar faptul că *pesimiștii sînt mai corect informați*, mai din timp, asta în orice caz.

În opinia celor 700 de cercetători care semnează amintita sinteză, omul ar aborda secolul XXI *„cu puterile unui demiurg și cu instinctele unor primate"*, nu știm cît de evoluate. Întrebarea ar fi — veritabilă axă interogativă a lucrării — *ce ar putea rezulta din această conjuncție dintr-o explozie a inteligenței (inclusiv a inteligenței artificiale) și o re-sălbăticire, atît de evidentă în raporturile inter-umane, aproape pretutindeni?*

■

Conflictele inter-etnice și inter-religioase, cu toate fanatismele pe care se întemeiază (și fanatizările care abia se întrevăd) nu-și găsesc un răspuns convingător în nici unul din scenariile viitorologice ale acestui sfîrșit de mileniu. Nici în cel propus de Payot, din păcate. Conflictele ardente ale lumii contemporane, cele mai multe datînd de decenii în forma lor acută — și practic fără șansa de a fi soluționabile într-un timp apropiat — nu sînt luate în calcul; nici apariția neonazismului, nici programele organizației „Pamiat", nici drama kurzilor (cărora li se parașutează alimente...), nici creșterea consumului de droguri, nici milioanele de seropozitivi SIDA, nici relansatele discuții despre îndreptățirea cvasi-imediată a euthanasiei.

Franz Christoph, un scriitor german de 38 de ani, care-și trăiește viața și cărțile, dar mai ales disperările, într-un cărucior cu rotile, își denunță confrații de generație și profesie (printre ei și ziariști de notorietate europeană) care s-au și împăcat cu ideea sacrificării „umanitare" a tuturor celor care, prin simpla lor existență, bolnavi, infirmi, bătrîni sau handicapați fără speranță, ne-ar putea tulbura starea noastră de bine. („De ce nu i-am ajuta să sfîrșească odată..."). Dezbaterea — o continuare într-un fel a celei inițiate încă în 1989 în „Der Spiegel" — a fost reluată, cu replica lui Cristoph, în aceeași revistă, în decembrie 1990. Caz singular? Pentru filozoful australian Peter Singer nimic nu pare mai oportun ca o discuție despre euthanasie... Ca să nu amintim, mai bine zis ca să nu uităm, și acea teribilă compasiune publică cu care a fost întîmpinat, acum vreo doi-trei ani verdictul de achitare pronunțat de tribunalul din Aix-en-Provence în cazul lui Jean-Louis Fouteur" încă în octombrie 1989; dar a cărui actualitate nu pare a fi în scădere.

Să ne imaginăm — aceasta e ideea scenariului — fericita toamnă a anului 1992, cînd drogurile s-ar afla, prezumptiv, în vînzare liberă, pretutindeni în lume. Cocaina — în farmacii, heroina — în orice dispensar medical, hașișul, eventual, la orice tutungerie. Argumentele scenariului? Un număr tot mai mare de personalități — economistul Milton Friedman, laureat al Premiului Nobel, Kurt Schmoke, primarul orașului Baltimore, reputata specialistă în probleme de sociologie Anne Coppel, juristul Francis Caballero etc., etc. — consideră că legalizarea drogului ar institui, în ultimă instanță, o selecție naturală. Cei slabi, cei care oricum s-ar droga, chiar și în condiții de interdicție, s-ar prăbuși direct sub ochii noștri. Ceea ce ar fi profilactic, profund educativ și, indirect, sanogen. Cu avantajul secund al oricărei utopii în care dispariția interdicției reduce simultan tentația... N-ar fi, pînă la urmă, tot o formă de authanasie? Iar dacă bolnavii cronic și disperații de absolut toate vîrstele s-ar putea droga, ca un nou drum înspre moarte, n-am subscrie, în fapt, la decizia acelui tribunal din Aix-en-Provence? Ni se amintește că „extasy" — tot un drog — s-ar vinde absolut liber în SUA. De ce să nu ne amintim, eventual, că în Klamoth Falls, Oregon, situație absolut comparabilă, nimeni n-are voie să

■

Și încă un „scenariu" despre care n-am avut prilejul să scriem la timpul respectiv, un scenariu propus de revista franceză „Le nouvel Observa-

lovească, sub absolut nici un motiv, capul unui șarpe... Interzicerea drogurilor ar putea fi o experiență, aflăm, de circa șase luni, cu acordul ONU... Timp suficient, probabil, ca cei cronicizați de drog și de disperările obișnuinței cu drogul, să treacă în neființă.

O, nu!... (fără majuscule și fără inițiale). Ce alt răspuns ar putea să ofere tribunalul încă nelegalizat al celor „Zece porunci", la care am subscris, dacă am subscrie vreodată real?

■

Cea mai surprinzătoare predicție a scenariului colectiv propus de editura Payot (cu girul științific al lui Thierry Gaudin), surprinzătoare chiar și în-

Conflictele inter-etnice și inter-religioase, cu toate fanatismele pe care se întemeiază (și fanatizările care abia se întrevăd) nu-și găsesc un răspuns convingător în nici unul din scenariile viitorologice ale acestui sfîrșit de mileniu. Nici în cel propus de Payot, din păcate. Conflictele ardente ale lumii contemporane, cele mai multe datînd de decenii în forma lor acută — și practic fără șansa de a fi soluționabile într-un timp apropiat — nu sînt luate în calcul; nici apariția neonazismului, nici programele organizației „Pamiat", nici drama kurzilor (cărora li se parașutează alimente...), nici creșterea consumului de droguri, nici milioanele de seropozitivi SIDA, nici relansatele discuții despre îndreptățirea cvasi-imediată a euthanasiei.

Franz Christoph, un scriitor german de 38 de ani, care-și trăiește viața și cărțile, dar mai ales disperările, într-un cărucior cu rotile, își denunță confrații de generație și profesie (printre ei și ziariști de notorietate europeană) care s-au și împăcat cu ideea sacrificării „umanitare" a tuturor celor care, prin simpla lor existență, bolnavi, infirmi, bătrîni sau handicapați fără speranță, ne-ar putea tulbura starea noastră de bine. („De ce nu i-am ajuta să sfîrșească odată..."). Dezbaterea — o continuare într-un fel a celei inițiate încă în 1989 în „Der Spiegel" — a fost reluată, cu replica lui Cristoph, în aceeași revistă, în decembrie 1990. Caz singular? Pentru filozoful australian Peter Singer nimic nu pare mai oportun ca o discuție despre euthanasie... Ca să nu amintim, mai bine zis ca să nu uităm, și acea teribilă compasiune publică cu care a fost întîmpinat, acum vreo doi-trei ani verdictul de achitare pronunțat de tribunalul din Aix-en-Provence în cazul lui Jean-Louis Fou-geret, cel care și-a ucis fiul, un nounăscut mongoloid, imediat după ce doctorii i-au confirmat maladia.

Ne pare rău, Franz Christoph, precedentul există...

■

Și încă un „scenariu" despre care n-am avut prilejul să scriem la timpul respectiv, un scenariu propus de revista franceză „Le nouvel Observa-

fund educativ și, indirect, sanogen. Cu avantajul secund al oricărei utopii în care dispariția interdicției reduce simultan tentația... N-ar fi, pînă la urmă, tot o formă de authanasie? Iar dacă bolnavii cronic și disperații de absolut toate vîrstele s-ar putea droga, ca un nou drum înspre moarte, n-am subscrie, în fapt, la decizia acelui tribunal din Aix-en-Provence? Ni se amintește că „extasy" — tot un drog — s-ar vinde absolut liber în SUA. De ce să nu ne amintim, eventual, că în Klamoth Falls, Oregon, situație absolut comparabilă, nimeni n-are voie să

lovească, sub absolut nici un motiv, capul unui șarpe... Interzicerea drogurilor ar putea fi o experiență, aflăm, de circa șase luni, cu acordul ONU... Timp suficient, probabil, ca cei cronicizați de drog și de disperările obișnuinței cu drogul, să treacă în neființă.

O, nu!... (fără majuscule și fără inițiale). Ce alt răspuns ar putea să ofere tribunalul încă nelegalizat al celor „Zece porunci", la care am subscris, dacă am subscrie vreodată real?

■

Cea mai surprinzătoare predicție a scenariului colectiv propus de editura Payot (cu girul științific al lui Thierry Gaudin), surprinzătoare chiar și în-

tr-un context în care totul surprinde, e definirea în sine a acestui apropiat timp viitor ca un virtual *„secol al femeilor"*. Al unor femei, înțelegem, real emancipate, prin preluarea de către social, într-o tot mai mare măsură, a grijilor materiale pe care le comportă creșterea copiilor; al unor femei real eliberate de variatele și încă numeroasele prejudecăți psiho-sociale (într-o lume în care conviețuirea liberă nu ar fi mai prejos, și prin nimic umilitoare, în raport cu cea familială), iar accesul la profesii — esențial — ar fi abstras și el prejudecății și discriminărilor care încă mai funcționează. Din nou, din păcate — și am vrea să ne înșelăm — o frumoasă și tristă utopie...

În fișierul nostru de fapte uimitoare păstrăm — și vom mai păstra multă vreme — o știre care, acum vreo doi ani, ne-a făcut să ne întrebăm dacă emanciparea în general, și a femeilor în special, ne eliberează și de structurile noastre tradiționale de apreciere a normalului și, implicit, a moralei. Și iată știrea: „femeile care reprezintă peste 50 la sută din totalul alegătorilor pentru Consiliul legislativ din Tokio, l-au combătut electoral pe primul ministru Susuko Uno, ale cărui legături extraconjugale cu o gheișă au înfuriat organizațiile feministe din Japonia. La alegerile ținute (la timpul respectiv, 1989) partidul liberal-democrat al premierului și-a pierdut majoritatea...". Nu comentăm.

Ne pare însă bine că dl. Susuko Uno n-a renunțat la relația sa, pentru el esențială, cu acea tulburătoare gheișă, fără de care, așa ne place să credem viața lui și-ar fi pierdut din sens; cît despre discutabila moralitate a japonezelor „anti-gheișe" să sperăm că aceasta nu va deveni, spre 2100, o trăsătură (și o amenințare) a acelui nou matriarhat, spre care ne îndreptăm.

Ne amuzăm, se înțelege, dar ne și încearcă o discretă îngrijorare privind controversata simbioză dintre instinctele noastre primare și admirabilele cuceriri ale științei.

DOREL DORIAN

BUMERANGUL CA METAFORĂ A RĂZBUNĂRII

Deși îmi propusesem un cu totul alt subiect, mă văd nevoit de această dată să dau un răspuns pe tema „răzbunării" unui cititor al acestei rubrici, Marcu T. din Făgăraș m-a amenințat că dacă nu-i publicăm ideile sale despre Univers, se va răzbuna lăsînd omenirea să se „scalde" în ignoranță. Făcîndu-i însă un enorm serviciu nepublicîndu-i-le îl voi ruga să mediteze la varietatea de așa-zise răzbunări de care putem avea parte, unii dintre noi. Orice asemănare cu evoluția spectaculoasă a bumerangului nu este întîmplătoare, iar colecția de astfel de situații o puteți îmbogăți dumneavoastră însăvă, punîndu-vă imaginația la încercare.

De la accentele grave la cele ludice, răzbunarea poate provoca tristețe sau surîs. Conflictele care o generează pot fi la rîndul lor majore sau minore și ele reflectă, într-un fel, nivelul de civilizație în care se desfășoară cazul respectiv. Astfel, dacă în secolul XVI ținta răzbunării putea fi un inventator, astăzi poate fi un funcționar mult prea zelos. Să luăm două cazuri celebre. **În 1586, polonezul Moeler Anton din Danzig (azi Gdansk) inventează un război semimecanic de fabricat panglici, cu o productivitate de cinci ori mai mare decît cele cunoscute pînă atunci. Dar colegii de breaslă, în loc să fie încîntați, consideră noua mașină o uzurpare a intereselor lor și îl înecă în riul Vistula.** A fost o răzbunare specifică epocii, incompatibilă cu vremurile noastre, în care... răzbunările s-au „adaptat" circumstanțelor. **Astfel, un model de ingeniozitate îl reprezintă** acel cetățean francez din Nancy care a plătit o amendă în modul următor: 84.000 de monezi de 5, 10, 20 și 50 centime, în total 271 kilograme metal prezentate la ghișeu spre numărare. Cecul său, trimis la timp, întîrziase datorită poștei și fusese penalizat cu încă 10 la sută din amenda inițială. Aveți și dv. o pușculiță la nevoie?

Există însă și răzbunări ecologice, în care industrializarea își află propriul bumerang. Urmare a deversărilor de diferiți compuși bogați în nitrați și fosfați, sardele din unele zone ale Atlanticului au crescut în dimensiuni, de la 13—17 cm la 18—25 cm. Urmarea? Pentru a încăpea în cutiile de conserve standardizate și arhicunoscute trebuiau fragmentate (principiul patului lui Procust), ceea ce ar fi nemulțumit clientela. Atunci s-a adoptat un nou tip de cutie („familială"), ceea ce a condus la noi investiții, dovedite ulterior mai puțin rentabile.

Arhitectura de excepție a New-Yorkului, prin acei zgîrie-nori simbolici pentru marea metropolă americană, impun folosirea unor lifturi pentru grupe de ci-

teva zeci de etaje. Dar, acest mijloc de deplasare, fără de care e de neconceput un astfel de imobil, poate oferi neșansa unei căderi de... 45 de etaje, așa cum s-a petrecut în Empire State Building (102 nivele) la 28 iulie 1945. În momentele incredibilei prăbușiri, în lift se aflau două persoane care, din fericire, au supraviețuit.

Principiul acțiunii și reacțiunii are inepuizabile și imprevizibile domenii de manifestare și, atît timp cît relația cauză-efect mai este în vigoare, zborul bumerangului nu poate fi deturnat.

PAUL IOAN

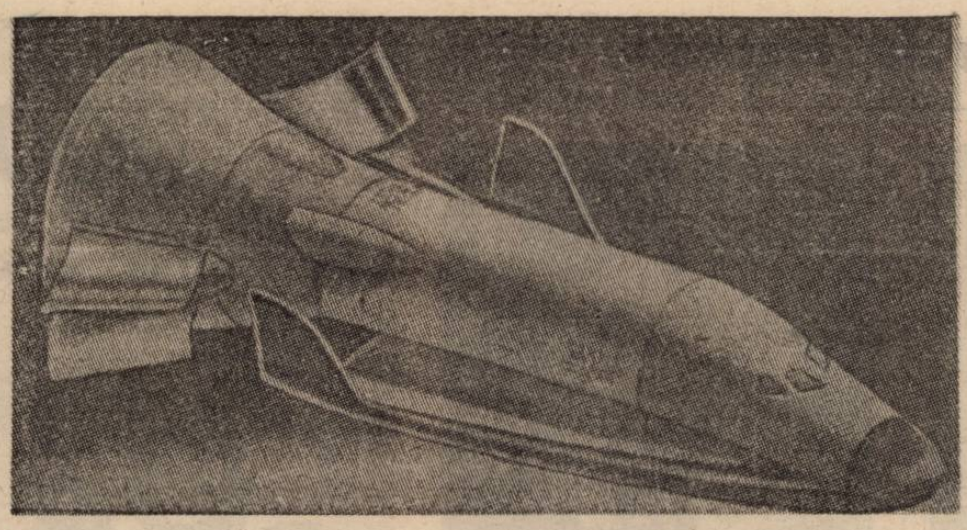

„Hermes", un concurent redutabil pentru „cargourile spațiale" americane

La mijlocul anului va debuta construcția faimoasei „păsări" de titan, siliciu, fibră de carbon, aluminiu, pasăre a văzduhului care nu este alta decît **naveta spațială „Hermes"**. Ea va fi mai „mignonă" decît navetele americane. Explicația este simplă. Hermes a fost concepută mult mai tîrziu, într-o epocă a „tehnologiilor mai promițătoare". Maurice Delahais, șeful programului de la Agenția Spațială Europeană (ESA) speră să se înlăture neajunsurile pe care navetele spațiale americane le-au avut de întîmpinat de-a lungul anilor. Hermes va fi lansată în spațiul extraterestru de o rachetă.

Primul zbor fără echipaj este programat pentru anul 1998. Un an mai tîrziu este prevăzut zborul inaugural cu oameni la bord. Se are în vedere efectuarea a două sau trei zboruri anuale, începînd cu primul an al mileniului al treilea Hermes va putea purta în pîntecele sale trei astronauți și o încărcătură de trei tone ca sarcină utilă. Plasat sub responsabilitatea Agenției Spațiale Europene, proiectul Hermes a fost lansat oficial în cursul verii trecute. Participanți — 12 state, dintre care 11 europene plus Canada. Inițiatoare a îndrăznețului proiect spațial, Franța și-a asumat acoperirea celei mai mari părți a bugetului — 43 la sută. Urmează, în ordinea contribuției, Germania (27 la sută) ; Italia (12 la sută). Costul planificat al proiectului spațial european este apreciat la 30 miliarde franci francezi. Odată cu scurgerea anilor, bugetul va mai crește, dar guvernele angajate în construcția lui Hermes sînt dispuse să facă eforturi financiare suplimentare. Există și un mare și neașteptat absent — Marea Britanie.

În pofida faptului că a conlucrat cu Franța la construcția uriașei „păsări de oțel" Concorde și a legăturii submarine cu continentul pe sub Canalul Mînecii. Este evident că Londra nu poate să renunțe la propriul proiect spațial — Hotol, renunțare care i-ar șifona prestigiul dobîndit în aeronautică. Hotol, nava transatmosferică care va revoluționa transportul de pasageri, după cum susțin specialiștii britanici, va fi gata pentru primul zbor în același an ca și Hermes — 1998. Hotol va decola din poziție orizontală de pe o pistă direct în afara atmosferei terestre și va ateriza în aceeași poziție. Această navă, la care lucrează British Aerospace și Rolls Royce, va fi în întregime refolosibilă. În lungime de 55 m. și în greutate de 195 tone fără combustibil, Hotol va putea primi o încărcătură pînă la șapte tone. Peste șapte ani va putea fi gata pentru lansarea sateliților. Varianta unei nave Hotol (acroninul cuvintelor decolare și aterizare în poziție orizontală în limba engleză) destinată transportului de pasageri va fi gata în primul deceniu al secolului XXI. Distanța între Londra și Sydney (21 700 km) va putea fi parcursă în 45 de minute.

Proiectul mini-navetei Hermes a fost lansat cu mai bine de un deceniu în urmă, de către Centrul Național de Studii Spațiale (CNES). În vederea respectării graficului construcției acestui „cargou spațial", CNES și ESA au creat o structură comună.

Racheta „Ariane 5" (viitoarea versiune a rachetei europene) va lansa naveta Hermes în spațiul cosmic pentru executarea unor misiuni orbitale de circa o săptămînă. Zborurile navetei vor fi destinate, cu precădere, aprovizionării stațiilor spațiale și a realizării schimbului echipajelor de astronauți. Deși construcția propriu-zisă a sofisticatului cargou spațial, nu a debutat, experții sînt preocupați de alegerea terenurilor propice de aterizare a acestuia. Din rațiuni de orbită și de latitudine, locurile de aterizare se vor afla în sudul continentului nostru, în Sicilia sau Spania. În caz de urgență, Hermes va putea ateriza pe orice aeroport internațional.

Merită a fi menționat că „Aerospațiale" a încheiat un acord cu firma americană „Lockheed", ca urmare a unui apel lansat de NASA care are nevoie de „șalupe de salvare" pentru viitoarea sa stație orbitală. Hermes ar putea juca rolul acestor șalupe. „Planoare spațiale", derivate din mini-naveta Hermes, ar putea fi ancorate în permanență la stațiile spațiale, pentru a aduce pe Terra astronauții bolnavi. „Hermes" va fi în măsură să asigure legături cu modulul spațial european „Columbus", „ancorat" într-o primă etapă la o bază orbitală americană, de unde și-ar putea continua zborul la baza orbitală europeană. Stațiile orbitale au șanse reale de a deveni colonii ale omului în spațiul extraterestru. Ele vor fi folosite drept baze de sprijin în operațiunile de recucerire și colonizare a astrului nopții. Și chiar pentru lansarea expedițiilor către „planeta roșie".

D. FILIP

TELEX • TELEX

■ **Vor exista grădini în... Cosmos ? Oameni de știință sovietici răspund afirmativ la această întrebare spectaculoasă. Investigațiile și experiențele biologice întreprinse la bordul complexului orbital „Mir" au demonstrat că, în prezența luminii și prin folosirea apei și fertilizanților naturali, plantele se dezvoltă foarte bine în Cosmos. Ele se orientează spre lumină, formează rădăcini, tulpină și frunze. Există însă și un dar, creșterea plantelor este condiționată de dezvoltare prealabilă a germenilor pe Terra. La nivel celular, se recomandă unele modificări, care nu împiedecă totuși evoluția și depășirea anumitor faze de dezvoltare, inclusiv formarea semințelor.**

■ **Însemnările și jurnalele de călătorie ale marelui naturalist german Alexander von Humboldt au fost adunate într-un volum, lucrare ce a văzut lumina tiparului în Berlin. Cititorul volumului „Verlag der Hafion" are prilejul să descopere amănunte inedite despre flora, fauna și formele de relief ale locurilor din America de Nord, Centrală și de Sud străbătute de Humboldt între anii 1977—1804.**

■ **Creșterea concentrației de bioxid de carbon în atmosferă, generatoare ale „efectului de seră" reprezintă, potrivit experților niponi în materie, o sarcină urgentă a întregii umanități. Dacă actuala tendință se va menține, în ceea ce privește răs-**

GLOB mag
SUPLIMENT PENTRU TO

Terra și seismele

După fiecare cutremur traiectoria planetei se modifică într-o manieră imperceptibilă. Studiind consecințele cutremurului de pămînt cu magnitudinea 8, care s-a produs în mai '89 într-o insulă din sudul Noii Zeelande, cercetători de la

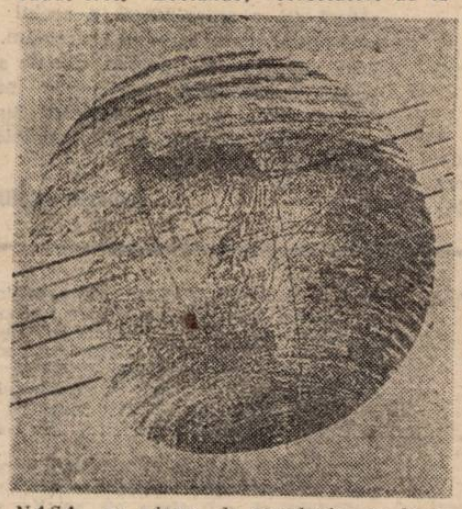

NASA au ajuns la concluzia, pe baza calculelor efectuate, că durata unei zile s-a diminuat cu 0,06 milionimi de secundă. Cu atît cît durează un clipit al ochilor. Din fericire, spun specialiștii, alte seisme au efect invers și astfel lungimea zilelor noastre se corectează.

Misterul morții delfinilor

Zeci de delfini au fost găsiți morți pe mai multe plaje de pe malul Oceanului Atlantic. Ce s-a întîmplat ? Oamenii de știință cred că delfinii au fost victimele furtunii și pierzînd simțul de orientare și-au găsit sfîrșitul pe plaje. Se ia în considerare și părerea că delfinii sînt victimele poluării și al pescuitului cu fileul. Dar pentru a concluziona, cercetătorii examinează corpul anumitor delfini, încercînd să pătrundă misterul acestei morți în serie.

Omul orchestră

Filip Rapondjiev, pensionar din Sofia este cunoscut în Bulgaria ca „omul-orchestră" : el cîntă în același timp la chitară, muzicuță, saxofon și clarinet. La această orchestră el a adăugat și un sintetizator de ritm echipat cu un amplificator de construcție proprie. În repertoriul insolitului instrumentist sînt cuprinse melodii populare

braziliene, grecești, rusești, cubaneze, italiene și bineînțeles bulgărești.

Telecomandă simplificată

Construcția dispozitivelor de telecomandă a televizoarelor a devenit din ce în ce mai complexă și mai sofisticată astfel încît, deseori, trebuie să fii aproape tehnician pentru a înțelege funcționarea lor.

Unele modele ale unor asemenea dispozitive au dimensiuni foarte mari și posedă peste 30 butoane care fac și mai dificilă manipularea lor. Pentru a veni în întîmpinarea celor care preferă simplitatea, compania japoneză de produse electronice „Mitsubishi" a construit o telecomandă foarte simplă, de mărimea unui stilou. Denumit „PRM-1", el funcționează cu baterii avînd un buton pentru conectarea alimentării și două întrerupătoare care permit utilizatorului să regleze volumul și să schimbe canalele.

Ouă dietetice

Ouăle dietetice au apărut ca urmare a preocupării firmei „Montgelas". Denumite „ouăle verzi" ele se caracterizează prin faptul că au un conținut de colesterol cu 50 la sută mai mic decît cel al ouălelor galbene obișnuite.

Produse la München, ouăle „verzi" au fost obținute prin încrucișarea a două varietăți de găini special crescute în acest scop. Specialiștii îi asigură pe consumatori că aceste ouă nu și-au schimbat gustul.

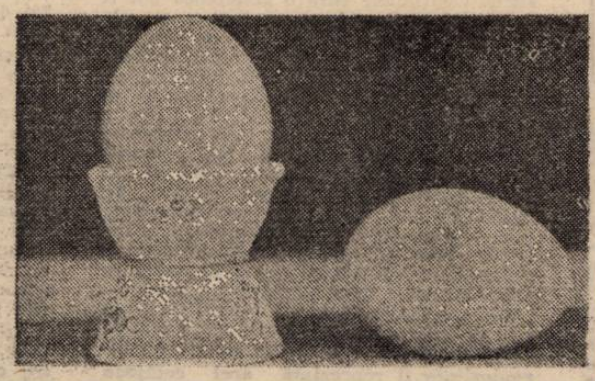

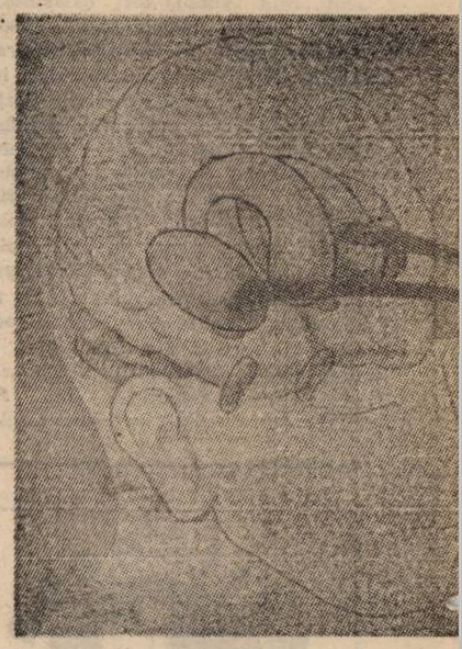

Creierul...

După ce fotografia și-a adus o contribuție remarcabilă la dezvoltarea cercetărilor experimentale în biologie, iată că tehnica video se pregătește să ne deschidă noi orizonturi în neurobiologie. Obiectivul imediat-observarea în timp real a creșterii neuronilor (celulele sistemului nervos) într-un embrion viu de șoarece. Această performanță a fost posibilă prin folosirea combinată a unor coloranți puternic fluorescenți și a unor camere video ultrasensibile, concepute inițial pentru astronomie, și care sînt capabile să intensifice substanțial lumina. Astfel, nici neuronii nu sînt afectați — iluminarea lor fiind foarte slabă — dar și imaginea lor clară se poate totuși obține prin amplificarea realizată de cameră pentru un interval de timp foarte scurt — de ordinul a 50 milisecunde.

Studiind sistemul vizual al șoarecelui, s-au putut efectua observații timp de aprox. 20 de ore, prin intermediul unui

pindirea bioxidului de carbon în atmosferă și a altor poluanți, în anul 2030, concentrația acestora (alimentată de procesele de combustie industrială) se va dubla față de cea rezultată în timpul revoluției industriale din secolul trecut.

■ Se va ajunge la frînarea dorinței fumătorului de a-și aprinde țigara ? Desigur, susțin J. Rose și C. Hicknean de la Universitatea statului California Ei au experimentat un aerosol cu acid citric pe 15 subiecți înveterați ai plăcerii fumatului. S-a putut constata că acest „ingredient", adică acidul citric, oferă o senzație de satisfacție mai mică decît țigara preferată, dar mai mare decît țigara cu un conținut scăzut de nicotină și net superioară față de aerosolul cu aer. Timpul va dovedi dacă acidul citric îi va putea ajuta pe fumători de a se lăsa de plăcerea inhalării fumului albastru.

■ Prezbitismul apare la africani în medie cu cinci ani mai devreme decît la europeni. Cu cît depărtarea de Ecuator crește (adică de cele mai însorite regiuni ale planetei), cu atît afecțiunea este mai rar întîlnită în rîndul tinerilor, relevă studii întreprinse de specialiștii francezi ! Este un punct de vedere, neacceptat de alți specialiști. Aceștia din urmă susțin că factorii alimentari sînt mult mai importanți în apariția presbitismului. Manuel Mitenda, din Porto Rico, este de părere că temperatura influențează în proporție de peste 70 la sută momentul apariției presbitismului. În opinia sa, temperatura ochiului depinde atît de cea a corpului, cît și de aceea a mediului înconjurător, irisul și cristalinul absorbind radiațiile solare.

azin

ATE VÎRSTELE

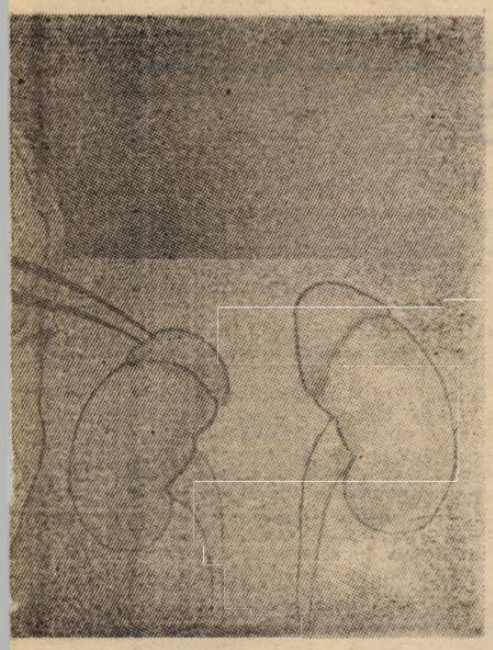

în direct

sistem video cuplat la un microscop. S-a putut astfel urmări creșterea, modificarea formei și a direcției de evoluție a fiecărui axon — „tulpina" neuronului, din care se ramifică dendritele.

Noua metodă a fost pusă la punct de C. Mason, cercetătoare la Universitatea Columbia (S.U.A.) și P. Godement, cercetător la Universitatea Paris VI. Observarea în direct va depăși desigur nivelul simplelor ilustrații necesare articolelor științifice și este de așteptat să devină un instrument esențial în cunoașterea creierului. Cum spune și P. Gaudement, „Originalitatea creierului trebuie căutată în organizarea spațială particulară și foarte dinamică. Dispunerea neuronilor și localizarea diverselor activități nervoase pot acum fi determinate cu mare precizie". Și, am adăuga noi, ne pot furniza informații deosebit de utile pentru descifrarea acestei enigme pe care o reprezintă creierul (M. D.).

PENTRU FERTILIZAREA SAHELULUI

Un inginer spaniol, Antonio Ifanez Alba a găsit o soluție pentru a aduce ploaia în deșerturi. Insolitul proiect sugerează plantarea în Sahel a unor arbori... din plastic. Experimentul urmează a fi făcut cu 30 000—40 000 „subiecți", înalți de 7—10 metri. Arborii săi nu au numai un rol decorativ. Trunchiurile lor, din poliuretan, sînt veritabili bureți. Noaptea ei absorb roua și o stochează, iar ziua, sub efectul căldurii solare, această rezervă de apă se evaporă. Insolitul proiect a fost sugerat chiar de natură : de milioane de ani pădurile ajută la transformarea în ploi a norilor care le „survolează"...

Vaci răsfățate

Un fermier normand a avut o idee originală pentru a-și hrăni vacile. El le-a dat, țineți-vă bine ! ciocolată și nuga. Să nu credeți că a mers săptămînal să cumpere aceste delicatese ! Ciocolata și nugaua proveneau din stocurile cu defecte ce n-au mai putut fi vîndute. Rezultatul acestui simpatic regim : junincile, se pare, cresc mai bine. Vor reuși ele să ofere în curînd și cacao cu lapte lui tehnologic ?

O perspectivă comestibilă

În curînd o să mîncăm... și ambalajele ! Nu, nu e deloc o glumă și nici imposibil, devreme ce primele folii din amidon și albumină trecute de faza de laborator au intrat deja pe poarta industriei. Întrebarea e, vor rezista ele testului tehnologic ?

Dar pînă una alta ce înseamnă ambalaje comestibile ? Foarte simplu, răspund oamenii de știință de la Institutul Federal de Cercetări pentru Producerea Cerealelor și a Cartofului din Germania. Carnea preambalată va fi pregătită cu tot cu pachet, dulciurile protejate în diverse foițe strălucitoare nu vor mai necesita efortul de dezvelire fiind rontăite ca atare, supele se vor dizolva împreună cu ambalajul, chiar și plasele pentru cumpărături vor avea gust, ne încurajează ei. Dincolo însă de aspectul senzațional al descoperirii și depășind orice prejudecată, iată care este temeiul științific al viziunii îndrăznețe propuse de ecologiști pentru că ideea e a lor și a pornit ca o necesitate imperioasă privind reducerea cantităților uriașe de deșeuri. Așadar, specialiștii institutului mai sus amintit, au reușit să producă ambalaje dintr-o pastă în componența căreia se află grîu, mazăre, porumb și cartofi. Forma pe care o poate căpăta nu mai contează, depinde de îndrăzneala designerului și de destinație. Cert e că ambalajul se dizolvă cu ușurință, gustul lui nu e cu nimic mai prejos decît altele, întrunind toate pretențiile consumatorului, iar problema ecologiștilor e și ea rezolvată. Mai rămîne să vedem cum depășim noi... momentul psihologic !

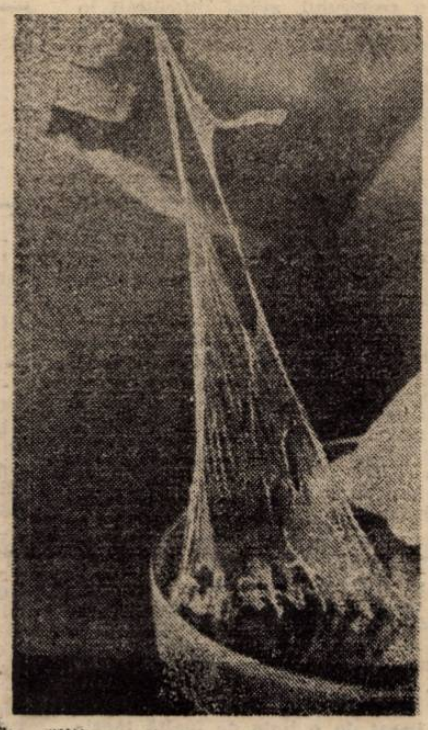

TREI DECENII DE ZBOR COSMIC

De-a lungul existenței sale, civilizația umană a cunoscut nu de puține ori momente deosebite ce au marcat decisiv drumul ei pe calea progresului, a cunoașterii, a depășirii de sine.

Care este cel mai important moment din viața de pînă acum a civilizației umane ? Nu cred că ar exista cineva care s-ar încumeta la o astfel de clasificare. Cu toate acestea, nu am putea fi acuzați de subiectivism cînd afirmăm că unul dintre cele mai importante realizări ale întregii civilizații umane l-a constituit momentul cînd omul a reușit să transforme în realitate visul său de milenii, trecînd de la starea de homo sapiens la cea de homo cosmicus. Cînd pentru prima dată a rupt „lanțurile" gravitației și s-a avîntat în spațiul cosmic reușind să trăiască, să desfășoare activități, să comunice cu semenii rămași pe Terra, pentru că apoi să se întoarcă, în condiții de perfectă securitate, pe planeta mamă.

În acest an, la 12 aprilie, s-au împlinit 30 de ani de la primul zbor al omului în Cosmos. Evenimentul a avut loc la numai 4 ani de la lansarea primului satelit artificial al Pămîntului, moment ce a marcat începutul erei cosmice. O eră contemporană nouă, în care omul a păși deja pe Lună, a trimis sondele spațiale pe suprafața lui Venus și a lui Marte, în preajma celorlalte planete ale Sistemului Solar, sau chiar dincolo de granițele acestuia. O eră în care peste foarte puțin timp omul va păși pe planeta Marte.

La 12 aprilie 1961 cosmonautul sovietic Iuri Alexeevici Gagarin, la bordul navei Vostok 1, a fost primul om care s-a avîntat în spațiul cosmic.

Dr. HARALD ALEXANDRESCU

Aproape totul despre...: Barbara Bush

După 45 de ani de căsătorie, 29 de mutări, moartea unui copil, rigoarea a trei campanii prezidențiale, Prima Doamnă a Statelor Unite este mereu devotată soțului său. Ea nu-și ascunde nici talia (are 44 măsură americană) nici vîrsta (are 64 de ani) și recunoaște bucuroasă că perlele sale sînt false. Barbara Bush se coafează singură, adoră clătitele mexicane, își tachinează uneori soțul și spune totdeauna ce gîndește. Activitățile în domeniul alfabetizării sau ale cercetării cancerului sînt cu mult anterioare pasiunii lui George Bush pentru politică. Organizatoare perfectă, are simțul umorului și o atitudine degajată în fața sarcinilor pe care le are de îndeplinit.

Barbara adoră să fie înconjurată de cei cinci copii și unsprezece nepoți, care au poreclit-o „Silver Fox" (Vulpeq argintie). La numai 30 de ani a început să aibă părul alb. În Texas Barbara a traversat cele mai dure încercări : după ce și-a pierdut mama într-un accident rutier, într-o dimineață de primăvară din 1953 medicii au diagnosticat o leucemie celui de-al doilea copil al familiei Bush. Micuțul Robin în vîrstă de 3 ani mai avea de trăit doar 15 zile. În acea perioadă Barbara a început să albească. Avea pe atunci doi copii : George născut în 1946 și Jeb, născut în 1953. Alți trei copii au venit pe lume în anii următori : Neil (1955), Marwin (1956) și Dorothy (1959), ajutîndu-i să depășească durerea.

Leucemia lui Robin a determinat-o să se intereseze de operele în favoarea medicinii. Membră a consiliului de administrație a Școlii de medicină din Atlanta (Georgia), din 1983 ea a preluat conducerea campaniei de subscriere, ceea ce a permis stringerea unui fond de 15 milioane dolari. De 30 de ani vizitează de Crăciun pavilionul copiilor bolnavi de cancer, organizează jocuri și împarte daruri micuților, onorînd astfel memoria lui Robin. De altfel, cu ocazia Crăciunului la Greenwich (Connecticut) Barbara l-a cunoscut pe George Bush, pe atunci proaspăt diplomat al respectabilei Academii Philips d'Andona. De atunci și pînă azi ea a rămas alături de el, împărțind toate preocupările. Prima „conferință" a zilei are loc între ei doi, în pat, la ora 5, unde beau împreună cafeaua, sucul de fructe, parcurg presa și urmăresc informațiile de la televizor discutînd noutățile zilei. Barbara își dă părerea în orice subiect, exercitînd influențe în special în domeniile în care ea are interes, ca de pildă SIDA, drepturile civice și educația etc.

Istoria va demonstra poate, într-o zi, că Barbara Bush și-a găsit locul într-un spațiu și într-un moment bun.

MANUELA SPĂTARU

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POVESTIRE ◎ POVESTIRE

O VIZITĂ LA PSIHIATRU

de Henry Kuttner și C.L. Moore

Dawson nu simți nici o ameliorare după concediul petrecut în Florida. Nu se așteptase la o vindecare miraculoasă. De fapt, nu se așteptase la nimic. Acum stătea morocănos la birou, privind afară, spre turnul lui Empire State, și sperînd zadarnic, că avea să se năruiască.

Carruthers, partenerul său în firma de avocatură intră și-și aprinse o țigară.

— N-arăți prea grozav, Fred, remarcă el. Hai să bem ceva.

— N-am chef de băut, răspunse Dawson. Oricum, e prea devreme. Am tras destule coniace în Florida.

— Poate prea multe.

— Nu. Ce m-a apucat, a fost... nu știu.

— Nevrozele importante apar din fleacuri, afirmă solemn Carruthers.

— Adică sînt țicnit ?

—S-ar putea. S-ar putea... Fă-ți timp liber. La urma urmei, de ce ți-e frică de psihiatri ? Eu am fost odată la un psihanalist.

— Și ce ți-a spus ?

— Mă voi însura cu o brunetă înaltă. Totuși, psihiatria nu-i totuna cu astrologia. Poate c-ai mușcat-o pe bunică-ta, cînd erai mic. Recunoaște asta. N-o ține ascunsă. Atîta vreme cît vei gîndi : „Ce dinți mari ai, bunicuțo", vei trăi într-o permanentă mizerie morală.

— Nu sînt în mizerie. Totuși...

— Da. Totuși... Auzi, n-ai făcut liceul cu unul, Hendricks ?

— Ba da.

— M-am întîlnit cu el săptămîna trecută. În lift. A venit aici din Chicago. Are cabinetul sus, la etajul douăzeci și cinci. Se zice că-i unul din cei mai buni psihiatri din țară. De ce nu te duci la el ?

Fără nici un chef, Dawson își căută pălăria, își anunță secretara unde se afla și luă liftul. Cînd ajunse la etajul douăzeci și cinci se întîlni cu un bărbat scund, gîsuț, cu o figură de heruvim, îmbrăcat într-un costum din tweed. Bărbatul ieșea pe ușa camerei două mii cinci sute patruzeci. Doi ochi blînzi, albaștri, îl studiară prin lentilele de contact.

— Bună, Fred, rosti bărbatul. Nu mă mai cunoști ?

— Raoul ? întrebă nesigur Dawson.

— Exact. Raoul Hendricks. Mă tem că ceva mai gras după douăzeci și cinci de ani. Tu însă ești neschimbat. Tocmai voiam să cobor pînă la tine. N-am avut timp de dejun azi-dimineață. Ce-ai zice să mergem undeva și să luăm o gustare?

— Carruthers nu ți-a spus... ?

— Despre chestia aia putem vorbi și în timpul mesei. Îl împinse pe Dawson spre lift. Am atîtea să te-ntreb... Colegii... N-am mai ținut legătura. Majoritatea timpului am fost prin Europa.

— Eu m-am mai întîlnit cu ei. Îl mai ții minte pe Willard ? A fost implicat într-un proces cu acțiuni petroliere...

Pălăvrăgiră cît timp se serviră supa și aperitivele. În majoritatea timpului, Hendricks ascultă. Uneori îl privea pe Dawson, deși nu scrutător. Se aflau într-un separeu și după ce ajunseră la cafea, Hendricks își aprinse o țigară și suflă un colac de fum.

— Vrei un diagnostic fulger ? întrebă el.

— Da,

— Te-ngrijorează ceva. Știi ce-ar putea fi ?

— Sigur că știu. E un fel de vis cu ochii deschiși. Dar bănuiesc că toate astea le-ai auzit deja de la Carruthers.

— Mi-a zis că simți un miros de muște moarte.

Dawson izbucni în rîs.

— Pe pervazul unei ferestre. Un pervaz prăfuit. Probabil că-i cu totul altceva. E doar o impresie, nimic altceva. Nu văd niciodată ceva real. E un fel de prelungire a conștiinței senzoriale.

— Apare și-n timpul somnului ?

— Nu țin minte. Întotdeauna este ca un fulger. Partea cea mai neplăcută este că pur și simplu știu că pervazul reprezintă realitatea. De obicei apare cînd fac ceva de rutină. Brusc, vine fulgerul. Este ceva instantaneu. Simt și sigur, că ceea ce făceam pînă atunci era un vis. Și că, în realitate, stau undeva și miros mușchii moarte de pe un pervaz prăfuit.

— Crezi că te visează cineva ?

— Nu. Visez... toate astea. Privi în jurul său.

(Va urma)

Traducere de
MIHAI-DAN PAVELESCU

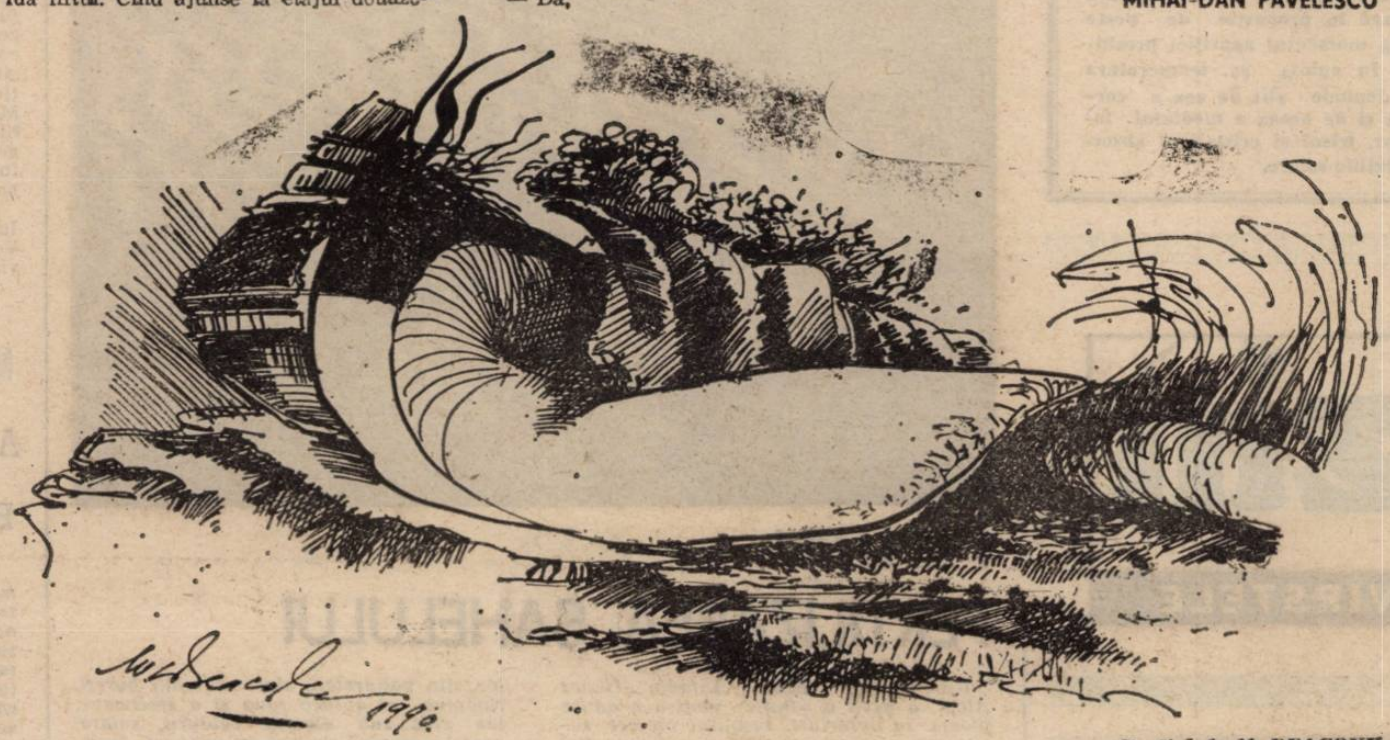

Grafică de M. DEACONU

Singur la bordul unui balon în derivă

În cei unsprezece ani, Alex Nicholos nu mai trăise un moment atît de tensionat, ca duminică 7 ianuarie 1990, la Colorado Springs, Statele Unite. În acea dimineață, împreună cu familia sa venise să ajute unui prieten, Tex Houston, să lanseze un balon. Dave Hollenbaugh se simțea epuizat în urma unei gripe, dar și el promisese să-i dea o mînă de ajutor lui Houston. Așadar, toată lumea era concentrată pentru lansare, iar balonul atingea dimensiunile unui imobil cu mai multe etaje. Alex era exaltat de bucurie și totul îl fascina. Curiozitatea sa era cu atît mai mare cu cît el era atins de o ușoară disfuncție a creierului, avînd dificultăți în fixarea atenției. Deși inteligent, citea foarte lent și înțelegea mai bine cînd i se arătau obiectele. Ca toți copiii cu astfel de anomalii, Alex era impulsiv, distrat, instabil. Hollenbaugh, un bărbat de șaizeci de ani era calm, metodic, impasibil, pilot al U.S. Air Force timp de 24 de ani, licențiat în aerostate și acum instructor. Houston îi propuse lui Alex să-l însoțească. Încîntat pușiul sări în nacelă și își puse casca. Puțin după aceea, frumosul aerostat se înălța pe cerul de cobalt. Ceilalți urmăreau cu entuziasm evoluția balonului. Hollenbaugh supraveghea instalația de comunicare în caz de nevoie. Alex se amuza cum se îndepărtează de familia sa, apoi începu să-l bombardeze pe Houston cu întrebări. Acesta explica răbdător despre variometru, viteză, indicator pentru determinarea temperaturii etc. Dar pe Alex cel mai mult îl pasiona emițătorul de radio. După o jumătate de oră vîntul se înteți. Houston reperă un loc neted, după o întindere împădurită și comunică lui Hollenbaugh intenția de a se plasa.

— Ghemuiește-te ! îl sfătui pe Alex. Aterizarea ar putea fi brutală.

Alex se îndeșă în peretele nacelei și închise ochii. Brusc, auzi aprinzătorul ambalîndu-se și în clipa următoare simți balonul urcînd din nou. Ce se întîmplase ? Houston întrerupsese manevra de aterizare, văzînd sub nacelă, chiar în traiectoria sa sîrmă ghimpată, iar în față drumul barat de o linie de înaltă tensiune. La sol Hollenbaugh începu să se neliniștească. Vîntul sufla cu 25 de km pe oră. Nacela dispăru din raza vizuală a celor ce o urmăreau de jos, iar la un moment dat se mai zărea creasta balonului, care indica atingerea solului, apoi ascensiunea către cer a fost continuată. În clipa cînd aerostatul era pe pămînt, nacela basculă brutal și se răsturnă. Dezechilibrat de șoc, Houston fu proiectat în afară. Rămas într-un colț, cu ochii închiși copilul nu înțelese imediat ce se întîmplă, dar după cîteva momente îl cuprinse panica și prin radio se auzi glasul său terorizat :

DRAMĂ TRĂITĂ

— Ajutor ! Mi-e frică !

Hollenbaugh își îndreptă privirea către balonul care se ridica liniștit și înțelese pericolul. Copilul era singur în înălțimi.

În stare de șoc, Houston ajunse lîngă camioneta unde se afla grupul și murmură :

— Sînt înspăimîntat. Nu știu ce să spun.

Mama și sora lui Alex începură să plîngă, în timp ce tatăl său încerca să rămînă calm și să le încurajeze. Hollenbaugh luă microfonul și începu să vorbească :

— Nu te neliniști, Alex. Acum tu ești pilotul, iar eu îți voi spune ce trebuie să faci. Mai întîi îi explică cum să manipuleze mînerul pentru comanda debitului de gaz și îi spuse doar să nu atingă altă manetă, care ar fi putut provoca o cădere bruscă. Întrebă în repetate rînduri cum se mișcau acele variometrului și cu multă abilitate ghidă mișcările lui Alex, făcîndu-l să se simtă în siguranță. Totuși, cînd pierdea altitudine Alex intra în panică și țipa :

— Cad ! Mă voi sfărîma !

Hollenbaugh se temea ca nu cumva Alex să imprime balonul spre o altitudine de unde vîntul ar fi putut să-l împingă în afara comunicării prin radio. În acel moment orice speranță ar fi fost pierdută.

— Nu te vom lăsa să cazi, îți promit, îi zise. Nu atinge maneta pînă ce nu-ți voi spune eu !

Alex se mai liniști și gîndi cu mîndrie „știu să conduc balonul". După intervenții repetate și momente de încordare maximă aerostatul începu să coboare de la 600 la 60 de metri, apoi se stabili la 30 de metri deasupra unei ferme evitînd o linie de înaltă tensiune, reușind să treacă la 15 metri deasupra capetelor celor care la sol urmăreau cu disperare derularea acestor momente. În cele din urmă i se ordonă copilului să acționeze maneta, care pînă în acea clipă îi era interzisă, iar micuțul fu regăsit teafăr, agățat de o frînghie, de parcă s-ar fi asigurat ca balonul să nu mai plece. După ce petrecuse o oră și jumătate în cer pe o distanță de 55 km, băiatul efectua o aterizare perfectă ! În acest răstimp vocea lui Hollenbaugh rămase atît de calmă, încît Alex nu și-a dat seama de pericol. Incapabil să facă vreo mișcare el șopti printre lacrimi : Slavă ție, Doamne !

Mulțumindu-i lui Hollenbaugh, Alex îi mărturisi că după voce îl credea mai tînăr. Schițînd un zîmbet acesta îi replică :

— Crede-mă, băiete, eram efectiv mai tînăr înainte de această poveste.

A doua zi, la școală, aventura lui Alex a făcut înconjurul claselor și profesorii l-au felicitat pentru curajul său, iar el purta în piept ecusonul de pilot de aerostat, pe care Tex Houston i-l oferise. Asociația Națională de Aeronautică i-a decernat lui Hollenbaugh o diplomă de onoare pentru această salvare-model. „A fost zborul cel mai lung și cel mai dur din viața mea —a declarat el — chiar dacă n-am părăsit pajiștea !"

MANUELA SPĂTARU

Dialogurile Laurei

■ **Dacă la vîrsta asta atît de frumoasă pe care bănui că o ai, dragul meu MIHAI S. (Tîrgoviște), te-ai și deprins cu ideea (?!) „vieții urîte și murdare", idee ce te va trimite direct la faliment în viață, și încă destul de repede, apoi să știi că nici nu mă mir toate cîte ți s-au întîmplat. As zice chiar că ai ceea ce meriți ! Și asta pentru că, oricît nu ți-ar place, adevărul este că ea, „blonda cu părul lung și creț", a înțeles, mai bine zis a intuit, chiar și dintr-o singură greșeală (chiar dacă ți-ai recunoscut-o !), că încă nu ești atît de pregătit — pe cît ai dori să fii sau măcar să pari că ești — ca să-ți asumi răspunderea deplină a unei iubiri. Ce altă mărturie mai bună pentru această concluzie vrei, decît „jocul" pe care l-ai făcut cu Alexandra, în fața căreia ai interpretat rolul iubitului părăsit și nefericit ?! Te rog să mă crezi, nu pot pricepe cum te complaci în a-ți jelui dragostea „refuzată și pierdută", în a scrie duioase poeme de dragoste închinate ei în timp ce primești — senin ? poate chiar mulțumit ? — toate dovezile de dragoste din partea Alexandrei pe care chiar tu i le-ai cerut... Ți se pare corect ? Ți se pare demn să profiți de sentimentele și suferința Alexandrei ? Îmbrățișînd-o și sărutînd-o pe ea dar gîndindu-te și tînjind în acele momente după cealaltă, destăindui-te Alexandrei, nu faci decît să le înșeli pe amîndouă ! De fapt, te înșeli pe tine însuți, crezînd într-o dragoste cu „înlocuitori". Așa încît, iartă-mă, dar nu cred că înțelegi (deocamdată) ce este cu cu iubirea asta pe lume și, în general, nu pot să cred că ai iubit cu adevărat pînă acum. Vei fi, poate, dezamăgit, dar dacă ai sperat să te compătimesc și să te consolez — află că te înșeli.**

În dragoste superficialitatea și nechibzuința sînt tot atît de demne spre a fi deplînse, pe cît este un hoț, bunăoară. Ba, celui din urmă se prea poate să-i acordăm circumstanțe atenuante și chiar să-l absolvim, uneori, de vină, că în cazul celebrului Jean Valjean al lui Victor Hugo !

Să fi fost dorința de a o chinui pe Alexandra, spulberîndu-i „fără milă frumosu-i castel de sentimente", după cum singur recunoști în scrisoare, „răzbunarea" ta față de cealaltă ? „Metoda" ta de uitare ? Ar fi prea... Dar oricum ar fi, încă nu e tîrziu să meditezi cu seriozitate la răspunderea pe care o ai în viață față de tine, în primul rînd, față de cei pe care-i iubești, la atitudinea cinstită pe care trebuie să o avem față de sentimentele celor din jurul nostru. Niciodată nu e tîrziu să înțelegi singur că în iubire cel ce înșeală — se înșeală ! Îți doresc din inimă să devii repede acel tînăr bărbat căruia niciodată să nu-i fie greu să afirme cu fruntea sus, în fața oricui, „iubesc și sînt iubit!". Dar fără trișuri sau scamatorii sentimentale nedemne...

■ **Revin cu o veste pentru MIHAELA D. (Brașov). Am primit recent la redacție o scrisoare pentru tine. Aștept, deci, o nouă scrisoare din partea ta (cu adresă, pentru a-ți expedia scrisoarea primită).**

■ **La vîrsta pe care presupun că o are anonimul „învățător" dintr-un sat din jud. Călărași, ar fi cel puțin penibil să-i explic de ce și cît de gresit judecă tinerii, dragostea, viața, poezia lui Eminescu etc., etc. Îi dezling sufletul atins de obezitatea ignoranței și veleitarismului, îi plîng pe copiii pe care nu e în stare să-i învețe că iubirea umanizează, chiar și prin esec, că iubirea înseamnă dumnezeirea ORICĂRUI suflet de om — și nicidecum al „celor aleși" doar... Iar dacă încă nu a înțeles că într-o astfel de rubrică importantă este răspunsul dat unor oameni aflați în clipe de cumpănă și nu exhibarea publică a durerilor sufletești (așa cum ar vrea „învățătorul", cu scrisori „publicate"), atunci degeaba a trăit ! În sfîrșit, a propune „alt final în versuri" pentru genialul „Luceafăr" eminescian mi se pare a fi o faptă demnă de un geambas de cuvinte... Pe viitor — de luat aminte ! —, lîngă masa de scris e un coș de hîrtii...**

LAURA

MODA blitz

Gîndul la căldura zilelor de vară ne face să visăm la vacanță și bineînțeles la valurile mării. Creatorii de modă nu scapă prilejul să ne propună un plus de frumusețe pentru acea perioadă, prin colecțiile care se inspiră „abundent" din culorile decorului visat de noi, dar mai ales din ținuta marinărească. Așadar, rochii, taioare, pantaloni, tricouri în combinații subtile de alb și albastru marin. Modelul pe care vi-l prezentăm este semnat de Céline : două piese, fustă și bluză din bumbac fin, ce se mulează bine pe corp pentru a-i pune în valoare frumusețea. Dungile alb-albastru realizează un joc plăcut privirii prin modul cum sînt așezate — în diagonală pe bluză, orizontal pe fustă. Decolteul e astfel conceput încît unul dintre umeri să transmită ceva din misterul nudului.

HOROSCOP

fără frontiere

EUROPA : În ultima lor decadă, Berbecii (21.03 — 20.04) au toate curbele situate între normal și pozitiv (poziție care se va menține pînă în septembrie, cînd vor cădea brusc). Elanul creator va fi susținut de o vitalitate superioară altor intervale calendaristice : este etapa inițiativelor majore, cînd intențiile se materializează cu ușurință și au un efect benefic și îndelungat. De aceea, nu vă lăsați seduși de scopuri superficiale, de moment.

INDIA : Zodia Căruțașului (11.04—20.04) acoperă, de regulă, destine modeste și a căror desfășurare este plină de convulsii. Nativii sînt puțin sociabili și sînt mereu la dispoziția altora. Ambițiile le sînt deseori înăbușite de incapacitatea de a-și crea o situație independentă și prosperă. Succesul lor în viață este strîns legat de exploatarea inteligentă a unor împrejurări norocoase.

CHINA : Întîlnirea Caprei cu Berbecul, avînd loc primăvara, dă naștere unor circumstanțe nefavorabile ambilor concurenți la beneficiile aduse de semnul pămîntului (dominator pentru zodiile respective). Luna protejează Capra, iar soarele alimentează forța Berbecului. Impulsivitatea caracteristică acestei perioade le amenință situația financiară și sănătatea.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

CARTEA RECORDURILOR NAȚIONALE

Premiul Nobel

GEORGE EMIL PALADE (născut 1912) este laureat al Premiului Nobel în 1974 pentru fiziologie și medicină, în urma contribuției sale de seamă privind organizarea structurală și funcțională a celulei. În 1953, savantul american de origine română a descoperit ribozomii, utilizînd microscopul electronic și o rețetă originală de preparare a probei (tetraoxid de osmiu). George Emil Palade a împărțit Premiul Nobel cu Albert Claude (n. 1899), din Belgia, și cu Christian de Duve (n. 1917) din S.U.A.

Agricultură

Tudor Vasile, profesor de fizică din Dragalina, județul Călărași, a obținut în toamna anului 1988 cîteva recorduri în propria sa grădină : porumb de peste 3 metri înălțime și știuleți de două ori mai mari decît cei obișnuiți, ciorchini de viță-de-vie de greutate dublă și lucernă care a necesitat 6 cosiri într-un sezon. Tudor Vasile nu a folosit semințe selecționate, ci un sistem original de irigații, prin optimizarea relației sol-aer-apă (soluție brevetabilă).

— La o expoziție de profil desfășurată la București în 1989, au fost prezentați doi bostani cîntărind 120 și respectiv 100 kg. În 1974, lăcătușul Ion Fridman din Bocșa a obținut în propria grădină un bostan de 52 kg.

Îndeminare

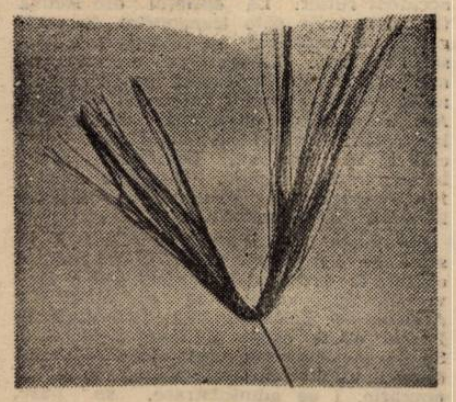

Prin urechea unui ac de cusut normal (4,5 cm lungime), **Liber Livius** (de 40 de ani, din localitatea Aradul Nou, județul Arad), a introdus 33 fire de ață (papiotă). Recordmanul nu s-a folosit de nici o sculă ajutătoare.

Coincidența datei de naștere

Frații Dan și Gabriel Năstase din București s-au născut la 27 februarie (Dan în 1955 și Gabriel în 1959).

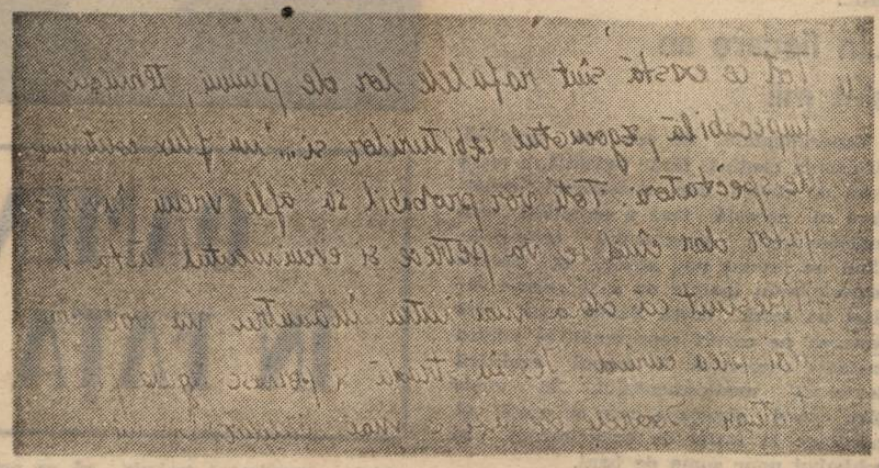

Stîngacii și scrisul lor

Scris (cu mîna stîngă) răsturnat și de la dreapta la stînga : performanța aparține domnișoarei Mihaela Veronica Stanciu (21 ani, București) ; un fragment de text ortografiat în acest mod original se poate observa în fotografie.

Scris cu ambele mîini; cu stînga de la dreapta la stînga. Performanța aparține d-nei Ruxandra Lupan (38 ani, București).

Rubrică realizată de PAUL IOAN

GUINNESS BOOK

Continuăm să prezentăm recorduri care pot fi (destul de lesne) atacate și care, totodată, se constituie în surse de inspirație pentru potențialii protagoniști.

Cel mai lung biciu, construit special pentru a emite pocnituri cît mai stridente are lungimea de 41,3 metri (exclusiv mînerul) și a fost realizat de australianul Noel Harris din Melbourne. Demonstrația s-a desfășurat la 24 iunie 1982. Nu se fac precizări cu privire la materialul din care s-au confecționat firele biciului și nici cîte fire au fost reunite în biciul-minune.

Cel mai puternic și mai îndelungat fluierat. În prezența unui juriu avizat și a aparatelor de măsurat intensitatea sunetelor, australianul Stephen West a reușit să fluiere la nivelul de 117 decibeli. Concursul s-a desfășurat în localitatea Blue Point — Sydney, Australia, la 26 iunie 1982. O foarte ingrată sarcină a avut juriul care a omologat recordul la maratonul de fluierat. Cu sprijinul companiei AM San Francisco TV Show, a fost dus la bun sfîrșit și acest test. Cîștigătorul a fost David Hall (zis Harpo) din Berkeley, California, care a fluierat 25 de ore nonstop, la 1 aprilie 1983 (s-au folosit probabil căști de protecție, dat fiind numărul mare de concurenți).

Curățarea geamurilor. Pe fundalul de conservatorism renumit al englezilor se desfășoară anual concursuri din cele mai... liberale. Unul dintre acestea este și cel numit Ettore Challenge Cup. Proba constă pur și simplu din spălatul a trei geamuri standard de 102,5 × 115,3 cmp. contra timp, iar eventualele pete rămase se penalizează prin depunctare. Recordul încă nedepășit al acestei probe aparține unui bărbat, Nicholas Wolman din Birmingham. La 29 aprilie 1980 el a reușit să facă lună respectivele suprafețe de sticlă în 24 de secunde și cu ajutorul a numai 8 litri de apă, dar avînd și penalizări pentru petele rămase în „valoare" de 29 secunde. Trebuie să amintim totuși un detaliu : nu sînt spălate geamuri aduse special pentru concurs, căci probele se desfășoară la anumite birouri din localitatea respectivă (probabil sponsorul acestei manifestări).

Săritul peste butoaie, cu patine pentru gheață. În imagine o putem observa în plin zbor pe Janet Hainstock din statul Michingan, SUA. Ea este deținătoarea recordului la femei, cu distanța de 6,1 metri, peste 11 butoaie (proba se desfășoară pe patinoar), stabilit la 15 martie 1980. Canadianul Yvon Jolin a sărit peste 18 butoaie, o distanță de 8,8 m.

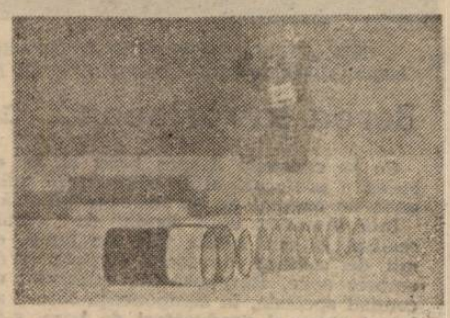

P.I.

ŞTIINŢA ŞI ETICA

Avem dreptul să alterăm fiinţa umană?

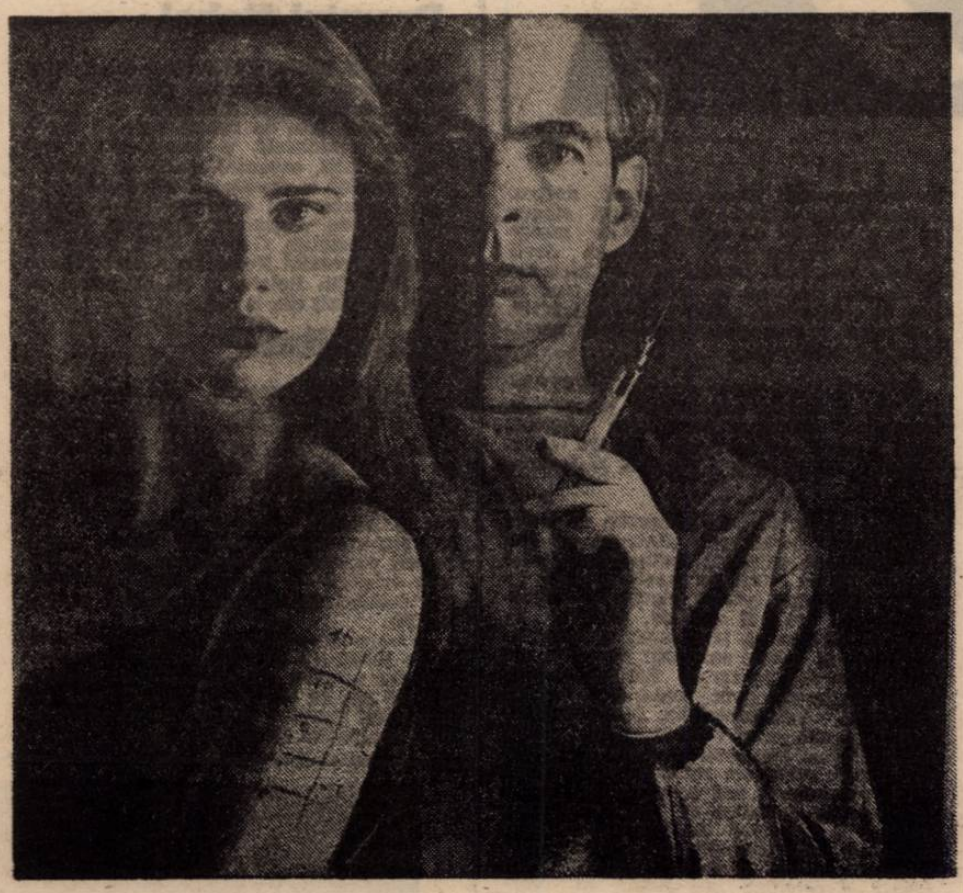

OAMENI-COBAI ÎN FAŢA MEDICINII (II)

În ziua de 23 noiembrie 1987, Pascal L. în vîrstă de 23 de ani, este victima unui accident rutier. La spitalul din Reims (Franţa), unde este transportat de urgenţă, diagnosticul se înfăţişează deosebit de grav. Traumatism cranian, comă. Unitatea spitalicească unde se află nu-şi poate asuma rezolvarea cazului! Accidentatul este transportat de urgenţă la Centrul heliomarin din Berck, specializat în asistenţa bolnavilor aflaţi în şoc post-traumatic. Organele vitale funcţionează, dar persoana se găseşte în stare de inconştienţă.

Februarie, 1988. Pascal se află încă în stare de comă depăşită, un fel de moarte cerebrală. Profesorul Mihaud, şeful serviciului de reanimare al spitalului din Amiens, se hotărăşte să-l folosească pe Pascal drept cobai al unei experienţe. Şi dorea lămurirea unui caz mai vechi, decesul unui pacient căruia, pe masa de operaţie, i se administrase, se pare, protoxid de azot. Fără a cere avizul cuiva şi profitînd de starea lui Pascal, profesorul Milhaud se hotărăşte să verifice pe seama acestuia dacă moartea fostului pacient se datorase inhalării gazului amintit. Desigur, povestea a suscitat un întreg scandal. Sesizat, Comitetul naţional de etică şi-a expus punctul de vedere: „Interesul cercetării medicale nu ne permite să încălcăm respectul faţă de om. Considerăm că în cazul unui experiment e nevoie măcar de consimţămîntul persoanei. Noi nu admitem experimentele fără un beneficiu terapeutic pentru bolnav. El nu pot fi transformaţi în cobai". Şi totuşi...

...În fiecare an sînt mii

Experimentele pe om se practică. Afirmaţia conţine, fără îndoială, o mare doză de cinism, dar specialiştii consideră că această fază a cercetării este indispensabilă progresului terapeutic. Cînd un produs nou apare, el trebuie experimentat înainte de a fi comercializat pe scară largă. Prima grijă este testarea pe cazuri reprezentative pentru maladia respectivă, în scopul evaluării toxicităţii medicamentului. În unele ţări, există persoane care se oferă să participe la astfel de experimente, în schimbul unor sume de bani.

În Franţa, de exemplu, aceste experimente erau ilegale pînă la 27 septembrie 1990, dată la care au apărut decretele referitoare la legea privind cercetările biomedicale. Aceasta a fixat repere foarte exacte. În primul rînd, orice experiment trebuie să se practice pe baza liberului consimţămînt al pacientului. Apoi, experienţa trebuie să prezinte un real interes ştiinţific. Aceasta pentru că, după cum afirmă profesorul Jean Bernard, preşedintele Comitetului naţional de etică din Franţa, „ceea ce nu este ştiinţific nu este etic". Experimentul trebuie să aducă un „plus" fie ştiinţific, fie etic. Interesant este că legea autorizează efectuarea de experimente pe bolnavi aflaţi în comă prelungită, fără beneficiu direct pentru sănătatea lor. Există totuşi o condiţie: experimentul să nu constituie un risc serios previzibil pentru sănătate şi să fie util unor persoane asemănătoare ca vîrstă, maladie sau handicap. Totuşi, în aceste situaţii este nevoie de consimţămîntul familiei, precum şi al unui comitet de protecţie a persoanelor bolnave.

Legea la care ne referim nu putea să piardă din vedere încă un fenomen cutremurător prin semnificaţii...

Furtul de organe

În Turcia, un „vînător de organe" căuta potenţiali donatori. Cele mai multe victime erau ţăranii analfabeţi pe care îi chema la Londra, unde, într-un cabinet îi aştepta o echipă de chirurgi. Dr. Crokett îi examina în special pentru a constata compatibilitatea rinichilor. În urma intervenţiei chirurgicale, cîte un ţăran turc se trezea fără un rinichi, în timp ce un pacient bogat, atins de o gravă maladie renală, beneficia de grefa salvatoare. Preţul tranzacţiei: între 24 000 şi 33 000 franci francezi pentru donator. În aprilie 1990, Consiliul de ordine al medicilor britanici a sancţionat drastic această practică. Dar ea există şi în alte părţi ale lumii. În octombrie 1989, de exemplu, un olandez a afirmat că şi-a vîndut un rinichi unei adolescente originare dintr-un stat din Golf, pentru suma de 260 000 franci. Grefa s-ar fi efectuat în Franţa. Poliţia a cercetat îndelung acest caz fără însă a da de urma celui ce a realizat intervenţia chirurgicală.

Bineînţeles, asemenea situaţii sînt generate de lipsa explicabilă de organe pentru grefat. Or, ca în orice domeniu, penuria duce uşor la corupţie. La sfîrşitul anului 1989, se spune în revista „Ca m'interesse", în Franţa existau mai mult de 5 000 de persoane în aşteptarea unei grefe (de rinichi, inimă, plămîn, ficat). În faţa unei asemenea situaţii, Franţa a încercat să ia anumite măsuri de prevedere care să împiedice corupţia. Cu autoritatea conferită de Premiul Nobel pentru medicină ce i-a fost acordat, Jean Dausset a interzis orice trafic de organe. Dar medicii practicieni desfid adesea interdicţiile de acest gen. O modalitate de a procura organe este şi presiunea ce se exercită asupra familiilor accidentaţilor aflaţi în stare gravă. Conform anumitor păreri, dacă legea ar fi riguros aplicată, nici 10% din prelevările care se fac nu ar fi posibile deoarece, în general, familiile celor accidentaţi se opun acestei practici medicale. Numai că, de obicei, personalul medical face presiuni, neţinînd prea mult seama de convingerile îndeosebi de ordin religios ale familiilor accidentaţilor. Desigur, cu adevărat etic s-ar acţiona dacă s-ar putea şti părerea... donatorului.

(Va urma)

AURORA POPESCU

Klaus Töpfer, producător de bere din Bavaria foloseşte în amestec doar orz, grîu şi hamei cultivate fără adausuri chimice fiind distins cu titlul de „Eco-manager pe 1990".

Berea favorizează apariţia cancerului

Ce se cunoaşte despre bere şi de ce berea e preferată altor băuturi, de milioane de oameni de pe întreaga planetă? Iată tematica unui sondaj de opinie realizat în mai multe ţări ale lumii, cu mii de subiecţi de toate vîrstele şi de ambele sexe. Răspunsurile, selectate de comisii speciale, în componenţa cărora au intrat chiar şi producători de bere, s-au grupat, prin similitudinea lor, într-o concluzie finală.

Aşadar; Vă place berea? Zdrobitoarea majoritate a răspuns afirmativ. De ce? insistă chestionarul. Pentru că e bună la gust şi rece, au răspuns cei mai mulţi, sau pentru că e acidulată şi ieftină, ax notat alţii. În ce cantitate şi în care perioadă a anului o consumaţi? Aici, departajarea a fost marcată de factorii de climă şi... tradiţie. Deci, unii au scris, mult vara, ceilalţi, tot timpul anului. Şi acum urmează întrebarea care a decodificat întreaga anchetă. O consideraţi nocivă? NU! Pe zeci de coloane apărea acest refuz de a admite că aşa ceva ar fi posibil, ici colo, doar, cîte un glumeţ oferind... explicaţii.

Totuşi, lucrurile stau altfel, este senzaţionala concluzie la care a ajuns profesorul Sarles, şeful serviciului de gastroenterologie de la Spitalul Sainte-Marguerite din Marsilia: **„berea are proprietăţi cancerigene".**

Şocul a fost şi este foarte puternic, multe destine şi mari averi vor fi într-o situaţie disperată pentru că, iată, vom afla „cine" se face vinovat de unele tipuri de cancer. Dar, mai întîi: Studiile profesorului Sarles, precedate de cele ale cercetătoarei australiene, doamna Suzan Kune (care a tras un semnal de alarmă privind acest aspect înaintea confratelui ei), au arătat că, statistic, cancerele rectale şi de colon sînt de trei ori mai numeroase la băutorii de bere decît cele provocate de alţi agenţi. S-a pus întrebarea, de ce tocmai „inofensiva" bere? Examenele de laborator efectuate atît pe celulele bolnave cît şi pe probele de bere au depistat existenţa unor elemente toxice numite nitrosamine prezente şi în tumoră şi în bere.

Comunicării făcute publice i-a urmat, pe de o parte, nedumerire, pe de alta, panică. Nedumerirea privea cauza apariţiei toxicului în bere, iar panica a apărut la aflarea răspunsului. Şi iată, toxicologul german, doctor Schmaell a demonstrat că înseşi metodele moderne de distilare a berii produc nitrosaminele. Ce se poate face? se întreabă îngrijoraţi fabricanţii. Retehnologizăm sau renunţăm? Deocamdată nimeni n-a luat o decizie fermă, dar la un consens tot s-a ajuns. Sponsorizarea unei cercetări prin care să se găsească soluţia cea mai bună pentru neutralizarea nitrosaminei. **(Melania Constantiniu)**

Să consumăm sfeclă roşie!

Deşi cunoscută din antichitate, sfecla roşie cunoaşte o largă răspîndire abia în secolul al XIII-lea, cînd în landurile germane era consumată în special de către oamenii săraci. Una dintre mîncărurile preferate ale acestor vremuri era sfecla roşie coaptă, curăţată de coajă, tăiată în bucăţele la care se adaugă, după gust, ulei, oţet şi usturoi pisat — mujdei. În Franţa, sfecla roşie este menţionată pentru prima dată de către Ardechois Olivier de Serres, în anul 1600. În curînd devine o legumă apreciată. Cultura ei este umbrită, începînd cu secolul al XIX-lea, datorită concurenţei sfeclei de zahăr.

Analizele chimice arată că rădăcina tuberizată a sfeclei roşii conţine zaharuri, dintre care în primul rînd dizaharidul cu legătura tip dicarbonilică — Zaharoza (zahărul sfeclei), glucoză şi fructoză, trizaharidul — rafinoza şi polizaharidul — celuloza. Dintre protide, amintim aminoacizii atît esenţiali cît şi neesenţiali. Sfecla roşie, este şi o comoară nebănuită de vitamine: A, B_1, B_2, C, PP.

Un rol important revine sărurilor minerale bogate în: potasiu, rubidiu, fier, magneziu, stronţiu, brom şi iod. De reţinut că elementele potasiu (kaliu) şi rubidiu, sînt radioactive, intensitatea radioactivităţii acestor elemente este mică, dar suficientă pentru a distruge în mod SELECTIV celulele canceroase! În acest scop se foloseşte sucul de sfeclă roşie crudă. Aşadar, nu uitaţi că sucul de sfeclă roşie crudă, vindecă stările precanceroase. Natura, ne pune deci la dispoziţie un medicament ieftin împotriva acestei boli nemiloase. Putem preveni această boală dacă facem o cură cu acest suc timp de 10 zile de două ori pe an, la distanţă de 6 luni, una de alta. Se cuvine să amintim betaina — un derivat trimetrilat al glicocolului ce protejează ficatul. Frunzele conţin acidul ascorbic, pigmenţi clorofilieni mascaţi de substanţele colorante mai sus amintite, betaină. Gustul agreabil şi culoarea roşie o face apetisantă. Se mistuie uşor.

Se recomandă să fie consumată crudă, ca metodă preventivă în afecţiunile virale. În acest scop, sfecla roşie este tăiată mărunt şi amestecată cu alte salate. O foarte bună salată este sfecla roşie coaptă, cojită, tăiată mărunt sau dată la răzătoare, la care se adaugă după gust hrean, oţet şi ulei. Sfecla roşie se recomandă în anemii, astenii, boli de ficat, convalescenţă, procese de demineralizare. Substanţa colorantă este folosită de mult în industria alimentară.

Nu uitaţi că sucul de sfeclă roşie crudă, vindecă stări precanceroase!

Prof. IOAN MINTEANSCHI

medicina la zi

VITA NOSTRA BREVIS EST?

Vîrsta medie a omului din neolitic era de numai 21 de ani, iar a aceluia din vremea Romei imperiale, de numai 32 de ani. Comparîndu-le pe acestea cu vîrsta medie din zilele noastre, şi din perimetrul ţărilor civilizate, şi care la bărbat este de circa 70 de ani, iar la femeie de circa 80, realizăm faptul că viaţa a devenit, totuşi, deosebit de lungă. În acest caz, mai putem susţine oare că... vita nostra brevis est? Nicidecum. Apropo de această realitate, în familia unei ţări civilizate de la sfîrşitul secolului trecut, copilul, ca medie de vîrstă, avea doar 19 ani cînd îi murea unul din părinţi, pentru ca, în zilele noastre, acelaşi copil să aibă în jur de 40 de ani, cifră care în curînd va fi şi ea depăşită. Tot la sfîrşitul secolului trecut, unul din soţi, respectiv mama sau tatăl, dispăreau din viaţă înainte ca cel mai tînăr dintre copii să se însoare. În zilele noastre însă, cuplurile trăiesc încă 5—6 ani după ce ultimul copil i-a părăsit pe calea căsătoriei, însurînd-se. **Aşadar, altădată — şi nu e mult de atunci — părinţii îmbătrîneau în propria lor casă şi în mijlocul copiilor, stingîndu-se din viaţă înainte de a rămîne singuri, în timp ce astăzi, dimpotrivă, ei asistă la plecarea tuturor copiilor, rămînînd astfel singuri în casa pe care au locuit-o împreună.** Din acest motiv, prezenţa vie a bunicilor în casă şi în secolul trecut, reprezenta o excepţie, ei constituindu-se din acest punct de vedere într-o autentică rara avis. În zilele noastre, familia compusă din trei generaţii este foarte obişnuită. În viitorul mai mult sau mai puţin apropiat, familia alcătuită din patru generaţii ni se va părea tot atît de firească, de obişnuită. Din acest punct de vedere acei ce definesc secolul trecut ca pe un secol al copilului, iar pe acesta de faţă ca pe un secol al vîrstnicului, nu exagerează prea mult.

Indiscutabil, longevitatea a devenit un atribut definitoriu al omului civilizaţiei contemporane. Pe intervalul unui secol şi jumătate, speranţa medie de viaţă (prin această noţiune înţelegînd numărul de ani pe care îi putem prevedea în contul vieţii unui individ, calculată la naşterea acestuia — n.n.), aproape că s-a dublat. Această speranţă medie de viaţă este pentru un băiat care se naşte în zilele noastre de aproximativ 75 ani, iar pentru o fetiţă de 80, asta cel puţin în perimetrul ţărilor civilizate. Longevitatea, considerată în mod tradiţional ca reprezentînd un privilegiu doar al unor norocoşi, se extinde acum la populaţii întregi. Această extraordinară mutaţie ţine în primul rînd de reculul spectaculos al mortalităţii infantile şi, în al doilea rînd de ameliorarea condiţiilor de viaţă şi de asistenţă medicală. Contrar însă atîtor afirmaţii optimiste, exprimate pe această temă, plafonul mijlociu al vieţii nu s-a ridicat totuşi decît cu foarte puţin. **Totul se petrece ca şi cum moartea izgonită dintre cei tineri, îşi ia revanşa în cadrul celor bătrîni, aşadar în cadrul bătrîneţii, închizînd astfel oamenilor porţile fascinante ale trecerii pe sub portalul atît de mult dorit al vîrstei de o sută de ani.**

Aşadar, stînd strîmb şi judecînd drept, progresul tehnico-ştiinţific a întinerit de fapt populaţia şi mai puţin pe individ. Dar şi acest lucru este foarte important. Se presupune că într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat se va putea vorbi şi despre o întinerire a individului. Oricum, gerontologia modernă şi-a schimbat în mod justificat tactica de lucru. Dacă ştiinţa în general şi medicina şi gerontologia în particular au putut pedala într-o primă etapă pe latura cantitativă în legătură cu bătrîneţea, aşadar pe adiţia de noi ani vieţii, de data aceasta este vizată cu precădere latura calitativă, căutîndu-se posibilităţi pentru valorificarea plenară a spaţiului cronologic cîştigat, aşadar al noilor ani adăugaţi vieţii. În definitiv, **ce cîştig este de a-l face pe individ să trăiască 90 sau 100 de ani, din moment ce acesta nu trăieşte în esenţă, ci doar vegetează? Una este să existi şi alta să trăieşti.** Cîştig ar fi, într-adevăr, dacă nonagenarul sau centenarul de azi s-ar comporta ca şi sexagenarul sau septugenarul de ieri sau alaltăieri.

ARCADIE PERCEK

Bătrînul este, într-adevăr, ca un copac, parţial uscat, dar trunchiul său este încă implementat în pămînt.

Efectele contracepţiei hormonale

Contracepţia reprezintă un ansamblu de măsuri care, luate temporar sau definitiv, împiedică apariţia unei sarcini la femeia dintr-un cuplu. Acest cuplu trebuie să aibă o sănătate normală, să fie în plină perioadă de fertilitate şi cu o viaţă sexuală normală. Cu alte cuvinte contracepţia cuprinde deci totalitatea mijloacelor prin care la un cuplu sănătos, un act sexual normal este nefecundant.

Mijloacele anticoncepţionale sînt stabilite prin consultaţia de contracepţie, efectuată de medicul specialist şi acestea pot fi : hormonale, mecanice, dispozitive intrauterine, imunologice, chirurgicale etc. În cele ce urmează vom face referire la efectele contracepţiei hormonale.

Contraceptivele hormonale, sînt considerate astăzi drept cele mai frecvent folosite şi cele mai eficace, alături de dispozitivele intrauterine. Aceste substanţe hormonale produc la femei tulburări ale funcţiei de reproducţie, afectînd una sau mai multe componente ce participă la asigurarea desfăşurării normale a ovulaţiei, fecundaţiei, migraţiei tubare a ovulului, ovoimplantaţiei, iar la bărbat tulburări ale funcţiei gametogene.

O administrare de lungă durată a progestativelor poate duce şi la o atrofiere a endometrului (stratul intern al uterului). Contraceptivele orale combinate pot preveni apariţia sarcinii printr-o acţiune simultană a estrogenilor şi progesteronului. Fiecare dintre aceşti doi hormoni care intră în componenţa contraceptivului duce, prin mecanisme diferite, la prevenirea sarcinii. După unele statistici medicale ale OMS-ului (1984) aproximativ 56 milioane de femei de pe mapamond utilizează contraceptivele hormonale orale. În urma unui sondaj format din 3 500 femei care foloseau „pilule" ca mijloc contraceptiv acestea au răspuns că au ales această metodă deoarece pot decide dacă şi cum să-şi controleze propria fertilitate.

Se recunoaşte tot mai mult eficienţa contracepţiei hormonale nu numai pentru cele arătate, ci şi pentru alte efecte benefice persoanelor care le folosesc. Astfel, contraceptivele hormonale orale conferă o mare siguranţă pentru femeile tinere, care „scapă" de marile griji ce le-ar avea în cazul că ar trebui să aibă sarcină. Riscuri mai mari pot avea unele femei peste 35 ani şi care fumează mai mult de 35 ţigări pe zi. După multe observaţii legate de practica contraceptivă, marile fumătoare nu ar trebui să folosească contraceptivele „orale" eficacitatea lor la astfel de persoane fiind discutabilă. La femeile tinere pînă în 35 ani „pilula" mai conferă o protecţie împotriva bolilor inflamatorii genitale. Aceste boli inflamatorii genitale constituie o cauză principală o infertilităţii la femei. Alte date statistice ne mai confirmă şi un efect protector al contraceptivelor orale faţă de cancerul ovarian şi endometrial. Femeile care n-au folosit niciodată contraceptivele orale faţă de cele care le-au folosit, au un risc de două ori mai mare de a dezvolta un asemenea tip de cancer. Acest efect protector este dat de folosirea de minimum un an a pilulelor şi persistă un timp îndelungat după întreruperea administrării. În urma acţiunii „pilulei", suprimîndu-se ovulaţia şi incidenţa chiştilor ovarieni, se reduce la femeile care iau contraceptive orale, concomitent cu eliminarea riscului unei sarcini extrauterine, cauza importantă a mortalităţii materne în lume. Acneea pe care multe femei o au, altfel greu de tratat, poate să se amelioreze sau chiar să dispară în urma folosirii contraceptivelor hormonale. La unele femei, în urma utilizării pilulei, poate să apară o creştere a greutăţii corporale şi creştere în volum a sînilor, efecte care pot fi considerate la unele persoane ca favorabile, iar la altele nu.

De asemenea, utilizarea metodelor contraceptive hormonale ar putea avea efecte benefice în tratamentul endometriozei, a purpurei trombocitopenice şi ar reduce incidenţa artritei reumatoide.

Dr. FILEA IOAN IVANA

DICŢIONAR MEDICAL

Neurolepticul de mîine

În 1952, doi francezi descopereau primele neuroleptice, medicamente care acţionează la nivelul creierului. Acestea au fost foarte repede recunoscute drept droguri indicate în manifestările delirante sau în stările de agitaţie sub care se manifestă unele psihoze.

Aceste medicamente sînt astăzi prescrise la milioane de bolnavi. Ele acţionează sub forma unui mesaj chimic care asigură comunicarea între celulele nervoase : dopamina. **Recent o echipă de** cercetători francezi condusă de **Jean Charles Schwartz a descoperit o nouă zonă de acţiune a neurolepticelor în creier. Descoperirea are mai multe implicaţii. Lumea medicală este foarte interesată să afle dacă există o „predispoziţie genetică" la psihoză. Descoperirea** cercetătorilor francezi permite să se precizeze dacă această predispoziţie nu reprezintă de fapt un „defect" localizat în acea zonă sensibilă, evidenţiată la nivelul creierului. Cercetătorii îşi vor continua investigaţiile studiind patrimoniul genetic al familiilor bolnavilor.

În privinţa terapeuticii se speră realizarea unor medicamente noi, adaptate configuraţiei chimice a acestei zone cerebrale. Cercetătorii au mai multe argumente care le permit să creadă că noile medicamente ar avea mai puţine efecte secundare decît cele existente acum. Şi că ar fi mai eficace...

Rubrică realizată de
ECATERINA BĂTRINEANU

Valenţele unui procedeu inedit

Prin lampa cu descărcare DI — 3,5 w firma Philips adaptează pentru automobile un procedeu vechi de 20 de ani. Principiul de funcţionare constă dintr-o descărcare de tensiune foarte înaltă (de la 8 000 la 12 000 volţi) care traversează un tub de sticlă umplut cu sodiu sau mercur. Încălzirea gazului produce lu-

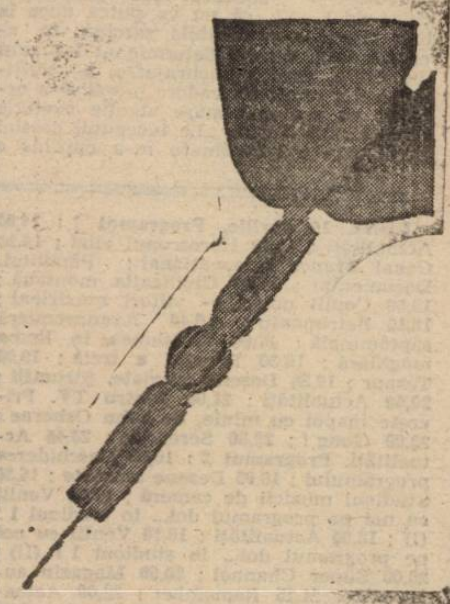

mină prin ionizare. Pentru a crea „fulgerul" necesar pentru amorsarea tensiunii se utilizează xenon. Noutatea constă în producerea „fulgerului" utilizînd o baterie de 12 V, după care urmează stabilizarea arcului electric creat prin descărcare electrică în vapori de mercur în jurul a 100 Volţi. Rezultă un flux luminos a cărui putere este de trei ori mai puternic decît al unei lămpi cu halogen la un consum egal de energie. Neavînd filament, durata de utilizare a acestei lămpi este sporită. Gabaritul lor redus — egal cu lungimea a două beţe de chibrit permite adaptarea lor la faruri înguste cu mască de înălţime redusă, deci asigurînd o securitate sporită.

Linia vieţii

Liniile mîinii sînt revelatoare în privinţa duratei vieţii? Se pot stabili corelaţii? Experienţele făcute recent de cercetătorii britanici încearcă să ofere un răspuns. Şi încă unul afirmativ. Cercetări efectuate pe cadavre autopsiate au arătat o relaţie între lungimea faimoasei linii a vieţii, măsurată cu ajutorul unui dispozitiv special şi vîrsta celui decedat. Eroare metodologică sau verificarea ştiinţifică a unui fapt ce ţinea pînă ieri de raţional? Deocamdată ştiinţa nu a oferit un răspuns tranşant...

întîmplări adevărate

Premiul fidelității

Un juriu [illegible]ional întrunit în localitatea ita[illegible]mogli, în apropiere de Genova, a acordat la cea de-a 29-a ediție a concursu[illegible]i „premiul fidelității la câini", unui c[illegible]olar (corcitură de scoricar) Diana, care, de peste un an și jumă-

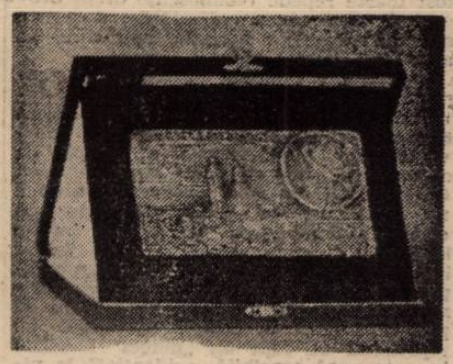

tate, se [illegible] cimitirul unde este îngropat [illegible]ăpân, de care nu se poate des[illegible]nici un fel. Povestea Dianei a impresionat întreaga țară care a aflat din relatările presei despre isprava sa cu totul ieșită din comun. În toamna anului 1989, stăpînul său, Mario

Persia (55 ani), a decedat în urma unui infarct. Se cunoștea faptul că între Diana și stăpînul său domnea o prietenie ne-

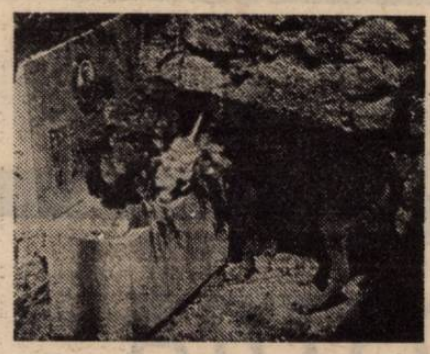

obișnuit de strînsă. Iată de ce, restul familiei — Ida (soție), Sestilio (20 ani) și Giovanni (14 ani) fii — au înconjurat-o cu multă afecțiune pe Diana, dar, spre surprinderea tuturor, nemîngîiat de pierderea stăpînului său, ciinele a dispărut de acasă. Zilele care au urmat le-a petrecut prin împrejurimi, pentru ca, ulterior, să se afle că nopțile și le petrece trist și neconsolat în fața mormîntului lui Persia. După un timp, cei doi fii ai defunctului au reușit să-l aducă acasă și au încercat să-l asigure de afecțiunea lor. Un timp, nu s-a întîmplat nimic deosebit, dar, stăpînii au constatat că Diana și-a luat obiceiul să se îndrepte ziinic spre mormîntul lui Persia unde rămîne circa o oră (și culmea, examinînd neîncetat fotografia decedatului), după care se reîntoarce acasă. Acest incredibil fapt se petrece cu regularitatea unui ceasornic de peste un an și jumătate, fapt sesizat de juriul internațional care i-a acordat prestigiosul „Premiu al fidelității". O poveste care a impresionat pe toți...

Bunica a redevenit mamă!

Senza[illegible]așul Palermo : Caterina Cardina[illegible]stă de 50 de ani, mama a trei c[illegible]nci nepoți, a rămas gravidă și a[illegible]. o fetiță, Veronica, cîntărind t[illegible]rame și jumătate (prin operație c[illegible]nă). De la început și pînă la sfîrșitul [illegible]cinei, ea s-a aflat sub supraveg[illegible] dr. Biagio Adile. La prima ei înfățișare în fața ginecologului cînd a acu[illegible] diverse tulburări, medicul a fost la înc[illegible]ut înclinat să creadă că este vorba d[illegible] unele fenomene de menopauză. Exam[illegible]ele ulterioare au relevat ceea ce nim[illegible] nu se aștepta : era vorba de o stare d[illegible]graviditate, chiar destul de avansată p[illegible] eventualitatea unui avort. Pentru [illegible]aterina Cardinale, totul a cônstituit u[illegible] adevărat șoc psihologic, chiar de t[illegible] că nu va putea duce la bun sfîrși[illegible]revizibila sarcină. În această fază, un rol determinant l-a avut dr. Adile, care a încurajat-o, a susținut-o din punct de vedere moral și a urmărit cu cea mai mare atenție evoluția stării sănă[illegible]ii sale. „La începutul acestei experie[illegible]xtraordinare m-a cuprins o

stare de frică ținînd seama de toate problemele create, dar cu ajutorul unui medic ginecolog de excepție totul s-a terminat cu bine și viața mi-a oferit un minunat cadou", a declarat Caterina Cardinale.

SPORT UNIVERS

ÎNȚELEGERE

Ne vizitează țara o delegație a Departamentului de Stat pentru Tineret și Sport din Republica Moldova. În programul vizitei sînt înscrise și unele deplasări la o serie de obiective sportive din Capitală cum ar fi Palatul Sporturilor și Culturii, Complexul Sportiv Național, Comitetul Olimpic Român, Joi, în cadrul convorbirilor finale avute cu conducerea Ministerului Tineretului și Sporturilor din țara noastră, delegațiile au semnat o **„Înțelegere de colaborare în domeniul tineretului și sportului"**. După semnare a avut loc o conferință de presă. Vom reveni cu amănunte.

CE SE MAI JOACĂ PE LA NOI ?

Printre altele și fotbal. Destul de ciudat. De ce ? Păi, să vedem. În ultimele două etape, cea mai puternică echipă a Diviziei A a fost indiscutabil **Gloria Bistrița**. A jucat la București cu **Steaua** (locul 2) și a cîștigat un punct, apoi, în etapa 23-a, a jucat acasă cu **U Craiova** (locul 1) și a cîștigat partida cu 1-0. Deci 3 puncte obținute după disputarea unor partide cu cele mai bune echipe. E ceva. Ceva este și performanța ultimei clasate, **U. Cluj**, care a învins pe **Steaua** cu 2—0 ceea ce înseamnă ori că meciul a fost „dat", ori că se întîmplă ceva cu jucătorii, ori că altceva se întîmplă cu antrenorul. Pentru că diferența de valoare între cele două echipe este mai clară decît lumina zilei. **Dinamo**, aflată deocamdată pe locul 3, poate sălta pe locul 2, dacă în meciul de pe 12 aprilie va învinge pe **Inter Sibiu**. **Politehnica Timișoara** aflată acum pe locul 4 a cîștigat la limită meciul cu **Jiul**, dar asta nu i-a împiedicat pe suporteri să huiduie, iarăși, cuplul de conducători Rădulescu/Buzoianu. Lucru hilar, oricum, pentru că a schimba niște antrenori cînd echipa merge bine e ca și cum ai dori să schimbi roțile unei mașini în viteză cu altele, și acelea desumflate și jerpelite. Dar, mă rog, ne obișnuim cu logica asta de lemn, că așa este la revoluție. Proletcultismul revine în toate „domeniile de activitate".

DAR LA ALȚII ?

La alții s-au disputat partidele contînd pentru manșa I a semifinalelor Cupelor europene. Astfel, și aici, au fost consemnate cîteva surprize de proporții. **Bayern** a fost întrecută acasă, la München, de Steaua Roșie Belgrad, scor final 1—2 (!). În deplasare a cîștigat și celebrul club francez OM, care a administrat un 0—3 (!), la Moscova, echipei Spartak. În Cupa Cupelor, **Manchester United** a cîștigat în fața clubului **Legia Varsovia**, partidă disputată în Polonia 3—1. Doar **F.C. Barcelona** și-a adjudecat victoria acasă, în partida sa cu **Juventus Torino**, scor final 3—1 dar partidele retur se anunță extrem de puternice.

GEORGE CUȘNARENCU

PROGRAM TV

LUNI, 15 aprilie. Programul 1 : 14,00 Actualități ; 14,10 Horoscopul zilei ; 14,20 Canal France International : Pămîntul. Documentar 15,20 Civilizația montană ; 15,50 Copiii noștri — viitori muzicieni ; 16,15 Patrimoniu ; 16,40 Avanpremieră săptămînală ; 17,00 Emisiunea în limba maghiară ; 18,30 Repriza a treia ; 19,00 Tezaur ; 19,35 Desene animate. Strumfii ; 20,00 Actualități ; 21,00 Teatru TV. Privește înapoi cu mînie, de John Osborne ; 23,00 Gong ! ; 23,30 Serenada ; 23,45 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului ; 16,05 Desene animate ; 16,30 Studioul muzicii de cameră ; 17,00 Veniți cu noi pe programul doi... în studioul 1 ! (I) ; 18,00 Actualități ; 18,10 Veniți cu noi pe programul doi... în studioul 1 ! (II) ; 20,00 Super Channel ; 20,50 Magazin auto-moto ; 21,15 Remember ; 22,00 Actualități ; 22,10 Studioul de literatură ; 22,40 Super Channel

MARȚI, 16 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități ; 10,10 Horoscopul zilei ; 10,20 Film artistic. Scrisoare către Peter Pan (Anglia, 1980) ; 12,00 Ora de muzică ; 13,00 Confluențe ; 13,30 Avanpremieră TV ; 13,40 Bijuterii muzicale ; 14,00 Actualități ; 14,10 Audio-vizual studio ; 14,30 Documentar științific ; 15,00 Preuniversitaria. Consultații pentru admiterea în liceu și în clasa a XI-a. Matematică (clasa a X-a). Chimie (clasa a X-a) : Hidrocarburi ; 15,30 Teleșcoală. Curs de limba franceză. Curs de limba rusă ; 16,00 Medicina pentru toți ; 16,15 Cheia succesului ; 16,40 Muzica pentru toți ; 17,00 Conviețuiri ; 17,30 Forum ; 18,10 Tele-discul muzicii populare ; 18,30 Economia încotro ? ; 19,00 Muzicorama ; 19,35 Desene animate. Strumfii ; 20,00 Actualități ; 21,00 Telecinemateca : „Z" (Coproducție franco-algeriană, 1969) ; 23,10 Salut, prieteni ! ; 0,10 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului ; 16,05 Desene animate ; 16,30 Worldnet — USIA ; 17,00 Muzica azi ; 17,30 De-ale pieței în economia Capitalei ; 18,00 Actualități ; 18,10 Film artistic. Oarecum onorabil (S.U.A., 1940) ; 19,35 TV 5 — Europe ; 21,30 Club S.F. ; 22,00 Actualități ; 22,10 TV 5 — Europe.

MIERCURI, 17 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei ; 10,20 Video-Satelit ; 11,15 Ora de muzică ; 12,55 Vîrsta a treia ; 13,25 Siria. Documentar ; 13,40 Agenda muzicală ; 14,00 Actualități ; 14,10 Jazz-Magazin ; 15,00 Preuniversitaria ; 15,30 Teleșcoală. Curs de limba germană. Curs de limba italiană ; 16,00 Stadion ; 16,30 Tragerea pronoexpres ; 16,40 Muzică pentru toți ; 17 : 15, 16, 17, 18 ; 17,40 Lumea ideilor ; 18,10 Tineri interpreți de muzică populară ; 18,30 Reflector ; 19,00 Cultura în lume ; 19,35 Desene animate ; 20,00 Actualități ; 21,00 Culorile Franței. Documentar ; 21,20 Roman-foileton. Casa Buddenbrook ; 22,25 Universul cunoașterii ; 23,05 Dosarele istoriei ; 23,30 Pro musica ; 0,10 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului ; 16,05 Desene animate ; 16,30 Emisiunea în limba maghiară ; 18,00 Actualități ; 18,10 Teatru TV. Avarul, de Molière. Producție a televiziunii franceze ; 19,45 TV 5 — Europe ; 21,40 Tribuna non-conformiștilor ! ; 22,00 Actualități ; 22,10 Univers cultural — Univers creștin

JOI, 18 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități ; 10,10 Horoscopul zilei ; 10,20 Video-satelit ; 11,55 Ora de muzică ; 12,55 Interferențe ; 13,25 Zimbabwe. Documentar ; 13,40 Recital muzical ; 14,00 Actualități ; 14,10 Mondo-musica ; 14,30 Caleidoscop cetățenesc ; 15,00 Preuniversitaria ; 15,30 Teleșcoală. Curs de limba engleză. Curs de limba spaniolă ; 16,00 Arte vizuale ; 16,40 Muzica pentru toți ; 17,00 Vizita domnului François Mitterand, președintele Republicii Franceze, în România ; 17,30 Pro Patria ; 18,30 Piața și banii dv. ; 19,00 Știința la lume ; 19,35 Desene animate ; 20,00 Actualități ; 21,00 Film artistic. Cyrano de Bergerac (Franța, 1990) ; 23,25 Actualități ; 23,35 Simpozion ; 0,35 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului ; 16,05 Desene animate ; 16,30 Cercetarea științifică agricolă ; 17,00 Emisiunea în limba germană ; 18,00 Actualități ; 18,10 Film serial. Așii cerului albastru (II) ; 19,00 Concertul Orchestrei Naționale Radio ; 21,30 Dialog cu edilii Capitalei ; 22,00 Actualități ; 22,10 Sport-Magazin

VINERI, 19 aprilie. Programul 1 : 10,00 Vizita domnului François Mitterrand, președintele Republicii Franceze, în România ; 11,00 Video-Satelit ; 12,00 Ora de muzică ; 13,00 Vizita domnului François Mitterrand, președintele Republicii Franceze, în România ; 13,45 Varietăți internaționale ; 14,00 Actualități ; 14,10 Armonii corale ; 14,30 Oameni de lîngă noi ; 15,00 Preuniversitaria ; 15,30 Music-Box ; 16,00 Documentar artistic ; 16,30 Tragerea Loto ; 16,40 Muzica pentru toți ; 17,00 Emisiunea în limba germană ; 18,00 Invitatul săptămînii ; 18,30 Cîntecul inimii mele ; 18,45 Vîrstele peliculei ; 19,35 Desene animate ; 20,00 Actualități ; 20,40 Viața parlamentară ; 21,05 Roman-foileton Casa Buddenbrook ; 22,05 Studioul „E" ; 22,35 Studioul șlagărelor ; 22,50 Gaudeamus ; 23,35 Actualități ; 23,45 Tele-Top ; 0,15 Jazz-Fan. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Canada—S.U.A. Transmisiune directă de la Helsinki ; 17,30 Documentar științific ; 18,00 Actualități ; 18,10 Film serial. Cavalerii cu ochii verzi ; 19,00 Concertul Orchestrei Filarmonicii din Iași ; 21,30 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Suedia—Germania

SÎMBĂTĂ, 20 aprilie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV ; 10,00 Actualități ; 10,10 Descoperirea Planetei ; 10,30 Club „Anda" ; 11,30 Istoria religiilor ; 12,00 Ora de muzică ; 13,00 7X7 ; 13,30 Avanpremiera emisiunilor de la sfîrșit de săptămînă ; 13,40 Top' 90 ; 14,00 Actualități ; 14,10 Tele-Club ; 17,30 Mapamond ; 18,00 Încearcă-ți norocul ! ; 19,00 Melodii îndrăgite ; 19,15 Teleenciclopedia ; 20,00 Actualități ; 20,40 Săptămîna sportivă ; 21,00 Film artistic. Să nu exagerăm ! (Franța, 1971) ; 22,25 Invitație la „Cerbul carpatin" din Brașov ; 23,20 Actualități ; 23,30 Film serial. Jake și Grăsanul ; 0,20 Videodiscotecă. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Finlanda—Suedia ; 17,30 Film artistic. „Gorila" în încurcătură (Franța, 1939) ; 18,50 Opera în capodopere. Andrea Chenier de Umberto Giordano ; 21,00 Campionatul mondial de hochei : S.U.A.—Cehoslovacia (reprizele a II-a și a III-a)

DUMINICĂ, 21 aprilie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV ; 10,00 Actualități ; 10,10 Universal-Sotron ; 11,05 Film artistic în serial pentru copii. Jack și vrejul de fasole ; 11,30 Lumină din lumină ; 12,30 Viața satului ; 13,30 Mari ansambluri artistice ; 14,00 Actualități ; 14,10 Video-Magazin ; 17,30 Atlas ; 18,00 Știință și imaginație ; 18,30 Convorbiri de duminică ; 19,00 Film serial. Dallas ; 20,00 Actualități ; 20,40 Duminica sportivă ; 21,00 Film artistic. Secția interne (S.U.A., 1988). Nu recomandăm filmul copiilor sub 16 ani ! 22,30 Maeștrii ; 23,30 Show-ul de duminică ; 23,50 Actualități **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului ; 16,05 Desene animate ; 16,30 O muzică, o țară ; 17,00 Campionatul internațional de gimnastică al României ; 18,00 Actualități ; 18,10 Muzica amintirilor ; 18,30 Viața spirituală ; 19,00 Serata muzicală TV ; 21,30 Orașe și civilizații ; 22,00 Actualități ; 22,10 Super Channel

(După Panoramic TV)

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

verificați-vă cunoștințele

OPINII DESPRE LEGI

Încă din cele mai vechi timpuri, societățile umane au simțit nevoia elaborării unor legi sociale, după care să se conducă. În legătură cu diversele legi și epocile în care au fost formulate, mulți filozofi, ginditori, conducători de state și de oști, oameni de știință etc., au exprimat diverse opinii, din care, o mică parte le menționăm aici. Începem din antichitate, cu propunerea de a reflecta asupra lor și de a vă gîndi cine au fost, oare, cei care le-au exprimat. Spre a vă ajuta oarecum, vom indica și autorii lor, dar nu în ordinea numerică a formulărilor lor, rămînînd ca să descifrați singuri adevărata ordine. Oricum, în numărul următor al revistei, va fi precizată ordinea corespunzătoare numerică a autorilor. Deci...

1. Cel mai bun lucru pentru muritori este ordinea și cel mai rău dezordinea.

2. Ordinea este salvatoare. Dezordinea a pierdut pînă acum pe mulți.

3. La ce folosesc legile, fără moralitate ?

4. Ceea ce nu interzice legea, interzice pudoarea.

5. Ordinea liberează gîndirea.

6. Statul nu s-ar putea menține, dacă fiecare ar trebui să trăiască doar după cum judecă el, cu mintea sa.

7. Nu corpul legilor îl caut, ci sufletul lor.

8. Nici o colectivitate umană nu poate supraviețui măcar o singură zi fără legi.

9. Legile nu sînt libertatea însăși, ci doar granițele ei.

10. Datinile sînt drumurile cele mari ale societăților, legile sînt doar parapetele de pe margini, care opresc de a cădea pe cei nedeprinși și slabi.

Autorii acestor opinii, dar nu în ordinea numerică a lor, sînt următorii :

Horațiu, Xenofon, Hesiod, Seneca, Descartes, Montesquieu, Spinoza, Voltaire, Iorga și Heine.

Ing. LIVIU MACOVEANU

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Surprize gramaticale ?

1. un arc — o arcă
2. un ax — o axă
3. un bar — o bară
4. un box — o boxă
5. un circ — o circă
6. un foc — o foc
7. un mit — o mită
8. un pat — o pată
9. un ras — o rasă
10. un vin — o vină

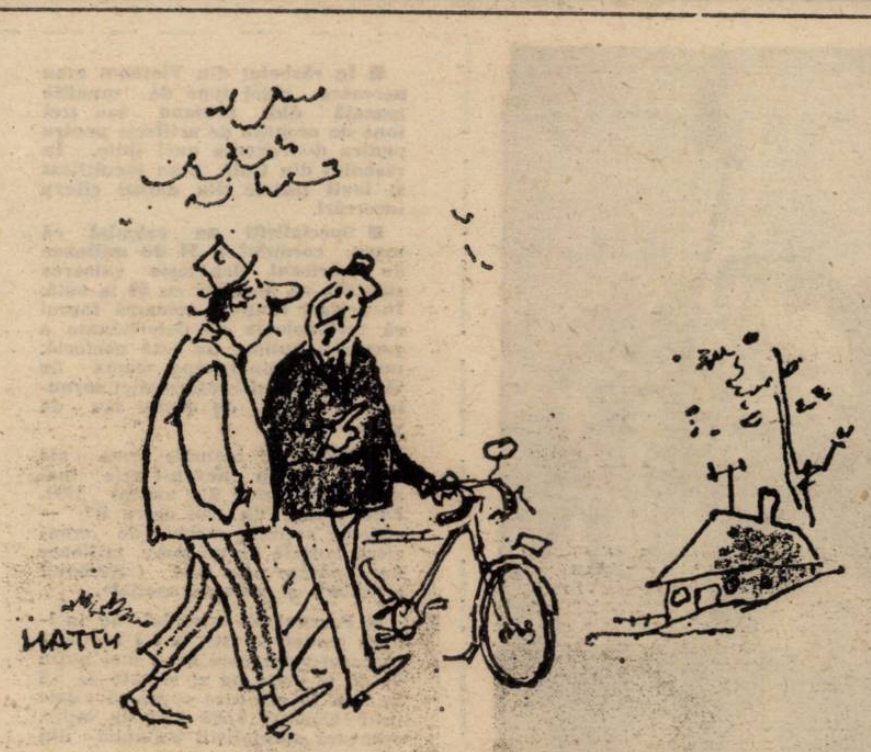

— Și nu, nu mai intra în contradictoriu cu șeful de post, e capabil să folosească, în discuție, argumentele din dotare...

test

DOI DIN OPT

În fața dv. se găsesc opt desene care, la prima vedere, seamănă între ele. Totuși, la o mai atentă examinare numai două desene sînt identice. Știți care ?

(Soluția în numărul viitor)

SFATURI PRACTICE

● Cîteva felii de cartof curățat introduse în tigaia în care este prăjit peștele, înlătură mirosul neplăcut răspîndit în bucătărie.

● Pîrjoalele, peștele sau șnițelele, de obicei prăjite în bucăți mai groase, se prepară la foc mai slab pentru a evita rămînerea unor zone interioare neprăjite.

● Petele de dulceață, compot sau suc de fructe de pe haine și stofe se curăță prin frecare cu un burete înmuiat în apă distilată.

● Obiectele din os sau fildeș, se mențin albe dacă sînt unse cu lapte dulce căldut.

● Pentru a putea lipi un plic, atunci cînd lipiciul nu... lipește, se folosește, cu succes, oja de unghii.

● Dulcețurilor zaharisite revin la forma inițială după ce se introduc într-un vas cu apă a cărei temperatură crește treptat.

● Alimentele consumate în stare proaspătă asigură maximum din cantitatea de vitamine pe care o conțin ; după 48 de ore legumele verzi pierd 70—80% din vitamina C ; alimentele se păstrează la loc întunecos.

● Alegerea nucilor bune de cele seci sau stricate se face prin introducerea lor într-un vas cu apă : cele bune se duc la fund, cele stricate cad mai încet iar cele seci plutesc ; nucile bune se pun la uscat la soare.

● Drojdia de bere se poate păstra mai multă vreme fiind introdusă în făină sau în sare de bucătărie ; mai poate fi păstrată prin presarea pe fundul unui pahar, după care paharul este așezat cu gura în jos într-un castronel cu puțină apă.

● Cerneala devenită prea groasă se poate subția prin adăugarea cîtorva picături de oțet.

FEL DE FEL

● **Date furnizate** de specialiști menționează faptul că în spațiul cosmic se află peste 20 de mii de obiecte, dintre care circa cinci la sută sînt încă în stare de funcționare. Aceste „resturi spațiale" se pot ciocni între ele, multiplicîndu-se și mărește pericolul unor coliziuni cu noii sateliți și navele spațiale care se lansează.

● **Delfinii** respiră inspirînd aer de cîte ori se află la suprafața apei. Cînd sînt gata să nască pui, ei se află întotdeauna la suprafața apei, fiindcă altminteri există pericolul ca puii să se asfixieze. Din același motiv, atunci cînd își alăptează puii, delfinii se mențin la suprafața apei.

● Trei metode de a verifica dacă ciupercile nu sînt otrăvite : a) În mîncarea de ciuperci se introduce o linguriță de argint în timp ce se află pe foc ; dacă linguriță se înnegrește ciupercile nu pot fi consumate ; b) Se pune pătrunjel verde în mîncare și dacă se înnegrește ciupercile sînt otrăvite ; c) Ciupercile se fierb împreună cu o ceapă tăiată în două ; dacă ceapa se învinețește nu sînt bune.

MODA Blitz

Pierre Balmain optează pentru eleganța absolută. Nu desminte tradiția casei și astfel colecțiile sale prezentate în marile competiții ale creatorilor de modă stau mereu sub semnul ideii „de lux". Cu imaginație și gust desăvîrșit reușește să confere eleganță chiar și pieselor ce cuprind elemente specifice vestimentației masculine sau lumii sportului. Dar sortul, pantalonul apar mai rar în creațiile sale. Balmain propune îndeosebi rochii și taioare. Colecția „Ivoire" strălucește o dată cu apariția pe podium a modelelor purtînd rochii din șantung, mătase, tafta, voal de mătase, uni sau somptuos imprimate. Piesele care atîng însă suprema eleganță sînt taioarele. În imagine, vă prezentăm unul dintre acestea, o „piesă de rezistență" a colecției. Țesătura pentru care s-a optat : jerse de bumbac, ultrafluid, alb cu buline negre. Jacheta este relativ scurtă, urmărind linia bustului și a taliei. Gulerul amplu, bordat cu negru, dar mai ales pălăria realizează nota de eleganță dar și de personalitate, de unicat, a modelului.

CĂLĂTORIE PE GLOB

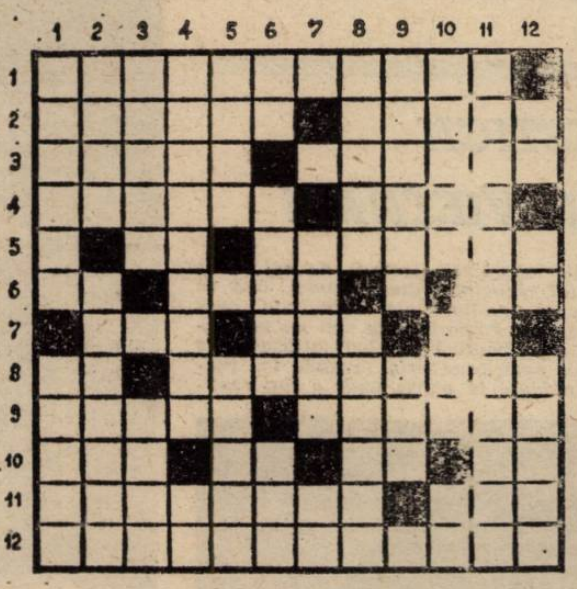

ORIZONTAL : **1) Capitala statului Honduras 2) Stat european, de sorginte latină — Stat în componența S.U.A. 3) Capitala Marocului — Extinsă 4) Necunoscut — Fiecare dintre cele două laturi ale corpului omenesc 5) Nicolae Breban — Lanț muntos în Italia 6) Armă apicolă — Prefix apicol — Ape ! 7) Parte a unei piese de teatru — Element prim de compunere savantă, cu semnificația „(referitor la) drum", „circuit" — Articol 8) Unitate de suprafață — Os care formează partea de dinapoi și de jos a cutiei craniene 9) Munți din Cehoslovacia — Cereală 10) Reci, în cele din urmă ! — Județul Neamț în codul rutier — Zeul soarelui, la vechii egipteni — În capătul din dreapta al digului ! 11) Înzăpezită — Nume masculin ceh 12) Cel mai mare fluviu al Greciei.**

VERTICAL : **1) Capitală europeană — Altă capitală europeană, încăreată de istorie 2) Gaz incolor și inodor — Capitala Venezuelei 3) Stat african situat în Golful Guineei — Vreme 4) Capitala Mongoliei (2 cuv.) — Erbiu 5) A lectura — Muzică vocală 6) Poftim, la țară — Stat arab din Zona Maghrebului — Individ 7) Formă de relief — Tocmai, la început ! 8) Ca pelinul (fem. pl.) — Efectuat 9) Origine comună a mai multor popoare europene, printre care și poporul nostru — Diminitiv feminin 10) Hrană de fiecare zi (pl.) — Veche echipă de fotbal arădeană — Noroi (reg.) 11) Capitala Republicii Madagascar 12) Pronume feminin — Localitate în jud. Sălaj — Capitala Nigeriei.**

DICȚIONAR: ODO, ECI IVO.

MIHAI BRATU

București

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

CLIPE DE VIAȚA

ORIZONTAL : Seneca — March — Eminescu — Riu — Arc — Loach — Ss — Brocart — Rost — Aslan — Iei — Noel — Melas — N — Ns — Sorescu — U — Cats — At — Rs — Maurois — Rima — BD — Ci — Lousek — Rau — Aderca — S — Amarnică — CIE.

POȘTA REBUS

Coca Gheorghe Cornel — București : careul „Sport" prezintă două greșeli majore : prima, depășirea nr. maxim de puncte negre (24 în loc de 22), a doua, înșirarea cuvîntului LEAZ, inexistent... **Gligor Moțiu Buldug** — Arad : nu am primit careurile despre care mi-ați scris. „Apicolă" este bine realizat, scrisul dv. mi-a dat, însă, de furcă... **Vasile Hotea** — Baia Mare : am reținut „Vestimentara" dv. Felicitări ! **Sabin Condre** — Crișioru-de-Jos : ați abordat într-o manieră neinspirată careul „Literară" care abundă în trageri la temă...

M. MINCULESCU

Campionatul tăietorilor de lemne

În fiecare an, pe muntele Baldo din Italia se întîlnesc în cadrul unei tradiționale întreceri cei mai buni tăietori de lemne. Concursul este destul de complicat dacă ținem seama de două amănunte : începe la ora 10 dimineața și se termină la ora 17 și este compus din nu mai puțin de cinci probe diferite, de unde și denumirea de pentatlonul tăietorilor de lemne. Probele sînt astfel organizate încît fiecare concurent trebuie să demonstreze atît forța lui fizică cît și rapiditate, pracizie și siguranță. Vă asigurăm că este o întrecere deosebit de dificilă care pretinde eforturi considerabile din partea concurenților. Cu titlu de curiozitate (punctajul se face general în urma absolvirii celor cinci probe), concursul a revenit la ultima ediție lui Nevio Yeuillaz.

VESTIGII DIN VIETNAM

După douăzeci și ceva de ani de la sfîrșitul războiului din Vietnam, iată că mai apar „vestigii" ale teribilului conflict armat. Fotografia de mai jos vă prezintă o locomotivă cu aburi utilizată de trupele americane prin junglă, în prezent readusă în patria unde a fost reali-

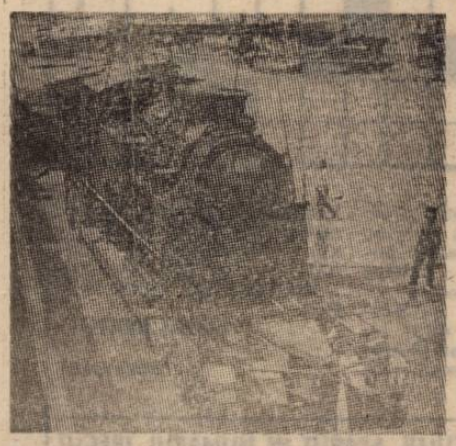

zată — Elveția. Aceste locomotive, considerate pînă nu de mult drept piese de muzeu, pot fi utilizate, doar după executarea unor lucrări de „renovare". Numărul lor a fost destul de mare și investițiile alocate pentru reparații au meritat efortul de a fi strînse de prin toate colțurile Vietnamului. În Elveția, aceste locomotive vor fi folosite pe linii secundare.

■ În războiul din Vietnam erau necesare cinci tone de muniție lansată din avioane sau trei tone de muniție de artilerie pentru pentru distrugerea unei ținte. În războiul din Golf s-au identificat și lovit țintele din numai cîteva încercări.

■ Specialiștii au calculat că masa corpului a 34 de milioane de americani depășește valoarea stabilită ca normală cu 20 la sută. În același timp se remarcă faptul că metodologia de determinare a greutății optime nu este perfectă, neținînd întotdeauna seama de virstă, de tipul conformației corpului omului și de modul său de viață.

■ Cele mai blamate arme ale anilor '80 au devenit cele mai apreciate arme ale anului 1991. Este vorba de „cei patru S" — sisteme secrete, rachete de croazieră lansate de pe mare, mijloace de apărare tip SDI („Războiul stelelor") și sisteme spațiale.

■ Procentajul riscului de incident cardiac crește la 6,2 la sută în cazul celor care beau mai puțin de 25 cl lapte pe zi și este de 5,8 la sută la cei care consumă zilnic între 0,250 și 0,500 litri de lapte, opinează specialiștii britanici din sfera medicinii.

■ Trandafiri verzi ? Nu este nici o exagerare, noua varietate, realizare de excepție a horticultorilor, reprezintă rodul a 20 de ani de selecții, pornindu-se de la 30 varietăți de trandafiri din cele 3 000 de care dispune Societatea „...Meilland".

■ „Aici se odihnesc 10 000 care blindate care dovedesc absurditatea cursei înarmărilor. Ele au costat 90 miliarde de mărci, o sumă cu care se puteau construi 900 000 de locuințe". Astfel ar putea suna textul inscripției de pe un monument în formă de turn ce se preconizează a fi înălțat cu coloșii de oțel demodați, care nu mai corespund necesităților militare actuale, de către firma „Frank Abels Consulting".

TELEGRAME

■ Peste 3 500 asasinate politice și 965 persoane dispărute, acesta este bilanțul cutremurător al guvernării generalului Augusto Pinochet în Chile. Cele 2 000 de pagini ale Raportului întocmit de Comisia pentru adevăr și reconciliere se referă la faptele oribile imputabile regimului dictatorial din Chile între septembrie 1973 și 11 martie 1990.

■ Medicii consideră că greutatea optimă crește proporțional cu virsta. Astfel pentru femeile în virstă de 20 pînă la 29 ani cu înălțimea de 170 cm, optimă se consideră greutatea de la 50 la 68 kg, iar pentru femeile de aceeași înălțime și în virstă de 60—69 ani ea are valoarea între 70 și 86 kilograme.

■ În 1991, circa 30 la sută din produsul național brut al landurilor federale din estul Germaniei, cinci la număr, va proveni sub formă de prestații financiare, din vestul țării. Între anii 1948—1952, „Planul Marshall" reprezintă numai 2 la sută din produsul național vestgerman.

■ Pentru a ajuta Kuweitul să se elibereze de invadatorii irakieni, guvernul de la Bonn a promis 15,3 miliarde de mărci. Statele din prima linie a frontului vor primi un supliment de 1,6 miliarde mărci.

■ Devine periculoasă pentru sănătate supraponderea care depășește greutatea normală cu mai mult de 20 la sută O dată cu majorarea ei crește și gradul de pericol pe care îl prezintă pentru sănătate.

■ Redresarea economică a S.U.A. în anii '90 va fi lentă, asemănătoare celei care a urmat crizei economice a anilor '80. Este puțin probabil că Statele Unite își vor asigura o creștere a ritmului dezvoltării economice fără asanarea politicii financiare. Experții apreciază că economia americană nu va putea profita înainte de 1995 de deschiderea survenită în Europa de est.

■ Conflictul armat din Golful Persic a frînat creșterea economică a lumii cu 0,3 la sută, relevă o analiză recentă a experților O.N.U. Și acest fenomen a avut loc într-o epocă în care „locomotivele" conjuncturii mondiale au devenit mai puțin puternice.

CALEIDOSCOP magazin

MÎINI DE AUR

Elvețianul Hans Hüpi își petrece timpul liber pentru a realiza diverse lucrări miniaturale, una mai frumoasă ca alta, pentru o colecție care, dacă nu este unică în lume, desigur că se numără printre cele mai originale. Se poate afirma că colecția sa reprezintă o adevărată formă de artă. Cu ce se ocupă dl. Hüpi ? În sticle de diferite mărimi, el construiește cîte o locomotivă, o casă, nave, și lista ar putea continua cu multe alte exemple. Este lesne de înțeles cît de delicate și complicate sînt operațiunile pe care le întreprinde pentru a le realiza în sticle, lucrînd, evident, din afară, cu mijloace pe care le-am putea aprecia ca sofisticate. Ultima lui lucrare de mare finețe, pe care o consideră, drept cea mai valoroasă dintre ele, este înfățișată în fotografia de mai sus: în interiorul unei sticle se află așezat la o masă de lucru un om care construiește o navă. O adevărată capodoperă de artă, răbdare și extremă minuțiozitate. Dînd urmare sfaturilor primite, el a acceptat ca întreaga lui colecție să fie expusă public, oferind astfel vizitatorilor posibilitatea de a admira în liniște și cu atenție ceea ce mîinile sale de aur au reușit să făurească. Muzeul de transporturi din Lucerna, s-a oferit să-i pună la dispoziție spațiul necesar expunerii tuturor pieselor sale.

Confort = productivitate

Peter Padfield, un agricultor englez și-a propus să ducă la bun sfîrșit un vechi proiect care-l preocupa de mult timp. După îndelungate studii, el și-a văzut visul realizat. A găsit metoda cea mai bună (după opinia sa) de a asigura

un confort superior vacilor sale în vederea obținerii unor producții superioare. În acest scop, el a construit cîte un mic grajd (avînd și cîte o fereastră) pentru fiecare vacă în parte. Rezultatele obținute, sînt cu mult superioare celor obișnuite. A sporit cantitatea de lapte la muls. Condițiile de viețuire sînt mult mai igienice și mai ușor de întreținut. Cine nu-l crede, să încerce să procedeze la fel !

Așa am învins paralizia

Acum șapte ani, Emilio Bazzica era disperat. La virsta de numai 37 de ani rămăsese grav rănit în urma unui accident stradal. După o lungă perioadă petrecută în spital, viața i-a fost salvată, dar în schimb s-a ales cu o paralizie a ambelor picioare. Se simțea un om inutil, fără speranțe. Dar Bazzica era un om cu o voință excepțională. A apelat la doi mecanici

de înaltă calificare și cu ajutorul lor s-a produs un adevărat miracol. Astăzi, Bazzica (în fotografia de mai sus conducînd un tractor), a devenit, în ciuda infirmității sale, complet autonom, ca și un om sănătos. Cu ajutorul prietenilor săi, de profesie tehnicieni, el a reușit să pună la punct două invenții eficiente : un mic ascensor hidraulic care-i permite să urce și să coboare etaje superioare, fără a utiliza scara, și un scuter special amenajat pentru invalizi, cu care se deplasează după necesități.

Editor : Redacția revistei „MAGAZIN"
Administrația : Editura Presa Liberă
Tiparul : Combinatul Poligrafic București
Redacția și administrația : Piața Presei Libere nr. 1, telefon 17 60 10 — 17 60 20

ECHIPA DE SERVICIU

Responsabili de număr : Melania Constantiniu, Adrian Hoajă
Secretar de redacție : Dumitru Mateuță
Tehnoredactor : Spiru Costea
Corectura : Delia Costea, Irina Stoica

Redactor șef : DUMITRU FILIP
Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU
Redacția : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui (1612) ; Ecaterina Bătrineanu, Melania Constantiniu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Delia Costea, Mihaela Dorobanțu, Adrian Hoajă, Irina Stoica (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu Elena Ilie, (1633) ; Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Județeană MUREȘ

magazin

ANUL XXXXIV Nr. 16 (1748) SÎMBĂTĂ 20 APRILIE 1991 16 PAGINI 6 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Dramă trăită

AVALANȘA

(Pagina a 8-a)

File din proza magiei negre

INVADATORII

(Pagina a 10-a)

incursiune în paranormal

(Pagina a 6-a)

DE CE NU POT SLĂBI UNII OAMENI

(Pagina a 13-a)

— Nu te grăbi ! Despre un guvern nu știi niciodată dacă a fost bun, decît după ce a căzut !

ODISEEA SPATIALA 2010
sau planeta vie numită ființa umană

CONGELAT

Rocco Ciavelli va fi readus la viață

în mileniul al treilea

(Paginile 8–9)

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

(Pagina a 11-a)

PROGRAM TV

Săptămîna de la 22.04. — 28.04.

(Pagina a 14-a)

music box

(Pagina a 2-a)

Biblioteca județeană

Descoperiri arheologice românești

STENOGRAMELE CREȘTINE DE LA BASARABI (VI)

Ideea unui Dumnezeu nu chiar creștin ar fi justificată prin faptul că, la Outlo, doctrina devine nouă învățătură prin învățare. Rezervată — după cum se vede părinților de veche credință autohtonă — întreaga lucrare preia și înlătură treptat acest luat cu deosebit rafinament. Este, în fond, vorba de impunerea unei puteri noi și aceasta nu oricum căci există — pare-se — și un curent bine conturat împotriva noii întrebări. Cu o jumătate de mileniu înainte, el se făcea auzit prin primul eretic față de noua credință numit Aethicus Histricus, filosof cosmograf de „nobilă obîrșie scitică" — așa cum el însuși s-a definit.

Într-o stare în care viața era o extraordinară debusolare ereziei i se opunea martiriul iar fețelor întoarse către trecut o față spre viitorul apusuri. Omul, întreaga omenire topită într-un om, vor deveni al treilea Dumnezeu cît egal cu tatăl și cu fiul. Tatăl ceresc va juxtapune sieși pe toți aceia care urmează pilda în Hristos.

Inscripția B 4 — 268 tratează axele așezării în cer astfel : „Tie, aflat în Hristos, e aceasta. Pentru așezarea în cer, începutul acesta de acum ca Hristos de începere a vieții acesteia este la văleatul zece spre îndumnezeire. Alături de Dumnezeu, peste zece este : începutul de învesnicire a vieții lumești, începutul învesnicirii lumii este. Binecuvîntare să aibă de la Iisus învestit Dumnezeu, viața mică pe drumul ei către îndumnezeire. Odihna îndumnezeirii este mîntuirea vieții. Se vestește nouă trecerea vieții către îndumnezeire și așezarea în cer a lumii prin crucea de depunere în cer care de la Hristos s-a făcut. Lumea învesnicindu-se cît Dumnezeu s-a spus : îndumnezeire — trecerea în Hristos de pe pămînt în cer. Miei noastre — ca de îndumnezeire, vieții cerești — ca de Hristos".

Inscripția B 4 — 271 se trage dintr-un îndemn : „Iisus către Iisus cel mare din lumea aceasta își are înălțarea. Părinte este din suferință, prin suferință, peste suferință. Începutul acestuia în cer a fost nazarineanul Hristos". Și despre cale : „Începutul acesta de mormînt, începere a mormîntului cît această îndoliere". Ca să continue inscripția B 4 — 283 : „Pentru lume, suferință".

O vestire este inscripția B 4 — 305 : „La o mie, timp trecere de la Hristos, tie. Noi ai lumii, o viață cerească încercînd, în starea de Hristos vestim : mie de îndumnezeire a vieții noastre este și toată lumea o vestim".

Inscripția B 4 — 315 despre lume : „Aceasta mare este ea însăși ca acest Hristos." Și se completează în B 4 — 315 b : „De la mormînt, suferința trecerii după zece va fi din suferință."

O inscripție cu text de epocă aproape în întregime nestenografiat este B 4 — 312. În partea de sus, o cruce pentru prima dată la Basarabi cu semnătura „INRI" — Isus Nazarineanul regele Iudeii". Și se explică : „Esce, pisce, ceste nou zidit, popit, zie V to ciceniо pomenitu oteei do V sute X lui Iisus vestire prin oție". Apoi, prin simplă abreviere : „Pomenit ziditor regele Iudeii la văleat zece al mîntuirii pentru timp trecere Iisus".

La Basarabi, așadar, există deocamdată cea mai veche mențiune a numerotării anilor cu pornire de la Iisus Hristos. Se numește anul 510 care confirmă — dacă mai era nevoie — că lui Dionisie Exiguul (cel mic) îi aparține noua numerotare întrucît după ce a slujit la Dorostorum (Vicina) acela va fi fost chemat la Roma ca să desăvîrșească acolo cursul învățăturii sale asupra bisericii creștine în Europa (desigur în legătură cu problemele care le impunea judecarea aspră a doctrinei Kogaionului).

Chiar și în exegezele cele mai avizate, s-a insistat puțin asupra meritelor pe care acest dac vrednic (care și-a vîndut vrednicia în folosul creștinității) le-a avut în uriașa strădanie de a face din creștinism o epocă superioară antichității nu doar ca urmare în timp ci și ca moment spiritual superior. Anul nașterii lui Iisus se consideră a fi fost anul 4 000 de la facerea lumii. Vechea numerotare (cel puțin în cancelariile domnești din Principatele române, așezate ca atare începînd cu secolul al XIV-lea) s-a păstrat alte două, trei veacuri după acesta în adaos cu noua numerotare.

Cineva ar putea specula cu privire la o anume rezistență prin istorie, împotriva creștinismului. Eu unul cred că nu este vorba de așa ceva.

Localnicii, acum deveniți valahi din daci — s-au simțit înșelați asupra sfîrșitului așteptat. Suferința de pe pămînt li se promisese a fi înnemurirea în cer și puțin le păsa acestor oameni în aceste ceasuri de cumpănă dacă ea s-ar chema „prin Ehova" sau „prin Zalmoxis" cum o aveau de la părinții traci. Conceptele bisericești fundamentale din epocă demonstrează, prin, schimbarea sensului ipoteza de față. Astfel ofia devine hotie și este înlocuită cu termenul de biserică. Sînt și alte mărturii asupra cărora nu insist acum.

GRIGORE ALBU GRAL

„RIVALUL LUI PROMETEU" SAU UN GENIU „CARE SE JOACĂ"

2. O „RAȚĂ" uimește Europa. Pe drumul anevoios al realizării visului vieții sale, Jacques Vaucason (1709—1782) construiește în 1739 două automate mecanice de mare răsunet : „Cîntărețul provençal" (care cîntă la flageolet — un instrument specific de suflat — și la tamburină, simultan) și **„Rața care se bălăcește"**. Împreună cu „Flautistul" (prezentat în textul precedent), „Cîntărețul provençal" a fost cel mai reușit robot muzician al secolului XVIII, deoarece — să nu uităm ! Vaucason a lansat o mare provocare tehnică cu automatele sale. Astfel, Jacquet Droz construiește (1773) o „Cîntăreață la clavecin", iar Kintzing realizează la rîndul său (1784) o „Cîntăreață la timpane".

Extraordinara „Rață care se bălăcește" poate părea acum, la trei secole și jumătate, o joacă a unui inventator pătimaș, care se dorește cu orice preț un excentric inteligent, dornic de publicitate. Dar n-a fost deloc așa. Rața-minune a lui Vaucason imita aproape toate mișcările originalului, mînca și bea apă în cel mai firesc mod, chiar măcănea. Culmea imaginației tehnice a fost „digestia" : ei bine, cu ajutorul unui truc mecanic de mare subtilitate, după un oarecare timp de la îngurgitatul semințelor, rața elibera... excremente ! Nici după îndelungate sale turnee prin Europa, publicul, uluit de performanțele acestui automat incredibil, nu ar fi aflat secretul „digestiei" fără

dezvăluirile publicate de doi admiratori ai inventatorului. Abia în 1781 (deci după 42 de ani de la lansare), Christophe-Frédéric Nicolaï, în „Cronică de-a lungul Germaniei și Elveției) elucidează enigma : magistrul Vaucason alimenta din timp rața cu cele necesare... metabolismului. Robert Houdin, în „Confidențe" (1868), a dat aceeași explicație.

Mai celebră, poate, decît găștele ce-au salvat Capitoliul, Rața a fost doar o etapă spre construirea în totalitate a omului artificial. Vaucason a meditat îndelung, pînă la sfîrșitul vieții, la realizarea circulației sanguine, și la articularea vocalelor. Dar, depășindu-și cu mult epoca, el nu a putut beneficia de materialele necesare, adecvate, imitării acestor fenomene. Tehnologiile pe bază de cauciuc erau în faza de pionierat (Să mai amintim, ar fi păcat să se uite, că marele mecanician a mai inventat un automat care simula sinuciderea Cleopatrei : vipera suiera și musca sînul reginei ; invenția era dedicată soției scriitorului Jean-François Marmontel).

Din nefericire, la sfîrșitul turneelor lor glorioase, cele trei automate de excepție au fost vîndute și li s-a pierdut urma în secolul următor. Însă istoria științei n-a uitat nici marea contribuție a lui Vaucason în domeniul manufacturii mătăsii. Numit inspector al manufacturilor regale (1741), el și-a pus amprenta sa de geniu atît asupra organizării eficiente a muncii, cît și în ceea ce privește inventarea de mașini noi, mai productive decît cele ale marilor concurenți europeni. Cea mai renumită invenție a fost războiul mecanizat mic, pentru țeserea modelelor de mătase, la care ridicarea și coborîrea firelor se făcea automat (1745). Cu aproape 30 de ani înaintea lui James Watt, Vaucason a imaginat mișcarea continuă, regulată a unui dispozitiv (moară), prin jocul forțelor ce se nasc în interiorul lui.

Devenit academician în 1746, Jacques Vaucason a fost inițiatorul Conservatorului Național de Arte și Meserii — al cărui prim sediu a fost chiar hotelul Mortagne din Paris, unde a trecut în neființă la 21 noiembrie 1782.

Prin geniul său inventiv, marele mecanician francez a anticipat cu mult era mașinistă ce va urma să vină. Viața lui, dedicată în întregime idealului de perfecționare a mișcării mecanice, aparține elitei științei universale.

PAUL IOAN

music box

DEPECHE MODE

Liderul grupului, Martin Gore, născut pe 23 iulie 1961, este conducătorul și, fără îndoială, cel mai talentat membru al grupului. Andy, Dave și Alan ar reprezenta „ceva" foarte puțin fără spiritul clocotitor al lui Martin, care de fiecare dată găsește „rețeta" potrivită grupului. Poate astfel se explică permanenta ascensiune a celor patru... Costumele grupului sînt realizate după ideile sale, el este cel care impune, seară după seară, aceeași ordine a melodiilor (indiferent de locul concertului). După fiecare lung turneu Martin se lansează într-o călătorie de plăcere, locurile preferate fiind Parisul, Los Angelesul și Berlinul, nelăsînd nici o adresă prietenilor săi. Iubește animalele, culoarea neagră, subtilele parfumuri indiene, matematica și computerele. Îi plac fetele mignone dar fermecătoare. Atenție, nu acordă nici cel mai mic autograf !

Dave Gahan, născut pe 9 mai 1962, are calitatea de solist vocal al grupei. Este destul de frumos (ceea ce-l face vanitos, lucru recunoscut, sincer, în public), simte că luminile rampei îl atrag și că locul său este pe scenă. În timpul ascensiunii grupului el și-a transformat complet caracterul (în școală era cunoscut ca fiind un mare leneș...) A fost atras la început de „modă" punk dar cunoscîndu-i pe Depeche Mode a descoperit în sine ambiția și înclinația spre afirmare.

La pescuit, marea sa pasiune (după muzică) Dave este teribil de nerăbdător pentru un pescar, avînd pretenția de a nu aștepta mai mult de 30 secunde prinderea vreunui peștișor... Îi mai plac mașinile rapide (are un Porche 911, negru) și îi place să... gătească ! Ar fi un soț (aproape) ideal, nu ?

Alan Wilder, născut pe întîi iunie 1959, s-a „lovit" de cei de la Depeche Mode în 1983. În urma plecării maestrului de sunet Vince Clark ceilalți au pornit în căutarea unui tip la fel de îndeminatic ca Vince dar cu o personalitate mai puțin complicată. În urma discuțiilor purtate cu el, cei trei și-au dat seama că Alan este omul care le trebuie (și nu s-au înșelat), Alan fiind un artist... După venirea sa sound-ul grupului s-a modificat mult (în bine). Alan avînd azi o autoritate destul de mare în cadrul grupei. Alan este atras de tehnică, marele său hobby fiind arta fotografică.

Andy Fletcher, născut pe 8 iulie 1962, a fost celebru în școală din cauza părului său roșcat. Îl leagă de Martin Gore o prietenie de excepție (acesta este cuvîntul !) înțelegerea lor (și) pe tărîm muzical fiind perfectă, de altfel, cei doi reprezintă baza cvartetului Depeche Mode. Este fascinat de matematică și de computere, este foarte evaziv în timpul interviurilor, cînd este supărat devine sarcastic (se știe că arma secretă a roșcaților este ironia).

TOP TEN MAGAZIN 20 APRILIE

1. **Gonna Make You Sweat — C & C Music Factory**
2. **Because I Love You — Stevie B**
3. **Go For It — Joey B. Ellis**
4. **Sadeness — Enigma**
5. **They Want Go When I Go — George Michael**
6. **G.L.A.D. — Kim Appleby**
7. **Play That Funky Music — Vanilla Ice**
8. **I Call Your Name — A-Ha**
9. **No More Games — New Kids On The Block**
10. **Wicked Game — Chris Isaac**

Talon de concurs

20 aprilie 1991

A cincea întrebare : care este titlul ultimului LP al celor patru Depeche Mode ?

A șasea întrebare : de unde au preluat, cei de mai sus, numele formației ?

Săptămîna viitoare vom cunoaște numele primilor cîștigători ai concursului nostru.

MARIAN MINCULESCU

FLUIERE

Fericiți, doi copii

Cam așa s-ar putea caracteriza, în doar cîteva cuvinte, cuplul Mick Jagger, *o figură legendară a rock-ului, azi în vîrstă de 48 de ani,* Herry Hall, *34 ani, fostă foto-model. „În 13 ani de pasiune și viață comună noi am urmat un drum invers, spune Jarry Hall. Mai întîi copiii, în vîrstă de 7 și 6 ani, apoi căsătoria". Pentru că asta este știrea-bombă : cei doi*

s-au căsătorit recent, în mare secret, bineînțeles, că nici un secret nu este prea mare pentru ziariști, pe insula Bali. Iată-i pe cei doi oameni fericiți, într-o fotografie de familie, mai puțin convențională.

Concurs de întrebări stupide

M-am gîndit că n-ar strica pentru presa noastră atît de abundentă un concurs chiar cu acest titlu: „Care au fost cele mai stupide întrebări care vi s-au pus de către ziariști ?" Vom strînge material, punînd această întrebare personalităților din țara noastră care au avut prilejul de a fi intervievați. Deocamdată deschidem apetitul, prezentîndu-vă răspunsul lui Jean Rouand, *scriitor francez, laureat al premiului Goncourt pe 1990. „Locul întîi revine unui ziarist de la un post de radio liber. A venit la chioșcul meu, a branșat casetofonul și m-a întrebat : Jean Rouad, sînteți un scriitor care vinde ziare sau un vînzător de ziare care scrie cărți ? Altă întrebare tîmpită care mi s-a pus a sunat așa : Vi s-au pus pînă atîtea întrebări pînă acum, care este întrebarea, care nu vi s-a pus încă ?". În acest fel, provocarea fiind lansată, așteptăm răspunsurile.*

Uranus

Acum, dacă tot am avut la televiziunea română filmul cel mai premiat din toată istoria „Cesar"-ului, e vorba de „Cyrano de Bergerac, nominat și pentru „Oscar"-ul american, m-am gîndit că n-ar strica să vă prezint un alt film francez, avîndu-l în rolul principal pe același Gerard Depardieu, *cel mai la modă actor la ora actuală în Franța. Filmul se numește „URANUS", și este realizat de* Claude Berri. *Să vedem ce spune presa franceză : „Perioada imediat următoare războiului, din care manualele școlare nu reține decît cîteva bucățele alese cu grijă, rămîne una din cele mai controversate din istoria*

noastră. Rari au fost cineaștii care au filmat peroada epurărilor. *Berri a îndrăznit și a făcut-o bine, fără a încerca să împartă lumea doar în „buni" și „răi". Cu o distribuție bogată, alături de Depardieu apar* Philippe Noiret, Michel Blanc, Michel Galabru *et* Jean-Pierre Marielle. *Berri ia partea omului, a ființei umane, reușind să universalizeze cartea omonimă a lui* Marcel Aymé. *Sîntem undeva în Franța, în aprilie 1945, dar se poate înțelege că sîntem și la București în ianuarie 1990, în Santiago sau oriunde în altă parte". Depardieu, în rolul unui proprietar de bistrou, mereu în spatele tejghelei, sparge toate clișeele. Un film superb, spun francezii.*

Rubrică realizată de GEORGE CUȘNARENCU

ZECE DESCOPERIRI CARE VOR SCHIMBA FAȚA LUMII

7. Cum sînt organizați neuronii ?

Care este schema de organizare a neuronilor și cum funcționează ei ? Reconstituirea acestui fascinant joc Lego rămîne încă una din marile încercări la care este supusă știința, de fapt umanitatea. În ultimii ani, explorarea creierului uman a înregistrat fără îndoială succese deosebite. Este bine cunoscut astăzi că rețeaua neuronală nu funcționează exact ca o rețea telefonică cu care este totuși adesea asemănată. Celulele neuronale nu sînt doar simple relee, ele fiind entități modulabile, cu o viață proprie și adesea... imprevizibilă. Or, tocmai această complexitate se dorește a fi cunoscută. Dar abordarea creierului ca subiect de cercetare nu este deloc ușoară. Oamenii de știință sînt obligați să recurgă la abstractizări, mergînd de la simplu la complex. Rezultatele publicate de echipa condusă de Ken Lukowiak de la Universitatea din Calgary (Canada) ilustrează perfect acest demers științific. Cercetătorii canadieni au reușit pentru prima dată reconstrucția, în laborator, a unei rețele funcționale, folosind trei neuroni prelevați dintr-un ganglion nervos central al unui melc de apă dulce, denumit Lymnaea. Cercetătorii știau că acest trio celular comandă, la melcul lipsit de plămîni, ritmul respirator. Pornind de la acest lucru, ei au încercat să demonstreze că cei trei neuroni, cultivați artificial, realizează interconexiuni spontane, dar nu întîmplătoare ; activitatea electrochimică a neuronilor urmează ritmul respirației naturale a moluștei.

Ce au observat din punct de vedere funcțional ? O primă celulă trimite un semnal electric care stimulează expirația. În acest timp, celula responsabilă cu inspirația se odihnește, e în repaus. Ea nu-și începe activitatea decît în momentul cînd prima se oprește din activitatea sa. Cea de-a treia celulă, ca „șef de orchestră" al rețelei, marchează tempoul, eliberînd la fiecare trei secunde dopamină, un neurostimulator. Observația ar fi fost imposibil de făcut in vivo, adică pe un sistem nervos intact, afirmă cercetătorii, care se consideră în prezent în măsură să abordeze aspecte mai complexe. Printre acestea : cum învață acest original sistem respirator să funcționeze. Eliberarea de dopamină i-ar putea oare ajuta să înțeleagă funcția respiratorie și, implicit, tulburările acesteia ? Cercetătorii amintiți consideră că mecanismele de bază și natura neuromediatorilor puși sub observație și aparținînd melcului sînt identici cu cei din creierul uman. Aceeași este și părerea lui Henri Korn, șeful laboratorului de neurologie biocelulară de la Institutul Pasteur. Singura diferență ar fi cantitatea de neuroni și modalitatea de stabilire a interconexiunilor.

Cercetarea orientată pe aceste sisteme restrînse ar putea aduce informații, consideră în continuare specialiștii, privind mecanismul de acțiune, încă necunoscut, al neurolepticelor ; totodată, s-ar putea face anumite corelații cu tulburări ale sistemului nervos, specifice epilepsiei și maladiei Alzheimer ; și, de ce nu, ar putea conduce la construirea de roboți „inteligenți". Dar, tot oamenii de știință atrag atenția că trebuie luat în considerare și caracterul total imprevizibil al cercetărilor. Oricum, dacă rezultatele științei vor deveni o sfidare a secolului următor, viața va fi cu atît mai interesantă de trăit.

AURORA POPESCU

enciclopedie

APA, RESURSA VITALĂ A PĂMÎNTENILOR (XII)

Ce se are în vedere, de obicei, cînd se vorbește de poluarea mediului înconjurător ? Substanțele biologice, chimice și fizice, introduse prin activitățile umane. S-au scurs aproape 18 ani de cînd un Comitet de experți al Organizației Mondiale a Sănătății a studiat în mod serios, pentru prima oară, aspectele sanitare ale infestării mediului ambiant. De atunci și pînă în prezent cunoașterea efectelor negative ale poluării a progresat mult. Datorită lipsei fondurilor financiare, lupta împotriva flagelului poluării nu este eficientă pretutindeni în lume, cu deosebire în statele sărace. De problema apei sînt interesate toate națiunile lumii. Marile disponibilități economice existente pe planeta Pămînt își găsesc o expresie elocventă în accesul la apă, resursă vitală a naturii, element fundamental al vieții. Circa 90 la sută din populația rurală a „lumii a treia" este nevoită, potrivit datelor furnizate de OMS, să folosească, în continuare, apă insalubră și contaminată. Din această cauză sute de milioane de oameni sînt afectați de boli specifice, iar circa 30 000 de semeni ai noștri mor zilnic din cauza maladiilor transmise prin apă.

Violentarea mediului înconjurător se repercutează negativ asupra rezervelor mondiale de apă. Exemplele oferite de „Time International" sînt sugestive în acest sens : „Un consultant sovietic în problemele mediului explică funcționarea sistemului vreme de decenii astfel — dacă o întreprindere nu-și îndeplinește planul este pedepsită, iar dacă contaminează apa nimeni nu-i impută această fărădelege. Ministerul mediului înconjurător din Polonia relevă nu demult că o treime din rîurile țării sînt practic de nefolosit din cauza poluării. În URSS, poluarea Volgăi a dus la devastarea industriei caviarului. Secretarul general al Partidului Creștin Democrat din Germania, Wolker Rühe, este de părere că în urma reunificării țării va fi mai ieftin să se curețe malurile estice ale Elbei decît să i se mai mute noroiul, care se depozitează, pînă la urmă, în rada portului Hamburg. În Finlanda s-a ajuns de mult la concluzia că economia națională este amenințată de proasta gospodărire a apei de către sovietici. Guvernul de la Helsinki ar fi dispus să contribuie la înălțarea unui baraj la Leningrad".

O bună gospodărire a apelor va trebui să țină seama de folosirea rețelei hidrografice. Necesitățile de alimentare cu apă a populației (în continuă creștere) a industriei și agriculturii, ramuri aflate și ele în continuă dezvoltare, sînt în continuă creștere. Problemele gestiunii și distribuției apelor reclamă nu numai cunoașterea resurselor proprii și a sporului demografic, dar și promovarea unor tehnologii moderne. În lipsa unor atari preocupări se vor înregistra serioase perturbări în aprovizionarea cu apă. În China, de pildă, releva sursa citată, are loc un proces de scădere a consumului de apă pe cap de locuitor. Cauza ? Neluarea în seamă a concluziilor oferite de experții în materie. Cu un deceniu în urmă, un studiu întreprins sub egida guvernului estima că resursele naționale de apă sînt suficiente doar pentru a satisface nevoile unei populații de cel mult 700 milioane de oameni. China, cea mai populată țară a lumii, are în prezent, peste un miliard o sută treizeci de milioane de oameni. Rezervele de apă dulce sînt constante, ele nu pot fi sporite decît prin desalinizarea apei de mare, reciclarea apelor reziduale etc. Sînt tehnologii extrem de costisitoare și pentru a obține pe aceste căi apă pentru sute de milioane de oameni ar fi necesar un efort financiar extraordinar.

În consecință, autoritățile de la Beijing au purces la revizuirea cifrelor avansate de experți. Nu s-a ținut, deci, seama de datele reale, ci s-a confecționat o falsă concluzie, din considerente politice : apa dulce este suficientă pentru un miliard și o sută de milioane de persoane. Anii au trecut și lipsa de apă a devenit tot mai acută. Un număr de 50 de mari orașe ale Chinei se confruntă cu serioase lipsuri de apă. Agricultura suferă de pe urma crizei de apă, și ca urmare a sistemului extensiv de irigații. Există sute de mii de hectare de terenuri salinizate neproductive.

Și, totuși, China are șanse de a face față problemei aprovizionării cu apă a populației și economiei în ansamblul ei. Dispune de specialiști de primă mînă în domeniul hidrologiei, iar creșterea demografică este strict controlată. Se acționează de mai multi ani în direcția realizării unor soiuri de cereale care să se dezvolte în terenuri, sărături și să fie rezistente la secetă. Succese notabile s-au înregistrat în acțiunea de recuperare a pămîntului agricol excesiv salinizat. Și pentru a fi convingători oferim un singur exemplu, extrem de sugestiv. Prin săparea de canale de drenare și împădurirea cîmpiei Huang-Huai-Hai, China a reușit să tripleze recolta de grîu pe o suprafață de 9 300 ha. Succesul nu a fost posibil decît printr-o muncă tenace, care a durat 12 ani. Sînt acestea, desigur, orientări și strategii viabile, care țin seama de necesitățile dezvoltării economice și sociale, de imperativul unei eficiente gestiuni a apei.

(Va urma)

D. FILIP

Riul Mulde (Germania) este plin de poluanți deversați de întreprinderile industriale.

Cartea recordurilor naționale vă așteaptă !

Stimați cititori, inițiativa noastră de a alcătui și edita CARTEA RECORDURILOR NAȚIONALE a prins deja contur. Vă așteptăm cu toate curiozitățile pe care imaginația dv. le-a materializat, sau cu circumstanțe deosebite ale vieții : coincidențe la naștere, gemeni, mariaj și divorț, longevitatea, operații spectaculoase, accidente, colecționari de toate tipurile, invenții și inovații de uz curent, îndemînare, răbdare (construcții din cărți de joc, din chibrituri, piese domino sau rumy etc.), înălțime, talie deosebite, recorduri de memorie, coincidențe stranii în viață etc., etc. Nu uitați să menționați data nașterii + fotografie și alte detalii ce vă caracterizează. Vă așteptăm cu încredere !

Calculatorul pătrunde taina proceselor geologice

Admirăm un peisaj, ne întoarcem la el și a doua zi, și peste o lună și ne încintă din nou. Și sîntem tentați să ne gîndim că așa cum este acum, așa va fi totdeauna. Și totuși, peisajele se schimbă și ele. Problema este dacă modificarea lor poate fi prevăzută. Rspunsul este: da, dar numai în anumite limite. Căci prin succesiuni de efecte care se condiționează reciproc, se poate ajunge ca intervenții aparent minore să ducă la schimbări importante, care să nu mai aibă nici o legătură cu cauza inițială care le-a produs.

Cum se poate însă modela o asemenea situație? Cu ajutorul programului de simulare geologică **„Geolab"**, pus la punct de cercetători de la Universitatea din Frankfurt, program care poate, de exemplu, demonstra de o manieră spectaculoasă reacția foarte sensibilă a mediului înconjurător la canalizarea unui riu de munte.

Este un program destinat învățămîntului, dar el nu oferă numai cunoștințe de bază, obișnuite, să le spunem, ci îi învață pe utilizatori că simulările sînt adevărate modele de gîndire, pornind de la cunoștințe și teorii referitoare la procesele geologice, chiar dacă rezultatele modelării nu coincid obligatoriu cu realitatea.

Un cercetător care utilizează „Geolab" joacă într-un fel rolul unui arhitect-peisagist. El poate proceda la schimbări de diverse feluri în peisajul unor țări alpine, ideale, urmărind, grație proceselor de simulare, repercusiuni posibile, pe durate variabile, ale proceselor de eroziune sau altor fenomene tipice. Marea calitate a lui „Geolab" este că permite reprezentarea diferitelor modele de învățare a metodelor unei gîndiri globale!

Programul, dezvoltat de Prof. W. Albrecht și colaboratorii săi de la Institutul de Geografie al Universității din Frankfurt, cu concursul unei firme de calculatoare, a fost conceput în special pentru facilitarea însușirii unei metode de gîndire „geo-ecologice" în învățămîntul secundar, universități și alte forme de învățămînt. Deci „Geolab" nu este de fapt un program de simulare, capabil să reproducă cu precizie peisajele care există în realitate, căci nu se bazează pe date empirice sigure. Procesele geologice sînt atît de complexe, încît o programare de acest fel se va lovi desigur de capacitățile limitate de memorie ale microcalculatoarelor.

Programul ține seama de geofactorii solului, de faună și floră, pe bază de date experimentale reprezentate sub formă de imagini. Geofactorul sol rezultă, de exemplu, din combinarea particularităților stincilor, reliefului și climei. Utilizatorul determină el însuși proprietățile pe care dorește să le atribuie modelului său. O dată ce programul este „construit" se pot „simula" diferitele intervenții în această zonă. Se pot studia dezvoltarea vegetației, pericolele rezultate din exploatarea abuzivă a pădurilor, repercusiunile canalizărilor sau lucrărilor destinate să modifice cursurile riurilor. De asemenea se poate studia dacă anumite forme de vegetație se pretează la măsurile de protecție contra avalanșelor, dacă pistele de schi au o influență asupra eroziunii solului, sau dacă se pot recultiva anumite regiuni lipsite de vegetație.

Simularea proceselor geo-ecologice se operează printr-o multitudine de funcții corespunzătoare unor efecte simple. Se poate deduce în special valoarea caracteristică a umidității sau acidității solului, pornind de la conținutul de carbonați al rocilor și studierea modificării acestora sub efectul diferiților factori naturali. Un îngrășămînt modifică automat valoarea caracteristică a conținutului de substanțe nutritive a solului. Secvența apă-eroziune-acumulare implică o serie de funcții. Ținînd seama de anumiți factori de influență ca grosimea stratului de vegetație, densitatea rădăcinilor, scurgerea apelor, media precipitațiilor, se pot prevedea eroziunea solului și repercusiunile asupra vegetației.

„Geolab" este desigur un început promițător. Se pare însă că mai avem mult de învățat și mai sînt necesare multe eforturi pînă să găsim calea cea mai directă și mai eficientă, de a... sta de vorbă cu natura.

MIHAELA DOROBANȚU

Un nou produs chimic

Multă vreme s-a considerat că ciclodextrina, un produs al disocierii parțiale a amidonului, este toxică. Cercetătorii unguri și japonezi — independenți unii de alții — au infirmat însă această părere. Experiențele efectuate au demonstrat utilitatea deosebită pe care o reprezintă această substanță pentru industria alimentară farmaceutică și chimia agricolă. Trebuie menționat faptul că această substanță are proprietatea de a forma un înveliș de protecție care ferește conținutul său de acțiunea temperaturii luminii, oxigenului etc. Ea permite transformarea gazelor în substanțe cristalizate stabile.

Biochimiștii firmei ungare „Hinion" au elaborat și patentat deja 67 de tehnologii prin care prelucrarea preparatelor cu ciclodextrină permit o reducere considerabilă a dozei și lichidarea acțiunilor secundare. În industria alimentară ciclodextrina se folosește pentru conservarea diverselor produse, care își mențin aroma și gustul cel puțin 10 ani. O serie de patente se referă la protecția plantelor.

Poștă privatizată

Spaniolii se plîng de vitezele „medievale" cu care se distribuie poșta în această țară. O scrisoare expediată din Barcelona a fost adusă la Madrid, care se află la o distanță de circa 700 km pe calea ferată, după 29 zile, iar în interiorul orașului Madrid scrisoarea a circulat 11 zile. În urmă cu doi ani, ministrul comunicațiilor din Spania promitea că în viitorul apropiat 82 la sută din trimiterile poștale vor sosi la destinatari în decurs de două zile. Cu toate acestea situația nu s-a ameliorat nici pînă în prezent. Totuși cine dorește ca scrisoarea să se ajungă repede la destinație se poate folosi de prestația unui serviciu de expediție privat ai cărui salariați sînt foarte bine retribuiți datorită tarifelor practicate. Poate că ideea va „prinde" și la noi.

Accident ciudat

Nimeni nu cred că a văzut, în viața sa un asemenea accident. O motocicletă ieșită prin zidul unei case și încă la primul etaj. De fapt este o iluzie optică, o păcăleală, dar nu de 1 aprilie, reprezentînd o reclamă realizată de proprietarul unui

magazin de motociclete și biciclete, din localitatea franceză Genuse. El a tăiat o motocicletă veche, în două, a prins-o pe fațada casei, desăvîrșindu-și opera cu puțină vopsea. Iluzia este perfectă. Mai departe intră în funcțiune imaginația fiecărui trecător.

Timp și simbol

UN OM ÎN DIALOG CU NATURA: MICHAEL FARADAY

„Fiecare om mare este unic. Fiecare își are funcția și propriul său loc în procesiunea istorică a înțelepților. Această funcție nu exista nici măcar în imaginație, pînă cînd nu a venit el să o ocupe și nimeni nu îi poate urma în locul său atunci cînd el dispare."

Ceea ce nu reușesc să ne transmită însă aceste cuvinte, dedicate în 1873 de către James Clerk Maxwell marelui său înaintaș și prieten — și care de altfel i se aplică perfect și lui ! — este marea simplitate în care a trăit și a creat Michael Faraday. N-a fost un om închis în preocupările lui — i-au plăcut să se relaxeze, i-a plăcut societatea. A știut să facă față greutăților încă din copilărie (tatăl său era fierar și viața nu le era prea îndestulată). A învățat din orice, începînd cu atelierul de legătorie al unui oarecare domn Ribeau, în a cărui bibliotecă a găsit primele cărți de știință — și i-a recunoscut cu gratitudine acest lucru. Avea o extraordinară abilitate experimentală în fizică, dar și în chimie, dublată de o gîndire profundă. Un biograf al său, Pierce Williams, îi rezuma în cîteva rînduri personalitatea :

„Dialogul lui Faraday era cu natura. În experiențele sale el conversa cu ea și relata apoi în articolele sale aceste conversații. Punctele sale de vedere, de fapt, nu le discuta cu nimeni. Le prezenta, știind că dacă aveau vreo valoare urmau să fie integrate în corpusul științei. Dacă nu, urmau să fie înlăturate."

A avut șansa întîlnirii cu Sir Humphrey Davy (sau poate că a fost invers !), a călătorit cu el în Franța anului 1813, într-o Europă bîntuită din plin de convulsii militare și politice.

A strălucit prin conferințele ținute în acel adevărat templu al științei care era Royal Institution, conferințe care, ca și cele ale lui Davy, sau John Tyndall, sau James Dewar, erau destinate înaltei societăți londoneze (care plătea pentru a le asculta). Finanțînd astfel alte activități — le-am spune astăzi tehnologice — de care să profite cei sărmani. Cînd însă și-a dat seama că forțele au început să-l lase, cînd au apărut primele semne ale slăbirii memoriei, a preferat să se retragă în demnitate. S-a întîmplat la 20 iunie 1862...

Despre descoperirile sale e inutil să mai amintim. Le știm încă din cărțile de școală. Și dacă facem totuși o excepție pentru inducția electromagnetică, este doar pentru că a descoperit-o în anul 1831, adică acum 160 de ani, în anul în care se năștea James Clerk Maxwell.

MIHAELA DOROBANȚU

CORPORAȚIILE INTELIGENȚEI...

■ S-a remarcat de multe ori că omenirea înaintează spre viitor cu ochii ațintiți spre trecut. Nimic mai adevărat : privim cu nădejde, cu disperare la înaintași, la părinți, la străbuni... ■ **Ce ne vom face mîine, însă, atunci cînd cei ce se vor naște nu vor avea la cine privi și nici măcar consolarea de a-și cunoaște părinții ? ! Iată un subiect de meditație : „Trebuie ucisă mama pentru ca tatăl să poată funcționa ?". Sau altul : „De la uterul sub control — la mașina-mamă"...** ■ Am citat doar două din ideile răscolitoare ale unei cărți apărute relativ recent în Franța („Maternité en mouvement"). Tema — cu implicații extraordinare : noile biotehnologii sînt deplin apte să transforme reproducerea umană într-un proces în care femeia are și va avea un rol din ce în ce mai neînsemnat... ■ **După afirmațiile unor colective de cercetare în biologie și medicină, într-o bună (?) zi, nu peste multă vreme, grație procreaticii (o nouă știință), se va ajunge la abandonarea uterului feminin, a femeii în „întregul" ei — un vechi vis al bărbaților complexați de maternitate.** ■ Dacă va fi așa, atunci... cum va arăta lumea — lumea zilelor noastre ?... ■ **Ce poate fi mai straniu decît să vezi în plin deșert ... vapoare scufundate între dune ? ! Și totuși, această imagine poartă un nume cît se poate de concret : Marea Aral. În urma apelor — victoria deșertului ! Vinovații acestei agonii fără precedent** — oamenii... ■ Lui Albert Schweitzer nu i-a luat loc deșertul, ci „Medicii fără frontiere", precum și atîtea alte societăți și fundații de binefacere, cu scop umanitar. Laboratoarele NASA, Bell, Livermore, Tsukuba etc. au devenit marii savanți, marii inventatori, marii descoperitori. ■ **La fel cum Beatles, Rolling Stones, Genesis, Yes, Pink Floyd sînt azi între marii artiști ai muzicii ?... S-ar zice că da, epoca marilor individualități, a singularității inteligenței, creativității și omeniei pare să fi apus pentru totdeauna. Așa să fie oare ?** ■ Dacă ne gîndim că o formidabilă industrie (forță economică **plus** financiară) masifică savantul, artistul, furnizîndu-le un fantastic „sprijin logistic", situația pare să fie de natură a ne dovedi că a început de cîteva decenii era marilor corporații ale inteligenței ! ■ **Iată o mărturie care, azi, nu ne mai surprinde : „Într-un secol în care matematicile au un rol din ce în ce mai important — afirmă matematicianul francez Bernard Beauzamy —, cînd noi, matematicienii, ocupăm un loc de prim plan pe scena științifică internațională, iată că am reușit acel tur de forță pe care-l cred unic în istorie, anume acela de a fi ieșit aproape cu totul din scena socială. Noi nu mai reprezentăm nimica !..."** ■ Această subtil spectaculoasă tranziție de la prototipul singular la prototipul colectiv e, poate, cea mai remarcabilă tendință dintre cele ce animă acest sfîrșit de veac. Să fim de acord cu reputatul profesor Paul Dimitriu care întrezărea în această tranziție **„fenomenul de eclipsare progresivă a omului, care e înlocuit de structuri formale pe scena publică" ?** ■ Perspectivele acestei mutații sînt abrupt dramatice, ele obligîndu-ne să receptăm **altfel** — și cît mai repede — tot ceea ce am crezut cu toții, de peste două mii de ani, că înțelegem din evoluția și structurile civilizației. Ei bine, din această perspectivă ce oare mai înseamnă azi „elite" și ce — „mulțimi" ? Mai are o șansă, de acum înainte, individualitatea ?...

ADRIAN HOAJĂ

Vitralii

În exclusivitate de la Agenția „NOVOSTI"

IURI GAGARIN, UN COLUMB AL ZILELOR NOASTRE

STANISLAW LEM : „El a verificat în practică ipotezele noastre..."

Celebrul scriitor de literatură științifico-fantastică Stanislaw Lem locuiește într-o vilă cochetă de la periferia străvechiului oraș Cracovia. Anul acesta el va împlini 70 de ani. Pe parcursul interesantei și „fantasticei" sale vieți el a scris o mulțime de cărticele, care au fost tipărite, potrivit calculelor, într-un tiraj de 5 milioane de exemplare. Prima dintre acestea — „Omul de pe Marte" — a fost compusă, oricît de curios ar părea, în Lvovul ocupat de hitleriști. Scriitorul și-a îndreptat privirea spre Cosmos cu două decenii înaintea primului start real pe direcția Pămînt — Cosmos....

Ce gîndește însă S. Lem despre pionierul Cosmosului, I. Gagarin ?

— Iuri Gagarin s-ar cuveni să fie numit Columb al zilelor noastre. Cred că zborul lui a avut cea mai mare însemnătate pentru întreaga omenire în numeroasele sfere ale activității sale. Pentru noi, scriitorii de literatură științifico-fantastică, el a oferit posibilitatea verificării în practică a multor ipoteze ale noastre. Ulterior am avut prilejul să vorbesc despre acest lucru cu alți cosmonauți sovietici — Titov, Egorov, Feoktistov, care mi-au confirmat că multe lucruri din cele despre care am scris în cărțile mele au coincis cu realitatea.

Spre regretul meu, nu am avut posibilitatea să-l întîlnesc personal pe Gagarin. Cu toate acestea, eu nutresc mult respect atît față de persoana, cît și față de memoria sa. **Iată de ce m-a afectat atît de mult o carte tipărită în Ungaria, în care zborul lui Gagarin a fost înfățișat ca o mistificare. Nu înțeleg cui și la ce i-a folosit reeditarea ei în Polonia.**

Mi s-a spus adesea că cosmonauții cunosc și îndrăgesc cărțile mele, că pentru unii din ei scrierile mele reprezintă aproape un curs special de pregătire pentru zbor. Sînt fericit să contribui la cauza cuceririi Cosmosului, să fiu de folos vajnicilor deschizători de drumuri în Cosmos.

DANIEL BRANDESTEIN : „Un moment important în viața mea"

Daniel Brandenstein este un astronaut american care a efectuat trei zboruri la bordul „suveicilor" cosmice „Challenger" (1983), „Discovery" (1985) și „Columbia" (1990). Azi el conduce detașamentul astronauților de la Centrul cosmic „L. Johnson" din Houston.

— Am aflat de zborul lui Iuri Gagarin fiind în drum spre colegiu. Toate ziarele și revistele publicau comunicate despre cel dintîi locuitor al Pămîntului care a cucerit Cosmosul. A fost un moment foarte important în viața mea. Știți desigur cum citim noi în tinerețe ziarele și revistele. Dar la data aceea eu am citit tot ceea ce mi-a căzut în mînă despre zbor. Vroiam să aflu cît mai multe amănunte. Firește că pe atunci habar n-aveam că voi deveni și eu astronaut.

Turul pe care l-a făcut Gagarin în jurul planetei noastre i-a convins pe mulți de faptul că cucerirea Cosmosului reprezintă un lucru absolut real, și nu un vis romantic. Numele celor care realizează ceva în premieră rămîn pentru mult timp în memoria oamenilor. Gagarin a fost pionierul erei cosmice, el a deschis o pagină nouă în cartea de istorie a omenirii. Iar deschizătorii de drumuri, indiferent ce țară reprezintă ei, provoacă întotdeauna un sentiment de mîndrie pentru locuitorii Pămîntului. Și cetățeanul rus cu numele de Iuri Gagarin va ocupa întotdeauna un loc aparte în inima mea.

JOHN DAVID BURTOW : „Mi-a zguduit imaginația..."

Acum 30 de ani, cînd Iuri Gagarin inaugura era cosmică a omenirii, John David Burtow era elev în clasa a XI-a. După aproape un sfert de secol, la 20 iulie 1985, Burtow, făcînd parte din echipajul navei americane „Challenger", își înfăptuia visul de a se înălța acolo unde ajunsese omul al cărui nume a devenit sinonim cu cutezanța pămîntenilor.

În prezent el lucrează în direcția stației cosmice a Departamentului național de aeronautică și explorări cosmice al S.U.A. (NASA).

— Cînd s-a aflat despre zborul lui Iuri Gagarin, primul lucru pe care l-am simțit eu a fost un mare extaz, entuziasm. În acea vreme, atît mie, cît și multor altora acest lucru ni se părea pur și simplu imposibil. Și am fost uluit, nu-mi imaginam cum cineva a reușit să rezolve probleme tehnice extrem de dificile. Iuri mi-a zguduit imaginația prin curajul său — în anii aceia noi abia izbutisem să lansăm sateliți artificiali, iar acolo era vorba de zborul unui om !

— A influențat cumva acest eveniment hotărîrea dumneavoastră de a vă dedica Cosmosului ?

— Incontestabil. Zborul lui Gagarin, zborurile ulterioare ale americanilor m-au determinat să mă interesez și mai mult de explorările cosmice și mi-au predeterminat opțiunea pentru profesia de fizician.

— Cum priviți dumneavoastră proiectele zborului mixt sovieto-americane preconizate pentru anul 1993 și, în genere, colaborarea noastră în domeniul Cosmosului ?

— Cum privesc ? Cu un imens entuziasm. Este o idee excelentă. Sînt convins de importanța faptului că oamenii care, în țări diferite, se ocupă de explorările cosmice, trebuie să-și conjuge eforturile. Încă de pe acum e limpede că, pe măsură ce noi pătrundem tot mai adînc în Cosmos și ne gîndim la zborul oamenilor spre Marte, toate acestea vor deveni posibile numai prin conjugarea eforturilor. Dificultatea extremă a problemelor tehnico-științifice, valoarea considerabilă a cheltuielilor financiare impun o colaborare largă. De aceea noi trebuie să începem încă de pe acum să ne cunoaștem mai bine unii pe alții. Viitorul zbor sovieto-american îi va reuni pe oamenii noștri de știință, pe inginerii și personalul tehnic din cele două țări. Aceasta va marca un nou început al renașterii strînsei noastre colaborări, așa cum a fost ea în perioada programului comun „Soiuz — Apollo".

BOMBA ATOMICĂ A LUI SADDAM HUSSEIN – O „FATA MORGANA"

(IV)

O altă captură, efectuată de vameșii britanici la Heathrow, în martie 1990, a scos din nou la lumină încercările neobosite ale dictatorului irakian de a-și procura din Occident, în mod cît mai discret, elementele necesare asamblării unei bombe atomice. Este vorba de 40 „Krytroni" fabricați în Statele Unite, care aveau destinația Irak. Aceste minuscule piese electronice, asemănătoare cu niște lămpi de radio miniaturizate, sînt indispensabile pentru realizarea sistemului complex destinat să asigure demararea instantanee a reacției în lanț care constituie explozia atomică.

Interceptarea krytronilor a fost interpretată de unii experți militari ca o dovadă că Saddam Hussein a ajuns în faza finală a Odiseei sale nucleare avansîndu-se ca termen probabil al primei explozii luna februarie 1991. Desfășurarea evenimentelor a infirmat acest pronostic deși este posibil ca dictatorul irakian să fi reușit să asambleze o bombă atomică în stare de funcționare, pe care nu a lansat-o însă pentru că nu a dispus de un vector potrivit pentru a o transporta spre obiectivul vizat. Rachetele Scud-B au reușit să străpungă apărarea antiaeriană israeliană în mai multe rînduri, dar greutatea focosului pe care acestea îl pot transporta este poate mai mică decît greutatea primei bombe atomice irakiene.

Nici una din țările posesoare de arme nucleare nu a realizat de la început o bombă atomică suficient de miniaturizată pentru a putea fi montată în ogiva unei rachete. Bombele atomice aruncate de americani deasupra orașelor Hiroshima și Nagasaki cîntăreau fiecare în jur de 10 tone.

Dacă Saddam Hussein a obținut o bombă atomică prea mare pentru a încăpea în ogiva unei rachete Scud, transportarea sa cu avionul pînă în Israel avea șanse minime de reușită în condițiile de totală dominare a spațiului aerian de către aviația coaliției antiirakiene.

Incertitudinile cu privire la succesul eforturilor Irakului de a deveni o putere nucleară răzbat și din comunicatele și luările de poziție ale guvernului american. Astfel, deși în primele comunicate ale americanilor se afirma că bombardamentele efectuate de forțele lor aeriene au distrus capacitatea nucleară a Irakului, printre condițiile impuse Bagdadului după încetarea focului era menționată și distrugerea armei nucleare.

Putem așadar, să considerăm că pericolul agravării războiului din Golf prin folosirea bombei atomice a fost înlăturat, dar trebuie să ținem seama pe viitor de o realitate mai amplă din care a făcut parte și episodul bombei atomice a lui Saddam Hussein. Această realitate este constituită din perspectiva diseminării armei nucleare.

Cu circa zece ani în urmă, CIA prognoza că numărul țărilor deținătoare de arme nucleare — care era la vremea respectivă de cinci — se va ridica la 30 pînă în anul 2000. Agenția de informații americană nu era singura care susținea această opinie. Diverse rapoarte întocmite de institute de cercetări prestigioase sau de servicii secrete ale mai multor țări nu au încetat să alerteze opinia publică mondială cu privire la iminența proliferării armelor atomice.

Anii au trecut și în prezent, clubul puterilor deținătoare de arme nucleare numără tot cinci membri : Statele Unite, Uniunea Sovietică, Marea Britanie, Franța și China. La acestea ar trebui însă adăugate Israelul și Africa de Sud, care posedă în mod sigur un număr de bombe atomice fabricate în secret, precum și India care a efectuat o explozie atomică experimentală.

Dacă israelienii ar fi ripostat la distrugerea Tel-Avivului printr-un atac atomic lansat împotriva Irakului, este greu de prevăzut ce întorsătură ar fi luat războiul din Golf.

Situații de acest gen ar mai putea apare în viitor în cursul următorului război local, dacă în rîndul beligeranților se vor afla unul sau mai mulți posesori de arme nucleare. Întrucît în diverse zone ale Terrei o serie de țări întreprind eforturi susținute în scopul de a-și însuși tehnologia fabricării bombei atomice (Pakistan, Libia, Iran, Brazilia, Argentina, Coreea de Nord), crește probabilitatea producerii unei confruntări nucleare limitate, cu toate consecințele sale ecologice globale.

Dar acesta nu este unicul pericol al proliferării armamentului nuclear. O bună parte din țările care încearcă să fabrice bomba atomică în prezent sînt țări ale căror ambiții politice depășesc capacitatea tehnologică și resursele umane de care dispun. Or, tehnica nucleară, fie că are destinație civilă sau militară, este una din cele mai primejdioase tehnici concepute de om. În condiții de insuficientă responsabilitate și pregătire, ea poate avea consecințe catastrofale chiar și în timp de pace, așa cum s-a întîmplat la Kîștim și Cernobîl.

ADRIAN MÎNTULESCU

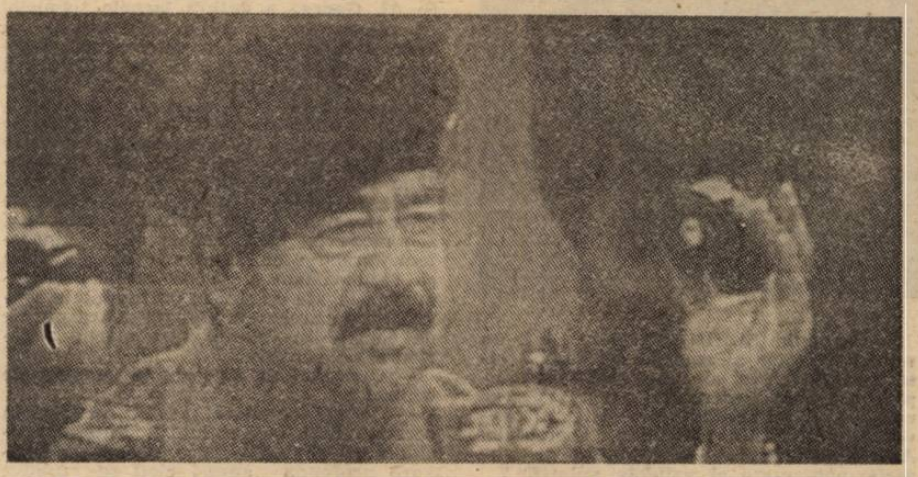

La o lună după confiscarea de către vameșii britanici a pieselor electronice denumite „krytroni", fără de care o bombă atomică nu poate fi detonată, președintele Saddam Hussein a apărut la televiziune ținînd în mînă o piesă despre care afirma că este un detonator pe bază de „krytron". Președintele Irakului a făcut cu aceeași ocazie precizarea că piesa în cauză era destinată cercetărilor din domeniul laserului și că țara sa nu intenționa să fabrice arma nucleară.

incursiune în paranormal

Autosugestia sau puterea gîndului

Continuindu-ne incursiunile în paranormal, ne intersectăm iată, cu o noțiune bine cunoscută, în aparență doar, de toată lumea, făcînd parte din bagajul de expresii pe care îl folosim sau auzim în mod curent pretutindeni. Domnul MIRCEA PERIANU este de părere, totuși, că puțini știu ce putere extraordinară are **autosugestia** — căci despre aceasta este vorba. Fiecare dintre noi este supus zilnic de nenumărate ori și fără s-o știe, influenței autosugestiei.

— Spre binele, sau spre răul nostru ?

— Din păcate, în majoritatea cazurilor spre răul nostru...

— Cum putem defini autosugestia ? Nu de dragul unei definiții și cu riscul unei intenții didactice, ci pentru a păși pe un teren cît de cît sigur...

— Am putea defini autosugestia ca fiind influența gîndului asupra propriului nostru eu. Orice idee (în sensul de „gînd", „imagine mentală") acționează atît pe plan psihic, cît și asupra astralului și a corpului fizic.

— În ce fel ?

— Condiția principală ca această acțiune să se realizeze, este credința că se va realiza... Cine se gîndește că este bolnav și crede acest lucru, va sfîrși în mod fatal prin a se îmbolnăvi. Iar cine crede că se va însănătoși și păstrează permanent în minte această dorință, are mari șanse să-și recapete sănătatea sau măcar să si-o amelioreze. Evident, nu putem generaliza sau norma precis fenomenul, dar este cunoscut că lucrurile stau astfel. Orice medic poate confirma că toate medicamentele au, pe lîngă valoarea lor chimico-terapeutică și un efect datorat credinței pacientului în eficactitatea preparatului respectiv. Acest efect, numit „placebo", după unii specialiști poate ajunge pînă la 50 la sută din valoarea medicamentului respectiv. Pot cita un exemplu, o întîmplare cu caracter anecdotic. Un sătean dintr-o localitate mai îndepărtată, care nu mai fusese în viața lui la un medic, s-a prezentat într-o zi, la oraș, pentru că simțea el că ceva nu-i în regulă, se îmbolnăvise și suferea. Medicul l-a consultat. După care i-a scris o rețetă pe care i-a dat-o sfătuindu-l : „Ia asta cu un pahar de apă și te faci bine !" Reîntors în satul lui, țăranul conștiincios a mîncat pur și simplu rețeta și a băut un pahar de apă... și s-a vindecat ! Cum celuloza în mod sigur nu are proprietăți terapeutice, vindecarea se explică pur și simplu prin efectul autosugestiei.

— Cum poate autosugestia pricinui un rău ?

— Este cunoscută recomandarea pe care medicii o fac pacienților de a nu-și lua temperatura decît de două ori pe zi : dimineața și seara. În caz contrar, riscă, prin autosugestie, să-și creească singuri temperatura. Se poate da un alt exemplu : un grup de prieteni s-au decis să facă o experiență asupra unui prieten comun, fără știrea acestuia. Din întîmplare, acesta era negustor. Dimineața în drum spre prăvălie s-a întîlnit cu unul din prieteni care îi spuse : „Ce ai ? Arăți cam rău. Ești cumva bolnav ?" Proprietarul magazinului a zîmbit și l-a asigurat că nu are nimic. La cîțiva pași însă, se

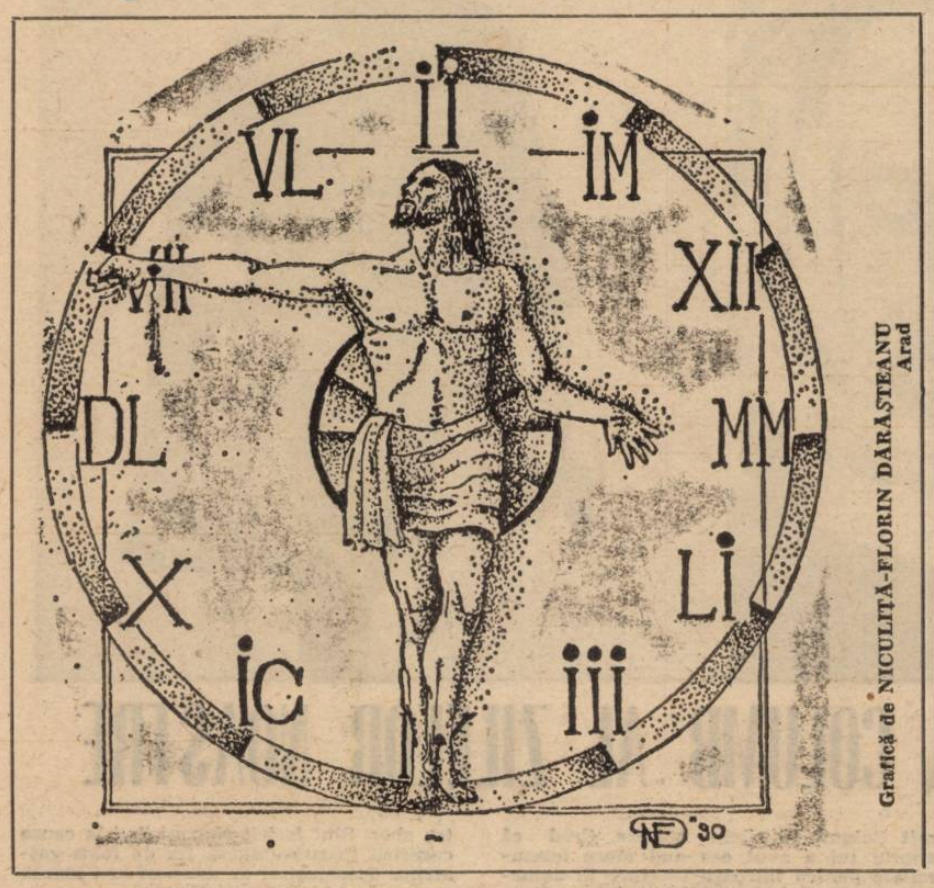

Grafică de NICULIȚĂ-FLORIN DĂRĂȘTEANU
Arad

întîlni cu alți doi prieteni care l-au întrebat același lucru. Ajuns la magazin, negustorul s-a studiat îndelung în oglindă. În cursul dimineții au mai trecut pe la el alți prieteni făcînd aceleași comentarii pe seama „bolii" sale. Seara omul era în pat. A fost nevoie ca toți prietenii să vină la el să-l convingă că este sănătos și că a fost vorba doar de o experiență !

— Dar am văzut că un gînd se poate realiza chiar împotriva voinței !

— Este adevărat. În anul 1910, de exemplu, un farmacist din Nancy, Emile Cou, a conceput o metodă nouă de terapie pe care a denumit-o **autosugestie conștientă.** Ea constă în repetarea cu voce scăzută, de două ori pe zi, dimineața și seara, de cîte douăzeci de ori, în condiții de calm și relaxare și fără concenntrarea atenției, a unei formule generale sau specifice. Originalitatea acestei metode constă în aceea că impunerea ideii în subconștient se face mecanic, prin intermediul auzului, eludînd voința, pentru a nu obține efecte contrare celor dorite. Prin repetiție, o idee sfîrșește prin a fi crezută, iar subconștientul este acela care se însărcinează cu realizarea ei. Prin metoda descrisă, Cou a vindecat mii de bolnavi. Ea poate fi aplicată și preventiv. Metoda **autosugestiei conștiente** este simplă, nepericuloasă și poate fi folosită de oricine. După o statistică, doar 3 la sută din indivizi nu obțin rezultatele dorite.

— Mă tem să propunem această idee drept un model de panaceu universal. N-ar accepta-o științele medicale, însă noi nu ne ocupăm de așa ceva, ci de manifestări ale paranormalului. De aceea vă rog să desprindeți o seamă de principii care țin exclusiv de domeniu, parapsihologia neputîndu-și propune să concureze cu medicina !

— Exprimate sub formă de legi, principiile autosugestiei ar trebui să exprime următoarele :

1. Orice gînd are tendința de a deveni realitate ;
2. Pentru a se realiza, gîndul trebuie crezut ;
3. Cînd credința și voința sînt în contradicție, întotdeauna învinge credința ;
4. În cazul cînd ideea se realizează împotriva voinței, forța ei va fi proporțională cu pătratul voinței :
5. Cînd credința și voința se află în perfect acord, puterile lor nu se adună, ci se înmulțesc...

Evident, toate acestea trebuiesc interpretate elastic, și nu matematic. Concluzia însă este cît se poate de simplă : Ceea ce gîndim, aceea devenim !

ION ȚUGUI

POSTA by Air Mail

■ **MARIUS GAMA (Tg. Mureș) :** 1. După cum sperăm că ați observat, v-am publicat în numărul precedent al revistei adresa dv. în vederea stabilirii unei corespondențe — sperăm fructoase — cu tineri și tinere din toată țara. Dacă va răspunde apelului dv. și „o fată de 16—18 ani, înaltă, blondă sau brunetă și frumoasă din Italia" —, mărturisesc că această problemă depășește puterea noastră de premoniție ! 2. „Metoda de cifrare" pe care ați descoperit-o face parte din categoria cifrurilor numite de **substituție simplă**, fapt ce face ca textele cifrate după metoda prezentată să fie decriptate extrem de ușor, oricîte „complicații" ulterioare ați adăuga ! Aceasta, pentru simplul motiv că nu ați luat în considerare una din regulile de bază ale criptografiei (și, implicit, ale decriptării) : regula frecvenței, potrivit căreia în orice limbă există anumite grafeme care apar cu o frecvență sporită, ca expresie a faptului că în limba vorbită frecvența anumitor vocale (foneme) este foarte ridicată. Identificînd într-un text cifrat grupurilor de simboluri sau alte grafeme care se repetă frecvent, se poate ajunge lesne la descifrarea integrală a textului respectiv. De aceea, se consideră, între specialiștii în cifruri și decriptare, că un cifru este imposibil de „spart" numai atunci cînd ar exista o limbă cunoscută doar de... doi vorbitori ! Lucru — să recunoaște, — mai greu, dacă nu chiar imposibil, de imaginat...

■ **DAN IONESCU (Constanța) :** Unicul mijloc **sigur** de testare a aptitudinilor dv. nu este altul decît... dv. înșivă ! Rămîne să meditați cu seriozitate la calitățile și defectele pe care le aveți, la chemarea pe care o resimțiți mai mult spre un anumit domeniu decît spre altul și la rigorile și responsabilitățile atît de diferite pe care le are fiecare din cele trei profesii care vă pasionează. E inutil, la rîndul nostru, să vă explicăm **de ce**, atîta vreme cît există deosebiri enorme, ca de la cer la pămînt, între cele trei profesii (electronică, ziaristică, **avocatură**).

■ **IOAN ALEXANDRU IONESCU (București) :** Chiar dacă ne sînt binecunoscute datele și informațiile pe care ni le comunicați, noi vă mulțumim pentru efortul și gentilețea de a ni le pune la dispoziție !

■ **RUDOLF RUSU (Băița Bihor) :** Mărturisim că n-am înțeles din scrisoarea dv. ce adresă solicitați : a autorului articolului sau a... articolului ? ! Vă rugăm să reveniți cu precizări.

■ **S. A. CONSTANTIN (București) :** Sînteți, oricînd, binevenit în calitate de colaborator la rubrica respectivă ! În rest — nu intermediem, prin anunțuri de mică publicitate, vînzări-cumpărări.

■ **CLUBUL A.P.L. (Galați) :** Faptul că doriți să „cercetați" și să „testați" este, în sine, un lucru lăudabil, dacă n-ar fi impresia de **amatorism** pe care o produce modul de „prezentare" a textului scrisorii. Pînă nu vom primi un răspuns **credibil**, care să ne ofere certitudinea (garanția) seriozității științifice și profesionalismului, apte să ne spulbere rezervele și îndoielile, vă comunicăm că nu sîntem de acord ca redacția noastră să se angajeze într-o astfel de acțiune.

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ

Tehnici de relaxare fizică și mentală (II)

LA PORȚILE MEDITAȚIEI

— Domnule SORIN BĂLAN, într-un număr anterior al revistei ați descris cîteva caracteristici ale unei meditații simple, prin care fiecare din noi poate să-și refacă și să-și reechilibreze sistemul nervos eliminînd din tensiunile acumulate. Aceasta constituie și o apropiere de tehnicile consacrate și validate științific ?

— Spuneam că ori de cîte ori apar gînduri, readucem atenția la respirație. Conștientizarea unui proces semiautomat induce relaxarea prin organizarea și coerența sistemului nervos. Relaxarea este deci expresia unei integrări și unificări a etajelor psihosomatice, iar doctorul S. Al. George a definit laconic tehnicile de reintegrare ca pe o „corticalizare a vegetativului", arătînd că acestea folosesc ca pîrghii în efortul de unificare a etajelor psihosomatice, procese semiautomate cum ar fi respirația și fonația, cea din urmă de altfel strîns legată de prima. Cursul interior al atenției noastre este însă adesea întrerupt de momentane și ciclice eliminări de energii reziduale din sistemul nervos „amprente" ale unor tensiuni peste limita de toleranță, fenomene pe care trebuie să le cunoaștem. Trebuie de asemenea să învățăm să recunoaștem și să ne explicăm fenomenele legate de stările profunde ale conștiinței deoarece ele sînt tot atîtea puncte de control în drumul spre stările superioare de conștiință.

— Care sînt de fapt aceste „norme" de control ?

— Le voi enumera, pentru verificarea corectitudinii procesului. 1. Putem considera că înaintăm spre starea de relaxare profundă atunci cînd se produc unul sau mai multe din următoarele fenomene : încetinirea respirației ; simțirea unei scheme corporale difuze care depășește corpul fizic, în special în zona mîinilor ; nu mai simțim anumite părți ale corpului sau întreg corpul ; o senzație de presiune plăcută în zona frontală ; acuitate auditivă ; senzația subtilă că stimulii sonori ocazionali veniți din exterior ne sînt interiori ; senzația că respirația aproape se suspendă, că nu mai discernem între inspir și expir, datorită minimei lor amplitudini ; dispariția obiectului conștiinței, deci a dualității subiect-obiect, și în final trăirea pentru cîteva clipe a țintei demersului nostru, starea de conștiință pură care este o stare de acuitate perfectă, de prezență unică, o stare de a fi pur și simplu fără inhibiție, fără motiv, fără obiect, subiectivitate pură, esență a obiectivității.

— Această stare simplă și naturală este cheia „miraculoasă" care ar putea deschide porțile meditației ?

— Excitația scăzută va declanșa acum un ciclu de eliminare a tensiunilor neuropsihice. Prin relaxare, somn, vis etc. se produc fenomene de eliberare a unor tensiuni nespecifice.

— Care sînt principiile următoare, fiind vorba de eliminarea tensiunilor acumulate....

— Este vorba de următoarele fenomene : apariția gîndurilor, emoțiilor și a senzațiilor, dintre care unele chiar bizare sau asemănătoare visului ; zvîcniri ușoare, tresăriri, furnicături, mîncărimi, amorțeli, crispări, mici spasme, presiuni, ticuri, excitație, contracții nervoase, căldură etc. Firește, acestea nu apar toate la același individ și oricum nu toate deodată. Studiile psihologice asupra somnului și meditației efectuate la școala medicală de la Harvard de către Benson și colaboratorii săi, arată că reducerea metabolismului bazal este mai mare în meditație, decît în somnul profund. În plus, în meditație corpul pare să sufere un proces similar micilor mișcări care însoțesc eliberarea tensiunilor în vis. De fapt în vis ca și în relaxare sau meditație, corpul e imobil. Mișcările majore inhibă visul și de asemenea perturbă senzațiile care însoțesc meditația.

Un romancier spunea că „destinul nu este altceva decît o serie de noduri psihice pe care le legăm cu propriile noastre temeri". Într-adevăr, orice persoană este modelată de evenimentele din timpul vieții sale, sistemul său nervos este depozitarul tuturor experiențelor : emoție, presiune, plăcere, stres etc., fie de origine fizică sau mentală. Dar „nodurile" psihice care dau de asemenea formă destinului nostru sînt speranțele, planurile, fanteziile, reveriile. Ceea ce este însă foarte important, este ca viața noastră, destinul nostru să fie impulsionate de tensiuni specific umane, creatoare, profunde și pure ale ființei noastre...

ION ȚUGUI

stqrea de VECHE

Pe la jumătatea secolului XV, între 1450—1455, moment de referință în istoria umanității, Gutenberg izbutește să tipărească la Mainz, în latină, în condiții remarcabile (cu litere metalice, mobile, în premieră tehnică absolută) **Cartea dintîi a lumii. Meritele lui Laurent Coster,** cel care avusese aceeași idee, a unui alt tipar — cu vreo două decenii înaintea lui Gutenberg, după cum susțin olandezii — nu sînt deloc știrbite prin ce am afirmat anterior și nu sînt contestate. Dar în timp ce ideea lui Coster a rămas în istoria civilizației doar ca o simplă idee, Gutenberg — fără să știe nimic despre predecesorul său — are îndărătnicia sublimă și foarte scump plătită de a nu abandona. (Încărcat, strivit de datorii și spirite obtuze, Gutenberg va și muri sărac, uitat de toți, pe cînd era în viață — așa cum stă bine, se pare, adesea, temerarilor deschizători de drum.) Și iarăși vom admite că noua tehnologie a tiparului n-ar fi înscris în memoria posterității anul 1455 ca **un reper absolut**, dacă n-ar fi pornit tot atunci, din acea tipografie din Mainz, înspre zările de suflet ale omenirii, acele 200 de Biblii — veritabile caravele ale Cuvîntului — pentru care el, Gutenberg, se învrednicise ca spirit iscoditor și meșter tipograf. Cîte sute de milioane de exemplare nu s-au tipărit pînă azi ? ! Peste un miliard, se pare... Sînt și citite ? Sperăm... Dar iată că un recent titlu din revista franceză, creștină, „La Vie" — exprimînd prin intermediul unui sondaj o stare de fapt specifică azi unor largi categorii de tineri — ne alarmează într-un fel : **„Cain și Abel ?** — s-ar fi mirat cei chestionați : **și apoi, cu părere de rău — N-am auzit, nu cunosc !"**

■

Intuise cumva Gutenberg destinul spectaculos al tiparului și al cărții tipărite ? Întrezărise oare în acel 1455, semnificația tipăririi, în timp, în zeci și zeci de limbi — cu un rol decisiv, ulterior, în formarea și instituirea limbilor naționale — a cărților de căpătîi ale fiecărei națiuni ?

Bustul lui Gutenberg, în concepția sculptorului finlandez Waino Aaltonen pare să sublinieze tocmai această disponibilitate vizionară. Direcționarea privirii — scria un critic de artă, comentînd lucrarea lui Aaltonen — învederează un țel precis, chiar dacă îndepărtat, momentul fericit în care cartea, cea frumos tipărită, ar putea să învingă. **Ce** să învingă ? **Pe cine ?**

Sondaje întreprinse de cele mai reputate instituții de investigare a stărilor de fapt culturale — ca să nu mai vorbim de sondajele întreprinse frecvent de diverse periodice de pe toate meridianele — vin să ateste o stare paradoxală. Se tipărește din ce în ce mai mult — cărți, reviste și ziare — rafturile bibliotecilor sînt tot mai încesate de cărți, dar **se citește din ce în ce mai puțin.** Desigur, e acuzată **criza de timp, fascinația audiovizualului** și, mai ales, **modul în care școala în loc să trezească interesul pentru lectură și studiu, face din lectură o pedeapsă,** iar din puținele întoarceri spre sine pe care le-ar putea prilejui întîlnirea cu cartea, un timp abstras plăcutelor trăiri ale clipei.

Să ne mai mire că Biblia este atît de puțin cunoscută ? Că mii și mii de tineri n-au auzit de Cain și de Abel ? Sub clasica imagine a Sfîntului Sebastian, țintuit de coloane, redactorul revistei „La Vie" (Claire Legros) precizează că, în pofida opiniei formulate de un număr important de elevi, săgețile cu care a fost străpuns acest sfînt n-ar fi pornit din arcurile unor amerindeni, pe vremea colonizării Americii. Supliciul Sfîntului Sebastian este de dată mai veche. Și revenind la cuvinte și cărți...

Într-un interviu cu Eugen Ionescu, apărut în France Soir (reprodus de „Revista mea" în mai 1990), întrebat fiind dacă acum preferă pictura scrisului și, în acest caz, **„De ce ? Sînt oare cuvintele atît de uzate... ?"** — cunoscutul scriitor răspunde lapidar :

— Da, cuvintele nu mai sînt Cuvîntul.

„CAIN și ABEL ?" N-am auzit, nu cunosc..."

Istoricul Jean Baubérot, deplîngînd incultura religioasă a adolescenților, se declară la fel de îngrijorat de o abordare simplificatoare a interesului lor **real** și **crescînd** față de religie, **ca opțiune spirituală,** și nu ca mod unic de explicare a genezei, a evoluției, a proceselor biologice a istoriei lumii.

Pentru Jean Baubérot, un curs modern, fascinant, de istorie a religiilor — cu interesante și permanente conexiuni culturale, cu o deschidere reală spre fenomenele contemporaneității — se poate dovedi infinit mai necesar și important decît o inițiere religioasă în sine, cu puține șanse de a transforma un „adolescent '91" într-un practicant al vreunei (oricare) religii. O asemenea abordare, în plus, n-ar anula și n-ar diminua cu nimic așanumitul „pact laic", datînd de peste un secol, în Franța, **un pact prin care se consacră un învățămînt pluralist,** cu meritul de a nu afecta nici într-un fel convingerile elevilor, cît și ale părinților. Dar riscul cel mai mare, în opinia sa, l-ar constitui tocmai supralicitarea religioasă, mai mult sau mai puțin dogmatică, cu iz de aparentă obligativitate (lezînd libertatea declarată a opțiunii) și care **ar anula** atracția pentru spiritualitatea în sine și noblețea credinței.

A trezi interesul pentru o anumită lectură — inclusiv pentru Cartea dintîi — presupune însă o reînnoită pedagogie, nu adaptată doar unor mereu alte vîrste, ci și noului statut de preocupări și motivații ale acestor noi generații. Transformată într-o „disciplină printre altele", cu teme pentru acasă — „veți citi de aici pînă aici" — și cu calificativele clasice, angajînd promovarea, orice disciplină, chiar și istoria religiilor, poate ușor deveni un păgubitor proces acultural ori anti-cultural.

■

Și mai grav, poate... Orice tentativă de **idilizare** a raporturilor inter-ufnane, ca și orice **supralicitare (și nu neapărat demagogică) a bunelor sentimente,** poate anula pledoaria pentru o **altă spiritualitate și o altă stare de bine.**

O luciditate extremă, o abordare fără menajamente formale și o interpretare corectă, pînă la a fi temerară, a tot ceea ce se întîmplă cu noi și în jur ne anunță **credibili, incită dialogul.**

Și revenind la interviul lui Eugen Ionescu, iată două răspunsuri **credibile,** în stare să structureze un alt nivel de încredere între cei care întreabă și cei care răspund.

— Ați fost rănit vreodată de un hohot de ris ?

— Da. (Nici un alt comentariu).

— Cum vreți să muriți ?

— Nu vreau să mor.

■

Desigur, **cum** citim și **ce** vom citi mai întîi, cu interogația secundă de **cîtă** știință și artă — și psihopedagogie — este astăzi nevoie pentru a încita spre lectură — conturează o suită de cu totul alte ne-științe și de eclipse de har în planul comunicării.

„Cain și Abel ? N-am auzit, nu cunosc..."

Cu **ce** să încheiem ? Nefericita întrebare a lui Cain — **„Oare sînt eu păzitorul fratelui meu ?" — ar putea deveni dramatică și tardivă,** parafrazîndu-l pe Bertrand de Jouvenel, **dacă omul acestei epoci și al acestei civilizații nu se va considera, totodată, un păzitor al Cărții — și al Cuvîntului — ca poartă spre adevăr și regăsire de sine.**

DOREL DORIAN

gîlceava IDEILOr

ULISE, RĂTĂCITOR ÎN ATLANTIC [I]

Nu demult, revista noastră v-a prezentata varianta mediteraneeană a reîntoarcerii în patria sa, Ithaca, a legendarului Ulise. Dar această fabuloasă călătorie oferită posterității de către Homer în capodopera sa „Odiseea" este subiectul unei „gîlcevi" perpetue și demne de analizat. Ipotezele lui Tim Severin sînt atacate, aș spune chiar hărțuite, de dovezile oferite de adepții călătoriei prin apele Atlanticului. De fapt, unul din principalele mere ale discordiei îl reprezintă localizarea Troiei. O veste foarte recentă (februarie 1991) ne sugerează că arheologi iugoslavi, bazîndu-se pe ipoteza filologului mexican Roberto Salinas Price, își vor derula un program de cercetări în zona localității Gabela (de pe riul Neretva), din sud-estul Iugoslaviei. **S-ar putea, deci, ca după 120 de ani de la identificarea Troiei cu Hissarlik (Turcia), făcută de celebrul Schliemann, să se nască ipoteza (dacă nu chiar certitudinea) că Ulise și-a început drumul spre casă prin Marea Adriatică !**

La fel ca și Platon cu a sa Atlantidă, Homer revine printre contemporanii noștri dornici să demitizeze și să filtreze realul de legendă și, mai mult, să autentifice legenda. Vă propun în consecință să navigăm pe hărțile atlasului conform cu ipoteza avansată de mai mulți istorici, printre care și profesorul francez Phillipe Robert.

Punctul geografic de la care se desparte varianta atlantică de cea mediteraneeană este Capul Maleas din sud-estul Peloponezului (Grecia). Vînturile vrăjmașe l-au purtat pe Ulise spre prima **sa escală atlantică,** (deci dincolo de Gibraltar sau Coloanele lui Hercule), **Insulele Canare.** Aici se situează Țara Lotofagilor — după altă ipoteză ar fi Arhipelagul Azorelor. Deci ipoteza lui Tim Severin, care presupune Libia drept Țară a Lotofagilor cade. Argumentele lui Phillipe Robert și ale adepților săi sînt mult mai coerente și ele coroborează date științifice privind caracteristicile Oceanului Atlantic (existența mareelor, a furtunilor dezlănțuite, direcția lor), modul de navigație și orientarea lui Ulise față de Ursa Mare și Ursa Mică — la sfaturile lui Calypso — și nu în ultimul rînd datele geografice și geofizice ale țărmurilor în apropierea cărora a navigat temerarul rege al Ithacăi.

Înainte de a demara odiseea atlantică, mi-aș permite să atrag atenția, fără părtinire, că după opinia mea varianta mediteraneeană este tributară în primul rînd localizării tradiționale a Scilei și Caribdei (le scriu numele conform cu ediția „Odiseia" în traducerea lui E. Lovinescu). Tim Severin este absolut convins de situarea lor în regiunea Insulei Lefkas și Capului Skylla (coasta de est a Greciei continentale). Dar el ignoră existența unor conformații geografice asemănătoare în largul Peninsulei Bretagne (coasta de nord-vest a Franței) și mai ales aluziile la fluxul și refluxul foarte puternice ale apelor, de care s-a folosit și eroul grec (de trei ori pe zi valurile sînt înghițite și revărsate). Dintr-o dată, siguranța afișată de Tim Severin se clatină, cu atît mai mult cu cît stilul navigației lui Ulise (briză dinspre mare călătorind spre nord și dinspre țărm la întoarcere) sînt specifice țărmurilor vestice franceze.

Dar contradicțiile celor două ipoteze se conturează din ce în ce mai clar, urmărind popasurile geografice în continuare.

(va urma)

PAUL IOAN

Videolupă care mărește de 1100 ori!

Beneficiind de cele mai recente descoperiri în domeniul tehnicii video și al opticii, precum și de ultimele perfecționări tehnologice, videolupa „Axos" asigură o mărire de 1 100 ori în suprafață, în funcție de ecranul utilizat. Dispozitivul include o cameră de televiziune miniaturizată la maximum (cîntărește 190 grame și are dimensiunile 100 × 52 × 32 mm) dotată cu obiective interschimbabile de 40 , 100, 150, 200 și 300 mm, cu o diafragmă automată integrată și cu un monitor de înaltă rezoluție conectat în mod direct la cameră. Videolupa poate fi

manipulată sau montată pe un suport și orientată pe suprafața controlată. Ea poate fi folosită atît în industria electronică cît și în orologerie. De asemenea este indispensabilă în expertizele privind autenticitatea operelor de artă sau ca retroproiector în prezentarea unor imagini care însoțesc conferințele.

Fotografii profesioniști o pot folosi pentru a examina un negativ reprodus imediat pe ecranul monitorului ca o imagine pozitivă în alb-negru. Pusă în legătură cu un magnetoscop imaginile pot fi înregistrate pe casetă

DRAMĂ TRĂITĂ

AVALANŞA (I)

Era frig şi cenuşiu în acea zi de Crăciun 1988. Un covor de zăpadă acoperise oraşul Durango, în Colorado, iar meteorologii prevedeau noi căderi. Un timp deloc atrăgător. Ci totuşi cei doi băieţi deciseră să înfrunte o colină şi să fotografieze oraşul care se întindea de cealaltă parte. Un Crăciun cam melancolic, căci de curînd Brett Woods se despărţise de prietena sa, care se căsătorise cu un altul, iar Keith Cathcart era singur şi fără speranţa vreunei vizite din partea prietenei sale sau a părinţilor.

Keith, în vîrstă de 19 ani, era foarte sociabil şi lucra într-o pizzerie, unde l-a întîlnit pe Brett şi neavînd nimic prevăzut pentru Crăciun, a acceptat invitaţia la familia lui Brett pentru ora 16. Către orele 15,30 tinerii au parcat maşina şi au atacat panta. Un strat de circa 50 cm. de zăpadă căzuse în ultimele zile, declanşînd sute de avalanşe în munţi, în nordul şi estul oraşului. Ignorînd buletinul meteo şi considerînd că drumul era frecventat şi în plin oraş, băieţii înaintau anevoios prin zăpada deasă şi îngheţată.

— Aş vrea să mă odihnesc, spuse Keith după vreo treizeci de metri.

Se opriră şi priviră blocurile de gheaţă ce se aflau în derivă de-a lungul riului. Deodată, Brett auzi un zgomot puternic şi zăpada începu să le fugă sub picioare. O mică avalanşă îi readuse în josul pantei. Tinerii erau zăpăciţi şi neputincioşi. Încercau să se redreseze, cînd o altă bucată masivă de zăpadă se prăvăli peste ei. Brett abia avu timpul să strige înainte de a fi înghiţit. Se sufoca, tuşea, se zbătea pentru puţin aer. Apoi panica-l cuprinse : „Mă voi sufoca" îşi zise. Scuturînd capul cu frenezie, reuşi să-şi crolaască un petic de aer. Avalanşa îi acoperi în cîteva secunde. Calmul reveni pe colină. La cîţiva metri de acest loc maşinile treceau pe şosea, fără ca cineva să fi văzut că un zid de zăpadă se prăbuşise peste aceşti copii. Brett era claustrofob, iar acum victima unui adevărat coşmar ! În poziţie şezînd era în imposibilitatea de a se mişca, cu excepţia capului. Braţul stîng îi era imobilizat în unghi drept, la 15 cm de faţă, iar picioarele erau prinse ca în beton. Dreapta era răsucită sub articulaţia genunchiului. „Nu voi abandona", jură el, apoi începu să strige :

— Keith ! Keith !

Nici un răspuns. I se păru că vede lucind o lumină prin zăpadă. „Dacă aş putea să fac o gaură pentru aer..." şi cu mare greutate îşi eliberă braţul drept şi se forţă să sape pentru a-l găsi pe Keith. În cele din urmă obţinu un răspuns :

— Brett ! Ajutor ! Scoate-mă de aici !

— Keith !

Auzind vocea prietenului său, Keith ghici că sînt aproape unul de altul şi începu să împingă cu mîna zăpada pînă cînd dădu de ghetele lui Brett.

— Brett, urlă el, sînt aproape de tine. Trebuie să continuăm să vorbim.

Keith cu braţul stîng imobilizat şi fără să poată mişca picioarele, ridicînd doar privirea în sus distinse în zăpadă o gaură cu un diametru cam de 5 cm.

— Poţi degaja ? întrebă Brett.

— Încerc.

Brett ştia că are nevoie de bresă de aer ca să respire şi simţea din ce în ce mai mult că se va sufoca. În zadar încerca să atingă suprafaţa. Trase cu dinţii de mănuşa de ski şi cu toate forţele o zvîrli în sus. Degeaba. Repetă de mai multe ori pînă cînd reuşi şi un val de oxigen îi umplu plămînii. Din acest moment începu să agite mănuşa prin acea gaură, la cel mai mic zgomot, pentru a atrage atenţia asupra prezenţei lor de sub zăpadă.

(va urma)

MANUELA SPĂTARU

TELEX • TELEX

■ **Specialiştii sovietici din domeniu aerodinamicii au realizat un emai universal pentru piesele brute. Este vorba de o substanţă inertă din punct de vedere chimic, care nu se aprinde nici la temperaturi pînă la 2 000° C, dar nici nu se teme de medii agresive. Emailul universal constituie o proiecţie tehnologică în orice proces de prelucrare termomecanică, precum şi în procesul de recoacere şi călire.**

■ **Experimentul realizat într-o mină belgiană, la Thulin, la 860 m adîncime, continuă să fie apreciat ca extrem de promiţător de către promotorii tehnologiei gazeificării cărbunelui la mare adîncime. Experimentul a constat în arderea timp de 168 de zile a unui filon de cărbune de 2 metri grosime. S-a obţinut astfel un gaz de calitate variabilă, care prezintă proprietăţi calorice bune. Combustia „insitu" presupune forarea a două puţuri vecine. Prin primul se injectează aer, eventual îmbogăţit în oxigen, iar prin cel de-al doilea pot se recupereză produsele de combustie.**

■ **La nivel mondial nu se recuperează decît circa o treime din rezervele de petrol descoperite în puţurile de extracţie. Se apreciază că această problemă ar putea fi solutionată prin studierea bacteriilor care trăiesc în sondele de petrol. Cercetările în scopul recuperării tertiare a petrolului cu ajutorul microbiologiei continuă a se efectua cu Canada, China, U.R.S.S., S.U.A. etc.**

■ **Dacă ar arde întreaga producţie de petrol a Kuweitului pe un an, ar rezulta 800 milioane tone de bioxid de carbon, este de părere prof. univ. Christian Schönwiese, de la Universitatea din Frankfurt pe Main. Omenirea „produce" anual 26 miliarde tone de CO_2. Este limpede, deci, că puţurile petroliere kuweitiene dinamitate şi transformate în torţe influenţează într-o măsură nesemnificativă clima planetei.**

■ **Golden Gate Bridge, celebrul pod al metropolei americane San Francisco, va fi supus unor lucrări de consolidare. Ele s-au impus după puternicul cutremur din octombrie 1989 şi vizează îmbunătăţirea calităţilor paraseismice ale uriaşei „punţi aeriene arcuite".**

■ **Operaţiunea „Furtună în deşert" a necesitat prezenţa a 70 la sută din aviaţia tactică americană (1950 aparate din 2 600) ; 42 la sută din blindate (2 500 din 6 000) ; 46 la sută din flota de portavioane (6 din 13) ; 37 la sută din efectivele US Army (280 000 oameni din 760 000) şi 46 la sută din efectivele de puşcaşi marini (98 000 oameni din 195 000).**

■ **Chiar şi în situaţia în care barilul de petrol a ajuns să fie cotat cu 15 dolari, energia furnizată de o centrală atomoelectrică franceză, fără să fie vorba de un „superphenix", este competitivă, ca preţ, faţă de „cetăţile luminii" care folosese hidrocarburi. Creşterea preţului petrolului face şi mai rentabil kwh nuclear, care actualmente revine la 20 de centime. Trebuie să fim partizanii atomului pasnic. Franţa a crezut în forţa atomului şi a cîştigat pariul energetic. Dacă şi cîmpurile petrolifere saudite ar fi fost distruse, situaţie întrutotul posibilă într-un conflict armat, cine ar mai fi compensat rapid cantităţile de „aur negru" livrate de primul exportator al lumii ?**

Vă propunem o indiscreţie :

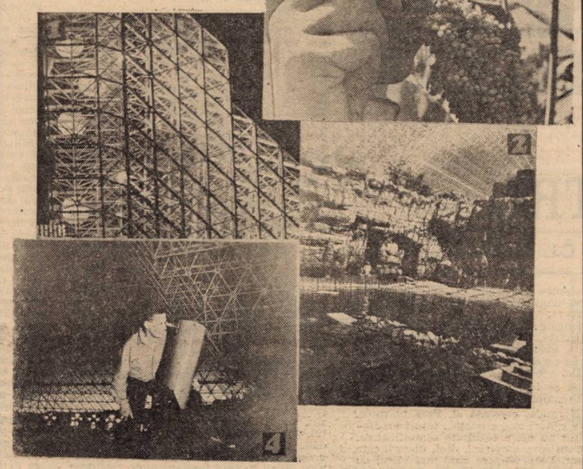

Sunetele morţii

Multitudinea însuşirilor pe care fiinţele vii le posedă nu încetează să-i preocupe pe oamenii de ştiinţă. Această curiozitate se formulează deseori prin descoperirea celor mai surprinzătoare fenomene legate de manifestările şi comportamentul fiinţelor în lupta neîncetată pe care o duc pentru perpetuare.

Un exemplu în acest context de preocupări îl constituie studiile efectuate de către biologii Laboratorului de cercetări marine din Santa Cruz (SUA, Statul California). Specialiştii americani consideră că au reuşit să descopere „arma secretă" a balenelor — un zgomot puternic cu care ele paralizează vietăţile cu care se hrănesc. Studiile efectuate au evidenţiat că impulsurile sonore emise în timp ce vînează se deosebesc de semnalele utilizate pentru a comunica locul în care se află. S-a reuşit, de asemenea, să se stabilească faptul că unele din vietăţile marine care compun hrana balenelor — hamsiile — sînt afectate de acest tip de sunete care produc în organismul lor hemoragii. Totodată, s-a putut elucida şi faptul că o „armă sonoră" mult mai eficace şi periculoasă, care distruge fără nici un discernămînt întreaga faună marină, de la zooplanctonul microscopic şi pînă la balene, o posedă omul. Din acest arsenal sonor fac parte zgomotele produse de către instalaţiile de foraj maritim, pentru explorarea petrolului şi gazelor, a celor utilizate pentru efectuarea cercetărilor seismice, precum şi fondul sonor creat de navigaţia intensă a navelor şi vaselor maritime. Toate acestea au o influenţă dăunătoare asupra tuturor fiinţelor care formează lumea subacvatică.

Desfăşurate pe scară largă, cercetările efectuate au demonstrat că „zgomotul tehnogen" înăbuşe în primul rînd semnalele de apel cele mai importante din punct de vedere vital cu care comunică între ei masculii cu femelele, puii cu părinţii lor etc. Acest zgomot poate să vătămeze şi aparatul auditiv al „locuitorilor mării", deturnîndu-i de la traseele obişnuite de migraţie.

Oamenii de ştiinţă au remarcat faptul că ritmurile de creştere şi de înmulţire a diferitelor specii oceanice de mamifere, peşti, moluşte, dintre care unele comestibile, sînt influentate considerabil de poluarea sonoră a mediului marin. Zgomotul poluant poate să facă să eşueze şi toate încercările de dezvoltare a acvaculturii marine.

Specialiştii americani consideră că „poluarea fonică" s-a dovedit la fel de periculoasă pentru vietăţile marine ca şi sursele industriale de ape reziduale deversate în bazinele mărilor.

Toate aceste cercetări susţin concluzia că refacerea echilibrului habitatului specific al Oceanului Planetar impune stabilirea unor norme prin care să fie limitat nivelul fondului sonor creat atît de către mijloacele de transport navale, cît şi de utilajele şi instalaţiile folosite în toate activităţile pe care omul le desfăşoară în mediul marin. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît speranţa de obţinere a hranei omenirii în viitor se deplasează tot mai mult spre sursele pe care le oferă „continentul albastru".

MIHAI CONSTANTINESCU

GLOB magazin

SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

Raniţă propulsoare

Specialiştii americani au conceput şi realizat un fel de raniţă propulsoare care permite astronauţilor să efectueze manevre în jurul navei cosmice fără să se mai folosească de cabluri de siguranţă. În afară de sistemul destinat să asigure întreţinerea funcţiunilor vitale ale astronauţilor raniţa este dotată cu o mică instalaţie de propulsare care îi ajută pe acesta să se deplaseze în spaţiul cosmic deschis.

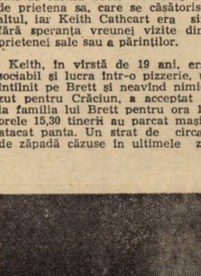

Staţi comod

În construirea scaunelor pentru conducătorii tractoarelor autocamioanelor, autobuzelor etc. este necesar nu numai să se aleagă corect înălţimea spătarului, poziţia cotierelor, înclinarea pernei sale ci şi reglarea funcţionării amortizoarelor, astfel încît să compenseze la maximum oscilaţiile care se produc pe drumurile accidentate şi deosebit de vătămătoare pentru sănătatea şoferului. În vederea unei reglări corecte a amortizoarelor în laboratoarele firmei germane „Grammer" a fost conceput şi realizat un dispozitiv special — „Hidroimpuls", care supune scaunul şoferului unor oscilaţii de o anumită frecvenţă care imită deplasarea pe un drum cu multe denivelări.

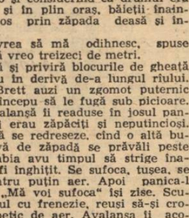

Atenţie, amatori de plajă

Specialiştii japonezi au realizat cel mai mic detector de raze ultraviolete existent pînă în prezent. „UV Sensor", cum este denumit acest detector, are forma unui ceas cu brăţară şi este destinat a fi folosit pentru supravegherea băilor de soare. În acest scop, jumătatea superioară a cadranului său serveşte pentru detectarea radiaţiilor ultraviolete, iar jumătatea inferioară pentru afişarea datelor. Sînt propuse trei moduri de sesizare a mărimilor detectate : afişajul valorii momentane a razelor ultraviolete şi indicele variaţiei previzibile a acestei valori pentru următoarele două ore : calculul şi afişajul cantităţii de raze ultraviolete recepţionate de piele din timpul unei perioade date (în cazul cînd se atinge o anumită doză de raze ultraviolete purtătorul „ceasului" este avertizat printr-un semnal optic sau acustic intermitent ; ultima mărime afişată este ora exactă).

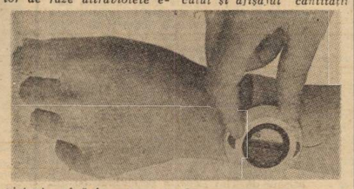

CONGELAT

Rocco Ciavelli va fi readus la viaţă în mileniul al treilea

Ziarele australiene au anunţat nu demult că Rocco Ciavelli, congelat cu ajutorul gheţii uscate la temperatura de minus 79° C, a fost transportat în S.U.A. În apropiere de Los Angeles, el a fost plasat într-un depozit special, înainte de a fi „ambalat" într-o foiţă specială, şi aşezat într-un container cu azot lichid, care scade temperatura corpului pînă la minus 196° C. Poziţia lui Ciavelli congelat este cu capul în jos.

În momentul în care medicii i-au descoperit o tumoare pe creier cu un an în urmă, Rocco Ciavelli a început să strîngă 120 000 de dolari, bani necesari congelării corpului său la o temperatură superjoasă şi a transportului în S.U.A. Tînărul spera că într-o zi leacul bolii sale va fi găsit, iar el va putea fi readus la viaţă prin decongelare. Drept urmare, ultima sa dorinţă a fost : „Vă rog să mă congelaţi !".

Cînd operaţia la care a fost supus pentru înlăturarea tumorii pe creier s-a dovedit a fi nereuşită, Ciavelli a fost transferat unei brigăzi speciale de anatomopatologie.

Douăsprezece ore, atît a durat pregătirea lui Ciavelli pentru veşnicie. Corpul său a fost spălat cu antigel (o soluţie specială rezistentă la îngheţ), după ce în prealabil a fost golit de sînge şi de celelalte lichide. Altfel, la congelare se pot forma cristale de gheaţă ceea ce ar duce la distrugerea organismului.

Cine ştie poate că peste vremi, cu ajutorul medicilor din mileniul al treilea va apărea din nou pe lume Rocco Ciavelli, de 30 de ani, australianul contemporan cu noi în acest sfîrşit de veac XX.

Să aruncăm o privire sub clopotul „BIOSFEREI 2"

Omul se pregăteşte să călătorească spre alte planete. Cea mai apropiată destinaţie, „planeta roşie". Deloc ospitalieră, Marte îl va întîmpina cu temperaturi ce oscilează între + 40°C şi —100°C, o atmosferă irespirabilă, compusă din azot, bioxid de carbon şi oxigen. Dar pentru a înfrunta vicisitudinile ştiute, pentru a rezolva surprizele, el se pregăteşte. Patru bărbaţi şi patru femei vor petrece doi ani într-o lume aparte, într-o uriaşă piramidă de sticlă în inima Arizonei. Scopul ştiinţific al programului „Biosfera 2" este pregătirea călătoriei spre Marte prin simularea condiţiilor de viaţă de tip spaţial. Se urmăreşte în acelaşi timp amplificarea cunoştinţelor despre Terra. Să pătrundem deci în această lume din inima Arizonei. O uriaşă seră de 1,2 hectare adăposteşte o pădure tropicală, un ocean, o grădină de zarzavat, o savană şi un deşert. Să adăugăm un observator astronomic, o clădire cu şase etaje cuprinzînd : apartamente, bibliotecă, laboratoare...

Această zonă ştiinţifică aparte, cu care de altfel am încercat să vă familiarizăm prin intermediul unei note publicată în revista noastră spre sfîrşitul anului trecut, o vom prezenta de această dată mai ales prin intermediul imaginii fotografice. Piramida de sticlă, din inima Arizonei (foto 1), adăposteşte chiar şi „oceane" (foto 2) create de oamenii de ştiinţă interesaţi de circuitul apei în natură, în această „natură" creată însă de om. Şi cum hrana pe timp de doi ani va fi asigurată din resursele „Biosferei-2", biologilor (foto 3) nu le este indiferentă calitatea legumelor şi fructelor ce cresc sub clopotul de sticlă. Observaţiile astronomice ce se vor efectua de aici (foto 4) îşi au importanţa lor în volumul cercetărilor.

Aşadar „Biosfera 2" este gata de start. Şi odată cu derularea experimentului ştiinţific se anticipează prezenţa a sute de mii de turişti curioşi care vor înconjura uriaşa piramidă de sticlă şi vor privi ca într-o... grădină zoologică.

ECATERINA BĂTRINEANU

Aparat auditiv cu comandă de la distanţă

Aparatul auditiv modern a devenit atît de miniaturizat încît este foarte greu să se incorporeze în el butoane de comandă. Pentru ca totuşi dispozitivele de reglare şi butoanele să încapă în corpul aparatului, ele trebuie executate la dimensiuni atît de mici încît posesorul aparatului (de regulă în vîrstă, cu degetele tremurinde şi anchilozate) se descurcă greu cu operaţia de reglare. Noul model al aparatului auditiv realizat de către firma germană „Siemens" este prevăzut cu comandă de la distanţă prin ultrasunete. Aparatul auditiv propriu-zis este introdus în ureche iar dispozitivul de comandă emite semnalul ultrasonor de reglare de la un bloc separat care se păstrează în buzunar. Butoanele locului de comandă fac ca sunetul perceput de aparatul auditiv să fie mai puternic sau mai slab reglîndu-se în acelaşi timp şi timbrul său.

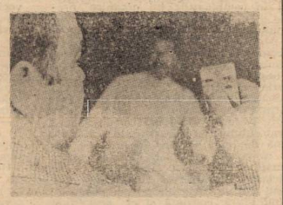

„Prietenii mei, lupii"

Un om în vîrstă de cincizeci şi trei de ani Wemer Freund zis „Oberwolf", trăieşte de optsprezece ani în colectivitatea, guvernată de legi străine nouă, a unor canine vestite pentru cruzimea lor. Un lucru interesant : nici unul dintre cei treizeci de „prieteni" ai lui Freund nu este împlinzit, aşa că omului nu i-a rămas decît să se adaptează, să se manifeste el însuşi ca ei ; să ia parte la jocurile sălbăticiunilor, să urle laolaltă cu ele, să muşte şi să sfîşie la rîndu-i atunci cînd e atacat — mai cu seamă că lui Freund i s-a întîmplat adesea să-şi petrecă nopţile printre animalele sale.

De ce este respectat Werner Freund sau „Oberwolf" ca mai mare în această colectivitate ? Fiindcă el, slujit de superioara inteligenţă umană, se aventurează pentru procurarea hranei la gospodăriile din împrejurimi.

Înainte de a se dedica acestei „munci ştiinţifice", Werner Freund, care gustă din plin dimensiunea aventuroasă a vieţii, a practicat vînătoarea din parașută. A străbătut pădurile luxuriante, coplesitoare, de la tropice. A trăit printre băştinaşi, în Papua Noua Guinee, şi printre indieni în Ecuador. A lucrat la circ, cu urşii şi cu alte animale de pradă. Ca să ne întoarcem la ocupaţia care-i fascinează azi : Oberwolf ştie, dinlăuntrul acestei lumi, ce este pe placul lupilor şi ce nu. Aceasta ne face să ne gîndim la volumul său **Omul-lup** ca la o contribuţie ştiinţifică deosebit de interesantă. Iar dacă n-a epuizat materia, dacă nu şi-a spus ultimul cuvînt în legătură cu obiceiurile sălbăticiunilor printre care trăieşte, iată, de aproape două decenii, tot el pregăteşte o nouă lucrare despre viaţa lupilor....

Tot ce ne mai rămîne de spus în acest moment poate fi foarte bine spus pe un ton interogativ-retoric : după „superman" al anilor optzeci, n-ar fi oare şi „Oberwolf" un demn personaj de best-seller cinematografic ?...

Traducere şi adaptare TUDOR LAVRIC

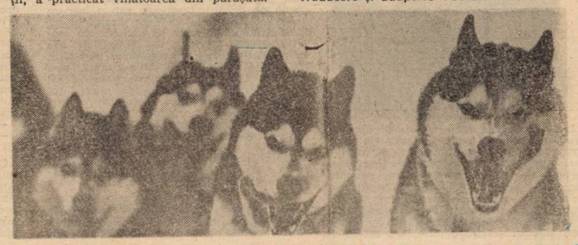

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POVESTIRE POVESTIRE

O VIZITĂ LA PSIHIATRU (II)

de Henry Kuttner și C.L. Moore

— Mda, făcu Hendricks, poate că le visezi. Își stinse țigara. Aici intrăm în metafizică și mă simt pierdut. Nu contează carę este visul. Principalul este să crezi în el, chiar în momentul în care-l visezi. Doar dacă nu este un coșmar.

— Nu este. Pînă acum am dus o viață normală.

— Atunci, ce facem ? Nu știi ce te neliniștește. Visul este numai un simbol. În clipa cînd înțelegi semnificația simbolului, structura se prăbușește și nevroza dispare. Oricum, cam așa se întîmplă în general.

— Stafiile nu suportă lumina zilei, nu ?

— Exact. Totuși să nu mă-nțelegi greșit. Nevrozele pot duce la psihoze în toată regula. La tine însă pare a fi vorba de o halucinație olfactivă. Deși nu este însoțită de auto-amăgire. Tu știi că pervazul nu este acolo.

—Da, încuviință Dawson dar simt și ceva sub palmă.

— Halucinație tactilă ? Ce anume simți?

— Ceva rece și tare. Nu știu ce poate fi. Dar dacă mișc palma se va întîmpla ceva.

— Ai mișcat-o ?

După o pauză lungă, Dawson șopti :

— Nu.

— Atunci, fă-o, îl sfătui Hendricks. Luă un creion și o hîrtie și-și consultă ceasul. Haj să facem un test de asociații de cuvinte. Ai ceva împotrivă ?

— Nu... dar de ce ?

— Ce să descoperim ce-i cu pervazul tău. Dacă-i un blocaj mental, dacă există o cenzură, testul o indică precis. E un fel de curățenie de Paște. Dacă mături regulat prin casă, de Paște ți-e mai ușor. Pînzele de păianjen n-au nici o șansă să apară. Dar dacă lași gunoaiele să se adune, poți face o psihoză serioasă, cu toate complicațiile. După cum îți spuneam, problema este să descoperi cauza. O dată ce-ai găsit-o știi că este un sperietori din paie și nu te mai deranjează.

— Și dacă nu-i un sperie-ciori ?

— Atunci, măcar l-ai recunoscut și poți lua măsuri împotriva lui.

— Am înțeles. Dacă acum-nu-știu-cîțiani am fost vinovat de moartea cuiva, mi-aș putea regăsi liniștea sufletească îngrijind unul dintre copiii lui, rămași orfani.

— Citește-l pe Dickens. Scrooge este un caz perfect. Halucinații, complex de persecuție, complex de vinovăție... și ispășire. Își privi ceasul. Gata ?

— Da.

După ce terminară, Hendricks inspectă rapid rezultatele.

— Normale, constată el. **Prea** normale. Cîteva ezitări mai ciudate... totuși un singur test nu oferă rezultate semnificative. Nu vrem ceva empiric... deși, uneori, este necesar. Data viitoare cînd mai visezi cu ochii deschiși, mișcă palma.

— Nu știu dacă pot.

Hendricks izbucni în rîs.

— Paralizia nervoasă a astralului sugeră el. Mă simt ușurat, Fred. Te bănuiam mai degrabă ușor sărit de pe fix. Însă un avocat supraestimează întotdeauna ezitările mentale. Probabil că prietenul tău te-a cam speriat.

— Poate.

— Deci ai halucinații diurne. Nu-i ceva ieșit din comun. După ce găsim cauza, n-o să ai de ce-ți mai face griji. Treci mîine pe la mine, oricînd — dă-mi mai întîi un telefon — să-ți fac un consult medical. Mai vrei cafea ?

— Nu, răspunse Dawson și se despărți de Hendricks la lift. În mod irațional, se simțea ușurat. Deși nu luase în seamă o mare parte din optimismul profesional al psihiatrului, simțea că argumentele acestuia puteau fi adevărate. Erau logice. Și, evident, era ilogic să fie atît de obsedat de o iluzie.

Revenit în birou, Dawson rămase la fereastră, privind orizontul senin. Din canioanele bulevardelor se înălța zgomotul înăbușit al traficului. La numai patruzeci și doi de ani, Dawson parcursese un drum lung, ajungînd partener într-o firmă de avocatură, membru în vreo zece cluburi și implicîndu-se într-o mulțime de probleme — un drum lung pentru un băiat ce începuse viața într-un azil de orfani. Fusese căsătorit, dar divorțase de comun acord cu soția sa. Acum era mult mai convenabil să aibă un apartament de burlac pe lîngă Central Park. Avea bani, faimă, putere... dar nimic nu-l putea ajuta cînd începeau halucinațiile.

Plecînd de la birou, vizită o bibliotecă medicală. Ceea ce găsi confirma remarcile lui Hendricks. Aparent, atîta timp cît nu credea în existența reală a pervazului prăfuit, era în siguranță. Dacă ar fi crezut, ar fi intervenit o disociere; și totul, cu excepția logicii subiective, false, dădea greș. Oamenii au nevoia vitală, să creadă că acționează rațional — și, deoarece atîtea motive fundamentale sînt prea ascunse și complicat de dezgropat, au atribuit înțelesuri arbitrare acțiunilor lor. Totuși, de ce *un pervaz prăfuit* ?

„Mda", își spuse Dawson, răsfoind paginile. „Dacă aș crede în visul ăsta, aș... ăă-ă... crea iluzii suplimentare. Aș găsi un motiv plauzibil pentru existența pervazului. Din fericire, nu există nici un motiv."

Ieșind din bibliotecă, zări traficul străzii înaintea lui și deodată simți că visa. Pervazul reapăruse.

Știa că se rezema de el, aproape atingînd geamul cu nasul, inhalînd praf cu fiecare inspirație împreună cu mirosul dulceag, stătut și cumva cafeniu, de muște moarte. Era oribil — o senzație de sufocare și disperare zadarnică. Simțea sub palmă ceva tare și știa, absolut precis, că dacă nu-și clintea mîna — acum, chiar acum — era mai mult ca sigur că avea să rămînă acolo, cu nasul lipit de geam, rămase așa din inerție, în imposibilitatea de-a se mișca. Știa că nu trebuia să revină în visul unde era Dawson. **Aici** era realitatea. Nu era nimic adevărat despre Dawson și raiul lui de fraier, visînd despre orașul New York. Totuși putea rămîne acolo și muri, cu mirosul de muște moarte în nări, fără ca Dawson să bănuiască ceva pînă în acel ultim moment între trezire și moarte, cînd era prea tîrziu pentru a mai mișca... obiectul tare de sub palmă.

Traficul îi urlă în urechi. Stătea pe trotuar, palid și asudînd. Irealitatea scenei din fața lui era șocantă. Rămase nemișcat, așteptînd pînă ce lumea nesigură își recăpăta identitatea. Apoi, stringînd din buze, opri un taxi.

Două înghițituri de whisky erau reconfortante. Putu să se concentreze asupra problemelor curente, un caz de datorii, care nu prezenta dificultăți. Carruthers plecase la tribunal și nu-l mai văzu în după-amiaza aceea. Nici... halucinația nu mai apăru.

După cină, Dawson îi telefonă fostei soții și-și petrecu seara împreună cu ea pe o terasă. Nu bău mult. Încerca să regăsească ceva din realitatea plină de viață ce existase la începutul căsătoriei lor. Nu reuși.

Traducere de
MIHAI-DAN PAVELESCU

(Va urma)

Grafică de **M. DEACONU**

File din proza magiei negre

INVADATORII

1. Evenimentele care se vor derula nu aparțin unei epoci anume, nu aparțin unui spațiu anume. Orice încercare de localizare, spațială și temporală aparține cititorului. Dar cum ținutul acela cu oameni harnici și iubitori de pace, mulțumiți cu bucuriile, dar și cu necazurile lor firești trebuie să poarte un nume, el se va numi Krovakia. Are dealuri și șes, are ape limpezi și păduri înmiresmate, are tot ce i se cuvine pentru ca acel popor să-l numească „micul lor colț de rai".

Și totuși... În zona cea mai sălbatică și uitată de Dumnezeu, unde krovakienii nu s-au avîntat niciodată cu pasul, poate doar cu gîndul, Rogaro urzește de mai multe decenii planurile sale tiranice. Ființă scheletică, cu înfățișare apocaliptică și ochii ascunși în găvane vineții, el știe că deține o forță spirituală demonică pentru a-și crea o armă dominatoare. El are mai multe cunoștințe științifice decît oricine din acel ținut liniștit, iar capacitățile sale excepționale de medium îi permit să cheme în ajutor forțe oculte, inaccesibile unui om obișnuit.

Rogaro a studiat astrele încă din tinerețe, le-a furat toate secretele prin care acestea îl pot sprijini în îndelungatele sale tentative de a da viață din neant unei ființe monstruoase, total obediente lui, cu care să-i înfricoșeze și să-i supună pe ceilalți. Locuiește retras într-un castel fortăreață, construit anume după planurile lui și unde se ascunde cu servitorul său, Morley ; ani și ani de zile și-a făurit cele mai complexe instalații, și-a dotat uriașul laborator cu cele mai exotice combinații de substanțe care să-i slujească scopul. Obsedat de munca lui secretă, acest om fără vîrstă și-a mutilat de mult servitorul pentru a fi sigur de discreția lui. Ambiția lui Rogaro de a deveni stăpînul autoritar și absolut al Krovakiei este cu atît mai mare cu cît compatrioții lui — deși îi cunoaște tentativele absurde — nu-i acordă nici o atenție, ocolindu-i domeniul.

În noaptea aceea se producea echinocțiul de primăvară și o conjuncție foarte favorabilă a lui Marte cu Jupiter. Într-un bazin metalic, amenajat ca o baie de electroliză, combinațiile sale chimice erau puse la treabă. Îmbrăcat în roba sa albastră, decorată cu toate semnele zodiacului, Rogaro se concentrează adînc, a nu știu cîta oară în acei ani. Spiritul său imploră forțele oculte să aducă suflul vieții în combinațiile lui organice, pregătite după rețete mereu schimbate, mereu îmbunătățite. Tot mai speră ca forțele pămîntești ale curentului electric și ale complecșilor specifici vieții să nască un embrion pe care, ulterior, ar ști cum să-l dezvolte.

Morley îl asista de fiecare dată nemișcat. Stăpînul său devine isteric dacă este întrerupt. Dar zgomotele surde venite dinspre pădure, prin fereastra deschisă a laboratorului, sînt irezistibile. Namila cretină de lîngă Rogaro se întoarce, începe să geamă și bruse întinde mîna. Mormăie speriat ceva ininteligibil, iar magicianul își întrerupe meditația. Dar accesul său de furie nu se mai produce ; privind afară, constată și el acel fapt uimitor și incredibil : niște oameni au pătruns pe domeniul său, fără să ceară voie și, mai ales, fără să se ferească. La lumina Lunii pline, cei doi singuratici asistă înmărmuriți cum cinci bărbați îmbrăcați în uniforme, cu arme în mînă și grenade la centură, se apropie de intrarea în fortăreață.

— Hei, cine sînteți voi și cum vă...

— Rogaro, te cunoaștem foarte bine. Fii înțelept și deschide de bună voie !

Ceva din glasul poruncitor al necunoscutului îl făcu să cedeze, împotriva voinței lui. Făcu un semn echivoc de supunere și declanșă automatul de deschidere a porții de fier. Nu mică îi fu mirarea cînd, la un îndemn, unul dintre militari porni înapoi spre pădure. Peste un timp, se întoarse împreună cu alți trei, purtînd pe umeri... un sicriu.

Total surprins de îndrăzneala militarilor cu uniforme străine, Rogaro stătea nemișcat și-i aștepta, gîndindu-se la o soluție salvatoare. Tropăitul cizmelor și vocile răgușite îl enervau cumplit. Secretele sale erau în pericol, dar era prea tîrziu. Ținutul nu avea o armată regulată, iar omul acela vorbea cu un accent bizar. Curînd, intrușii dădură buzna necuviincioși în laborator și așezară sicriul cu zgomot pe podea. Cu mișcări nesigure, magicianul opri instalația electrică și clocotul substanțelor conteni. Servitorul se retrase într-un colț.

— Tovarășe Rogaro, eu sînt Generalul. Îți ajunge atît. Eu și armata mea am ocupat zona nordică a Krovakiei. Îmi pare bine că te cunosc personal.

Rogaro nu avu replică. Era pentru prima oară cînd regreta contactul cu populația. Nimeni nu-l prevenise, nimeni nu-i ceruse ajutorul. Furia că altcineva va domina Krovakia îi tăie răsuflarea.

— Poate te întrebi ce-ți cerem ? Privește în acest sicriu și ai să înțelegi — tonul comandantului îl făcu să se miște ca un robot. Ridică precaut capacul putrezit și un miros pestilențial îl năpădi. Văzu un schelet complet descărnat și un craniu înnegrit de vreme. Militarii izbucniră într-un hohot de rîs cînd Rogaro gemu și sări un pas înapoi.

— Nu te teme, tovarășe ! Este marele „nostru" înaintaș, tovarășul profesor Victor Frankenstein. Voi doi ne veți fi de mare folos și pot să jur că nu veți avea nimic împotrivă, nu-i așa ?

Versiune românească prezentată și adaptată de PAUL IOAN
după romanele lui DONALD F. GLUT

Dialogurile Laurei

■ Hai să ne înțelegem de la bun început, draga mea **M.I.D (Constanța)**, asupra cîtorva puncte de vedere : ar fi tare bine, deci, să ne gîndim la faptul că „urît" sau „frumos" sînt niște atribute foarte-foarte relative. Atunci cînd le aplicăm oamenilor din preajma noastră, să nu uităm că la ele concură nu numai „fațada comercială", „ambalajul" fizic deci, ci, într-o măsură hotărîtoare, și ceea ce nu se vede dar... se simte din plin, adică personalitatea, cultura, educația, caracterul, sufletul omului. N-ai întîlnit pînă acum, la cei 18 ani ai tăi, fete sau băieți „ca o cadră" de frumoși și totuși urîți, mai bine zis urîțiți sufletește, pe care cei din jur îi ocolesc ? N-ai înțeles încă faptul că bunătatea, înțelepciunea, tandrețea, echilibrul, sensibilitatea, buna cuviință, luciditatea, moderația, spiritul cultivat și conciliant, devotamentul, umorul și alte calități asemănătoare pot face un om să strălucească mult mai puternic decît dacă ar fi cu stea în frunte de frumos ? Și, apropo, nu ți se pare că un comportament adecvat vîrstei ar fi cu mult mai avantajos ? Adică vreau să spun că „naivitățile" și copilăriile („...îmi place să mă consider încă copil...") sînt de cele mai multe ori cam departe de a fi socotite între calitățile ce definesc maturitatea unei fete care, mîine-poimîine, va purta pe umeri răspunderile unei familii, ale unei profesii, ale unui anumit loc în viață... N-avem ce face, odată intrate în horă trebuie să jucăm cu adevărat, cinstit, nu să mimăm jocul, chiar dacă-i mai comod. Dar pentru a fi cinstite cu noi și cu cei din jurul nostru, trebuie să cunoaștem acest joc ! Ei, și astfel am ajuns la punctul nevralgic ! E foarte frumos, e lăudabil că vrei să fii „bună cu toți cei din jur", că vrei ca „toți" cei ce te înconjoară să-ți fie prieteni și să fie „la fel de sinceri" cum ești și tu. Numai că, dacă **toți**, dar absolut toți oamenii din lume ar gîndi aidoma ție, atunci, crede-mă, am trăi în grădinile Raiului și nu aici, pe lumea asta ! De aici — o concluzie pe care viața are să ți-o demonstreze cu vîrf și îndesat : **nu toți** oamenii sînt sinceri, **nu toți** merită să le fii prietenă și să-ți fie prieteni și, în sfîrșit, nu trebuie să fii bună așa, la întîmplare, fără nici un discernămînt, numai de dragul principiului de a fi bună ! Nu de alta, zău așa, dar bunătatea fără discernămînt atrage după ea, ca un magnet — ai observat și tu asta ! — apariția ghilimelelor : e o fată „bună" dar... cam „ușuratică" ! Trebuie să înveți să fii mai pretențioasă, în sensul de a ști să-ți alegi prieteniile, nu să te mulțumești cu „ce pică" ; să știi să cauți, să cunoști, să înțelegi, să vezi calitățile și defectele oamenilor și mai ales să nu te zorești. Să înveți să accepți — dar să și refuzi, curajoasă, dacă e cazul ! Uf, crede-mă, știu din proprie experiență, toate vorbele astea n-au nici o valoare, sînt „teorie pură" **dacă nu vei ajunge tu singură** să le pricepi și să-ți devină un mod firesc de a te comporta, un fel de a doua natură. Abia atunci vor avea valoare — și pentru tine, și pentru cei din jurul tău. Altfel... E bine să medităm, din cînd în cînd, și la faptul că cei din jur ne judecă și ne privesc cu seriozitate doar atîta vreme cît chiar noi ne vom lua în serios și ne vom afirma cu demnitate și măsură. Cu alte cuvinte — **ne bucurăm de atîta respect pe cît respect ne acordăm în primul rînd chiar noi !** Deși, prin definiție, ceilalți sînt dispuși să ne acorde cu mult mai puțin respect decît socotim noi că meritățm ! Deci — atenție ! Ar mai fi încă foarte multe de spus. Bunăoară, băieții care „domină" — nu știu să respecte. Iar dacă o dragoste e întemeiată pe dominarea unuia din parteneri, atunci spune-i cum vrei — sclavagism, iubire de peșteră, dragostea bitei și biciului —, dar numai Dragoste nu e ! Iar dacă dragoste nu e... trebuie să o luăm de la capăt !

LAURA

poate purta dimineața, atunci cînd zilele de vară, vor fi oricum deosebit de calde, dar și seara, în special la mare. Dacă briza va aduce un aer prea rece, umerii vor putea fi acoperiți cu un sweter din lînă neagră foarte fină. Nota de personalitate și chiar de extravaganță va fi dată de mănușile negre, scurte și ele. Lipsa oricăror altor accesorii permite frumuseții naturale să se exprime liber. Singurul element de culoare : earminul extrem de pronunțat, aplicat pe buze.

CRONICA modei

ROCHIA-FUROU

De mai mulți ani încoace, rochia-furou este considerată de-a dreptul seducătoare. Pentru mulți creatori de artă vestimentară, nimic nu reușește să pună mai mult în valoare feminitatea decît o rochie cu o linie extrem de simplă, urmărind conturul trupului, prinsă pe umeri cu bretele subțiri sau mai late, astfel încît să deseneze cu fantezie un superb decolteu. Modelul pe care vi-l propunem, credem că este o dovadă în acest sens. Țesătura aleasă pentru realizarea acestei rochii-furou este jerseul de bumbac, de un alb strălucitor. Se

HOROSCOP

fără frontiere

EUROPA : Pentru nativii zodiei TAURULUI (21.04—20.05), acest an 1991 nu este unul foarte fructuos, cele trei curbe (finanțe, amor, sănătate) oscilînd între normal și negativ în toate cele 365 zile. Ziua favorabilă = vineri, cifra favorabilă = 7, metalul protector = cupru, floarea inspirației = liliac, parfumul iubirii = trandafir, piatra norocului = agat, partea vulnerabilă a corpului = git. Protecția lui Venus, stăpîna zodiei, va fi imprevizibilă, capricioasă.

INDIA : între 21 și 30 aprilie, indienii păstrează zodia FOCULUI. Puternica personalitate a nativilor, strălucitoare și dominatoare, înlătură mediocritatea, ipocrizia, lașitatea. Caracter excepțional de lider, face o selecție extrem de riguroasă a prietenilor, subalternilor și chiar a iubitelor (iubiților). Este temut, admirat, dar adorat doar de cei cu mult discernămînt. Ambiția îi întreține cariera exemplară.

CHINA : Numele Oii (care domină în acest an, deși e răspîndit și sub denumirea Capră) se scrie precum vedeți, (în limba chineză) și are numele de YANG. Elementul naturii, caracteristic anului este metalul, care domină apa. Este un an orb, neavînd nici un „Lap Chun" (adică începutul primăverii chinezești, care este 4 sau 5 februarie) fiind extins între 15.02.1991 și 03.02.1992.

P.S. Dacă cititorii doresc, putem deschide o rubrică de detalii ale zodiacului chinezesc, mult mai aproape de viața terestră.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Curse de melci

Inventatorul și animatorul curselor de melci este dl. **Florin Poppa** din București (născut 22 noiembrie 1923). Prima cursă, desfășurată într-un cadru organizatoric conceput de dînsul, a avut loc la data de 15 august 1935. Devenit celebru pentru originalitatea noului sport (subîmpărțit în curse de viteză, de trap — cu melci înhămați la sulky —, curse cu obstacole și dresaj — parcurgerea unui traseu special, pe care concurenții sînt depunctați după reguli precise), dl. Poppa a fost invitat la mai multe campionate mondiale și la mai multe turnee demonstrative internaționale primind aprecieri elogioase ale presei române și străine (apărea chiar și „Buletinul Melco-Club Român"). Dl. Florin Poppa a fost considerat „regele neîncoronat al melcodromului".

Cel mai rapid melc din lume este Centaur (găsit în pădurea Andronache la 21 mai 1942). La Campionatul melcic mondial din Los Angeles (SUA), desfășurat la 15 august 1945, Centaur a cîștigat proba de viteză cu fantasticul record de 2 secunde și 99 sutimi pe distanța de 1 metru ; el s-a adjudecat și proba de dresaj cu timpul de 59 secunde de 72 sutimi și zero puncte penalizare. Pentru Centaur, supranumit „fulgerul cu cochilie", s-a oferit prețul de 10 mii de dolari, dar n-a fost vîndut : a decedat la 10 iulie 1947, la crescătoria Flory (proprietatea familiei Poppa).

Colecționari

Șerban Gheorghiu, fost ofițer al flotei maritime comerciale, posedă peste 30 000 ilustrate color. A scris patru cărți de profil și are trei fii, toți urmînd profesiunea tatălui.

Alpinism

Primii români care au cucerit vîrful Mont Blanc (4 810 m, în Alpi) sînt Taina și Emil Coliban (la 30 august 1982) și, pe de altă parte, Ion Zincenco și Stoica Solzaru, în același an.

Discografie

— **Primele înregistrări pe discuri ale unor cîntăreți români :** în 1903 soprana **Elena Teodorini** (1858—1925) înregistrează la firma „Gramophone Typewriter" din Milano arii din operele „Carmen", „Lucrezia Borgia" și „Gioconda". În 1904, **Hariclea Darclée** (1860—1939) înregistrează la firma milaneză „Fonotipia" arii din „Tosca", „Iris" și „Traviata".

— **Primul disc realizat în România :** în octombrie 1934, la fabrica numită „Perfection", apoi „Homorecord", „Cristal" și din 1938 „Electrecord".

Medicină

Domnița Ionașcă din Bistrița-Năsăud, de 34 de ani (domiciliată în București) este un caz de situs inversus : are inima în dreapta și ficatul în stînga. A aflat acest lucru la 21 de ani (nici părinții nu știuseră), după ce a născut primul copil. Este perfect sănătoasă și a mai născut apoi un copil, în condiții absolut normale.

(Addenda : Laurențiu Gabriel Toma din București, prezentat în nr. din 23.03. 1991, ne-a făcut următoarele precizări.

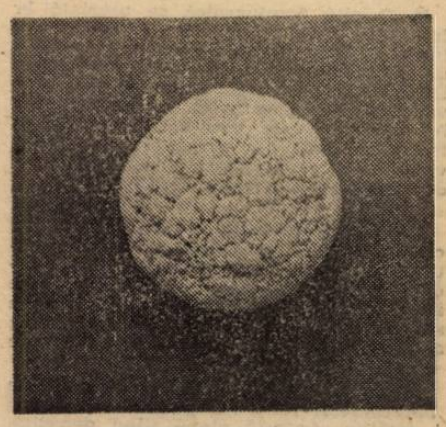

Piatra extrasă din vezica sa a cîntărit 65 de grame — o vedeți în imagine —, iar operația a efectuat-o dr. A. Bocancea, la spitalul Vitan-Bîrzești. Actualmente recordmanul e perfect sănătos).

Rubrică realizată de PAUL IOAN

GUINNESS BOOK

Stimați cititori, în tentativa de a vă ajuta să vă inspirați din Cartea Recordurilor Lumii, continuăm cu unele recorduri pe care le considerăm... atacabile, dar nu și ușor de depășit. Depinde de ambiția și tenacitatea fiecăruia.

■ **Ouă și maraton.** O foarte interesantă și destul de puțin „costisitoare" cursă (pentru acolo, deocamdată) este aceea în care o distanță cît mai lungă este presărată, din alergare, cu ouă și... linguriță pentru desert (cum se exprimă Guinness). Ouăle sînt proaspete iar lingurițele pot fi și din plastic, de unde rezultă că pentru a depune ouăle fără a le sparge pe traseu, concurentul trebuie să se aplece necontenit. Nu sînt precizate detalii despre desimea completării drumului. Recordmanul este Chris Riggio din San Francisco ; el a completat pe o distanță de 45,5 kilometri ouă și linguriță în timpul de patru ore și 34 minute, la data de 7 octombrie 1979. Este de la sine înțeles că, după omologarea rezultatului, juriul i-a permis să-și recupereze recuzita. Probabil că numeroși spectatori de pe parcurs nu au profitat de... regulamentul neobișnuit al probei și nu au păgubit concurenții. Cei mai cîștigați au fost probabil comercianții produselor respective.

■ **Maraton de curățat ouă.** Transformînd o plăcere într-un calvar asumat de bună voie, doi ajutori de bucătar din Bowers, Anglia, s-au încumetat să pornească la descojitul ouălor fierte. Și uite așa, timpul trecea, lumea privea și cînd s-a terminat materia primă au privit cu toții la ceas. Trecuseră de la start șapte ore și un sfert, iar numărul de ouă prelucrate cu mare acuratețe a fost de 12 612 ! Cei doi protagoniști, deveniți campioni ai îndemînării și vitezei, sînt Harold Witcomb și Gerald Harding. Performanța a fost înregistrată la 23 aprilie 1971. Un amănunt : ambii sînt orbi.

■ **Maraton de cîntat la flaut.** Fără să posede vreun plămîn artificial sau să consume niscaiva substanțe energizante, flautistul profesionist Joe Silmon, de la formația HMS Grampus din Gosport, Anglia, a cîntat nu mai puțin de 48 de ore la instrumentul său preferat. Nu se știe dacă și-a epuizat sau nu repertoriul, oricum juriul cred că a făcut cu schimbul pentru a-l urmări ; acest concert solo s-a desfășurat între 19 și 20 februarie 1977 (îmi imaginez că proba asta poate deveni o metodă de abandon a... fumatului).

În imagine îl putem admira (păcat că nu și auzi) pe campionul la maratonul de bătut la tobe. Este faimosul baterist Laurent Rebboah din San Jose, California, care s-a produs neîntrerupt timp de... 1 009 ore (peste 42 zile), hărțuind 11 talgere și două tobe (hrana a primit-o ca pe vremea cînd era bebeluș).

P.I.

Avem dreptul să alterăm ființa umană?

ȘTIINȚA CU UN PAS ÎNAINTEA LEGILOR (II)

Realitatea începe să ajungă din urmă imaginația dind consistență, certificind de fapt autenticitatea celor mai spectaculoase cuceriri ale științei din ultimele decenii. Problemele cu care unii oameni se confruntă astăzi par pentru cei mai mulți dintre noi de necrezut. Și totuși ele există.

■ O tînără din Franța vrea să devină mamă. Soțul său însă e mort, dar există la „bancă" spermă congelată, prelevată acestuia cu mai mult timp înainte de a muri. Acest material biologic este solicitat de tînăra franțuzoaică pentru a-i fi inseminat, în vederea contractării unei sarcini. Din punct de vedere științific și medical, această dorință ar putea fi realizată. Dar este și legal să se nască un copil al cărui tată este mort de cîțiva ani?

■ O altă franțuzoaică se prezintă la Institutul de puericultură din Paris. Este însărcinată în patru săptămîni și solicită un diagnostic privind sexul copilului. Dorește să păstreze sarcina numai dacă va da naștere unui băiat. Stabilirea sexului copilului este posibilă, cel puțin la institutul unde s-a prezentat, dar motivația poate fi considerată etică pentru a da curs unei asemenea cereri?

■ Vara trecută, în Statele Unite, un cuplu divorțat s-a prezentat în fața justiției pentru a cere judecătorilor să decidă soarta embrionilor congelați pe care i-au conceput împreună. Femeia dorea să beneficieze de acești embrioni pentru a da naștere unui copil. Bărbatul însă se opune. Cine are dreptate?

■ Se știe deja, în Olanda femeile se pot căsători între ele pentru a întemeia o familie. Această etapă fiind depășită, ele doresc să aibă unu sau mai mulți copii. În acest scop, solicită să beneficieze de fecundare artificială, donatorul de spermă putînd să rămînă anonim. Cerința lor este realizabilă și, în această țară, chiar se practică. Franța în schimb nu admite așa ceva. La fel și alte țări.

De ce? Care sînt punctele de vedere ale specialiștilor în bio-etică?

■ Foarte multe țări din lume practică donarea onorifică de sînge, ca pe un gest-simbol al solidarității umane. În Germania însă sîngele nu se oferă ca un... dar. Acolo sîngele se plătește. De partea cui se află legile eticii?

■ În Suedia, copilul are dreptul, fiind ajutat de legislator, să-și caute părinții biologici. Se consideră o modalitate de rezolvare a unei probleme de etică. În alte țări această problemă este privită din altă perspectivă, negăsindu-se suficiente justificări pentru asemenea demersuri. E corect?

★

Fără îndoială, un punct de vedere comun este greu sau aproape imposibil de găsit. Totuși, viața ce beneficiază de cuceririle științei demonstrează că niște delimitări, niște repere de ordin etic trebuie să existe, în lipsă fiind de nerezolvat aspectele care apar. Tot mai numeroși sînt specialiștii care susțin că ora punerii lucrurilor la punct a sosit iar aminările, tergiversările pot deveni piedici în mersul înainte al științei. În anul 1989, Franța spera să se numere printre primele țări din lume care vor elabora o lege a bio-eticii. N-a fost așa. Unii dintre oamenii de știință francezi consideră că aminarea apariției acestei legi pune în pericol însăși democrația. Ce argumente se aduc în sprijinul acestei afirmații? Iată doar unul dintre ele: posibilitatea de a identifica foarte devreme sexul copilului și de a opta pentru unul sau altul ar leza legea de bază a democrației — egalitatea. În Statele Unite și în Japonia, unde stabilirea sexului copilului se practică, se pare că există un dezavantaj în privința sexului feminin. În India, s-a ajuns să se afirme că asistăm la un adevărat „holocaust" al fetelor. Așadar, folosirea acestei performanțe medicale a demonstrat fenomenul de regres al eticii în fața performanțelor științei. Nu cumva, la un moment dat, acest lucru va pune în pericol însăși esența speciei umane?

AURORA POPESCU

ESTE VREMEA OASELOR ARTIFICIALE?

O companie americană, Collagen Corporation, a pus la punct un os artificial. Funcționînd ca un stimulent al celulelor care „fabrică" osul, osteoblastele, acesta permite reconstituirea încet-încet a țesutului osos care va înlocui substanța distrusă.

Grefa osoasă se impune în special în cazul acelor fracturi cu fragmente de os distrus, sau în cazul în care țesutul osos nu se reface, pentru accelerarea procesului de reparare, sau în cancere ce presupun înlăturarea unui fragment de os. Osul natural este compus din colagen și minerale. Osul artificial este un amestec de colagen bovin și elemente ceramice. Lipsesc celulele vii ale osului, osteoblastele, indispensabile procesului de osificare, care elaborează fibrele de colagen și oseină, cea care se transformă în celule osoase definitive. Colagenul conținut în osul artificial are un enorm avantaj: osteoblastele introduse se repartizează și se comportă ca în interiorul colagenului uman. Și, pe măsură ce ele fabrică un nou țesut osos, elementele care constituie osul artificial se resorb cedînd locul noului înveliș. Procesul transformării în țesut osos durează între 6 și 12 luni.

Cum ar putea fi conturate avantajele metodei? Se evită o a doua intervenție chirurgicală, nu se impun măsuri suplimentare de prudență împotriva infecțiilor, nu se manifestă efecte de respingere.

Osul artificial imaginat de cercetătorii americani se experimentează de 3 ani în S.U.A., Franța, Anglia și Germania, cu rezultate pozitive. Sînt în studiu 300 de pacienți. Se speră ca în următorii 5 ani această tehnică medicală să fie folosită în mod curent.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

FAMILIA — CEA DE-A DOUA MAMĂ A NOASTRĂ

În cadrul familiei acționează relații complexe de ordin istorico-tradițional, apoi de ordin psiho-educațional, juridico-economic, ca și culturale, morale sau de alt gen; relații care își vor lăsa amprenta, mai mult sau mai puțin semnificativ, și mai mult sau mai puțin sesisabil, asupra tuturor membrilor ei.

Fiecare individ se identifică din anumite puncte de vedere cu familia din care face parte, din care provine, și este normal să fie așa, din moment ce familia a exercitat ani de-a rîndul susținute acțiuni modelatoare asupra sa, și asta într-o perioadă, cînd organismul se află în condițiuni biologice de maximă plasticitate și receptivitate, cum este perioada de copilărie. Familia contribuie la instaurarea și consolidarea sentimentului de identitate. Știm din acest punct de vedere că copilul pentru a se situa în ochi celor din jur, indică numele și prenumele părinților săi, fapt ce contribuie la instaurarea sentimentului de identitate Adulții, pentru a-și sublinia apartenența la familie, de asemenea apelează fie la numele și prenumele mamei și tatălui, fie de multe ori numai al mamei. La țară, se obișnuiește și astăzi, ca despre un oarecare Ion, să se spună că este al Mariei și al lui Matei Vornicu, de exemplu, sau numai al Mariei Vornicu. Cînd se obișnuia, de a se denumi un călător, și asta tot pentru a i se stabili mai ușor identitatea, cu numele țării sau al orașului de origine.

Influența pe care o exercită familia asupra individului din care acesta provine, lasă asupra lui urme valabile pentru toată viața. Să nu uităm, că părinții reprezintă pentru noi primele și pentru unii chiar unicele modele în viață.

Pentru toate aceste motive, **familia reprezintă cel de-al doilea lichid amiotic al ființei umane**, primul ținînd de viața intrauterină; lichid de calitatea căruia depinde sănătatea noastră fizică și psihică. Astfel stînd lucrurile, nu trebuie să ne surprindă faptul că **atunci cînd neînțelegerile și ostilitățile sub însemnele cărora evoluează o căsnicie, duc în cele din urmă la divorț, acesta se transformă într-un stres de prim ordin, care va acționa îndelung nu numai asupra acelora care au divorțat, ci în special asupra copiilor acestora.** Să nu uităm, că divorțul ocupă pe scara întocmită de sociologul american D. Mechanic și a psihiatrului tot american T. Holmes, scară alcătuită după criteriul intensității locul II, marcat cu indicele de 73, șocul, sau mai bine zis stresul constituit de moartea unei persoane dragi, fiind marcat cu indicele de 100.

Nenumărați cercetători care au studiat influențele exercitate de disocierea nucleului familial asupra sănătății copiilor și adolescenților conchid că aceste influențe sînt nu numai polimorfe, ci și imprevizibile. Astfel, F. I. Nye din S.U.A., făcînd studii de medicină socială, focalizate asupra unor familii dezbinate sau unite doar sub raport juridic, și care erau profund nefericite, familii în mod deliberat selecționate așa pentru acuratețea studiului — din același mediu socio-economico-cultural, a constatat că în 13 cazuri din cele 21 studiate, apare o anumită patologie, constînd din tulburări psihosomatice, din instabilitate psiho-motorie, din ticuri de tot felul, și din comportament delicvent. Autorul citat conchide, pe baza studiului său, că tulburările psihosomatice ca și comportamentul delicvent sînt mai frecvent întinite în familiile în care părinții, deși uniți sub raport juridic, evoluează totuși în cadrul familiei în cauză, în condiții de perpetuă ostilitate și adversitate-ambianță cu totul necorespunzătoare pentru dezvoltarea psihică și somatică normală a copiilor și în special a acelora cu psihism mai fragil, copii, care au avut parte de această ambianță. **O despărțire pe față — după cum conchide Nye — este mai puțin nocivă, decît în situația în care cei doi părinți coexistă uniți doar din punct de vedere formal, juridic**, relațiile lor fiind în realitate de o profundă intolerabilitate și intransigență. Profesorul Reuben Hill, de pe lîngă Universitatea din Minnesota, S.U.A., una dintre cele mai mari autorități științifice internaționale în sociologia familiei, și care a vizitat România în 1969 și 1972, a scris o carte intitulată „Families under stress", ceea ce tradus înseamnă „Familii sub tensiune", ajunge și el la aceleași conluzii. De unde concluzia finală: că actul căsătoriei, definit de către Martin Luther ca reprezentînd temelia și cheia de boltă a familiei, trebuie îndelung pregătit. Există două momente absolut determinante în viața individului: alegerea profesiei și alegerea partenerei de viață. Statiunea bipedă a unei căsătorii, așadar echilibrul ei o asigură nu numai iubirea, ci și potrivirea.

ARCADIE PERCEK

Cabină catapultată pentru automobile

Uneori în căutarea unor soluții constructive noi, specialiștii unui domeniu al tehnicii fac apel la ideile sau la realizările deja cunoscute și folosite în alte domenii.

Un exemplu care confirmă acest fapt îl constituie proiectarea automobilelor

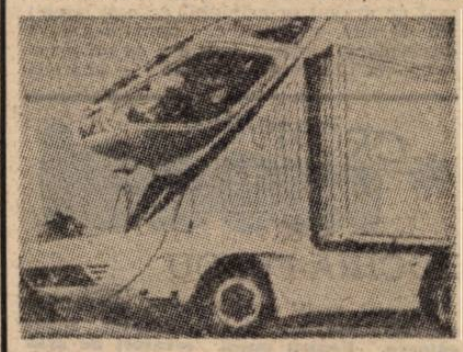

destinate transportului de containere, în construcția cărora specialiștii germani, pentru a asigura securitatea conducătorului în caz de accident, au adoptat soluția... catapultării cabinei. Cînd devine posibilă producerea unei coliziuni, un sistem hidraulic catapultează cabina la o înălțime nepericuloasă.

Micile secrete ale marilor gospodine

Fidela noastră cititoare DORINA POGAN, din Hunedoara, ne-a trimis o nouă corespondență cuprinzînd alte „mici secrete" pe care, iată, ne grăbim să le facem cunoscute tuturor cititoarelor noastre:

■ pentru prepararea unor mîncăruri avem nevoie de următoarele cantități de sare:

— o linguriță de sare la un kg de făină, cînd se prepară aluaturi fără zahăr;

— o jumătate de linguriță la un kg de făină, pentru aluaturi dulci;

— un sfert de linguriță pentru o budincă dulce de griș, orez (4—5 porții);

— o linguriță la un kg de carne tocată pentru umplutură, ca și pentru friptură sau pîrjoale; atenție la sarmale cu varză acră!

■ pentru fiert legume, pește, papanași, avem nevoie de o linguriță de sare la trei pahare de apă;

■ smîntîna din care se pregătesc sosurile — dacă e acrișoară, se poate tăia la fiert; neajunsul poate fi evitat dacă amestecăm înainte smîntîna cu puțin bicarbonat (un vîrf de cuțit la 200 g smîntînă).

medicina LA ZI

O „REDUTĂ" CUCERITĂ ÎMPOTRIVA CALVIȚIEI

Premieră medicală mondială

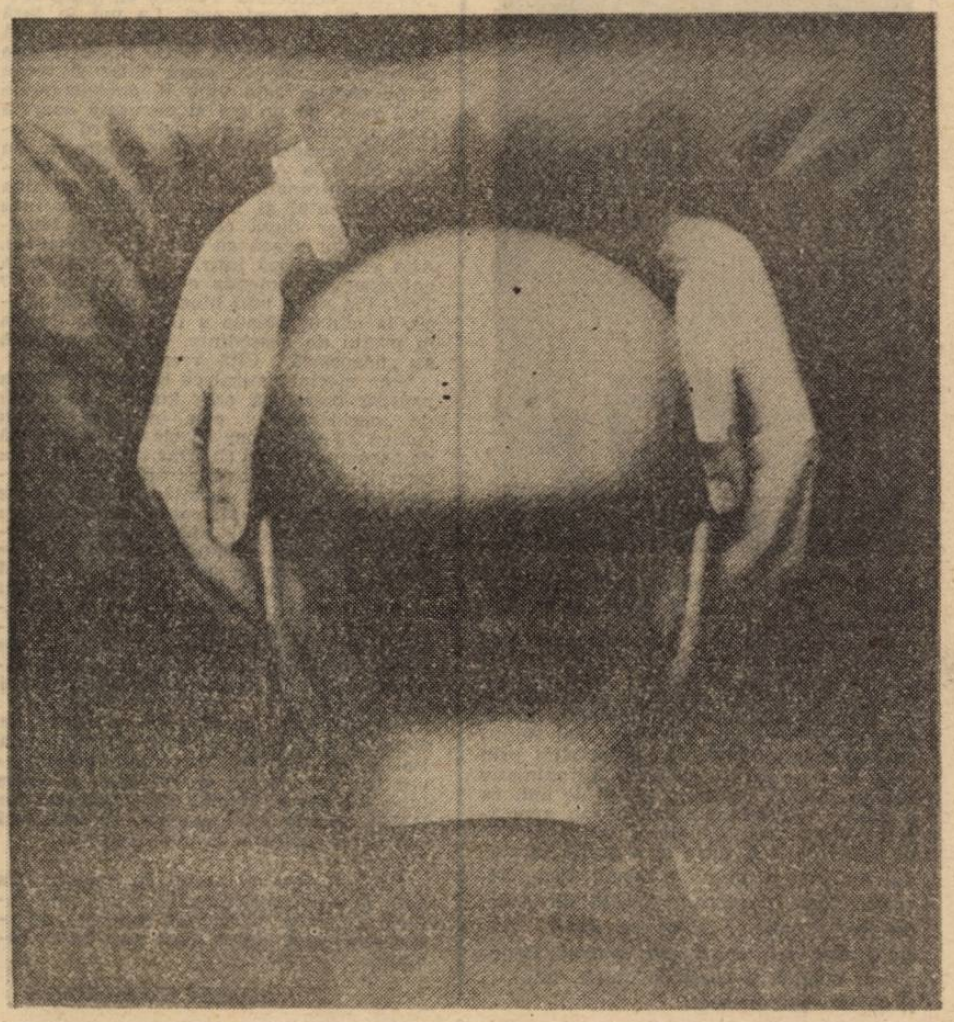

Cercetători britanici au reușit pentru prima oară să facă să crească părul în vitro. Simultan, o echipă americană descoperea celulele care dau naștere firului de păr. Rezultatele ar putea reprezenta începuturile unui tratament eficient al calviției. Dar să derulăm cîteva secvențe din filmul acestei premiere.

Trei zecimi de milimetru pe zi. Cu atît progresau culturile. Chiar dacă dimensiunea pare infimă încît cel mult ne poate face să zîmbim, oamenii de știință consideră acesta un eveniment științific de talie importantă. Pentru prima dată s-au realizat culturi de păr uman în eprubetă sau mai exact de foliculi, acești minusculi germeni care dau viață firului de păr. O speranță formidabilă pentru a pune la punct în sfîrșit un remediu împotriva calviției. (Aproximativ 40 la sută din bărbați, în jurul vîrstei de 40 de ani își pierd podoaba capilară. La fel, aproape jumătate din femeile de peste 50 de ani.) Dr. Terence Keoley de la Departamentul de biochimie al Universității Cambridge, unul dintre inițiatorii cercetării, consideră că „această descoperire furnizează un extraordinar model de laborator, grație căruia putem, în sfîrșit înțelege mecanismul care guvernează creșterea părului, mecanism care cedează într-o bună zi la indivizii de vîrstă medie". Foliculele se comportă ca adevărate minuscule uzine biologice capabile să fabrice de-a lungul vieții o cantitate incredibilă de material biologic. Practic, în profunzimea bulbului lor se formează constant, prin diviziune, noile celule capilare. Densitatea părului oscilează în funcție de zona capilară și de patrimoniul ereditar al fiecărui individ, dar în același timp cunoaște o regresie progresivă. Totuși nu orice cădere a părului trebuie să ne alerteze. Ca majoritatea altor celule ale organismului, bulbii pilari nu sînt eterni. Ei trăiesc, îmbătrînesc și mor pentru a lăsa locul altei populații de celule al căror destin va fi similar. Așa se explică faptul că părul nostru se reînnoiește parțial în fiecare zi, într-o manieră insesizabilă. Nimic mai normal deci, ca după o perioadă de 3 pînă la 7 ani de „bune servicii", cît durează faza de creștere a firului de păr să urmeze o fază mult mai scurtă, de trei săptămîni, în care bulbul pilar regresează progresiv, aceasta reprezentînd perioada care precede căderea părului. Urmează faza reînnoirii cînd părul îmbătrînit este înlocuit de cel tînăr, succesorul său. Și chiar dacă părul este un barometru foarte precis al stării de sănătate și al îmbătrînirii fizice a fiecărui individ, cercetătorii sînt încîntați de pașii pe care i-au făcut recentele studii în descifrarea acestui proces atît de delicat. Pentru că pînă la ora actuală nu se dispunea de o explicație științifică susceptibilă să explice mecanismul creșterii și căderii părului. Alte detalii într-un număr viitor al revistei.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

DE CE NU POT SLĂBI UNII OAMENI?

Sedentarismul și consumul sporit de alimente, accentuat în ultimii ani ai acestui secol în care mersul pe jos a fost substituit de mijloacele de transport moderne iar hrana oamenilor a luat proporții îngrijorătoare, mai ales prin cantitatea de grăsimi animale consumate, au fost însoțite de apariția unor boli specifice civilizației cu urmările lor nefaste. De aici preocuparea oamenilor de a preîntîmpina apariția acestor boli. O primă măsură o constituie adoptarea unui regim alimentar care să asigure menținerea greutății corporale în limitele normale. Sînt cunoscute în această privință eforturile pe care le depun oamenii, mai ales femeile, pentru respectarea cu strictețe a diferitelor diete de slăbire și combaterea supraponderării.

Și, totuși, experiența de fiecare zi a demonstrat faptul că unii dintre noi își mențin „silueta", rămînînd „slabi" fără să își impună nici un fel de restricții alimentare și fără să se chinuie cu executarea unor exerciții fizice complexe și nu de puține ori dificile. Alții, dimpotrivă, nu reușesc în nici un fel să slăbească cu toate că adoptă și respectă cu stoicism

Bărbatul din imagine a reușit să slăbească de la 150 kg la 65 kg într-un singur an. O performanță de invidiat?

întreaga suită de măsuri cunoscute și recomandate în acest scop. Cum se explică această situație? După cum relatează revista „New Scientist", un grup de medici englezi de la Colegiul de medicină de pe lîngă spitalul londonez și-a propus să elucideze această problemă. Și iată că rezultatele obținute în urma cercetărilor au permis să se facă presupunerea că răspunderea pentru modul de comportare a organismului în ceea ce privește starea sa de slăbire sau de îngrășare revine particularităților structurale individuale ale mușchilor.

Studiile efectuate de medicii englezi s-au bazat pe faptul că mușchii omului încorporează două tipuri de fibre din punct de vedere al mobilității lor: mușchi rapizi și mușchi lenți. Mușchii rapizi se contractă într-un timp foarte scurt în activitatea lor, ei utilizînd drept „combustibil" glucoza vehiculată de sînge. Mușchii cu mișcare lentă (după cum arată și denumirea lor) „lucrează" mai încet, în schimb obosesc mult mai greu, „combustibilul" lor fiind constituit de rezervele de grăsime pe care le conțin fibrele înseși. Ponderea celor două tipuri de mușchi poate fi foarte diferită de la un individ la altul, numărul lor variind într-un diapazon foarte larg. Astfel, în mușchiul femural „fibrele lente" pot să reprezinte 13 pînă la 96 la sută.

Studiind această proporție pe eșantioane microscopice de țesuturi, musculare extrase cu un ac special de la 11 persoane care s-au oferit voluntar, cercetătorii englezi au descoperit că, cu cît omul este mai slab, cu atît el posedă un număr mai mare de fibre lente al căror suport energetic îl constituie grăsimile. Dimpotrivă, cei care prezintă tendințe de îngrășare au un număr mai mare de fibre rapide care nu consumă grăsimile din organism. Pentru acești oameni, după părerea cercetătorilor englezi, practicarea exercițiilor fizice nu are efectul scontat. În plus, mușchii lor obosesc mai repede, ceea ce face mai dificilă pentru ei însușirea activității fizice.

Prin perseverență și tenacitate se poate obține, totuși, „reeducarea" într-o măsură însemnată a mușchilor, astfel încît țesăturile numite „rapide" să se comporte, aproape ca și cele cu activitate mai lentă, consumînd depozitele de grăsime excesivă.

MIHAI CONSTANTINESCU

Corespondență din Köln

PATRU ZILE CU GENERIC UNIC: EXISTENȚA UMANĂ

Timp de patru zile am audiat la Köln lucrările FORUMULUI INTERDISCIPLINAR — „PROGRESE ȘI REALIZĂRI ÎN MEDICINĂ". Este foarte greu să așterni pe hîrtie gîndurile despre o „trăire" care te-a copleșit, nu prin fast, ci prin sobrietate și acuratețe, nu numai prin multitudinea temelor și a lucrărilor din cadrul fiecărei teme, ci prin profunzimea lor. Nu numai prin prezentare sau prin reprezentare, prin minuțiozitatea cu care au fost alese, pregătite și expuse, ci prin legătura lor cu problemele majore de viață.

Absolut toate temele au fost în strînsă legătură cu problematica, am spune cotidiană, a existenței umane. Toate exprimau strădania de a rezolva această problematică pentru a face viața omului cît mai comodă și plăcută.

Prima temă, „Progrese în terapia medicală", a făcut cunoscut rezultatul ultimelor cercetări asupra unui grup de substanțe foarte des utilizate în practica medicală, de tipul substanțelor „beta-blocante, calciu-antagoniste, antidepresive", prin prezentarea lucrărilor unor profesori de prestigiu, prof. dr. D. Palm, O. K. Haustein, H. J. Moller.

O altă temă, „Importanța sexualității pentru personalitate" a evidențiat fără reținere cîtă suferință și cîte drame implică tulburările de sexualitate, din ce în ce mai frecvente în zilele noastre. În același timp, succesele obținute în tratamentul acestor afecțiuni sînt garanția materială a posibilităților de reducere a suferinței în domeniul acestor afecțiuni atît de complexe.

„Fertilitatea și tulburările de potență", reținînd între factorii majori incriminați televizorul, temă prezentată nu numai sub aspect etiologic, patogen, terapeutic, dar și cu implicațiile juridice aferente, subliniază primatul vieții sociale asupra existenței individuale și a responsabilității societății în cazul creșterii frecvenței afecțiunilor de acest tip, generate în cea mai mare parte de „stres".

Tema „Boli infecțioase importate prin turism", din antichitate și pînă în zilele noastre, a rămas și va rămîne de stringentă actualitate. În cadrul acestei teme s-au prezentat lucrări în care au fost expuse cele mai noi metode profilactice și terapeutice în „malarie, sifilis", cît și ultimele date obținute asupra structurii agentului SIDA și profilaxiei acestei boli.

Temei consacrate problemelor oncologice „Succese noi pentru diagnosticul, prognosticul și terapia oncologică", inclusiv în tumorile citogenetice i s-a pus la dispoziție o zi întreagă, realizîndu-se o punere la punct amplă a tuturor problemelor cunoscute sau încă necunoscute de noi pînă astăzi, legate de boala canceroasă. Rezultatele acestor cercetări reprezintă pași mari sau mărunți, dar permanenți și siguri care ne vor permite într-o zi, de dorit cît mai apropiată, să învingem cancerul.

Revenind la atmosfera reuniunii, s-au impus stilul didactic clar și concis în care au fost prezentate lucrările, cît și pasiunea care izbutea să transpară chiar și din sobrietatea prezentării, fiecare lucrare instituindu-se într-o pledoarie convingătoare în fața celei mai înalte instanțe, VIAȚA.

Dr. MARIA ANTONETA CIOCHIRCĂ
I.M.F. București

Întîmplări adevărate

Un scorpion implantat

Într-o familie de fermieri din Philadelphia (SUA) s-a născut o fetiță pe care fericiții părinți au botezat-o Stella. Prenumele nu a fost ales întîmplător. La naștere, pe umărul stîng al copilei s-a descoperit un mic semn în formă de stea. Dar anii au trecut și, o dată cu dezvoltarea fetei de care părinții erau foarte mîndri, se mărea și „steaua" de pe umăr pînă cînd, devenind din ce în ce mai clară, s-a constatat că era, de fapt, un scorpion foarte bine conturat, în lungime de aproape doi centimetri.

Nimeni nu înțelegea cum a apărut. Și nu faptul că a apărut un semn, îngrijora ci, de ce, scorpion ? Nu cumva el

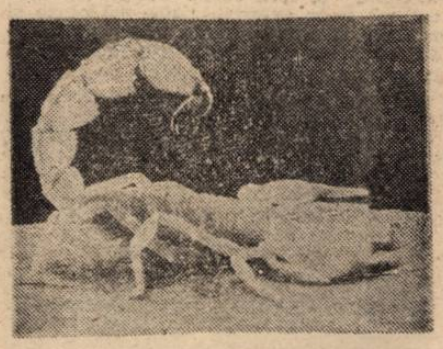

are o semnificație ocultă ? Medicii n-au putut răspunde. bătrînii au invocat tot soiul de amintiri oarecum similare dar... generatoare de dezastre. Cert este că vecinii au cam rărit vizitele pe la „ferma blestemată".

În familia Hawks viața a început să devină tot mai apăsătoare. Nopți întregi, John Hawks se frămînta neputînd să doarmă. Parcă tot aștepta să se întîmple prezicerea. Iată că, într-o astfel de noapte, ea a venit, sub forma unei... revelații. John Haks și-a amintit că la vîrsta de 10 ani a fost mușcat de un scorpion pe care, pur și simplu l-a zdrobit acolo, pe umăr, unde-l găsise. De ce, însă, a apărut el pe umărul fiicei ? Specialiștii spun că șocul copilului de atunci a fost atît de mare încît s-ar putea ca, undeva în subconștient, el să fi persistat ani îndelungați fiind pur și simplu „transferat" pe corpul micuței Stella. Pînă vor apărea alte ipoteze, explicația a fost... acceptată.

(Melania Chiriacescu)

Ca-n filmele de groază

Întîmplarea petrecută în localitatea Guastallia, în provincia Reggio Emilia, seamănă perfect cu o secvență dintr-un film de groază. Carlo Rubens, un bătrîn în vîrstă de 78 de ani, a fost externat din spitalul din oraș, întrucît medicii au opinat că nu mai are mult de trăit și este cazul să fie trimis acasă. După cîteva zile, Rubens, în optica celor din casă, decedase (nu mai dădea nici un semn de viață, era rigid). Rudele și prietenii săi au luat măsurile cuvenite pentru înmormîntare: l-au plîns, au aprins lumînări, au îmbrăcat haine de doliu. Spre seară, a urmat o scenă pe care cei prezenți desigur că nu o vor uita niciodată : giulgiul care acoperea „cadavrul" lui Rubens, a început să se miște și, spre surpriza tuturor, a dat semne de viață. Transportat imediat la spital, medicii au opinat că nu este vorba de nici un miracol, ci pur și simplu de un... echivoc. Cînd a fost externat, Rubens se afla într-o asemenea stare gravă, încît era (după părerea lor) o chestiune de cîteva ore pînă la decesul său. Cei de acasă au fost convinși că li se comunicase că a decedat și au acționat în acest spirit. De aici și confuzia iscată. Revenit la o stare mai bună, medicii se gîndesc (în ciuda vîrstei sale înaintate), că Rubens ar putea să fie operat pentru a i se fixa un by-pass.

Detectiv particular pentru... animale

Ron Dufault în vîrstă de 53 de ani, um Statele Unite, este un detectiv particular deosebit de căutat, vestit pentru specialitatea sa. El nu ajută însă pe nimeni să descopere persoane dispărute, ci cîini și pisici. În 15 ani, el a găsit peste două mii de animale pierdute, plus o pasăre și un șarpe. La început, s-a apucat de bună voie să facă acest serviciu prietenilor. Totodată, și-a dat seama că are talent în descifrarea psihologiei animalelor, așa că s-a gîndit să pună chiar bazele unei societăți care să se îndeletnicească cu găsirea micilor animale pierdute. Principalele instrumente de lucru : un ordinator și un telefon. Tehnica de bază : delimitarea unui teritoriu de aproximativ 3 km² în jurul casei stăpînilor, avînd în vedere că animalele au tendința de a explora domeniile necunoscute în cercuri din ce în ce mai largi. Inițial, reușea să găsească trei animale din zece. Dar, destul de repede a găsit un truc : pe lîngă faptul că făcea turul străzilor din teritoriul delimitat, afișa poza animalului pierdut pe zidul școlilor : „Copiii sînt imbatabili, au ochi pentru așa ceva", consideră Ron Dufault. Prețul pe care îl pretinde pentru serviciile aduse ? Puțin peste o mie de franci ! Dar Ron nu are totuși suflet de cîine. Refuză recompensa pe care unii dintre clienții săi fericiți că și-au redebîndit animalul de companie, doresc să i-o ofere lui Ron, peste cei 1 000 de franci !

La masa mea, lumea întreagă!

„În urmă cu treizeci de ani m-a șocat teribil o atitudine de natură rasială, povestește Geneviève Morel. M-am gîndit atunci să lupt împotriva rasismului cu modestele mele mijloace. N-am găsit ceva mai la îndemînă decît să-mi folosesc micul meu apartament parizian invitînd în el oameni, îndeosebi studenți, din toată lumea. Am început rugînd-o pe fiica mea, studentă la Sorbona, să invite la masă cîțiva colegi, veniți din colțuri diferite de lume. S-au reunit un camerunez protestant, un marocan musulman și un italian catolic. Să nu vă închipuiți că această idee este ruinătoare ! Să asigur un dejun pentru zece persoane nu înseamnă ceva imposibil. Dacă religia în-

vițaților mei le interzice carnea de porc sau de vacă, recurg la unele specialități cum ar fi pui «en gelée».

De treizeci de ani, Geneviève are casa deschisă pentru acești invitați, de trei ori pe săptămînă, de fiecare dată primind trei-patru studenți străini și două cupluri de francezi. „Ne adunăm nouă la masă, sufrageria mea nu permite mai mulți oaspeți deodată". Dar în acest ritm prin casa Genevièvei se perindă aproximativ 100 de oameni pe lună. La 65 de ani, ea a văzut defilînd prin micul său apartament cîteva mii de tineri din peste 30 de țări. Mulți îi scriu și o invită la rîndul lor să-i viziteze în Liban, Siria, Algeria, Togo, Camerun, Coasta de Azur, Senegal, Congo... Unii din foștii studenți sînt azi, după cum afirmă Geneviève, medici, avocați, arhitecți, miniștri și chiar... șefi de stat.

SPORT UNIVERS

Sport și politică ?

A început și sportul să învețe de la fratele mai mare, politica. Cluburi altădată puternice, cum ar fi Steaua sau Dinamo au intrat într-o degringoladă explicabilă de altfel, dar fără nici un beneficiu în interesul sportului. A ajuns Steaua să piardă o partidă de fotbal pe care o juca acum cîțva timp cu ultima clasată ? Îl umflă rîsul și pe cel mai serios om. Mănîncă Dinamo bătaie de la orice echipă din Divizia A ? Ceva nu e în regulă. Nu mai sînt conducători. Pînă acum funcționa aura de mare vedetă fie că erai jucător, fie că erai antrenor. Astea au căzut. **Ești**, numai dacă demonstrezi că **ești** (jucător sau antrenor). Restul sînt vorbe. După cum am văzut unii care nu știau acest lucru l-au înțeles repede în „sejurul" occidental. Printre ei, mulți fotbaliști, dar și antrenori. La noi în țară se ajunge încă destul de greu la această mentalitate sănătoasă. Scrie presa despre cutare că e vedetă, omul chiar și crede și pe chestia asta vine la antrenamente cînd vrea, dă un gol și pe urmă doarme cinci meciuri, că așa crede el că e statutul de vedetă. Îmi aduc aminte de un film făcut la Ajax pe vremea cînd echipa era antrenată de Covaci. Se termina antrenamentul și vedeta Cruyff rămînea suplimentar după ce toți ceilalți fotbaliști plecau acasă cu mașinile personale. Altă vedetă dacă întîrzie 5 minute de la antrenament, amenda e gata. Și la noi ? Trai. Păi nu e mai bine la noi ? În sfîrșit, la clubul Steaua a fost numit Oțelea în postul de președinte. La Dinamo încă se „negociază". Cîtă vreme ?

Vine meciul amical cu Spania și echipa noastră națională este iarăși dominată de „occidentali", asta în ideea ca nu cumva să ne facem de rîs într-o partidă de asemenea miză (!). Dar uităm că aceia care joacă la cluburi străine vin la națională ca într-o vacanță, să mai scape și ei de chingile stresante ale vieții de fotbalist profesionist. Mateuț și Gh. Popescu sînt cam singurii care își văd de treabă pe acolo pe unde joacă. Pe cînd și o echipă națională din jucători tineri care își frămîntă oasele în Divizia A pentru a fi formată și rodată pentru viitoarea ediție a campionatului mondial de fotbal ? Noi mai așteptăm, pentru că așteptarea moarte n-are, cum zice un vechi proverb afgan.

Așteptăm cu interes și partida de rugby a naționalei noastre cu națională Italiei de duminică. Tot duminică va avea loc un concurs de alergare pe șosea dotat cu Cupa Primăverii, organizat de P.N.Ț.-c.d. Ce vă spuneam, se amestecă sportul cu politica. E bine, doamne.

P.S. : A fost și meciul cu Spania. Ca șușă a mers, deși nu știu la ce ne-a folosit avînd în vedere că șansele noastre s-au cam sfîrșit după partida cu Elveția.

GEORGE CUȘNARENCU

PROGRAM TV

LUNI, 22 aprilie. Programul 1 : 14,00 Actualități. 14.10 Horoscopul zilei. 14,20 Worldnet USIA. 15,20 S.O.S. Natura ! 15,15 Copiii noștri — viitori muzicieni. 16.15 Patrimoniu. 16,40 Avanpremiera săptămînală. 17,00 Emisiunea în limba maghiară. 18,30 Repriza a treia. 19,00 Tezaur. 19,35 Desene animate. Strumfii. 20,00 Actualități. Cronica Parlamentului. 21,00 Revoluția română în direct (VI). 22,00 Teatru TV. Gin Rummy de Donald L. Cobrun. 23,35 Serenada. 23,50 Actualități. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Finlanda — U.R.S.S. 17,30 Veniți cu noi pe programul doi... duplex București — Timișoara ! (I). 18,00 Actualități. 18,10 Veniți cu noi pe programul doi ! (II). 20,00 Studioul de literatură. 20,50 Magazin auto-moto. 21,15 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Suedia — S.U.A.

MARȚI, 23 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități. 10,10 Horoscopul zilei. 10,20 Super Channel. 10,45 Transmisiune în direct a slujbei religioase prilejuite de hramul Sf. Gheorghe. 12.00 Ora de muzică. 13,00 Confluențe. 13,30 Avanpremieră TV. 13,40 Bijuterii muzicale. 14,00 Actualități. 14,10 Audio vizual studio. 14,30 Documentar științific. 15,00 Preuniversitaria. 15,30 Teleșcoală. 16,00 Medicina pentru toți. 16,15 Cheia succesului. 16,40 Muzica pentru toți. 17,00 Conviețuiri. 17,30 În fața națiunii. 18,10 Tele-discul muzicii populare. 18,30 Economia încotro ? 19,00 Rock-panorama. 19,35 Desene animate. Strumfii. 20,00 Actualități. 21,00 Telecinemateca. Îngerul și cel rău (S.U.A., 19.47). 22,45 Salut prieteni ! 23,45 Actualități. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei grupa A : Finlanda — Canada. 17,30 De-ale pieței în economia Capitalei. 18,00 Film artistic. **M ca Mathieu** (Franța, 1972). 19,35 Canal France International. 21,30. **Campionatul mondial de hochei, grupa A : S.U.A. — U.R.S.S.**

MIERCURI, 24 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități. 10,10 Horoscopul zilei. 10,20 Film artistic. **Inima de marmură** (Franța, 1986). 12,00 Ora de muzică. 13,00 Virsta a treia. 13,40 Agenda muzicală TV. 14.00 Actualități. 14.10 Jazz Magazin.. 15,00 Preuniversitaria. 15,30 Teleșcoală. 16,00 Stadion. 16,40 Muzica pentru toți. 17,00 : 15, 16, 17, 18. 17,40 Lumea ideilor. 18,10 Tineri interpreți de muzică populară. 18,30 Reflector. 19,00 Cultura în lume. 19,35 Desene animate. Strumfii. 20,00 Actualități. 21,00 Roman-foileton. Casa Buddenbrook. 22,00 Mai aveți o întrebare. 22,40 Televiziunea vă ascultă ! 23,05 Pro musica. 23,50 Actualități. **Programul 2 :** 16,05 Desene animate. Clementine. 16,30 Emisiune în limba maghiară. 18,00 Actualități. 18,10 Teatru TV. Neisprăvitul de N. Fonvizin. 19,45 La sept. 21,40 Tribuna non-conformiștilor. 22,00 Actualități. 22,10 Univers cultural — univers creștin.

JOI, 25 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități. 10.10 Horoscopul zilei. 10,20 Super Channel. 12,00 Ora de muzică. 13,00 Interferențe. 13,40 Tele-recital. 14,00 Actualități. 14,10 Mondo-muzica. 14,30 Caleidoscop cetățenesc. 15,00 Preuniversitaria. 15,30 Teleșcoală. 16,00 Arte vizuale. 16,40 Muzica pentru toți. 17,00 Limba noastră. 17,30 Pro patria. 18,30 Piața și banii dv. 19,00 Știința în lume. 19,35 Desene animate. 20.00 Actualități. 21,00 Film serial. Dallas. 21,55 Reporter '91. 22,30 Melodii **de neuitat. 22,45 Simpozion** — revistă de literatură și arte. 23,45 Actualități. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei grupa A : Suedia — Cehoslovacia. 17,30 Emisiunea în limba germană. 18,30 Documentar științific. 19,00 Concertul Orchestrei Naționale Radio. 21,30 Scena. 22,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : U.R.S.S. — Canada.

VINERI, 26 aprilie. Programul 1 : 10,00 Actualități. 10.10 Horoscopul zilei. 10,20 Worldnet — USIA. 12,00 Ora de muzică. 13,00 Oameni de lîngă noi. 13,30 Avanpremieră TV. 13,40 Varietăți internaționale. 14,00 Actualități. 14,10 Armonii corale. 14,30 Casa și grădina. 15.00 Preuniversitaria. 15,30 Music-Box. 16,00 Documentar artistic. 16,30 Tragerea Loto. 16,40 Muzica pentru toți. 17,00 Emisiunea în limba germană. 18,00 Invitatul săptămînii. 18,30 Cîntecul inimii mele. 18,45 Vîrstele peliculei. 19,35 Desene animate. Strumfii. 20,00 Actualități. 20,40 Viața parlamentară. 21,05 Roman-foileton. Casa Buddenbrook. 22,05 Studioul E. 22,35 Studioul șlagărelor. 22,50 Gaudeamus. 23,35 Actualități. 23,45 Tele-Top. 0,20 Jazz-Fan. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Canada — Suedia. 17,30 Film serial. Așii cerului albastru. 18,25 Concertul Orchestrei de cameră a Radioteleviziunii. 21,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : Cehoslovacia — U.R.S.S.

SÎMBĂTĂ, 27 aprilie. Programul 2 : 9,00 Micul dejun Tv. 10,00 Actualități. 10,10 Descoperirea planetei. 10,30 Dodo-Ring. 11,30 Istoria religiilor. 12,00 Ora de muzică. 13,00 : 7x7. 13,40 Top '90. 14,00 Actualități. 14,10 Tele-Club. 16,00 Mapamond. 16,30 Fotbal. 18,15 O melodie într-o sută. 19,15 Teleenciclopedia. 20.00 Actualități. 20,40 Săptămîna sportivă. 21,00 Film artistic. Afacerea Pigot (Franța, 1981). 22,45 Cocktail internațional. 23,30 Actualități. 23,40 Film serial. Jake și Grăsanul. 0,30 Video-discoteca. Programul 2 : 16,00 Desene animate. Clementine. 16,25 Film artistic. În afara legii (S.U.A., 1943). 18,25 Actualități. 18,35 Lumea sportului. 19,00 Opera în capodopere. Călătorie la Reims de Gioacchino Rossini. 21,30 Super Channel. 22,00 Actualități. 22,10 Super Channel : Blue Night.

DUMINICĂ, 28 aprilie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV. 10,00 Actualități. 10,10 Abracadabra. 11,05 Film artistic în serial pentru copii. Jack și vrejul de fasole. 11,30 Lumină din lumină. 12,30 Viața satului. 13,30 De dor, de dragoste, de joc. 14,00 Actualități. 14,10 Video-Magazin. 16,30 Atlas. 17.00 Campionatele internaționale de gimnastică ritmică ale României. 18,00 Convorbiri de duminică. 19,05 Film serial. Dallas. 20,00 Actualități. 20,40 Duminică sportivă. 21,00 Film artistic. Șase săptămîni. (S.U.A., 1982). 22,50 Maeștrii. 23,50 Actualități. 0,00 Show-ul de duminică. **Programul 2 :** 15,00 Campionatul mondial de hochei, grupa A : S.U.A. — Finlanda. 17,30 TV 5 Europe. 18,10 Muzica amintirilor. 18,30 Viața spirituală. 19,00 Serată muzicală TV. 21,30 Campionatul mondial de hochei, grupa A : U.R.S.S. — Suedia.

(După „Panoramic TV")

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

verificati-vă cunoștințele

ORIGINEA UNOR DENUMIRI GEOGRAFICE

Pe întreg globul terestru există o multitudine de denumiri geografice, de riuri, fluvii, mări, oceane, munți, dealuri, orașe, țări, state etc., etc. Multe din ele s-au mai și schimbat pe parcursul mileniilor, comparativ cu cele inițiale, din diverse cauze. O mare parte din acestea constituie denumiri date de localnici, fără a avea o anumită semnificație. Altele însă au semnificații clare, reprezentînd anumite caracteristici geografice locale, numele unor personaje istorice sau a unor exploratori, ale unor fondatori de noi așezări etc.

În cele ce urmează, vă propunem doar cîteva întrebări, privind diverse denumiri geografice, legate de originea lor, de semnificațiile sau obîrșia lor. Răspunsurile din rubrica viitoare, vor fi date în ordinea numerică a întrebărilor.

Și acum să pornim la drum, peste mări și țări...

1. Ce proveniență presupusă are denumirea orașului București ?

2. De unde provine denumirea statului Arizona, din SUA ?

3. De unde provin denumirile următoare :

a) Insula Barbados
b) Canada
c) Danemarca
d) Insula Espaniola
e) New York
f) Toronto
g) Rîul La Plata
h) Washington
i) Salt Lake City
j) Costa Rica ?

Ing. LIVIU MACOVEANU

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Opinii despre legi

Autorii opiniilor despre legi, formulate în numărul anterior al revistei, corespunzînd ordinii numerice prezentate acolo, sînt următorii :

1. Hesiod ; 2. Xenofon ; 3. Horațiu ; 4. Seneca ; 5. Descartes ; 6. Spinoza ; 7. Montesquieu ; 8. Voltaire ; 9. Heine ; 10. Iorga.

— Iar s-a mai deschis o Butică ?

SFATURI PRACTICE

● Castraveții puși la murat devin mai gustoși și rezistă mai mult timp dacă se adaugă puțin muștar în saramură.

● Cînd coloana de mercur a termometrului s-a fragmentat se introduce termometrul în apă caldă și mercurul se va omogeniza.

● Lipirea de cuțit a tortului cu cremă poate fi evitată prin introducerea lamei cuțitului, în apă rece, înainte de tăierea fiecărei felii.

● Mirosul tacîmurilor întrebuințate la curățatul cepei sau a peștelui va dispare prin spălarea acestora, imediat, cu apă în care s-a introdus puțin oțet sau sare de bucătărie.

DIVERTISMENT

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUT TRECUT

DOI DIN OPT

Desenele nr. 5 și 8

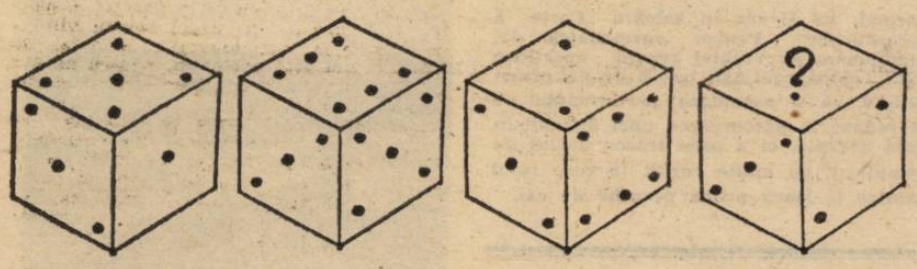

Examinați cu multă atenție cele patru zaruri și încercați să aflați ce cifră ar trebui să se afle în locul semnului interogativ. Dacă rezolvați testul în numai 60 de secunde, se poate aprecia că dați dovadă de perspicacitate.

(Soluția în numărul viitor)

GEOGRAFIE

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	P	E	N	I	N	S	U	L	A	■	M	U
2	C	E	A	N	E	■	I	Z	V	O	R	
3	R	U	■	Z	E	N	I	T	■	I	N	S
4	T	A	■	U	■	I	N	O	T	A	T	■
5	■	T	E	R	E	N	■	R	A	D	A	R
6	C	O	L	I	N	A	R	A	■	U	N	I
7	A	R	E	■	C	■	I	L	I	C	■	
8	R	I	■	B	L	E	U	■	E	T	R	E
9	P	A	S	■	I	S	■	M	R	■	T	R
10	A	L	T	I	T	U	D	I	N	E	■	
11	T	■	A	D	I	A	■	M	A	R	I	N
12	I	N	T	A	C	T	A	■	T	A	R	A

ORIZONTAL : 1) Întindere de pămînt care înaintează adînc în mare, rămînînd înconjurată din trei părți de apă — Vîrf de munte ! 2) Vastă întindere de apă delimitată de continente (pl.) — Locul unde-și are obîrșia o apă curgătoare. 3) Rîu ! — Punct de intersecție al verticalei locului cu sfera cerească, opus nadirului — Omul din insulă ! 4) Animal cu corpul acoperit cu plăci osoase și cornoase mobile, care trăiește în America Centrală, de Sud și în Mexic — Plutire și înaintare la suprafața apei. 5) Solul privit din punct de vedere geografic — Sistem de detectare și localizare. 6) Zonă geografică cu forme de relief mai mici decît dealurile — A stringe la un loc. 7) Fluviu și stațiune de sporturi de iarnă în Suedia — Veste de la țară (sing.). 8) Carei ! — Culoare marină — Plase de pescuit 9) Loc îngust de-a lungul unei văi, între munți sau dealuri — Sînt... la distanță ! — Camere ! — Intrare în zona tropicală ! 10) Înălțime a unui punct de pe suprafața pămîntului, considerată în raport cu nivelul mării. 11) Infinitiv pentru briza mării — Referitor la o vastă întindere de apă stătătoare. 12) Neatinsă — Teritoriu locuit de un popor organizat din punct de vedere administrativ și politic într-un stat.

VERTICAL : 1) Complex tehnic amenajat pe malul unei ape navigabile — Munții noștri. 2) Zonă de circa zece grade care se întinde de o parte și de alta a briului de foc al pămîntului (masc.). 3) Marine ! — Element de compunere care înseamnă „departe", „la distanță" sau „de departe" — Țară. 4) Lac artificial format din stăvilirea cu baraj de pămînt sau prin abaterea unui curs de apă (pl.) — Cel mai înalt vîrf din insula Creta (2 456 m.). 5) Nord-Nord-Est — Articol hotărît pus la sfîrșitul unui cuvînt. 6) Luminoasă — Vapor împotmolit în nisip sau într-un loc unde apa are adîncime redusă. 7) La vestul unei insule ! — Apă curgătoare mai mică decît un fluviu. 8) Porțiune de teren situată de-a lungul țărmului oceanului, mării sau al unui lac, pe care de obicei o udă apele — Maestru al pantomimei. 9) Limitele alfabetului ! — Cută ! — Petrecerea sezonului rece. 10) Construcție care susține o cale de comunicație terestră, traversînd o vale la mare înălțime — Cea mai mare subdiviziune a timpului geologic. 11) Specific zonelor de mare altitudine — Carte ! — Ieșire ! 12) Masivul pădurilor montane — Tonă situată pe malul unei ape.

DICȚIONAR : ARE, ETRE, IDA.

TALIDA RUNCU

Sibiu

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

CĂLĂTORIE PE GLOB

ORIZONTAL : — Tegucigalpa — Italia — Maine — Rabat — Lățită — Anonim — Rina — N — NB — Apenini — Ac — Agro — A — Ap — Act — Odo — Un — Ar — Occipital — Tatra — Secara — Eci — Nt — Ra — Ig — Nametită — Ivo — Aspropotamos.

FEL DE FEL

● **O fabrică** din Belgia a construit un autobuz (pulman) turistic de dimensiuni neobișnuite : lungimea 15 metri ; lățimea 2,6 metri ; înălțimea 4 metri. În partea superioară a vehiculului sînt 57 de locuri, iar în partea inferioară alte 12 scaune comode. Mașina este dotată cu o magazie pentru bagaje, o toaletă și un bar.

● **Casa** în care a locuit Elvis Presley în orașul Memphis este vizitată zilnic de circa 1 500 de persoane. Și un alt amănunt care pare incredibil : în fiecare zi cîte 4—5 persoane telefonează pentru a vorbi cu celebrul cîntăreț...

● **Primele** vertebrate care au populat Terra respirau cu ajutorul... urechilor ! Această opinie a fost avansată de dr. Jennifer Clark de la Universitatea din Cambridge după ce a studiat circa o tonă de fosile găsite în cadrul unei expediții din Groenlanda, fosile aparținînd unei specii de moluște care a trăit acum 360 de milioane de ani.

CRONICA modei

MINI-STRECHT

Anul acesta mai mult ca în alți ani se poartă... moda sexy. Rochițe colante gen stretch și... precum se vede moda mini s-a impus cu desăvîrșire În acest an nu se știe niciodată cînd bluza devine rochie și cînd rochia devine bluză. Deci... Picioarele frumoase sau mai puțin frumoase vor fi expuse cu generozitate privirilor în această primăvară și vară. Dar atenție totuși, nu chiar oricine își poate permite să și le expună.

Paleta coloristică este foarte variată. Combinații de roșu cu portocaliu sau mov cu verde se prezintă curajos. De asemenea, putem alătura buline cu dungi, pătrate cu flori etc. Frumoasa rochiță alăturată este din jerseu, cu dungi în culori de roșu cu alb, combinate pe de o parte și în față cu albastru și alb. Dacă aveți o asemenea siluetă... încercați !

POȘTA REBUS

Coca E. Jercan — Constanța : careul „Primăvara" este foarte slab tematic iar unele trageri la temă sînt de-a dreptul hilare.

Petru Pardău — Botoșani : „Ghețurile" dv. au ajuns prea tîrziu. Sper ca arșița verii să nu le topească...

Daniel Marian Derzsi — Ploiești : excelentă „Invitația la dans". Vă aștept și cu alte careuri.

Marius Țiu — Arad : am reținut cele două careuri („Temporală" și „În atlas")

MARIAN MINCULESCU

■ La sfîrşitul secolului, aplicaţiile mondiale ale energiei geotermice vor atinge circa 21 000 MWh, adică echivalentul a circa 8 milioane Tep (tone echivalent petrol) pe an.

■ Spaţiul aerian a fost stăpînit de aliaţi în războiul din Golf. Reuşita se datorează avioanelor-radar „AWACS", care au reperat fără eroare aparatele irakiene încă de la decolare, asupra acestora îndreptîndu-se avioanele de vînătoare.

■ Din cele 52 de rachete „Tomahawk" lansate în prima fază a războiului din Golf, numai una singură nu şi-a atins ţinta.

■ Pentru ca sticla să nu absoarbă energie infraroşie, care ar fi remisă spre exterior, şi să nu provoace pierderi de căldură ea va trebui să fie reflectantă la aceste lungimi de undă.

TELEGRAME

■ Americile erau populate înaintea datei admise de arheologia clasică — în urmă cu 11 500 de ani. Datările cu carbon 14 şi stratigrafia confirmă popularea celor două Americi cu circa 30 000 de ani în urmă...

■ Azotul, care formează circa 80 la sută din aerul atmosferic, devine otrăvitor la presiune înaltă. La decompresiune bruscă, azotul formează în sistemul sanguin bule de gaz punînd în pericol viaţa scafandrului.

■ La Sao Paolo, marea metropolă braziliană, în care trăiesc peste 12 milioane de oameni, gazele de eşapament de la automobile poluează aerul în proporţie de 90 la sută.

■ În lume există peste 800 milioane de biciclete. Între 50 şi 90 la sută din deplasările zilnice în China se efectuează cu bicicleta.

■ Populaţia emisferei sudice a planetei a crescut de la mai puţin de 300 milioane de locuitori în 1950, la peste 1 miliard în 1990.

■ Celulele vii conţin o adevărată reţea de transport în cadrul căreia mici vehicule propulsate de motoare moleculare se deplasează în toate sensurile. Ele îşi schimbă direcţia pentru a livra încărcătura în locul solicitat de celulă.

BINOCLU PORTATIV

Cu prilejul Jocurilor Asiatice care s-au desfăşurat anul trecut la Beijing, s-a putut constata că numeroşi spectatori poartă un tip de ochelari cu totul neobişnuiţi. Pînă la urmă „misterul" a fost dezlegat : era vorba de binocluri portative, şi uşor de reglat care, în mod special, erau fo-

losite de spectatori aşezaţi departe de evoluţia sportivilor. Produsul, reprezintă o realizare a unui grup de specialişti japonezi. Datorită calităţilor sale, el a fost foarte bine apreciat, confirmînd poate vorba că avînd patru ochi vezi mult mai bine decît cu doi...

Primul copil al Germaniei unite

Cu prilejul zilei (şi să-i zicem orei oficiale) în care cele două Germanii s-au unit, autorităţile au decis ca acel copil care se va naşte în ziua şi la ora respectivă să fie declarat „Primul copil al Germaniei Unite". Odată luată această hotărîre, maternităţile au fost înştiinţate să urmărească cu atenţie evenimentul şi după consemnare, să comunice imediat datele respective. Dintre zecile de avizări care s-au făcut, o comisie specială a decis că micuţul Jakob Schirmer, născut în Berlin, a întrunit cele mai apropiate date în raport cu marele eveniment şi l-au declarat „Primul copil născut în Germania unită". Familia Schirmer a primit un premiu şi, cum era de aşteptat, felicitări din toate colţurile ţării.

CALEIDOSCOP magazin

MUZICA ŞI GIRAFELE

Directorul Parcului zoologic din Sydney (Australia), avea unele probleme de „disciplină" cu două girafe, cam neastîmpărate. Nici una din măsurile preconizate, nu au dat rezultatele aşteptate. A venit în aceste împrejurări şi propunerea nepotului directorului, Andrew Bedetts. Acesta, foarte inspirat, a propus să execute un mic program muzical în faţa celor două girafe cu un saxofon. Curios,

dar cele două animale au primit cu interes micul concert improvizat şi s-au manifestat în mod paşnic. O dată cu reuşita acestei experienţe improvizate, manifestările de asemenea natură a trebuit să fie repetate destul de des, cu aceleaşi rezultate pozitive. În prezent, directorul Parcului zoologic se află într-o mare dilemă : să-l mute pe nepotul său Andrew în incinta parcului sau, în cazuri speciale, să expedieze cele două girafe la domiciliul nepotului ?

Avion şi elicopter !

În Statele Unite ale Americii a fost realizat „convertoplanul", un hibrid care reuneşte caracteristicile funcţionale ale avionului şi elicopterului. La capătul fiecărei aripi a noului aparat de zburat au fost montate motoare cu elice. La decolare palele elicelor se rotesc ca la elicopter, în plan orizontal. După ce aparatul ia înălţime motoarele se rotesc treptat şi ocupă o poziţie modificată cu 90 de grade, elicopterul transformîndu-se într-un avion capabil să zboare cu o viteză maximă de 500 kilometri pe oră !

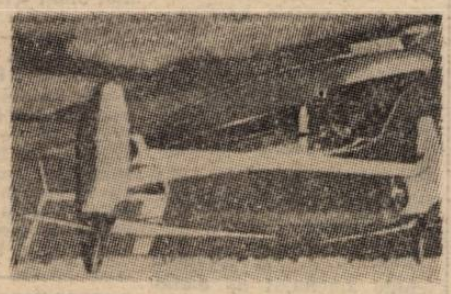

A CONDUCE

A conduce un cal presupune desigur multe cunoştinţe şi o mare abilitate. Dar pentru a conduce concomitent 21 de cai îţi trebuie un curaj deosebit. Acest lucru l-au demonstrat doi olandezi din Groningen, Jan Kuipers şi Henk Westerhorf. Ei au stabilit cu acest prilej un adevărat record mondial care, în mod normal, va figura în celebra „Carte a recordurilor". Pentru curiozitatea dv. menţionăm că vechiul record aparţinea unui echipaj german cu 22 de cai. Gîndiţi-vă că o asemenea performanţă nu se reduce la parcurgerea unei distanţe în linie dreaptă, ci a unui traseu destul de complicat, cu multe curbe, în care rolul fruntaş îl joacă prima pereche de cai.

Record al frigului !

Presa de specialitate a acordat o deosebită atenţie unei veşti de natură ştiinţifică de o excepţională importanţă. Un grup de cercetători de la Universitatea din Colodaro (SUA) au reuşit să realizeze un nou record mondial al... frigului. După cîteva încercări care au eşuat, ei au izbutit să obţină o temperatură de 1,1 milionimi peste zero absolut. După cum se ştie, temperatura cea mai scăzută şi posibilă de obţinut în laborator este de minus 273,16°C.

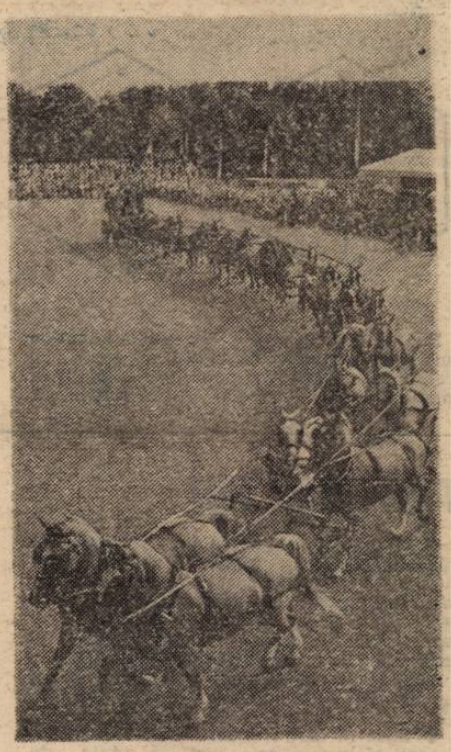

„Van Gogh", pictor de imobile

Mark Jenkins se bucură de o şansă pe care puţini pictori o au în timpul vieţii lor. Faptul este cu atît mai extraordinar cu cît Mark nu are nici un pic de geniu în pictură, ci doar în... publicitate. Dovada: societatea sa, o întreprindere de pictură şi decoraţii, prosperă pe zi ce trece. Dar „pictorul" nostru nu a adus nici o inovaţie în privinţa materialelor folosite sau a tehnicilor abordate în executarea lucrărilor. El a avut doar ideea — ulterior dovedită a fi genială ! — de a-şi boteza societatea cu numele „Van Gogh". A anunţat apoi întreaga populaţie din Paington, un orăşel din Anglia unde locuieşte, că „Van Gogh" renovează faţadele caselor, le restaurează, le pictează. De atunci, telefonul sună fără încetare, comenzile se succed în ritm incredibil. Mark a fost nevoit să apeleze la încă şase ajutoare („pictori") pentru a face faţă tuturor comenzilor. Cererea este explicabilă. Fiecare casă renovată poartă pe frontispiciu aceste cuvinte : „o altă operă realizată de Van Gogh...".

Editor : Redacţia revistei „MAGAZIN"
Administraţia : Editura Presa Liberă
Tiparul : Combinatul Poligrafic Bucureşti
Redacţia şi administraţia : Piaţa Presei Libere nr. 1.
telefon 17 60 10 — 17 60 20

ECHIPA DE SERVICIU

Responsabili de număr : **Aurora Popescu, Paul Ioan**
Secretar de redacţie : **Ionel Cojocaru**
Tehnoredactor : **Spiru Costea**
Corectura : **Irina Stoica, Delia Costea**

Redactor şef : DUMITRU FILIP
Secretar general de redacţie : GEORGE CUŞNARENCU
Redacţia : **Dorel Dorian (şef secţie), Ion Tuguj (1612) : Ecaterina Bătrîneanu, Melania Constantiniu, Paul Ioan (şef secţie), Aurora Popescu (1630) ; Delia Costea, Mihaela Dorobanţu, Adrian Hoaţă, Irina Stoica (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu Elena Ilie, (1633) ; Ionel Cojocaru Dumitru Mateuţă, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Mărar (2692).**

Manuscrisele şi fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Judeţeană
M.URES

magazin

ANUL XXXX Nr. 17 (1749) SÎMBĂTĂ 27 APRILIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

„SARCOFAGUL“ DE LA CERNOBÎL

(Pagina a 4-a)

În exclusivitate pentru revista „Magazin“

(Pagina a 8-a)

PANORAMIC TV

SĂPTĂMÎNA DE LA 29. 04. — 05. 05.

(Pagina a 14-a)

RECUPERAREA COMORII DIN ADÎNCURILE MĂRII BARENTS

(Pagina a 5-a)

Cartea recordurilor naționale

Guinness Book

HOROSCOP Săptămîna 29. 04 — 5. 05

(Pagina a 11-a)

— Pînă ieri am lucrat la biroul plasării forțelor de muncă. De ieri, sînt somer.

STIMAȚI CITITORI,

Urmare inevitabilă a scumpirii materiilor prime și manoperei tipografice, ce presupun cheltuieli asumate exclusiv de publicația noastră, ne vedem siliți să majorăm prețul unui exemplar la 8 lei, începînd cu 27 aprilie a.c. Este cea mai mică ridicare de preț comparativ cu celelalte săptămînale românești, avînd în vedere numărul de pagini.

Sîntem convinși că efortul nostru de a nu vă prejudicia excesiv bugetul personal și sumarul atractiv al revistei „Magazin“ vă vor menține același cititori și abonați fideli. Mai rețineți că abonamentul trimestrial (13 apariții) vă costa doar 100 lei.

Abonamentele contractate pe trimestrul în curs sînt exceptate de la această majorare.

Biblioteca Județeană MUREȘ TÎRGU-MUREȘ

Descoperiri arheologice românești

STENOGRAMELE CREȘTINE DE LA BASARABI [VII]

Mesajul inscripției B 4 — 324 : „Acestei învesniciri prin îndumnezeire ca domn de începere a vieții în cer.

Laudă începutului din Hristos, vieții de îndumnezeire și sfîrșitului. Ție, înnemuritule. Să se ia aminte aceasta despre așezarea cerească cum că Domnul în această lume a fost Hristos și din acela s-a împlinit domnind peste groapa rușinii pînă la părinte după odihna îndumnezeirii sale. Crucea lumii vestește-ne îndumnezeirea promisă de Dumnezeu apururi pentru din Hristos odihnire, pentru din zece îndumnezeire, pentru îdumnezeire, a noastră mîntuire. Apururi viață de așezare în cer, viață de îndumnezeire este, de odihnă este, de domn acum și în veci de la suferință și îngropăciune".

Inscripția B 4 — 327 : „Aceasta întru așezarea cerească, viață de Hristos se împlinește. Laudă cerului pentru : cer, zecele de domn al tău, viața în cer. Începutul acesta de îndumnezeire din Hristos în Dumnezeu prin cunoaștere și vestire că va avea loc la coborire. În zece, Dumnezeu a pururi îndumnezeiește".

Inscripția B 4 — 347 : „Așezare în cer de la Hristos îndumnezeit. Groapă lumii, lumii către cer. Lumii noastre aceasta, învesnicire din Hristos vestită de la Dumnezeu ceresc. Mormîntul îndumnezeirii neîncepute rodește, acesta și de îndumnezeire se vestește Hristos cu începere a vieții de încerire spre Dumnezeu. Odihna, de la Hristos, groapa, de la Hristos, viața mică supusă coborîrii din viața din cer peste această viață lumească de Hristos".

Urmează însripția B 4 — 351 : „Crucea vieții mari din Hristos vestește îndumnezeire spre viața cu început de Hristos, cu continuare de îndumnezeire a vieții mici". Inscrisul se află pe cruce la o distanță oarecare de ceea ce se precizează : „Groapa este deschisă coborîrii vestită de îndumnezeire. Oția ține de acest zece : este pentru cer, pentru Iisus, pentru viața a pururi în Dumnezeu, vestire de la Hristos și groapa sa. Pentru cer urmează așezarea lumii. Tu de la Dumnezeu să iei aminte că : părinte s-a făcut din Hristos care de cer s-a vestit că va fi îndumnezeire și pentru lume. S-a făcut în cer după Hristos scurta lui învesnicire. E învesnicirea adăpostire de viață în cer".

Apoi inscripția B 4 — 352. Un desen în cruce cu scriitură : Lectura se face începînd cu brațul sting : „În cer, viața apururi a lumii este. Zece e înălțarea omului. Începe prin această cruce luarea aminte că am lăsat cruce pentru cunoaștere". Se scrie pe brațul drept : „Pentru cer, Iisus."

Inscripția B 4 — 353 : „Decît în Hristos se amintește că măreția înseamnă îndumnezeire. Oția vestește cerul despre pămînt și pămîntul despre cer. Acest început (are) cruce. Părinte, acum în zece." După un spațiu : „Laudă tatălui ceresc". Pentru încheiere : „I se vesti cerului omul".

Inscripția B 4 — 369 : „Iisus se vestește după scurta noastră viață în Hristos ca să învesnicească lumea în Dumnezeu după coborire. Începutul lumii (către învesnicire) este din Hristos. A lumii viață cerească pornește de la acest început. Hristoase, groapa în care ai fost pus lumii i se deschide". Se continuă pe centru, după scrisul din stînga : „Pe de-a-ntregul împlinindu-se coborîrea unde a început ca Hristos să aducă îndumnezeire. Acest lumesc va avea groapă mai largă decît groapa lui. Hristos — odihnă în cer. Coboară domn de îndumnezeit".

Inscripția B 4 — 382 : „Dumnezeu a pururi după odihnă așezat. Pomenirea gropii din care s-a îndumnezeit. Pentru groapa aceia a fost acesta îndumnezeit. Pomenire a lumii în suferința sa de Hristos. Dumnezeu a pururi, prin îndumnezeire vestește". Iar pe partea stîngă sub scrisul dintîi : „Ca de la Hristos, prin veșnicirea lui Hristos din cer curge îndumnezeire de Dumnezeu".

Inscripția B 4 — 385 : „Coborîrea după îndumnezeire s-a vestit lumii prin Hristos. Acest Hristos este și al nostru acum. Domnul, îndumnezeit din suferință lumească ne va îndumnezei. Din Hristos, pentru lumea Hristos, s-a înălțat". Acum rodește groapa lui după îndoială. Pentru cer, rînduiala cerească acum începe". Cu text în dreapta : „Viețiii pe pămînt i se amintește învesnicirea. Această cruce de luare aminte a îndumnezeirii este. Vestirea învesnicirii vieții de pe pămînt cerului, de la Hristos începe să fie aceasta viață cerească din viața scurtă de Hristos prin îndumnezeire viață a pururi. Zidirea de acum întru Dumnezeu ; căci aceasta aparține părintelui nostru îndumnezeit".

Și inscripția B 4 — 388 : „Aceasta din cer vestește că este lumea un început pe pămînt și un sfîrșit în cer. Înălțarea ei aceasta, prin el se săvîrșește".

Reținem din inscripția B 4 — 385 întîia pomenire a îndoielii care a existat și care, probabil se amplifica de-a lungul trecerii anului 1000 cînd semnul înnemuririi, trimis de cometă nu se împlinea. Cît despre alte legături care se pot specula în jurul incertitudinii, este o treabă a istoricilor doctrinei creștine pentru că lor le revine sarcina de a aduce corecturi unui trecut, astăzi mai degrabă interpretat cu ceea ce s-a spus mai tîrziu despre creștinismul bizantin și nu cu ceea ce se împlinea — pînă la anul 1000 în spațiul dobrogean de la Basarabi.

GRIGORE ALBU GRAL

Imagini dintr-o mare grădină:

ORLAN: „Am oferit artei, corpul meu"

Orlan era o persoană controversată încă de la începutul anilor '70, cînd vindea săruturi cu 5 franci bucata. Prin anii '80 se apropie de Sfînta Fecioară, apărînd pe uriașe afișe pe post de Fecioară în pielea goală. Mereu provocînd și provocatoare în același timp, Orlan a jucat și în cîteva filme parodice. La ce serveau aceste provocări ? Erau o formă de artă, spune Orlan. Dovedind atracție spre artă, astăzi Orlan se adresează chirurgilor plastici pentru a-și oferi corpul artei. „Doctore, spune ea, sculptează-mă, fă-mă Venus, vreau să fac artă carnală, să-mi compui o față care să se asemene cu sufletul meu. Fă din mine un obiect de artă". Și tot așa, cu arta, a ajuns la a patra operație pentru a-și modifica gura. „Ador operațiile, mă simt ca un material de lucru printre atîtea altele". Transformînd sala de operație în show televizual, zice Orlan, vreau să arăt că și chirurgul e un artist. „Am refuzat anestezia generală. Vreau să fiu conștientă pentru a face o bună punere în scenă. Dau ordine cum să

fie lumina, cum să se facă fotografiile, unde să stea asistenții. În plus, se filmează". În suita noastră de fotografii o vedeți pe Orlan pe masa de operație, unde chirurgii încearcă să-i compună fața lui Venus din tabloul lui Botticelli, dar nici Mona Lisa nu e ocolită. „Aveam 43 de ani cînd mi-a venit ideea asta, deși eu am lucrat întotdeauna asupra corpului meu. Acum doresc ca medicii chirurgi să mă „lucreze" din cap pînă în picioare, pentru a recompune o femeie ideală, plecînd de la cele pictate de antici. Nu pot eu, grație calculatorului și chirurgiei, să semăn cu mitologia feminină ?". Noi zicem că poate.

FLASHETE

„DALLAS", un succes homeric

De ce, se întreabă producătorii, succesul mondial al serialului „Dallas" ? Pentru că, răspund specialiștii, el este „Iliada" și „Odiseea" timpurilor noastre. Un univers nemilos, dar etern. O dezvoltare a acestei idei poate fi găsită în cartea Florencei Dupont, 47 de ani, profesoară de literatură clasică la Nancy II și antropolog, intitulată **„Homer și Dallas"**. Iată un fragment : **„Ca și Odiseea, „Dallas"** a cîștigat unanimitatea publicului datorită plăcerii pe care o produce asupra lui. El (serialul) nu povestește o istorie. Este o povestе atemporală, cu ramificații infinite. Episoadele se prezintă în bucle, ca într-o veșnică întoarcere. Spațiul, locurile, decorul, toate sînt imuabile. Cei divorțați

se recăsătoresc, fizicul e inalterabil, căsătoria se consumă în camera conjugală, capacitatea erotică e permanentă. Boby, JR sînt mereu aceiași, fără nici o evoluție psihologică. Principiul serialului american este de a celebra o lume imobilă. În afara uzurii timpului. Cei răi sînt cei care amenință această perenitate".

Acest imobilism, acest conservatorism al sentimentelor seduc telespectatorii ? **Florence Dupont** crede că da și este uimitor acest lucru. Vorbind despre o lume atemporală, serialul de televiziune se află într-o ruptură totală cu discursurile ambiante. Ale științei, ale politicii. „Telespectatorii apreciază acest timp suspendat, acest univers oprit pe loc. Universul din Dallas, deși se pretinde contemporan nu face niciodată referință la vreun eveniment datat sau numit. De aceea „Dallas" reprezintă forma televizuală cea mai reușită a unei lumi ideale la care visează telespectatorul. Se demonstrează un lucru : cultura populară de azi, ca și cea de ieri, înțelege schimbarea și timpul ca un traumatism, ca o pierdere a unei părți a sinelui."

Ne oprim aici cu scurtele considerații despre serialul pe care și noi îl vedem, de fapt îl revedem, la televiziunea noastră, pentru a reveni săptămîna viitoare, cu alte cîteva extrase pe marginea aceluiași subiect. Pînă atunci să încheiem spunînd că de un succes enorm de casă se bucură filmul **„Liceenii rock 'n 'roll"** care nu are nimic homeric în el, fapt ce nu-i deranjează deloc pe cei care fac coadă la bilete, cum n-am mai văzut de mult.

Balet și cinematografie

Patrick Dupont, 31 de ani, după o carieră exemplară de dansator, nu a putut rezista cîntecului sirenelor, revenim fără voia noastră la Homer, cîntecului seducător al cinematografiei. Primul pas făcut spre Mare-

le Ecran al directorului de dans al Operei din Paris a fost făcut în noul film al lui Gilles Behat, **Dancing Machine**, cu Alain Delon și Claude Brasseur. Dar, deși e un film în care apare super-starul Delon, filmul nu se bucură de o unanimitate din partea spectatorilor. Doar în jur de 100.000 de spectatori au intrat în sălile de cinema pentru a urmări jocul actorilor. Destul de puțini în comparație cu numărul celor care de pildă au intrat să vadă filmul **american Pretty Woman.**

De aceea producătorii și-au luat o minimă precauție pentru a evita naufragiul : titlul anglofon care atrage mulțimea.

Rubrică realizată de
GEORGE CUȘNARENCU

music box

Noutăți din lumea metal-urgiei

Bun găsit, dragi prieteni, la o nouă întîlnire cu Music Box-ul ! Am primit foarte multe scrisori în care mi se reproșează că acord prea multă atenție muzicii disco neglijînd hard-ul și heavy metal-ul. Iată, dedic rubrica de astăzi noutăților de ultimă oră din lumea hard-rock-ului : voi începe cu suedezii de la Europe care au probleme cu noul lor L.P., planificat inițial să apară în martie-aprilie. De-ar fi la fel de bun ca „The Final Countdown"... Noul album al lui Frank Zappa se intitulează „Confessions" iar teribilul Ozzy Osborne s-a apucat de finisarea lucrărilor următorului său album, fapt ce arată că retragerea sa „definitivă" nu a fost decît o glumă (încă una !) a legendarului solist... Conducătorul lui Mötley Crue, Nikki Sixx, a devenit tată ! Micuțul se numește Gunner Nicholas. Probleme mari în trupa lui David Coverdale, Whitesnake, David s-a certat (e puțin spus), în timpul unei înregistrări, cu John Sykes iar ceilalți doi membri (Steve Vai — ch. solo și Rudy Sarzo — ch. bas) pregătesc albume solo. Quo Vadis Whitesnake ?

Richie Samboras (ex Bon Jovi) a scos, zilele trecute, un prim album solo ; la concertele pe care le va susține la Londra va participa și maestrul Eric Clapton. Bateristul lui Yngwie Malmsteen, Michael von Knorring, a trecut la Blue Murder împreună cu chitaristul John Sykes care, după cearta cu David Coverdale, a părăsit pe Whitesnake (să ne amintim că John a plecat de la Thin Lizzy tot în urma unui scandal...)

Noul single al grupului Helloween se intitulează „Kids of The Century" iar cel mai recent album al grupului Slaughter se numește „Stick It To Ya". În încheierea acestui grupaj de știri vă mai spun că pînă la venirea verii sînt așteptate noile albume ale lui Van Halen, KISS, Guns N'Roses și Black Sabath.

Iată și un top al celor mai bune zece LP-uri ale momentului :

1. **The Razor's Edge — AC/DC**
2. **1916 — Motorhead**
3. **Crazy World — Scorpions**
4. **A Little Ain't Enough — David Lee Roth**
5. **Solid Ball Of Rock — Saxon**
6. **Recycler — ZZ Top**
7. **Still Got The Blues — Gary Moore**
8. **Remasters — Led Zeppelin**
9. **Heartbreak Station — Cinderella**
10. **Blaze Of Glory — Jon Bon Jovi**

A sosit momentul să cunoaștem numele primilor cîștigători ai concursului nostru perpetuu. Înainte de aceasta, însă, cîteva date statistice : am primit 61 de scrisori, 9 dintre acestea conținînd răspunsuri exacte la cele 12 întrebări iar din restul de 52 am mai găsit 18 cu 11 răspunsuri exacte. Întrebarea care a triat învingătorii a fost aceea cu inițialele U.B. — Unemployment Board, Foaia de gomaj...

Avînd în vedere numărul mare al concurenților cu răspunsuri exacte am hotărît să mărim numărul premiilor acordate, de la 3 la 5. În urma tragerii la sorți au ieșit cîștigători următorii : Mihaela Georgescu — București, Gabriel Bede — Sf. Gheorghe, Cristian Secrieru — Pașcani, Marin Oprea și Constantin Muclea, ambii din București, Ghinionistilor (Svetlana Malciu — Tulcea, Dănuț Popescu — București, Ștefan Caraman — Tulcea, Daniel Vișan — Giurgiu) le adresez îndemnul de a participa în continuare la concursul nostru.

Îi rog pe cîștigători să-mi trimită, cît mai repede, adresa lor exactă, eventual și numărul de telefon.

Iată următoarele două întrebări :

A șaptea întrebare : vă spune ceva numele lui Robert Plant ?

Ultima întrebare pentru luna aprilie : cum se numea primul soț al Paulei Abdul ?

Nu uitați, talioanele împreună cu răspunsurile vor fi expediate pînă la data de 1 mai (data poștei), într-un plic recomandat. Baftă !

Talon de concurs

27 aprilie 1991

În încheiere, cîteva răspunsuri :

Laurențiu Dincă — Brașov : încă n-a apărut LP-ul lui Michael Jackson. Daniela Boros — Tulcea: ți-am scris ! Mihai Domșa — Lanerâm : Enigma, da ! Avînd în vedere recenta mărire a tarifelor poștale (un plic simplu costă acum 4,50 lei) îi rog pe cei care vor să le scriu să introducă în plic timbre de valoarea respectivă...

Al vostru,
MARIAN MINCULESCU

ZECE DESCOPERIRI CARE VOR SCHIMBA FAȚA LUMII

8. Planete în jurul altor sori?

Sistemul nostru solar este o excepție ? Lucrul n-ar fi tocmai imposibil, avînd în vedere că cel puțin pînă în prezent astronomii n-au identificat planete în jurul altor stele. Cu toate acestea, ei sînt aproape convinși că într-o bună zi poate nu prea îndepărtată, vor detecta planete extra-solare. Cu toate acestea, să distingi o planetă care orbitează în jurul unei stele, situată chiar mai aproape de noi, nu e deloc ușor.

Pentru a-și extinde cercetările, în lipsa telescoapelor foarte puternice, astronomii apelează la teoriile deja acceptate privind apariția și multiplicarea planetelor. Modelul formării stelelor considerat a fi în vigoare azi este legat de fenomenul de contracție al unui nor de gaz aflat în rotație. În cursul mișcării, în planul rotației s-a format un disc. Gazul și praful cosmic care l-au constituit au aglutinat, formînd corpuri din ce în ce mai voluminoase care, încetul cu încetul, au capturat întreaga materie înconjurătoare. După cîteva sute de milioane de ani, cortegiul planetar a fost gata. El cuprinde meteoriți, planete telurice ca Terra sau Marte, planete gazoase ca Saturn sau Jupiter. Aceasta este teoria. Ce spun însă observațiile actuale ? Confirmă ele această teorie ?

„Noi am observat deja destule stele în formare. Prototipul ar putea fi T-Tauri", afirmă Roger Ferlet, astronom la Institutul de astrofizică din Paris, în publicația „Science et Avenir". Dar să distingi un disc de materie în jurul unei stele gata formate — luminoasă ! — este un lucru extrem de dificil. Deocamdată dispunem de o singură observație : Bêta Pictoris prezintă o masă ocultă de forma unui disc în jurul său. Ipotezele privind acest fenomen sînt deja numeroase. Una dintre ele avansează ideea potrivit căreia discul ar fi format din particule mai voluminoase (circa 100 microni) decît praful obișnuit interstelar (mai mic de un micron). Totuși, masa totală pare a fi net inferioară celei aparținînd planetelor sistemului solar. Concluzia ? Fie că acele „planete" sînt deja formate, fie că nu vor mai fi niciodată. Dar cine poate ști exact ce se întîmplă atîta vreme cît fenomenul nu poate fi văzut clar și astfel studiat ? Deocamdată totul se bazează mai mult pe presupuneri. Atîta vreme cît telescoapele sînt incapabile să detecteze direct o planetă, astronomii apelează la semne indirecte. Ei țin în observație cîte o stea un timp îndelungat pentru a înregistra oscilațiile vitezei radiale (relativa depărtare sau apropiere de noi) iar dacă se întîmplă ca planeta să se situeze deasupra mirei telescopului, se pot înregistra și variațiile de luminozitate. În acest timp, astronomii visează la viitoarele observatoare spațiale. Și speră că în secolul XXI vor exista telescoape care să le ofere posibilitatea să observe și planete de dimensiunile Terrei, ba chiar eventualele semne de viață de pe acestea. Unii oameni de știință consideră că ideală ar fi amplasarea unui observator spațial pe Lună, protejat de lumina Soarelui, fixat pe un sol stabil, prevăzut cu oglinzi foarte puternice... Azi pare a fi vorba doar de un joc, de un joc foarte scump. Mîine, cine știe...

AURORA POPESCU

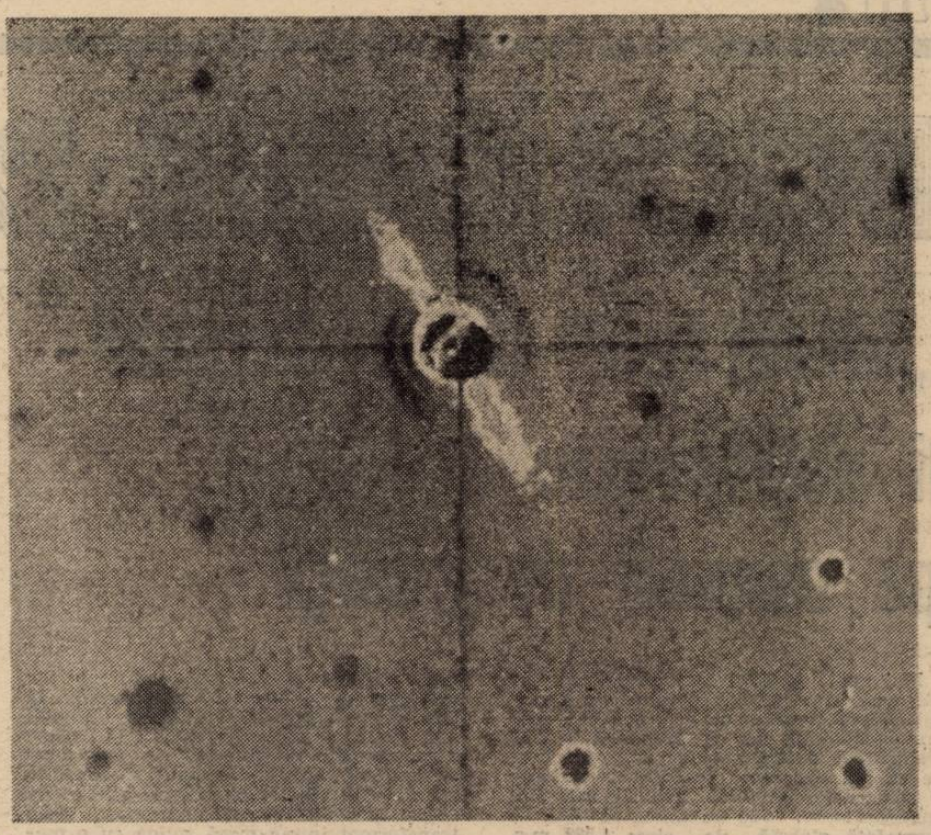

Detectarea unui disc de praf cosmic în jurul stelei Beta Pictoris a adus noi speranțe specialiștilor de a decela planete extra-solare.

Încă un Premiu Nobel pierdut pentru știința românească (VI)

— Din păcate, domnule profesor Crăciun, timpul se pare că nu prea ține cu noi... În sensul că nu ne îngăduie cu bunăvoință să ne continuăm așa cum am dori dialogul ! Deci, să reînnodăm firul discuției : într-un număr anterior al revistei noastre, ne-ați arătat care au fost motivele ce v-au orientat cercetările spre studiul porumbului. Care au fost primele rezultate obținute ?

— Voi începe prin a vă aminti că în timpul doctoranturii (1954—1957) mi-am desfășurat activitatea experimental-științifică la tema „Cercetări privind biologia unor soiuri și hibrizi între soiuri de porumb cu privire specială la fenomenul de heterozis". Tema îmi impunea o cercetare fundamentală de genetică. Ea urmărea în primul rînd să contribuie la o mai bună înțelegere a mecanismelor ereditătii implicate în procesul reproducerii și dezvoltării unor anumite caracteristici ale organismului.

Rezultatele cercetărilor din perioada doctoranturii le-am comunicat și publicat în numeroase lucrări științifice începînd din 1955, pentru a finaliza cercetările cu lucrarea de doctorat susținută în 1957. Pentru explicarea unui numeros grup de date experimentale, referitoare la apariția unor culori variabile la boabele de porumb, la mecanismele de transmitere ereditară a culorii boabelor, repartiția acestor boabe pe știuleți, originea unor culori noi la boabele plantelor descendente și a altor caracteristici asociate, am oferit o motivație care venea în totală opoziție cu principiul dominant pe atunci al „imuabilității materialului genetic". Aceasta, pe baza intuiției și convingerii mele referitoare la existența unei fluidități a materialului genetic, pe care am și descris-o. De aici, concluzia pe care am formulat-o : „procesul sexual la porumb nu constă doar în fecundarea ovulului, ci începe o dată cu ajungerea polenului pe stigmat și se caracterizează printr-o influență stimulatorie și printr-un **schimb de substanțe**. Și cum caracteristica analizată era „culoarea boabelor", caracteristică ereditară, și cum stabilisem că procesul sexual nu este doar o „unire mecanică neschimbată a cromozomilor celulelor sexuale parentale", mi-a fost clar că **fenomenul** de schimb presupunea **substanțe** cu funcții ereditare, funcții caracteristice doar cromozomilor celulelor sexuale, respectiv genelor localizate în cromozomi. Dar în România anului 1955, noțiunea de genă era interzisă...

Acestea au fost, foarte pe scurt, circumstanțele științifice ale descoperirii mele privind fenomenul **fluidității materialului genetic**, exprimat prin **„schimbul de substanțe"** (România, 1955) sau prin „elemente controloare" (S.U.A., 1956, Barbara McClintock).

— Cînd a fost considerată această descoperire drept fundamentală pentru genetica acestui secol ?

— Semnificația acestei descoperiri științifice, realizată în urma cercetării apariției și transmiterii ereditare a culorii boabelor de porumb, considerată azi, după cum ați spus, una dintre cele mai importante descoperiri genetice ale secolului, a început să fie apreciată practic începînd din anul 1977, după descoperirea unui fenomen similar la bacterii, Drosophila și alte organisme. Deci după mai bine de două decenii de la prima ei semnalare într-o lucrare științifică apărută, spre mulțumirea noastră, aici, în România...

— Deci v-ați publicat concluziile cercetărilor încă din anul 1955. Cum au fost ele primite ?

— Pentru un tînăr cercetător — cum eram pe atunci — nu poate exista o încurajare mai concretă și mai prețioasă, o bucurie mai mare ca descoperirea în publicațiile de specialitate a comentariilor pe marginea rezultatelor obținute de el pe cale experimentală și, îndeosebi, atunci cînd aceste rezultate sînt alăturate altora obținute de personalități științifice consacrate pe plan internațional. Acestea au fost sentimentele care m-au încercat atunci cînd am studiat lucrarea „Porumbul — Studiu monografic", apărută sub redacția Acad. Traian Săvulescu, la Editura Academiei în 1957. În această monumentală lucrare academică sînt prezentate și comentate cîteva din lucrările noastre științifice publicate în 1955 și 1956, în același context în care erau prezentate rezultatele și concluziile unor savanți americani în domeniul cercetărilor de genetică, biologie și ameliorare a porumbului, printre care L. F. Randolph, P. Weatherwax și alții.

Alte cercetări publicate de noi în 1956 în revista „Natura", privind modificarea înfloreșcențelor la porumb sînt pe larg comentate în tratatul „Fiziologia porumbului" (în limba rusă), de S. S. Andreenko și F. M. Kuperman, apărută la Moscova în 1959. Unele rezultate ale cercetărilor incluse în lucrarea noastră de doctorat sînt prezentate de Acad. prof. N. Ceapoiu și prof. A. Potlog, în tratatul „Ameliorarea plantelor agricole", volumul I, Editura Agro-silvică (1960) precum și multe altele...

(Va urma)

enciclopedie

APA, RESURSA VITALĂ A PĂMÎNTENILOR (XIII)

Calculele evidențiază că industria a devenit un consumator redutabil de apă. Pentru nevoile acestei ramuri a economiei se folosesc în întreaga lume, anual, peste 200 kilometri cubi de apă. Din această cantitate, 40 kilometri cubi se evaporă. Ceea ce rămîne, peste 160 kilometri cubi de apă, este supusă procesului poluării, la diferite niveluri. Experții au ajuns să avanseze ideea că aceste ape, la rîndul lor, infestează o cantitate de apă de 30 de ori mai mare decît volumul lor.

Și făcînd un salt din Asia în America, peste oceanul oceanelor — Pacific, se poate constata că și continentul descoperit de Columb, în urmă cu 499 de ani, se confruntă cu lipsa de apă, nu numai în marile aglomerări urbane, ci și în mediul rural. Orașele au devenit, multe dintre ele, adevărate megapolisuri, dar și agricultura consumă mari cantități de apă ; terenurile cultivabile din întreaga lume absorb circa 80 la sută din consumul mondial. Risipa, urbanizarea ce s-a făcut rapid, de multe ori la voia întîmplării, și tăierea pădurilor au creat mari probleme Mexicului în aprovizionarea cu apă. Industria chimică a contribuit cel mai mult la decimarea rezervelor de apă potabilă. S-a ajuns în situația în care nici apa murdară nu mai prisosește. Cei 20 de milioane de locuitori ai Capitalei mexicane consumă, zilnic, mari cantități de apă. Drept urmare, stratul acvifer s-a diminuat anual cu 3—4 metri. Experții în materie au ajuns la concluzia pertinentă că apa va trebui să fie un element limitat al viitoarei dezvoltări a uriașului megapolis. Estimările indică că populația în Mexico City va ajunge, la începutul mileniului al treilea, la peste 30 miloane locuitori. Politica de „încurajare" a risipei de apă, practica pe care și-o pot permite numai păturile bogate și mijlocii, prin subsidiile acordate, s-a dovedit pe deplin falimentară. Cei cu stare materială bună consumă multă apă, dar achită numai a zecea parte din costul real al apei. Convinse de acest adevăr, autoritățile mexicane au în vedere instituirea unui sistem de tarife mai realist pentru consumatorul de apă. Se preconizează și intensificarea acțiunilor de recuperare a apei folosite, în vederea reciclării și refolosirii ei. Mari speranțe se pun în noul strat acvifer descoperit în perimetrul capitalei. El este important, dar marea adîncime la care se află va face imposibilă exploatarea sa în scurt timp. Vor mai trebui să treacă ani pînă cînd noul strat acvifer să contribuie la aprovizibnarea celui mai mare oraș al lumii cu apă.

Și puternicul vecin al Mexicului de la Nord, Statele Unite ale Americii, este preocupat de îmbunătățirea strategiei asigurării necesarului de apă. În procesul de producție se utilizează un mare volum de apă. Se încearcă diminuarea sa prin noi tehnologii. Pentru o cutie de conserve se consumă circa 30 litri de apă, pentru 1 litru de benzină 10 litri de apă, iar pentru 1 litru de alcool 2 500 litri apă. O tonă de ciment nu se poate obține fără 3 metri cubi de apă, iar o tonă de oțel necesită 150—160 metri cubi de apă. Sînt și alte sectoare ale industriei care consumă apă în cantități și mai mari.

Circa jumătate din riurile, lacurile și cursurile de apă de pe cuprinsul Statelor Unite se află sub supravegherea Agenției de protecție a mediului înconjurător. Ele sînt afectate sau cel puțin amenințate datorită poluării. S-a ajuns și la contaminarea apei subterane. Regiunile vestice ale Statelor Unite sînt cele mai afectate. Cauza ? Practici necorespunzătoare de gospodărire a apei, creșterile bruște ale debitului și seceta prelungită. Au avut de suferit nu numai oameni, ci ecosistemele în totalitatea lor. Construirea de diguri și devierea cursului riurilor, dictate din rațiuni de asigurare a apei pentru agricultură, au condus la afectarea habitaturilor naturale.

D. FILIP

(Va urma)

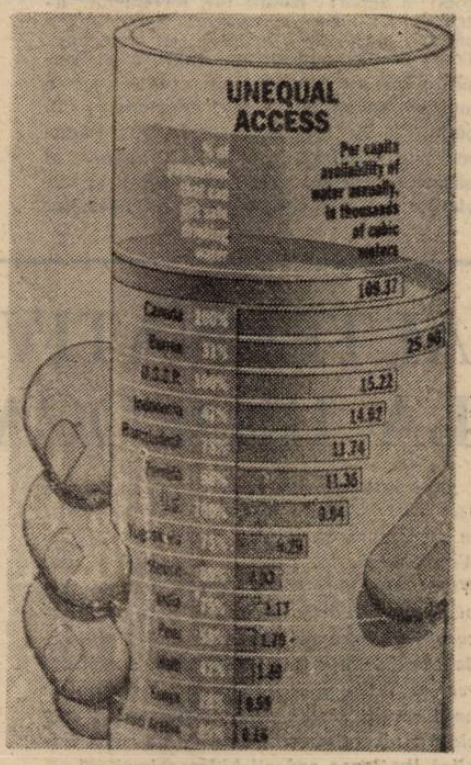

Acces inegal la apă : din acest grafic se poate observa procentul populației din diferite țări care are acces la apă potabilă (stînga) și cantitatea de apă consumată, anual, în mii de metri cubi, pe cap de locuitor. (cifrele din dreapta).

Nr. 17 (1749) din 27 aprilie 1991

ECOLOGIE - UN SEMNAL DE ALARMĂ, DAR NU NUMAI ATÎT ...

„Sarcofagul" de la Cernobîl îi nelinişteşte pe oamenii de ştiinţă

Mai poate fi lăsat „sarcofagul" de la Cernobîl (cel nuclear desigur) în forma lui actuală, extrem de primejdioasă pentru oameni şi tot ce înseamnă viaţă ? Oameni de ştiinţă sovietici sînt de părere că nu, deoarece „sarcofagul" nu este o construcţie ermetică. Fisurile sale sînt îngrijorătoare. Ele au ajuns să aibă o suprafaţă globală de circa 1 500 m.p. „Sarcofagul nuclear" este, de fapt, un depozit de deşeuri atomice cu radioactivitate sporită. Din aceste motive, el nu corespunde nici măcar exigenţelor de severitate minime, relevă agenţia Novosti. Cei 300 000 metri cubi de beton şi 600 tone de schelet metalic care au acoperit reactorul distrus şi combustibilul nuclear dispersat de explozii ce s-au produs la centrala atomoelectrică de la Cernobîl nu asigura o protecţie sigură. O parte a combustibilului nuclear s-a amestecat cu betonul, plumbul, nisipul şi dolomita aruncate în reactor în primele zile ce au urmat avariei. Aceste materiale s-au transformat într-o masă solidă cu o mare duritate, asemănătoare bazaltului. Chiar şi cea mai mică adiere de vînt este în măsură să împrăştie un praf cu dispersie mare, care conţine şi o anumită parte din combustibilul nuclear.

Pentru îmbunătăţirea situaţiei la Cernobîl şi în zonele învecinate au fost propuse mai multe soluţii. Se propune a se demonta atît „sarcofagul" cît şi blocul avariat al reactorului cuprins în chingile sutelor de mii de metri cubi de diverse materiale, pentru a se putea recupera toate deşeurile radioactive. Aceste deşeuri ar putea fi îngropate în „morminte staţionare". O altă variantă ar fi aceea a umplerii cu beton a incintei puţului care adăpostea reactorul. Numai astfel se evită posibilitatea împrăştierii prafului radioactiv. Dacă se va recurge la această soluţie, „sarcofagul nuclear" va trebui să fie în întregime consolidat. A treia variantă ar fi aceea care susţine necesitatea înălţării deasupra pereţilor actualului „sarcofag" a unei construcţii ermetice, din aliaje de aluminiu, sub formă de cupolă, care să împiedice ieşirea la suprafaţă a nucleelor radioactive migratoare.

Discuţii aprinse au generat aceste proiecte. Demontarea „sarcofagului" şi a reactorului avariat ar constitui, susţin unii specialişti, un pericol pentru cei ce ar întreprinde lucrările de demontare şi o intensificare a poluării radioactive. Specialiştii, în cea mai mare parte a lor, sînt de părere că modernizarea „sarcofagului" ar fi soluţia optimă, singura care ar face posibilă aminarea cu cîteva decenii a rezolvării problemei blocului nuclear avariat.

Silvicultori, salvaţi-vă aliaţii!

În toate manualele şi cursurile de protecţie a pădurilor şi a culturilor agricole, editate pînă în 1960, un capitol vast se referea la protecţia păsărilor cu un rol important în combaterea insectelor şi a rozătoarelor dăunătoare culturilor şi vegetaţiei forestiere. Ocrotirea păsărilor, protejarea cuiburilor, a puilor şi a adulţilor se justifică prin argumente convingătoare. Hrana zilnică a unui piţigoi, atinge greutatea corporală (15—20 g), o familie — adulţi, pui — distruge anual 75 kg de dăunători vegetali sau protejează 40 de pomi dintr-o livadă. O ciocănitoare face „igiena" zilnică a peste 50 de arbori iar un ciuf consumă anual peste 800 de rozătoare mici etc., imaginea oferită este sugestivă în acest sens.

Descoperirea insecticidelor, perfecţionarea lor şi extinderea în sfera dăunătorilor vegetali a determinat trecerea foştilor aliaţi ai omului pe un plan secundar. Mai mult s-a făcut tot ce este posibil ca aceşti fideli aliaţi să fie înlăturaţi din natură şi sub aspectul peisagistic. În acest scop s-au tăiat boschete şi arbori izolaţi din terenurile agricole, s-au arat şi cultivat poienile din păduri, s-au scos arborii cu scorburi. Toate aceste acţiuni au înlăturat şi posibilităţile de clocire, de perpetuare a multor specii de păsări ce vieţuiau în păduri şi în terenurile agricole. Pădurea este şi astăzi un principal adăpost al păsărilor insectivore, aliaţi fideli ai silvicultorilor în combaterea dăunătorilor vegetali. În decursul a 50 de ani numărul păsărilor insectivore şi a celor cu rol de combatere a rozătoarelor a scăzut considerabil ; în terenurile agricole ele s-au redus cu 75—80%, iar în cele forestiere cu 40—50%.

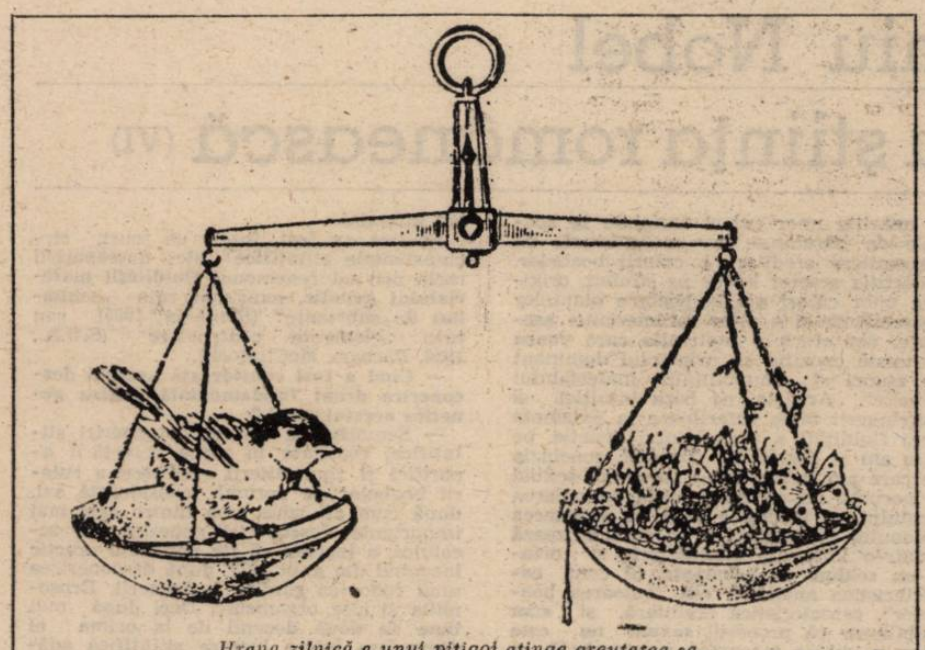

Hrana zilnică a unui piţigoi atinge greutatea sa.

Numeroase specii de păsări cu existenţă legată în trecut de terenurile agricole se repliază în prezent spre marginea pădurilor, ca o ultimă speranţă de menţinere în natură.

Specialiştii în materie susţin necesitatea înlocuirii actualelor substanţe insecticide cu remanenţă în organism, cu procedee biologice şi fizice, refacerea renumitelor poieni din păduri, limitarea extragerii arborilor cu scorburi, numai cu un procent de uscare mai mare de 50% din ramuri şi menţinerea celor în care şi-au făcut cuib unele specii de păsări pînă la părăsirea lor de către pui.

Un rol important în menţinerea şi creşterea numerică a păsărilor insectivore ca şi a celor de combatere a rozătoarelor (ciufi, huhurezi, cucuvele) îl are construirea de cuiburi artificiale.

Există şi un minister al Mediului care, pe lîngă complexele sale atribuţiuni, ar putea include, în viitor, şi o activitate de ocrotire a păsărilor care nu sînt protejate. **(Dr. Vadim Nesterov).**

TEHNOLOGII MODERNE DE COMBATERE A MAREELOR NEGRE

● Se poate lupta împotriva „mareelor negre" în două moduri : apelîndu-se la mijloace mecanice (baraje, absorbanţi şi arderea petrolului) sau la cele chimice (dispersanţi pentru a se facilita degradarea biologică ulterioară)

● Atari metode pot fi eficace în cazul unei intervenţii foarte rapide după accident

● Se alege metoda de depoluare în funcţie de tipul de petrol şi condiţiile meteo

● Se pot combina diferitele sisteme antimaree sau utiliza succesiv

MIJLOACE MECANICE:

— folosirea de baraje constituite din elemente pneumatice ca măsură de urgenţă, pentru a se evita dispersia stratului de petrol. Ele se pot folosi pe o mare calmă.

— „smîntînirea" petrolului graţie folosirii a diferite sisteme de pompare care se găsesc la bordul navelor de recuperare

— melanjul de apă şi petrol ajunge în bazinele de recuperare unde se procedează la separarea ţiţeiului şi apei : ţiţeiul este înmagazinat iar apa deversată în mare

— instalaţiile de pompare montate pe nave funcţionează numai în cazul în care forţa vîntului nu depăşeşte un anumit nivel

— Se poate arde petrolul ca o torţă doar în primele zile după deversare. În perioade cu vreme neprielnică este contraindicată arderea ţiţeiului răspîndit pe întinsul mării, din punct de vedere ecologic, deoarece se poate polua masiv atmosfera şi apele marine datorită reziduurilor formate în urma arderii.

MIJLOACE CHIMICE:

— folosirea dispersanţilor care transformă stratul de petrol în particule fine. Acestea se combină cu apa şi se depun la fund.

— Această metodă permite recurgerea ulterior la o degradare parţială biologică cu ajutorul microorganismelor care „devorează" petrolul.

— Procesele chimice pot fi potentate graţie unei „dopări" artificiale. Daune : prezenţa reziduurilor chimice în apele marine.

— Degradarea biologică necesită mult oxigen şi se efectuează în detrimentul altor vietăţi.

ALTERNATIVĂ LA HIDROCARBURI?

Şase miliarde de tone pe an ! Aceasta este cantitatea de bioxid de carbon emis în atmosferă şi, după cum comentează Worldwatch, un institut particular din Washington implicat în studii globale privind modificările la scară planetară, această valoare ar constitui o limită fundamentală în ceea ce priveşte continuarea utilizării hidrocarburilor. Concluzia unui recent studiu al acestui institut este clară : „încetinirea efectului de seră implică limitarea arderii hidrocarburilor".

Care ar fi atunci soluţia ? O alternativă o reprezintă energia nucleară, dar în prezent aceasta ridică numeroase probleme, de la costul său crescut la opoziţia uneori foarte puternică a opiniei publice. Şi aceasta în condiţiile în care, după cum subliniază acelaşi studiu, „în peste jumătate din lume principala sursă de energie o reprezintă biomasa şi lemnul de foc". Raportul estimează că în noul sistem de producere a energiei — electricitate şi căldură — care se va impune, rolul principal va reveni energiei solare, cea mai abundentă dintre energiile refolosibile. Ceea ce trebuie recomandat pentru a încuraja această „economie solară" — şi raportul o face — este o sistare a subvenţiilor pentru industriile nucleară şi petrolieră şi adoptarea unei politici fiscale care să favorizeze energiile refolosibile.

Se poate de altfel estima că în următorii 40 de ani energiile refolosibile vor asigura peste 50 la sută din necesităţile energetice ale planetei. În plus, ele au devenit deosebit de economice — costul energiei eoliene a scăzut cu 75 la sută în ultimii zece ani, iar cel al celulelor solare pentru producţia de electricitate, cu 90 la sută !

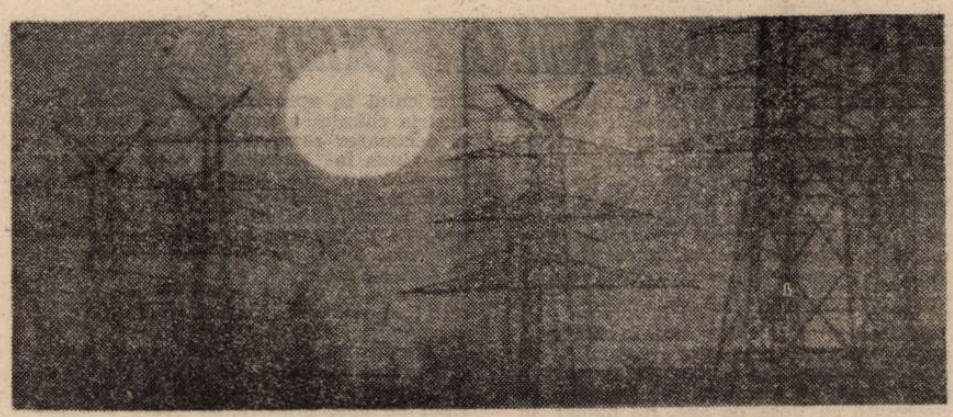

După cum ţin să sublinieze experţii Institutului Worldwatch, „În viitor, noi scăderi ale costurilor vor permite probabil unui mare număr de asemenea surse de energie să concureze hidrocarburile".

O utilizare sporită a energiilor refolosibile — în special cea a vîntului, apei sau a soarelui — este de presupus că va duce şi la o creştere a numărului locurilor de muncă şi la consolidarea economiilor locale. Într-adevăr, pentru a produce aceeaşi cantitate de energie ca industria nucleară, de exemplu, energia solară are nevoie de două ori şi jumătate mai mult personal, iar cea eoliană de cinci ori.

MIHAELA DOROBANŢU

RECUPERAREA COMORII DIN ADÎNCURILE MĂRII BARENTS

Primăvara anului 1942. Vie agitație în portul sovietic Murmansk, de la Marea Barents. Crucișătorul Edinburgh, o piesă importantă a marinei de război britanice, impresionantă ca dimensiune și dotare cu guri de foc, ancora în rada portului via Islanda. Uriașul bastiment aducea în Uniunea Sovietică material militar și hrană provenind din Statele Unite. Aceste ajutoare erau ceva obișnuit pentru acele vremuri de război, fiind vitale pentru U.R.S.S., care lupta, alături de Marea Britanie și S.U.A., împotriva mașinii de război germane.

Deși crucișătorul sosise de puțină vreme la țărm, după un drum presărat cu destule peripeții (navele germane de război, în special submarinele, colindau mările lumii și atacau convoaiele aliaților), comandantul său, Hugh Foulkner, se gîndea la drumul de întoarcere. Era o misiune importantă și își dorea să o ducă la sfîrșit cu bine. Ridicarea ancorei era prevăzută pentru 28 aprilie 1942. Cu două zile înainte de pornirea în cursă, căpitanul Foulkner se întîlnea cu partenerii sovietici și semna un document de recepție pentru 93 de lăzi, nu prea mari ca dimensiune, dar cu o greutate fiecare de 60 kg. Rînd pe rînd, lăzile au început să fie aduse pe puntea vasului, fiind apoi depozitate la locul destinat. Marinarii britanici erau curioși în ceea ce privește conținutul lăzilor. Își dădeau cu presupusul, fără a ghici însă. Încărcătura era secretă și nu trebuia să fie cunoscută. Dar nu a fost să fie așa. O mică neatenție în manevrarea unei lăzi și secretul avea să fie aflat. Din fericire, lada buclucașă a căzut pe punte și nu în mare (care ar fi înghițit-o), de ajuns pentru a se face o spărătură, prin care a ieșit la iveală o bară de metal galben. Marinarii aveau să afle astfel ce vor transporta pe drumul de întoarcere — aur în lingouri. Era vorba de o anumită cantitate de aur, cu care rușii plăteau americanilor unele furnituri de război.

A sosit și vremea plecării convoiului maritim QP-11, aflat sub conducerea contraamiralului Bonham-Carter. Pavilionul său se găsea pe Edinburgh, nava deschizătoare de drum. S-a ales o rută cît mai departe cu putință de bazele militare germane din Norvegia. În dimineața zilei de 30 aprilie 1942, crucișătorul se distanțase la circa 15 mile de navele de escortă. Era o imprudență care avea să fie sancționată cu promptitudine de hitleriști. Submarinul german U-456 este reperat de Edinburgh. Se recurge la manevre rapide pentru a evita un atac în plin. Dar submarinul german nu a lăsat timpul necesar adversarului pentru a se dezmetici și a se putea apăra. El lansează trei torpile. Una avea să atingă bordul în partea dreaptă, iar alta pupa, lovitură soldată cu distrugerea încăperii timonei. Edinburgh a fost serios avariat, manevrarea sa devenind imposibilă. Totul s-a desfășurat fulgerător. Cele patru contratorpiloare, două engleze și două franceze, însărcinate cu protecția convoiului, au fost și ele surprinse de atacul rapid și eficient al submarinului german. Au încercat să se apropie de locul luptei, dar era prea tîrziu. Lor li s-a alăturat un remorcher și o vedetă rapidă.

Situația crucișătorului era extrem de îngrijorătoare.

S-a apreciat că este posibilă remorcarea sa pînă în vecinătatea Insulei Kola. Se scurg două zile fără a mai interveni. Inamicul stătea ascuns în adîncuri. Se părea că crucișătorul va fi salvat. La 2 mai, cînd totul părea liniștit pe întinsul mării septentrionale, în perimetrul în care crucișătorul era remorcat apar trei contratorpiloare germane. În spațiul aerian își fac auzite prezența și avioane germane lansatoare de torpile. Primejdia era foarte mare. Era evident că se urmărește, de către agresor, scufundarea crucișătorului. Remorcherul și vedeta se retrag în grabă, nu înainte de a proiecta cîteva obuze către inamicul ivit pe neașteptate. În scurt timp se declanșează lupta. Un contratorpilor german este scufundat. Altul va fi serios lovit și nevoit să se retragă din luptă, sub protecția celui de-al treilea. Au urmat cîteva momente fericite pentru aliați, sperîndu-se că agresorul a fost pus pe fugă. Va intra însă în luptă submarinul U-456, care în zilele ce au urmat primului atac s-a aflat în preajma navei britanice avariate, dar în imersiune. O torpilă germană atinge pupa lui Edinburgh. A fost lovitura de grație. Bastimentul începe să se scufunde și se înclină pe partea stîngă. Contraamiralul Bonham-Carter dă ordinele de evacuare a crucișătorului, a răniților și membrilor echipajului rămași în viață. La încheierea operațiunii se ordonă scufundarea navei aflate în agonie, cu torpile. Decesul semeței nave britanice avea să fie curmat de contratorpilorul Foresight. Edinburgh avea să ajungă pe fundul Mării Barents, cu 60 marinari la bord, care își pierduseră viața după primul atac și în luptele angajate cu cîteva zile mai tîrziu. În „Împărăția lui Neptun" avea să posedească și prețioasa încărcătură de aur, în greutate de 5 500 kilograme.

(Va urma)

Metode noi de identificare a persoanelor

Pentru controlul identității persoanelor, în special a celor certate cu legea, unitățile de poliție din întreaga lume fac apel la tehnicile cele mai sofisticate, utilizînd tot felul de metode. În locul fișelor cu date personale, în S.U.A., a fost creată o **cartelă electronică**. Pe acest „smart card", produs de „Philipps France", sînt înregistrate : numele, vîrsta, talia, sexul, precum și o serie de alte date. Din păcate, în cazul cînd cartela nu are duplicat, odată pierdută nu mai poate fi reconstituită.

Pentru deschiderea unei uși s-a mai încercat folosirea **vocii**, prin identificarea acesteia de un aparat special. Dar s-a constatat că nimic nu este mai ușor decît înregistrarea vocii celui ce urmează a fi jefuit.

De curînd un alt tip de carte „electronică", care face apel la inducția magnetică, a început să fie folosită de „SANEH" (Société de Autoroutes du Nord-Est de la France) pentru a înregistra trecerea abonaților pe autostrăzile proprii, ea fiind prinsă pe parbriz. Avantajul acestei cărți constă în faptul că nu mai trebuie introdusă într-un „cititor". De forma unei insigne, informațiile înregistrate pe ea sînt automat sesizate printr-un mesaj al cîmpului magnetic, în momentul trecerii purtătorului în dreptul unei celule speciale. Realizată special, contrafacerea ei este aproape imposibilă, ceea ce nu este cazul cărții magnetice.

Dar o carte, indiferent de tipul ei poate fi pierdută sau uitată, caz în care ea poate fi folosită de o terță persoană, neautorizată. Pentru a se suprima aceste numeroase incoveniente cercetătorii au făcut apel la **biometrie** (tehnică ce se bazează pe măsurarea precisă a unor caracteristici fizice ale individului). Aceste date, memorizate de un ordinator, permit recunoașterea individului, fie ca un fel de act de identitate pentru depistarea infractorilor, fie pentru pătrunderea în perimetre interzise. Societatea „Fichet", specializată în domeniul securității, a pus la punct **un sistem de recunoaștere**

a mîinii, numit „ID3D". Pe aparat se află zece clape cuprinzînd numere de la 1 la 10, cu ajutorul cărora se formează codul personal secret, de către persoane doritoare să intre în zona controlată, cod care ajută la o identificare mai rapidă. Apoi se pune mîna pe un „platou de citire" ca cel din imagine. Acesta este dotat cu diverse plottere, ce asigură așezarea mîinii într-o poziție precisă. Camere video, aflate în interior, iau imaginea mîinii urmărind trei axe ce definesc spațiul (înălțime, lățime, adîncime).

Dacă pe deget se află un inel, sau acesta este bandajat ori pătat de cerneală, decizia aparatului nu este influențată. „Citirea" durează 2—3 secunde.

Încă din anul 1935 cercetătorii s-au gîndit la identificarea unui individ pe baza **controlului retinei**. Operația fiind complicată pentru acea vreme, deoarece se punea în contact corneea cu un dispozitiv optic, ideea a fost abandonată. De cîtva timp specialiștii întreprinderii „Eyeden Fifye Inc", din Oregon — S.U.A., ca și cei de la societatea „Fichet", au reluat ideea de a folosi desenul retinei persoanelor, spre a fi folosit drept act de identitate. Analiza se face fără nici un contact între ochi și aparat. Au fost create două tipuri : unul manual, altul automat. La cel manual persoana fixează un punct luminos și apasă pe un buton. La aparatul automat, acesta singur sesizează momentul în care ochiul este în ax, pentru a se efectua analiza. Pentru a nu se căuta în întregul fișier al aparatului „amprenta" aflată în memorie, ceea ce ar dura în jur de două minute, recunoașterea a fost asociată cu un cod confidențial, care se formează cu ajutorul a zece butoane, ceea ce permite aparatului să dea un răspuns în cîteva secunde.

Deocamdată mai rămîne o problemă nerezolvată. Desenul retinian se poate altera puțin, fie datorită vîrstei, fie a bolilor. Este însă foarte posibil ca într-o bună zi retina să fie folosită drept „carte de vizită" și act de identitate pentru orice persoană, iar cei ce vor trebui să-și dovedească nevinovăția, în diverse situații, să fie nevoiți să privească în „albul ochilor" pe „polițistul" robot, care va da verdictul.

AUREL DIANU

INFOCLUB 1991

A apărut de curînd nr. 1/1991 al revistei „INFOCLUB", revistă trimestrială de informatică și calculatoare, membru al International Data Group *(IDG), cel mai mare editor de reviste de informatică și calculatoare din lume. În fiecare lună, 25 de milioane de oameni citesc una sau mai multe publicații IDG. Dacă doriți să*

vă numărați printre cititorii publicației INFOCLUB, vă oferim cîteva spicuiri din sumarul ultimului număr : ● Vreți să cumpărați un laptop-computer ? ● Sah-computer ● În dezbatere : informatica în România ● Elemente practice de grafică EGA/VGA ● Computerworld ● Utilizarea sistemului Turbo Pascal, versiunile 5.0 și 5.5 etc.

Revista apare în condiții grafice deosebite, aliniindu-se astfel la standardele internaționale.

Telescop

Cel mai mare telescop optic va fi instalat în Chile, pe vîrful Cerro Paranol, înalt de 2 664 m., situat în unul din deșerturile cele mai aride ale planetei. Alegerea zonei respective reprezintă rezultatul unor studii comparative, foarte complexe, efectuate de astronomi. Timp de șase ani s-au realizat măsurători în toate zonele care candidau pentru înălțarea telescopului.

Numărul nopților senine, procentul de umiditate a aerului, stabilirea solului, stabilitatea atmosferică, toți acești factori au fost înregistrați și comparați. Și, zona cea mai propice a fost declarată: muntele Cerro Paranol. Cu 16 la sută nopți senine, de o excepțională claritate, aproape cea mai uscată atmosferă din lume și, în plus, astronomii au caracterizat punctul ales drept „cea mai bună zonă din lume pentru observații optice". Calitățile raperate recomandă zona, în egală măsură, pentru observații în infraroșu și pentru unde submilimetrice. Situat în deșertul Acatama, la 12 km de bordura oceanului Pacific, viitorul observator va funcționa cu primele patru oglinzi din 1995, urmînd ca din 1999 să fie definitivată complet instalația.

Delfini în pericol

Pe coastele spaniole și franceze ale Mediteranei, din vara trecută și pînă acum au fost găsiți cîteva sute de delfini morți. Pînă de curînd cercetătorii au ignorat cauzele dramei. Iată însă că analize sanguine efectuate recent, în Irlanda au condus la aprecierea că epidemia este identi-

că cu cea care a cauzat moartea a numeroase foci în Marea Baltică și s-a datorat unui virus asemănător celui al maladiei de Carré, care atacă cîinii tineri. Denise Viale, specialistă în manifere marine, apreciază că dezvoltarea acestui virus va avea efecte nefaste asupra mediului marin

„L-am cunoscut pe Tănase"

Sînt mai mult de 50 de ani de cînd fascinația provocată de amintirea celui mai reprezentativ animator al genului revuistic, inegalabilul Constantin Tănase, a traversat timpul și timpurile care nu ne permiteau decît printr-o informație orală și de cele mai multe ori șoptită, să aflăm ce miracol a înfăptuit extraordinarul om de teatru în mințile și sufletele milioanelor de spectatori care treceau, pe vremea lui, pragul Teatrului Cărăbuș. Totodată, puțini știu cum și cînd a apărut revista ca gen artistic sau care este originea music-hall-ului. De asemenea, de ce a fost unic în Europa spectacolul promovat de C. Tănase și ce se vrea acum de la spectacolul de revistă ? Pentru a încerca o deschidere spre adevăratul răspuns am invitat la dialog o personalitate a primei scene a genului muzical a țării, compozitorul, pianistul, interpretul și profesorul Edmond Deda.

— *Maestre Edmond Deda, ar fi interesant de definit, mai întîi, unde și în ce moment istoric a apărut revista muzicală și de ce se numește ea așa ?*

— S-a născut la jumătatea secolului XIX în celebra Café de la Paix din Paris datorită unei actrițe de la Comedia Franceză, Madame Cornelie, renumită la vremea aceea. Cum și atunci se mai certau angajații cu directorii, madame Cornelie, după o astfel de discuție, s-a dus la cafeneaua artiștilor, s-a urcat pe o masă improvizată în chip de scenă și a început să recite, antrenînd în jurul ei și alți interpreți. În ziua următoare, însuși patronul localului, alăturînd cîteva mese, i-a creat „condiții" pentru un fel de mini-spectacol care s-a și produs de altfel, alături de ea apărînd și alți recitatori dar și cîntăreți, jongleuri, dansatori. Acest nou gen artistic s-a numit, mai apoi, „Café-concert". În 1886, la 14 iulie, sărbătoarea națională a Franței, cunoscutul, pe atunci, șansonetist Paulus a compus melodia „En revenant de la revue" devenită repede șlagăr, al cărei refren „la revue, la revue", fredonat de mii de oameni pe străzile Parisului, a dat numele viitoarelor reviste muzicale.

— *Și în ceea ce privește originea music-hall-ului ?*

— El s-a născut la Chicago în 1785 într-o hală de vechituri, paternitatea revenindu-i violonistului american Joe Goldberg, care a avut ideea să instaleze acolo o orchestră simfonică, prima orchestră simfonică din Statele Unite. La concert au venit din pură curiozitate foarte mulți spectatori care, însă, după prima parte a concertului au și plecat crezînd că s-a terminat. Spirit întreprinzător, Joe a instalat în hol un bufet, iar pe estradă, el însuși, machiat în negru, pentru că la vremea aceea artiștii de culoare nu aveau voie să urce pe vreo scenă și, acompaniindu-se cu un banjo, a interpretat melodii în stilul country song. Era secondat de o serie de dansatori care băteau step, o noutate coregrafică pentru acel moment. Printre altele vreau să spun că stepul nu este de origine sud-americană, cum se crede, ci pur spaniolă. Ei bine, din acel intermezzo artistic s-a născut music-hall-ul, așadar muzica de holl.

— *Tot din aceeași familie, poate mai apropiat de operetă, se află și așa-numitul musical, iar dacă ar fi să luăm un etalon, reprezentativ rămîne minunatul „My Fair Lady".*

— Musicalul este forma prescurtată dintre musical și show, adică spectacol muzical. Dar în acest caz el nu poate fi interpretat decît de actori totali. Și, oprindu-mă la exemplul dv., a rămas celebră replica lui Bernard Shaw, la propunerea compozitorului Loewe și a librettistului Hammerstein de a adapta muzical piesa Pygmalion. „În fond, a acceptat el, de ce n-ar exista și un show după Shaw".

— *Revenind la Dom' director, cum îi spuneați artistului Constantin Tănase, v-aș ruga să ne povestiți despre omul Constantin Tănase, despre cheia succesului său.*

— În 1937 Tănase era deja renumit și recunoscut în țară și în lume. Cînd pleca în turneu „desfunda" pur și simplu drumurile satelor și cătunelor, țăranii venind cu sutele înghesuiți în căruțe să-l vadă pe nea Costică. În perioada aceea am avut fericirea să-i fiu prezentat ca un virtual compozitor de muzică ușoară, cu toate că nu aveam mai mult de 16 ani. Autorul Puiu Maximilian, fiul marelui actor V. Maximilian și tatăl actualului autor Mihai Maximilian m-a luat de mînă și m-a dus acasă la Tănase ca să-i cînt trei din compozițiile mele. Maestrul a ales două, melodiile „Știi tu" și „Îți dăruiesc inima mea", iar pe a treia mi-a comandat-o și am scris-o pe loc. Se numește „Poftă bună la Tănase" așa cum urma să-și intituleze și viitorul spectacol. Dom' director a ascultat-o și mi-a spus : „Știi, mînzule, de ce îmi plac melodiile astea ? Pentru că sună românește. Și așa ar trebui să fie toată muzica scrisă de români".

— *Se pare că i-ați urmat sfatul. „Oi, inimioară", apoi „Inimă nu fi de piatră", sînt melodii cu care s-au luat cinci cerbi la Festivalul „Cerbul de Aur". În ceea ce privește renumitul fler al lui Tănase, cum se manifesta el ?*

— Tănase avea un simț deosebit al artisticului dar și al penetrației la public. Era o particularitate greu de explicat. Dar dacă spunea „astea vor deveni șlagăre", fie că era vorba de melodii sau cuplete, așa era. Avea o privire ageră și cînd îi plăcea ceva mijea ochii, i se înroșea nasul, ducea mîna la frunte lăsînd impresia că lucrarea nu e bună de nimic. Succesul însă, anticipat de el, era asigurat. Publicul și actorii îl adorau. Mi-amintesc de dezastrul de la premiera „Poftă bună la Tănase" cînd s-a produs acel incendiu îngrozitor care a costat viața a 11 garderobiere ce încercau să mai salveze cîteva din hainele spectatorilor, ca să nu mai vorbesc de recuzită și costume, în majoritate achiziționate pe bani grei de la Paris. Atunci am avut o probă de solidaritate umană. Mii de români au dat bani pentru reconstrucție, fabricile de postav au trimis sute de metri de postav și metraj ca să se poată reface decorul și costumele și multe alte gesturi de apreciere pentru teatrul lui Tănase. El crease o lume. Printre altele, în 1935, la împlinirea vîrstei de 55 de ani de viață și a 30 de ani de teatru, marele Nottara care i-a fost profesor a trimis o telegramă prin care îl felicita pentru „tipul de actor creat de el, ca și pentru genul de teatru de revistă unic în felul lui în Europa". „Mare lucru n-am făcut, a dat replica atunci Tănase. Am format doar niște actori români. Asta e moștenirea mea".

— *Pentru că ați adus vorba despre actori. Se știe că mulți dintre cei care i-au stat în preajmă și apoi i-au continuat opera au fost, ca să zic așa, „botezați" de el cu pseudonime artistice.*

— Numele actual al multor actori se datoresc lui Tănase. De exemplu, Mitică Georgescu a devenit G. Timică și a fost soțul actriței Silvia Dumitrescu Timică. Nae Roman se numea Nae Constantinescu. Citeai la un moment dat pe afiș : interpretează actorul N. Constantinescu, regia artistică Nicușor Constantinescu, conducerea muzicală Mișu Constantinescu. Exasperat, Tănase l-a chemat pe Nae care era cel mai tînăr dintre cei trei Constantinescu și încă fără renume și l-a întrebat unde s-a născut. La Roman, a răspuns actorul. „Foarte bine, atunci te va chema Nae Roman", a decis dom' director. Apoi, cu haz. „Ce mă făceam dacă se năștea în Dămăroaia ?"... În schimb, în ceea ce-o privește pe Maria Tănase, pe care nici măcar nu o cunoștea cînd hotărîse să-i modifice numele în cazul în care ar fi angajat-o, după ce a ascultat-o și a rămas fermecat de vocea și interpretarea ei, seara, la spectacol, și-a încheiat celebrul cuplet „Mă opun", prin care satiriza tot felul de abuzuri, cu acel faimos „la asta nu mă opun", prezentînd-o publicului și elogiindu-i talentul. Verdictul lui a fost încă de atunci categoric. „Va fi cea mai mare interpretă a românilor".

MELANIA CHIRIACESCU

Știința și jocul cu moartea

Pe **Jean Dumier** nu-l mai vizitau nici rudele. Tăcut și resemnat în celula sa, el fusese condamnat la moarte pentru tîlhărie și omucidere. Acest om stîrnise disprețul cel mai adînc al compatrioților săi și știa foarte bine că mulțimea se va înghesui plină de curiozitate și poftă de răzbunare la execuția sa. Mai avea cîteva ore de trăit. Cînd ușa celulei se deschise, criminalul își făcu repede semnul crucii. Gardienii îl împingeau fără milă, dar căruța condamnaților îl duse în centrul tîrgului și în loc de călău apăru... **profesorul Defontage**, renumit pentru cercetările sale de fizică și mecanică. Năucit, Jean Dumier lasă să i se prindă de brate și de umeri un fel de manta zburătoare, alcătuită din pene foarte dese și dintr-o ramă de lemn. Nu i s-a spus decît atît : **„dacă experiența reușește, ești liber ; ține-ți bratele întinse orizontal și plutește precum păsările !"**. Apoi, urcat pe acoperișul primăriei — cel mai înalt din oraș —, Dumier a fost îmbrîncit în gol. De la ură, mulțimea de gură-cască a trecut la uluială. Condamnatul a fost repede luat de vînt, a plutit haotic, s-a prăbușit apoi cîțiva metri dar a aterizat foarte lin, fără să simtă nici o durere, fără să rănească pe nimeni. În timp ce profesorul Defontage jubila, criminalul purtător al invenției sale era eliberat. Își spălase oare păcatele ? Convenția cu autoritățile a fost respectată și el a murit de bătrînețe. Mai mult, în istoria științei numele său pătat stă alături de cel al unuia dintre precursorii parașutei. Arta zborului mai făcuse un pas, salvînd o viață de om. Era anul 1770...

De ce n-a încercat parașuta chiar inventatorul ? Profesorul Defontage nu știa că numai cu cinci ani în urmă, în 1765, **românul Nestor Constantin (Kostin) din satul David (de lîngă Deva actuală) și-a riscat singur viața, „pilotînd" un aparat de zbor inventat de el.** Românul, care poate fi considerat un precursor al deltaplanorismului, a inventat un fel de zmeu cu care a planat de pe un deal, de la înălțimea de 80 de metri. Nestor Constantin nu a amestecat justiția cu tehnica și a triumfat. Să fi fost mai sigur de creația sa decît Defontage ?

La francezi, jocul cu moartea (altora) al științei avea deja tradiție în secolul XVIII. Cu circa trei veacuri înainte de „parașutistul" Defontage, un alt condamnat la moarte avea să devină cobai. Un alt criminal a intrat în istoria științei. El suferea de rinichi și boala i-a purtat noroc. **Medicul Germain Collot**, un chirurg de notorietate în epocă, a primit aprobarea autorităților justiției și astfel, pus pe masa de operație, un renegat al societății a suferit prima extragere de piatră la rinichi din lume. Succesul a fost dublu : operația a reușit pe deplin, iar condamnatul a fost eliberat... sănătos. Evenimentul se petrecea în anul 1475.

Desigur, cititorul va spune că acele vremuri sînt demult apuse, că atunci morala sau etica în știință și tehnică erau embrionare, că era vremea legendelor etc., etc. Chiar așa să fie ? Oare astăzi știința nu mai are nici un „eșafod" — deși acest termen este mult mai vorbat, pînă la situația cînd poate fi socotit impropriu ? Îmi vine în minte numele lui **Philip Blaiberg**, condamnat (de propria sănătate) la moarte la 53 de ani, dar care a trăit (primul) încă doi ani cu o inimă străină (a unui tînăr muribund de 24 de ani, Clive Haupt). „Călăul" său a intrat în istorie, la 2 ianuarie 1968 : **Christian Barnard.**

PAUL IOAN

(Va urma)

POSTA by Air Mail

■ **OCTAVIAN DRĂGAN (Ploiești) :** Nu ne sînt cunoscute datele respective apărute în publicația citată de dv. întrucît, cu toate eforturile noastre, nu am putut intra în posesia ei. Așa încît... nu ne putem pronunța. Dar dacă vor apărea fapte noi, fiți sigur că vă vom da de știre degrabă !

■ **PRIMIM de la I.S.P.E.** un răspuns adresat cititoarei noastre CONSTANȚA BAN, în legătură cu scrisoarea acesteia referitoare la construcția unei centrale eoliene de 1 MW. Citățm din răspunsul ce poartă semnătura ing. M. Tarța, directorul institutului : „proiectarea instalațiilor respective s-a făcut de către I.S.P.H., iar cercetări pentru noi instalații se fac de către ICEMENERG. Avînd în vedere prezentarea foarte succintă a informațiilor impuse de realizarea ideii, am sugera o clarificare prealabilă." La rîndul nostru, solicităm d-nei Ban să revină cu explicații mai ample fie pe adresa I.S.P.H. (București, Bd. Republicii nr. 29, sector 2), fie a ICEMENERG (București, Bd. Energeticienilor nr. 8, sector 3). Îi dorim mult succes !

■ **VIRGILIU G. GHEORGHIU (Craiova) :** Nu cunoaștem adresa „întreprinderii" respective. Ceea ce deținem este doar „rezultatul" acesteia, adică volumele anuale editate sub titulatura respectivă.

■ **IOAN NICOLAE (București) :** Vă mulțumim pentru materialul interesant trimis redacției noastre însă, primind epistola dv. **post festum**, îl reținem în portofoliu pentru a-l publica eventual în Almanahul revistei noastre.

■ **FILIP LUPOAE (București) :** Răspunsul la scrisoarea dv. este identic. Din păcate, după cum vedeți, poșta ne face surprize și invers...

■ **LUCIAN ȚION (Cluj-Napoca) :** Din păcate, de astă dată materialul pe care l-am primit spre publicare nu a avut ciștig de cauză... Ar fi multe de spus, însă, economia acestei rubrici nu ne îngăduie. Ne îngăduim să vă sugerăm doar să vă documentați despre modul cum a fost întîmpinat anul 1000 în Europa medievală și veți afla foarte multe similitudini cu cele presupuse de dv. în legătură cu „misteriosul an 2000" ! Vă așteptăm în continuare și cu alte colaborări.

TRAIAN FURNEA

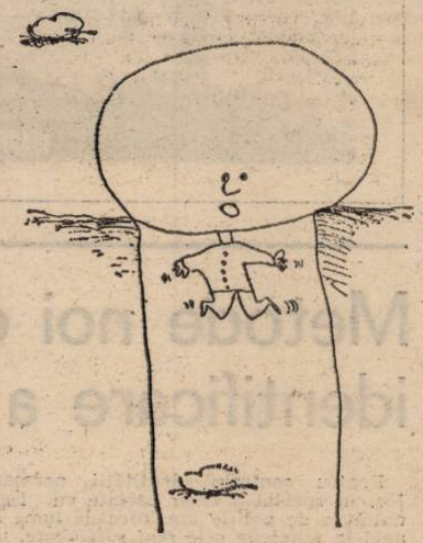

■ **FLORIN LEODOR DĂNAILĂ (Timișoara) :** Vă mulțumim pentru materialul foarte interesant, expediat nouă, aflat deocamdată la „analiză științifică". Dar de pe acum, „ceva" îmi spune că răspunsul va fi pozitiv ! Cît despre cei doi colaboratori ai revistei noastre, le puteți scrie pe adresa redacției. În orice caz, vă așteptăm și pe viitor cu alte colaborări.

■ **MARIUS DĂRLĂ (București) :** Nici noi, din păcate, nu cunoaștem adresa respectivă. Cel mai bun lucru pe care vă sugerăm să-l faceți este să vă adresați Societății de Cruce Roșie din România, care trebuie să dețină o astfel de adresă.

■ **RADU STOICIU (Oltenița) :** Nu am primit prima scrisoare. Cea de-a doua am înmînat-o redactorului de specialitate care va căuta să vă răspundă.

■ **NICU CÂNDEA (Bicaz-Chei) :** Vă mulțumim pentru sugestia avansată. Ne-am gîndit și noi la o astfel de modalitate însă la analiza economică de fezabilitate ideea... a căzut. Aceasta — pe lîngă multe altele — și din motivul că s-ar dubla practic activitatea Rodipet și Romposttelecom, iar redacția noastră nu are posibilitățile materiale în acest sens. În rest — dorința vă este îndeplinită.

■ **Dorese să corespondeze : SANDRA MILEA**, Bd. Tomis nr. 144, bl. TD 3B, sc. A, et. II, ap. 6, Constanța ; **CORINA ȘINCAN**, str. 9 Mai, bl. 11 B, et. 6, ap. 72, București, VI, 77731 ; **NICU CANDEA**, Bicaz-Chei, 5665, Neamț.

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ